ARTHUR CONAN DOYLE

ARTHUR CONAN DOYLE

AVENTURILE LUI SHERLOCK HOLMES

CUPRINS:

I. Scandalul din Boemia.
II. Liga celor cu părul roşcat.
III. Un caz de identitate.
IV. Misterul din valea Boscombe.
V. Cei cinci sâmburi de portocală.
VI. Bărbatul cu buza răsfrântă.
VII. Aventura carbunculului albastru.
VIII. Aventura bandei cu pete.
IX. Aventura degetului mare al inginerului.
X. Aventura celibatarului nobil.
XI. Aventura diademei de beril.
XII. Aventura fagilor arămii.

SCANDALUL DIN BOEMIA.

I.

În ochii lui Sherlock Holmes, ea va rămâne pentru totdeauna femeia cu majusculă. Rareori l-am auzit menţionând-o sub un alt nume. Pentru el, ea pune în umbră şi se ridică deasupra întregului sex. Nu pentru că ar fi simţit vreun sentiment înrudit cu dragostea faţă de Irene Adler. Toate sentimentele, şi mai ales acela, erau detestate de mintea sa rece, precisă şi extrem de echilibrată. Cred că era cea mai aproape de perfecţiune maşină de raţionat şi observat care sa văzut vreodată, însă ca iubit s-ar fi pus într-o poziţie falsă. Nu vorbea niciodată de pasiunile inimii altfel decât în batjocură şi cu dispreţ. Erau lucruri

admirabile pentru un observator – excelente pentru a ridica vălul ce acoperea motivele şi acţiunile oamenilor. Însă pentru analistul versat, a admite asemenea intruziuni în temperamentul său fin şi bine pus la punct ar fi însemnat să introducă un factor perturbator, care ar fi putut compromite toate rezultatele minţii sale. Pentru o natură ca a lui, un Jir de nisip într-un instrument de mare precizie sau o crăpătură pe lupa sa puternică n-ar fi putut fi mai deranjante decât un sentiment puternic. Şi, totuşi, exista o singură femeie în ochii lui, iar acea femeie era fosta Irene Adler, a cărei amintire este una îndoielnică şi problematică.

Nu-l prea văzusem pe Holmes în ultima vreme. Căsătoria mea ne-a împins departe unul de celălalt. Fericirea mea deplină şi grijile domestice ce-l asaltează pe omul care este pentru prima dată stăpânul propriei case erau suficiente să-mi absoarbă toată atenţia, pe când Holmes, care detesta din tot sufletul său de boem orice formă de socializare, rămăsese în locuinţa noastră de pe strada Baker, îngropat în cărţile sale vechi şi trecând, de la o săptămână la alta, de la cocaină la ambiţie, de la somnolenţa provocată de drog la energia imensă, proprie naturii sale alerte. Era însă, ca întotdeauna, extrem de atras de studiul crimei şi îşi folosea talentul enorm şi extraordinara sa capacitate de observaţie pentru a urma indiciile descoperite şi a elucida acele mistere ce fuseseră abandonate, ca fiind lipsite de speranţă, de către poliţia oficială. Din timp în timp, auzeam câte ceva despre acţiunile sale: chemarea la Odesa în cazul uciderii lui Trepoff elucidarea ciudatei tragedii a fraţilor Atkinson din Trincomalee şi în final, misiunea încredinţată de familia domnitoare din Olanda, pe care a dus-o la capăt cu atâta delicateţe şi succes. Însă dincolo de aceste semne ale activităţii sale, pe care le aflasem laolaltă cu toţi cititorii ziarelor cotidiene, ştiam puţine lucruri despre ce mai făcea fostul meu prieten şi tovarăş.

N-a fost prea expansiv. De altfel, rareori era aşa; însă era încântat, cred, să mă vadă. De abia scoţând un cuvânt, însă

cu o privire prietenoasă, mi-a făcut semn spre un fotoliu, mi-a împins tabachera şi mi-a arătat o lădiţă cu băuturi şi sifon într-un colţ. Apoi s-a aşezat în faţa focului, şi a început să mă examineze în maniera sa ciudată şi pătrunzătoare.

Într-o noapte – în douăzeci martie 1888 – mă întorceam de la un pacient (căci îmi re luasem meseria de medic), iar drumul meu o lua prin strada Baker. Pe când treceam pe lângă uşa atât de familiară, care va rămâne pentru totdeauna asociată în mintea mea cu perioada curtării şi cu incidentele întunecate relatate în Studiu în roşu intens, m-a cuprins o dorinţă puternică să-l revăd pe Holmes, şi să aflu cum îşi mai folosea extraordinarele-i talente. Camerele sale erau luminate puternic şi, imediat ce m-am uitat în sus, am văzut silueta lui înaltă şi uscăţivă trecând de două ori prin dreptul ferestrei, umbra lui întunecată distingându-se prin jaluzele. Păşea prin cameră cu repeziciune, vioi, având capul lăsat în piept şi mâinile la spate. Pentru mine, care-i ştiam toate stările şi deprinderile, atitudinea şi maniera lui îmi dezvăluiau în ce situaţie se afla. Lucra din nou. Îşi revenise din visurile provocate de drog şi adulmeca o nouă urmă. Am tras de clopoţel şi am fost condus în camera care fusese înainte şi a mea.

— Căsnicia îţi prieşte, a remarcat el. Cred, Watson, că ai pus pe tine mai mult de trei kilograme şi jumătate de când nu te-am mai văzut.

— Trei!, i-am răspuns.

— Chiar aşA. Credeam că ceva mai mult. Nu mi-ai spus că intenţionai să munceşti din nou.

— Atunci, cum ţi-ai dat seama?

— O văd, o deduc. Cum de ştiu că te-ai udat foarte tare recent, şi că ai o servitoare foarte neîndemânatică şi neatentă?

— Dragul meu Holmes, i-am spus, asta-i prea de tot. Cu siguranţă ai fi fost ars pe rug, dacă ai fi trăit cu câteva secole în urmă. Este adevărat că joi am făcut un drum la (ară şi că m-am întors acasă într-un hal fără de hal dar,

întrucât mi-am schimbat hainele, nu-mi pot da seama cum ai dedus-o. În ceea ce o priveşte pe Mary Jane, este incorigibilă, iar soţia mea a rugat-o să plece, însă nici în acest caz nu înţeleg cum ai realizat toate astea.

A chicotit ca pentru sine şi şi-a frecat mâinile lungi şi nervoase.

— Este simplitatea întruchipată, a spus el: ochii mă înştiinţează că pe interiorul pantofului tău stâng, exact unde cade lumina, pielea este crestată de şase tăieturi aproape paralele. În mod vădit, au fost provocate de cineva care a răzuit foarte neatent marginile tălpii, pentru a îndepărta noroiul întărit de pe ea. De unde deducţia mea că ai ieşit pe vreme rea şi că ai o servitoare care este un fel de Jack Spintecătorul al cizmelor. În ceea ce priveşte revenirea la meseria ta, când un domn intră în camera mea mirosind a iod şi cu o urmă de nitrat de argint pe degetul arătător de la mâna dreaptă, plus o umflătură în dreapta jobenului, ce indică locul unde şi-a adăpostit stetoscopul, ar trebui să fiu într-adevăr stupid să nu-mi dau seama că-şi exercită profesia de medic.

Nu m-am putut abţine să nu râd la uşurinţa cu care a explicat procesul prin care a dedus ce mi-a spus.

— Când te aud motivându-ţi afirmaţiile, am remarcat eu, lucrurile îmi par întotdeauna atât de ridicol de simple încât simt că aş fi putut să le deduc cu uşurinţă eu însumi; însă fiecare verigă în parte a raţionamentului tău mă deconcertează până în momentul în care îmi explici întregul proces. Şi totuşi cred că ochii mei sunt la fel de buni ca ai tăi.

— Chiar aşa, mi-a răspuns aprinzându-şi o ţigară şi lăsându-se să cadă pe un fotoliu. Tu vezi, însă nu observi. Distincţia e clară. De exemplu, ai văzut frecvent treptele care urcă din hol în această cameră.

— Frecvent.

— Cât de des?

— Păi, de câteva sute de ori.

— Atunci, câte sunt?

— Câte? Nu ştiu.

— Vezi? Nu ai observat. Şi totuşi ai văzut. Exact ce ţi-am spus. Ei bine, eu ştiu că sunt şaptesprezece trepte, pentru că am şi văzut şi am şi observat. Apropo, întrucât eşti interesat de aceste mici probleme şi întrucât ai scris despre una sau două din neînsemnatele mele experienţe, asta te poate interesa. Mi-a pasat o foaie de hârtie groasă, de nuanţă roz, ce se afla întinsă pe masă. Tocmai ce a sosit, mi-a spus el. Citeşte-o cu voce tare.

Nu era datată şi nici nu avea vreo semnătură sau adresă.

— În seara asta, la opt fără un sfert, se spunea, vă va vizita un domn care doreşte să vă consulte privind o chestiune de cea mai mare importanţă, linul din serviciile dumneavoastră recente pentru una din casele regale ale Europei a arătat că sunteţi o persoană căreia i se pot încredinţa chestiuni de o asemenea importanţă, în deplină siguranţă. O asemenea caracterizare a dumneavoastră din toate părţile am primit. Fiţi la domiciliu la ora respectivă şi nu interpretaţi greşit dacă vizitatorul dumneavoastră va purta mască.

— Acesta-i realmente un mister, am remarcat eu. Ce crezi că înseamnă toate astea?

— N-am încă nici o informaţie. Este o greşeală capitală să teoretizezi înainte de avea toate datele. Fără să-ţi dai seama, începi să deformezi faptele ca să se potrivească teoriilor tale, în ioc ca teoriile să se potrivească faptelor. Însă, în privinţa scrisorii, ce deduci din ea?

Am examinat cu atenţie scrisul şi hârtia folosită.

— Omul care a scris-o este probabil bogat, am remarcat, încercând să imit felul de a proceda al prietenului meu. Nu poţi cumpăra o astfel de hârtie cu mai puţin de o jumătate de coroană pachetul. Este ciudat de tare şi ţeapănă.

— Ciudat – exact acesta este cuvântul, a spus Holmes. Nu este hârtie făcută în Anglia. Ţine-o la lumină.

Am făcut asta, şi am putut vedea un „E” mare cu un „g” mic, un „P” şi un „G” mari cu un „t” mic imprimate pe ea.

— Ce crezi că înseamnă asta?

— Numele fabricantului, fără îndoială; ori, mai degrabă, monograma sa.

— Deloc. „G” şi „t” înseamnă „Gesellschaft”, care este cuvântul nemţesc pentru „companie”. Este o prescurtare obişnuită ca şi „Ca.” al nostru. „P” înseamnă, desigur, „Papier”, adică hârtie. Acuma, în ce-l priveşte pe „Eg” Hai să aruncăm o privire în lexiconul geografic. A luat un volum mare şi cafeniu de pe raft. Eglow, Eglonitz – şi iată: Egria. Este o ţară de limbă germană, în Boemia, nu departe de Karlsbad. Faimoasă ca fiind locul unde a murit Wallenstein şi pentru numeroasele ei fabrici de sticlă şi mori de hârtie. Ha, ha, domnul meu, ce zici de asta? Ochii au început să-i strălucească, şi a scos triumfător un mare nor albastru din ţigara sa.

— Hârtia a fost făcută în Boemia, am spus.

— Exact. Iar bărbatul care a scris asta este neamţ. Ai observat construcţia ciudată a propoziţiei – „O asemenea caracterizare a dumneavoastră din toate părţile am primit.” Un francez sau un rus n-ar fi putut scrie aşa ceva. Numai un neamţ poate fi atât de neatent cu verbele sale. Ne rămâne numai să aflăm ce vrea acest neamţ, care scrie pe hârtie de Boemia şi preferă să poarte o mască în loc de a-şi arăta faţa. Şi iată-l că vine, dacă nu mă înşel, să ne risipească toate nedumeririle.

În timp ce vorbea, s-a auzit sunetul ascuţit de copite de cai şi scrâşnetul roţilor la contactul cu trotuarul, urmat de cel al clopoţelului de la intrare. Holmes a fluierat.

— O pereche, după zgomot, a spus el. Da, a continuat, uitându-se pe fereastră. O trăsură mică şi drăguţă cu o mândreţe de cai. O sută cincizeci de guinee unul. WatsoN. Cazul ăsta promite hanI. Dacă nu altceva.

— Cred că ar fi mai bine să plec, Holmes.

— Deloc, doctore. Rămâi unde eşti. Sunt pierdut fără Boswell-ul meu. Iar aceasta promite să fie ceva interesant. Ar fi păcat să pierzi aşa ceva.

— Dar clientul tău…

— Nu-ţi bate capul cu el. Poate am nevoie de ajutorul tău, ca şi el dealtfel. Uite-l că vine. Aşează-te în fotoliul ăla, doctore şi acordă-ne întreaga atenţie.

Pasul încet şi apăsat ce s-a auzit pe scări şi în hol s-a oprit imediat în faţa uşii. Apoi s-a auzit o bătaie puternică, plină de autoritate.

— Intră, a spus Holmes.

Cel care a intrat nu părea să aibă sub doi metri şi avea un piept şi braţe de Hercule. Îmbrăcămintea lui era bogată, dar de o bogăţie care în Anglia ar fi fost considerată cam de prost gust. Fâşii groase de astrahan îmbrăcau mânecile şi partea din faţă a hainei lui la două rânduri, în timp ce pelerina de un albastru închis de pe umeri era căptuşită cu mătase roşie şi prinsă la gât cu o broşa dintr-un singur berii roşu ca focul. Cizmele îi urcau până la jumătatea gambei şi erau tivite sus cu o bogată blană cafenie, desăvârşind astfel impresia de opulenţă barbară sugerată de întreaga-i înfăţişare. Ţinea în mână o pălărie cu boruri largi iar pe partea superioară a feţei purta o mască neagră cei cobora până la pometi, pe care, după toate aparenţele, şi-o pusese chiar atunci, căci mâna îi era încă ridicată în acea direcţie când a intrat în cameră. După partea inferioară a feţei părea a fi un om cu un caracter puternic, căci avea buzele groase şi răsfrânte, şi o bărbie puternică şi dreaptă, ce sugera hotărâre împinsă până la încăpăţânare.

— Mi-aţi primit biletul?, a întrebat cu o voce adâncă şi aspră, cu puternic accent nemţesc. V-am spus că o să vin. S-a uitat de la unul la altul, ca şi cum ar fi fost nesigur căruia din noi să i se adreseze.

— Vă rog luaţi loc, i-a spus Holmes. Acesta este prietenul şi colegul meu, doctorul Watson, care este din când în când atât de amabil să mă ajute la cazurile mele. Cui am onoarea să mă adresez?

— Puteţi să mi vă adresaţi ca fiind Contele Von Kramm, un nobil din Boemia. Înţeleg că acest domn, prietenul

dumitale, este un om de onoare şi discret, căruia i se poate încredinţa o chestiune de o importanţă capitală. Dacă nU. Aş prefera să vorbesc numai cu dumneavoastră.

M-am ridicat să plec, însă Holmes m-a prins de încheietura mâinii, şi m-a împins înapoi pe scaun.

— Suntem amândoi ori niciunul, a spus el. Puteţi spune de faţă cu acest domn orice îmi puteţi spune mie.

Contele a dat din umerii lui laţi.

— Atunci trebuie să încep, a spus el, prin a vă cere să păstraţi un secret absolut timp de doi ani; la sfârşitul acelei perioade, chestiunea nu va mai avea nici o importanţă. Însă la momentul de faţă, nu este exagerat să afirm că are o asemenea importanţă încât poate influenţa istoria Europei.

— Promit, a spus Holmes.

— Şi eu.

— O să scuzaţi această mască, a continuat ciudatul nostru vizitator. Persoana augustă în a cărei slujbă sunt doreşte ca trimisul ei să vă rămână necunoscut şi pot mărturisi din capul locului că numele pe care l-am folosit adineauri nu-mi aparţine.

— Mi-am dat seama, i-a spus Holmes sec.

— Circumstanţele sunt extrem de delicate şi trebuie luate toate precauţiile pentru a stinge ceea ce ar putea deveni un scandal imens şi ar putea compromite serios una din familiile domnitoare din Europa. Pentru a fi precis, chestiunea se referă la marea Casă de Ormstein, regi ereditari ai Boemiei.

— Mi-am dat seama şi de asta, a murmurat Holmes, lăsându-se în fotoliu şi închizându-şi ochii.

Vizitatorul nostru a aruncat o privire aparent surprinsă spre silueta tolănită şi apatică din faţa sa care i-a fost fără îndoială descrisă ca fiind cel mai incisiv analist şi cel mai energic agent din Europa. Holmes şi-a redeschis încet ochii şi s-a uitat nerăbdător la uriaşul său client.

— Dacă maiestatea voastră ar binevoi să-şi prezinte cazul, a remarcat eL. Aş fi mai capabil să vă sfătuiesc.

Bărbatul a sărit de pe scaun, păşind încolo şi încoace prin cameră, într-o agitaţie de nestăpânit. ApoI. Cu un gest de disperare, şi-a smuls masca de pe faţă şi a aruncat-o pe jos.

— Aveţi dreptate, a spus el; sunt regele. De ce ar trebui s-o ascund?

— Într-adevăr, de ce?, a murmurat Holmes. Încă înainte ca maiestatea voastră să deschidă gura, am ştiut că mă adresam lui Wilhelm Gottsreich Sigismond von Ormstein, Mare Duce de Cassel-Felstein şi rege ereditar al Boemiei.

— Însă puteţi înţelege, a spus ciudatul nostru vizitator, aşezându-se din nou şi trecându-şi mâna peste frunte a-i albă şi înaltă, puteţi înţelege că nu sunt obişnuit să fac personal asemenea lucruri. Însă problema este atât de delicată, că nu am putut-o încredinţa unui agent, fără să ajung la mâna lui. Am venit incognito de la Praga cu scopul de a vă consulta.

— Atunci, vă rog consultaţi-mă, i-a spus Holmes, închizându-şi din nou ochii.

— Faptele sunt pe scurt acestea: Cam acum cinci ani, în timpul unei vizite de lungă durată la Varşovia, am făcut cunoştinţă cu binecunoscuta aventurieră Irene Adler. Numele vă este fără îndoială familiar.

— Doctore, fii atât de amabil să-l cauţi la indicele alfabetic, a murmurat Holmes, fără să-şi deschidă ochii. Adoptase de mulţi ani un sistem de notare pe fişe a tuturor datelor referitoare la oameni şi lucruri, astfel încât era greu să numeşti un subiect sau persoană despre care să nu-ţi poată furniza prompt informaţii. În cazul de faţă, am găsit biografia acesteia intercalată între aceea a unui rabin evreu şi a unui comandant de stat major, care scrisese o monografie despre peştii de apă adâncă.

— Hai să vedem!, a spus Holmes. Hm! Născută în New Jersey în 1858. Contraltă – hm!

La Scala, hm! Primadonă la Opera Imperială din Londra, nu mai spune! Din câte înţeleg, maiestatea voastră s-a îndrăgostit de această tânără persoană, i-a scris nişte

scrisori compromiţătoare, iar acum doreşte să primească înapoi acele scrisori.
— Exact. Însă cum…
— V-aţi căsătorit în secret?
— Nu.
— Ceva hârtii sau certificate legale?
— Nu.
— Atunci nu pot să vă înţeleg. Dacă această persoană ar arăta anumite scrisori pentru a vă şantaja sau în alt scoP. Cum le poate dovedi autenticitatea?
— Scrisul în primul rând.
— Puah, puah! Contrafăcut.
— Hârtia mea personală.
— Furată.
— Sigiliul meu.
— Imitat.
— Fotografia mea.
— Cumpărată.
— Dar suntem amândoi în fotografie.
— O, Doamne! Asta chiar că-i rău! Maiestatea voastră a comis într-adevăr o indiscreţie.
— Am fost nebun – bolnav.
— V-aţi compromis serios.
— Eram numai prinţ moştenitor pe atunci. Eram tânăr. Am numai treizeci de ani.
— Trebuie s-o recuperaţi.
— Am încercat şi am eşuat.
— Maiestatea voastră trebuie să plătească. Trebuie s-o cumpăraţi.
— Nu vrea s-o vândă.
— Atunci s-o furaţi.
— Au fost făcute cinci încercări în acest sens. Doi spărgători plătiţi de mine i-au scotocit casa. Odată i-am sustras bagajul când călătorea. De două ori a fost jefuită. Nu s-a obţinut nici un rezultat.
— Nici urmă de fotografie?

— Absolut niciuna. Holmes a râs.

— Este o mică problemă cât se poate de incitantă, a spus el.

— Dar una foarte serioasă pentru mine, i-a replicat regele cu reproş.

— Într-adevăr, foarte. Şi ce vrea să facă cu fotografia?

— Să mă ruineze

— Cum?

— Urmează să mă căsătoresc.

— Aşa am auzit.

— Cu Clotilde Lolhman von Saxe-Meningen, a doua fiică a regelui Scandinavici. Poate că sunteţi familiar cu principiile stricte ale familiei ei. Ea însăşi este întruchiparea delicateţei. O umbră de îndoială privind comportamentul meu ar pune capăt căsătoriei.

— Iar Irene Adler?

— Mă ameninţă că le va trimite fotografia. Şi o va face. Nu o cunoaşteţi, însă are o inimă de piatră. Are faţa celei mai frumoase femei, însă mintea celui mai hotărât bărbat. Ce ar putea face, dacă m-aş căsători cu o altă femeie, nu cunoaşte limite.

— Sunteţi sigur ca nu a trimis-o deja?

— Sunt sigur.

— Şi de ce?

— Pentru că a spus că o va trimite în ziua în care căsătoria mea va fi anunţată public. Aceasta se va întâmpla lunea viitoare.

— O. Asta înseamnă că mai avem trei zile, a spus Holmes căscând. Asta-i foarte bine, având în vedere că mai am una sau două chestiuni importante de rezolvat la momentul de faţă. Maiestatea voastră va locui desigur în Londra în tot acest timp?

— Fireşte. Mă puteţi găsi la hotelul Leingham, sub numele de contele Von Kramm.

— Atunci o să vă trimit un rând pentru a vă înştiinţa cum progresăm.

— Vă rog să faceţi asta. O să fiu foarte nerăbdător.
— Iar în privinţa banilor?
— Aveţi un cec în alb.
— Chiar aşa?
— Vă spun că aş da una din provinciile regatului meu să am fotografia respectivă.
— Şi în ceea ce priveşte cheltuielile curente? Regele a scos de sub pelerina sa o geantă grea din piele de căprioară, şi a pus-o pe masă.
— Sunt trei sute de lire în aur şi şapte sute în bancnote, a spus el.
— Holmes a scris o chitanţă pe o foaie din agenda sa, şi i-a înmânat-o.
— Şi adresa domnişoarei?, a întrebat el.
— Briony LodgE. Aleea Serpentine, St. John’s Wood.
Holmes şi-a notat-o.
— Încă o întrebare, a spus el. Fotografia era de format mare?
— Da.
— Atunci, noapte bună, maiestate, şi sper să avem în curând veşti bune pentru dumneavoastră. Şi noapte bună, WatsoN. A adăugat el, în timp ce roţile trăsurii regale o luau în jos pe stradă. Dacă o să fii atât de bun să mă vizitezi mâine după-amiază la trei, aş vrea să discut această chestiune cu tine.

II.

M-am prezentat pe strada Baker la trei fix, însă Holmes nu se întorsese. Proprietăreasa m-a informat că plecase de acasă puţin după ora opt dimineaţa. M-am aşezat lângă foc, totuşi, cu intenţia de a-l aştepta, indiferent cât de mult putea să întârzie. Eram deja extrem de interesat de această investigaţie, căci, chiar dacă nu avea niciuna din trăsăturile întunecate şi bizare care caracterizaseră cele două crime despre care scrisesem deja, totuşi natura cazului şi poziţia sus-pusă a acestui client îi imprimau o notă specifică. Într-adevăr, dincolo de natura investigaţiei de care se ocupa

prietenul meu, exista ceva în felul său abil de a aborda situaţia şi în raţionamentul său ager şi incisiv ce făcea ca studierea sistemului său de lucru şi observarea metodelor rapide şi subtile prin care dezlega chiar şi cele mai încâlcite mistere să-mi facă o deosebită plăcere. Eram atât de obişnuit cu succesul său constant, încât nici măcar nu puteam concepe posibilitatea unui eşec.

Era aproape patru când uşa s-a deschis şi un rândaş care părea a fi beat – neîngrijit, cu favoriţi, fala roşie, şi nişte haine deloc respectabile – a intrat în cameră. Obişnuit cum eram cu talentul uimitor al prietenului meu în a se folosi de deghizări, a trebuit să mă uit de trei ori la el înainte de a mă asigura că era realmente ei. Cu un semn din cap, a dispărut în dormitor, de unde a apărut în cinci minute într-un costum de tweed şi decent ca de obicei. Băgându-şi mâinile în buzunare, şi-a întins picioarele în faţa jocului, râzând sănătos timp de câteva minute.

— Ei bine, nici chiar aşa!, a strigat, iar apoi s-a înecat şi a început să râdă din nou, până când a fost obligat să se lase pe spate pe scaun, moale şi neajutorat.

— Ce este?

— Este prea amuzant. Sunt sigur că n-ai putea ghici vreodată ce am făcut în această dimineaţă sau ce-am sfârşit prin a face.

— Nu-mi pot imagina. Presupun că ai pândit obiceiurile şi poate casa domnişoarei Irene Adler.

— Exact; însă urmarea a fost mai degrabă neobişnuită. O să ţi-o povestesc totuşi. În această dimineaţă, am plecat de acasă puţin după ora opt, arătând ca un rândaş fără lucru. Există o uimitoare simpatie şi o înţelegere adâncă între cei care îngrijesc caii. Fii unul dintre ei, şi o să afli tot ceea ce e de aflat. Am găsit în curând Briony Lodge. Este o bijuterie de vilă cu două etaje, cu o grădină în spate, dar întinzându-se în faţă până la drum. Are o încuietoare solidă la uşă. Un salon spaţios pe dreapta, bine mobilat, cu ferestre mari până aproape de podea şi acele închizători absurde, tipic

englezeşti, pe care le-ar putea deschide şi un copil. În spate n-am observat nimic deosebit, doar că se putea ajunge la fereastra holului de pe acoperişul şopronului pentru trăsuri. M-am învârtit în jurul casei şi am examinat-o cu atenţie din toate părţilE. Dar n-am descoperit nimic altceva de interes.

Apoi am luat-o pe stradă şi am descoperit, aşa cum bănuiam, că exista un grajd pe o alee care o lua pe lângă un zid al grădinii. Le-am dat rândaşilor o mână de ajutor să-şi ţesale caiI. Şi am primit în schimb două pence, un pahar cu băutură, două degete de mahorcă şi toate informaţiile pe care le doream despre domnişoara Adler, ca să nu mai pomenesc de cele despre o jumătate de duzină de alte persoane din împrejurimi, de care nu eram deloc interesat, însă ale căror biografii am fost obligat să le ascult.

— Şi ce ai aflat de Irene Adler?

— O, că a sucit capetele tuturor bărbaţilor din partea locului. Este cea mai frumuşică fustă de pe planeta asta. Aşa spun grăjdarii din Serpentine. Trăieşte liniştit, cântă la concerte, iese la cinci în fiecare zi, şi se întoarce la şapte fix la cină. Rareori iese la alte ore, în afara daţilor când cântă. Are un singur vizitator masculin, dar care vine foarte des. Are pielea întunecată, e chipeş şi elegant, nu vine niciodată mai rar de o dată pe zi şi adesea chiar de două ori. Se numeşte Godfrey Norton şi locuieşte în Inner Temple. Vezi avantajele de a avea un vizitiu drept confident. L-au luat acasă de multe ori de la grajdul din Serpentine, şi ştiau totul despre el. După ce am ascultat tot ceea ce au avut de spus, am început să mă plimb încă o dată încoace şi încolo pe lângă Briony Lodge, şi să reflectez la planul meu de atac.

Acest Godfrey Norton juca evident un rol important în această poveste. Era avocat. Asta nu prevestea nimic bun. Ce relaţie exista între ei şi care era scopul repetatelor sale vizite? Era ea clienta, prietena sau amanta lui? Dacă era clienta lui, probabil i-a dat fotografia spre păstrare. Dacă era amanta lui, aceasta era mai puţin probabil. De

răspunsul la această întrebare depindea dacă trebuia să-mi continui munca la Briony Lodge, sau dacă trebuia să-mi îndrept atenţia spre locuinţa din Temple a domnului respectiv. Era un aspect delicat, care mărea raza cercetărilor mele. Mi-e teamă că te plictisesc cu aceste detalii, însă trebuie să te fac să vezi micile dificultăţi pe care le întâmpin, dacă e să înţelegi întreaga situaţie.

— Te urmăresc cu atenţie, i-am răspuns.

— Încă mai reflectam la toate astea, când o birjă a tras în faţa lui Briony Lodge, iar din ea a sărit un domn. Era un bărbat extrem de chipeş, cu pielea întunecată, nasul acvilin şi cu mustaţă – evident omul despre care auzisem. Părea a fi foarte grăbit, i-a strigat birjarului să aştepte, şi a trecut repede pe lângă servitoarea care deschisese uşa, cu aerul unui om care era ca şi la el acasă.

A rămas în casă cam o jumătate de oră, şi am putut să-l zăresc din când în când prin ferestrele salonului, păşind încoace şi încolo, vorbind cu înflăcărare şi dând din mâini. Pe ea nu puteam s-o văd. Apoi a ieşit, arătând chiar şi mai agitat decât înainte. Când se îndrepta spre birjă, a scos din buzunar un ceas de aur, la care s-a uitat intens.

— Mână ca vântul, a strigat el, mai întâi la Gross & Hankey în strada Regent, iar apoi la biserica Sfânta Monica din Edgeware Road. Ai o jumătate de guinee, dacă ajungi în douăzeci de minute!

— S-au îndepărtat, şi tocmai ce mă întrebam dacă n-ar fi bine să-i urmăresc, când a apărut pe alee un mic landou cochet, al cărui vizitiu era încheiat la haină doar pe jumătate, şi avea cravata în dreptul urechii, şi ale cărui hamuri ieşeau toate din catarame. Nici n-a apucat să oprească înainte ca ea să ţâşnească pe uşa holului şi să se urce în el. Am avut timp să-i arunc numai o privire scurtă, dar era o femeie încântătoare, cu o faţă pentru care un bărbat şi-ar fi dat viaţa.

— Biserica Sfânta Monica, a strigat ea, şi o jumătate de liră dacă ajungi acolo în douăzeci de minute.

— Aşa ceva nu puteam rata, Watson. Tocmai ce mă gândeam dacă trebuia s-o iau la fugă ca s-o ajung, sau dacă era mai bine să mă cocoţ în spatele landoului ei, când a apărut pe stradă o birjă. Birjarul s-a uitat de două ori la un client atât de ponosit ca şi mine, însă am sărit înăuntru, înainte să aibă timp să obiecteze.

— Biserica Sfânta Monica, am spus eu, şi o jumătate de liră dacă ajungi acolo în douăzeci de minute. Era douăsprezece fără douăzeci şi cinci şi, fireşte, era destul de clar despre ce era vorba.

— Birjarul meu a mânat repede. Nu cred să mă fi dus vreodată cineva mai repede, însă ceilalţi au ajuns acolo înaintea noastră. Când am sosit noi, birja şi landoul având caii în spume se aflau deja în faţa porţii. Am plătit vizitiul şi m-am năpustit în biserică. Nu se vedea nici un suflet acolo, în afara celor doi pe care i-am urmărit şi a unui preot surprins, care părea a se certa ca ei. Formaseră toţi trei un grup în faţa altarului. Am luat-o pe lângă strană, ca oricare alt om fără treabă care ar fi intrat într-o biserică. Brusc, spre surprinderea mea, cei trei din faţa altarului s-au întors spre mine, iar Godfrey Norton a alergat spre mine cât a putut de repede.

— Mulţumesc lui Dumnezeu, a strigat el. Eşti tocmai ce ne trebuie. Vino! Vino!

— Ce doriţi?, l-am întrebat.

— Vino, omule, vino, numai pentru trei minute, altminteri nu e legal.

— Am fost pe jumătate târât spre altar, şi, înainte ca să-mi dau seama, m-am trezit mormăind răspunsurile care îmi erau şoptite la ureche, şi punându-mă chezaş pentru lucruri de care habar n-aveam, contribuind pe ansamblu la căsătoria sigură a Irenei AdleR. Necăsătorită, cu Godfrey Norton, necăsătorit. Totul s-a făcut într-o clipă, şi iată-l pe domn mulţumindu-mi de o parte şi pe doamnă de cealaltă, în timp ce preotul îmi zâmbea din faţă. A fost cea mai absurdă situaţie în care m-am aflat vreodată, iar gândul la

ea m-a făcut să izbucnesc în râs acum. Se pare că a existat ceva în neregulă cu permisul lor, aşa încât preotul a refuzat categoric să-i cunune fără un martor, iar apariţia mea fericită l-a scutit pe mire s-o pornească pe străzi în căutarea unui cavaler de onoare. Mireasa mi-a dat o liră, pe care intenţionez s-o port prinsă de lanţul ceasului meu, în amintirea fericitei ocazii.

— Aceasta chiar că este o întorsătură extrem de neaşteptată a lucrurilor, am spus eu. Şi ce s-a întâmplat apoi?

— Păi, planurile mele păreau a fi serios ameninţate. Arăta ca şi cum perechea intenţiona să plece imediat, ceea ce necesita, fireşte, măsuri foarte prompte şi energice din partea mea însă sau despărţit la poarta bisericii, el mergând înapoi spre Temple, iar ea spre casă.

— O să ies în parc la cinci, ca de obicei, i-a spus ea la plecare. N-am auzit nimic altceva. Au plecat fiecare în direcţii diferite, şi m-am dus să-mi fac propriile-mi aranjamente.

— Care sunt?

— Nişte carne de vită şi un pahar cu bere, a răspuns, sunând din clopoţel. Am fost prea ocupat să mă gândesc la mâncare, şi probabil o să fiu şi mai ocupat în seara asta. Apropo, doctore, am nevoie de ajutorul tău.

— Aş fi încântat.

— Nu-ţi pasă dacă încâlci legea?

— Deloc.

— Nici dacă rişti să fii arestat?

— Nu pentru o cauză dreaptă.

— O, cauza este excelentă!

— Atunci surit omul tău.

— Am fost sigur că mă pot baza pe tine.

— Dar ce vrei să fac?

— Când doamna Turner va fi adus tava cu mâncare, o să-ţi spun. Acuma, a spus el, în timp ce s-a întors înfometat spre bucatele simple pe care i le oferise proprietăreasa, trebuie

să discut în timp ce mănânc, căci nu am prea mult timp. Este aproape cinci. În două ore trebuie să fim la faţa locului. Domnişoara Irene sau doamna, mai degrabă, se întoarce de la plimbare la şapte. Trebuie să ajungem la Briony Lodge ca s-o întâlnim.

— Iar apoi?

— Lasă asta pe mine. Am aranjat deja ce urmează să se întâmple. Există un singur aspect asupra căruia trebuie să insist. Nu trebuie să intervii, indiferent ce se întâmplă, înţelegi?

— Trebuie să rămân neutru?

— Nu trebuie să faci nimic. Va fi probabil ceva neplăcut. Nu te băga. Voi sfârşi prin a fi transportat în casă. Patru sau cinci minute mai târziu fereastra de la salon va fi deschisă. Trebuie să te afli în apropiere de acea fereastră deschisă.

— Bine.

— Trebuie să mă urmăreşti, căci mă vei putea vedea.

— Bine.

— Iar când îmi ridic mâna aşa, vei arunca în cameră ceea ce îţi dau să arunci, şi în acelaşi timp vei striga „foc”. Mă urmăreşti?

— În întregime.

— Nu este cine ştie ce, a spus, scoţând un trabuc din buzunar. Este un fel de petardă care scoale fum, pe care o folosesc de obicei instalatorii, care are un fitil la fiecare capăt, ce se aprinde de la sine. Asta-i tot ce ai de făcut. După ce strigi „foc”, alţi oameni vor continua să strige. Poţi apoi să te îndepărtezi spre capătul străzii, şi te voi întâlni acolo în zece minute. Sper că am fost clar.

— Trebuie să rămân neutru, să mă apropii de fereastră, să te privesc, iar, la semnalul tău, să arunc înăuntru acest obiect, apoi să strig „foc”, şi să te aştept la colţul străzii.

— Exact.

— Atunci te poţi baza în întregime pe mine.

— Excelent. Cred că este probabil vremea să mă pregătesc pentru noul rol pe care trebuie să-l interpretez.

A dispărut în camera sa, de unde s-a întors în câteva minute îmbrăcat ca un preot sectant, blajin şi candid. Pălăria sa neagră cu boruri mari, pantalonii săi largi, cravata albă, zâmbetul plin de simpatie şi aspectul general de curiozitate iscoditoare şi plină de bunăvoinţă ar fi putut fi egalate numai de domnul John Hore. Holmes nu-şi schimba numai costumaţia. Expresia, maniera sa, însuşi sufletul său păreau să se schimbe cu fiecare rol nou pe care îl juca. Când acesta s-a hotărât să devină specialist în crime, scena a pierdut un actor talentat, exact cum ştiinţa a pierdut un spirit ascuţit.

Era şase şi un sfert când am plecat de pe strada Baker, şi am ajuns pe Serpentine cu zece minute înainte de a se întoarce doamna. Se făcuse deja seară, şi tocmai ce fuseseră aprinse felinarele, iar noi păşeam încoace şi încolo prin fata lui Briony Lodge, aşteptând să apară cea care o locuia. Casa arăta întocmai cum mi-o închipuisem din descrierea succintă făcută de Sherlock Holmes, însă locul părea a fi mai puţin izolat decât mă aşteptasem. Din contră, pentru o străduţă în nişte împrejurimi liniştite era extrem de animată. Exista un grup de bărbaţi în haine ponosite fumând şi râzând într-un colţ, un tocilar cu roata sa, doi soldaţi flirtând cu o dădacă şi câţiva tineri bine îmbrăcaţi, care se plimbau de colo colo, cu trabuce în gură.

— Vezi, a remarcat Holmes, în timp ce ne învârteam prin fala casei, căsătoria asta simplifică mai degrabă lucrurile. Fotografia devine acum o armă cu două tăişuri. După toate probabilităţile, ea s-ar opune tot atât de mult să fie văzută astfel de domnul Godfrey Norton ca şi clientul nostru de prinţesa sa. Acuma întrebarea este: unde putem găsi fotografia?

— Într-adevăr, unde?

— Este foarte puţin probabil să o poarte la ea. Este de format mare. Este prea voluminoasă ca să poată fi ascunsă cu uşurinţă în rochia unei femei. Ştie că regele ar fi capabil să ordone să fie jefuită şi verificată. Au fost făcute deja două

încercări în acest sens. Putem prin urmare conclude că nu o poartă la ea.

— Unde o ţine, atunci?

— La bancherul sau avocatul ei. Există aceste două posibilităţi. Dar sunt înclinat a crede că nu e la niciunul dintre ei. Femeile sun! secrete de la natură, şi le place să-şi ascundă secretele de restul lumii. De ce să o dea altcuiva? Poate avea încredere în ea însăşi, însă nu poate spune ce influenţă indirectă sau politică poate fi folosită asupra unui om de afaceri. În plus, nu uita că s-a hotărât s-o folosească în câteva zile. Trebuie s-o ţină undeva unde să-i fie la îndemână. Trebuie să se afle în propria-i casă.

— Dar s-au dat deja două spargeri acolo.

— Puah! N-au ştiut unde să caute.

— Dar tu unde o să cauţi?

— N-o să caut.

— Ce-o să faci atunci?

— O s-o fac să-mi arate ea însăşi unde este.

— Dar va refuza.

— Nu va putea s-o facă. Dar aud huruit de roţi. Este trăsura ei. Acuma urmează-mi ordinele până în cel mai mic amănunt.

În timp ce vorbea, lumina felinarelor laterale ale trăsurii acesteia a apărut după curba aleii. Era un landou mic şi elegant, ce a luat-o spre uşa lui Briony Lodge. În timp ce oprea, unul din bărbaţii care pierdeau vremea în colţ s-a năpustit înainte ca să deschidă portiera, în speranţa de a câştiga un gologan, însă a fost îmbrâncit de un altul care a alergat într-acolo cu aceeaşi intenţie. O ceartă teribilă a izbucnit între ei, care a luat amploare când au intervenit cei doi soldaţi, care ţineau partea unuia dintre ei, şi tocilarul, care ţinea la fel de înfierbântat cu celălalt. Se loveau, şi, într-o clipă, doamna care se dăduse jos din trăsură s-a trezit în mijlocul unui mic grup de bărbaţi înroşiţi, care se luptau, izbindu-se cu putere cu pumnii şi bastoanele. Holmes s-a năpustit în mulţime pentru a o proteja; însĂ. Chiar când a

ajuns în dreptul ei, a scos un ţipăt şi a căzut la pământ, cu sângele curgându-i puternic pe fală. La căderea acestuia, soldaţii au luat-o la fugă într-o direcţie, iar haimanalele în alta, în timp ce câţiva oameni mai bine îmbrăcaţi, care au privit încăierarea fără să participe, s-au îmbulzit să ajute doamna şi să-l îngrijească pe omul rănit. Irene AdleR. Cum voi continua să o numesc, a luat-o repede pe scări; însă a rămas în capul lor, cu silueta ei superbă scoasă în evidenţă de luminile din hol, uitându-se înapoi în stradă.

— A fost rănit rău bietul domn?, a întrebat

— Este mort, au strigat câteva voci.

— NU. NU. Este viul, a strigai o alta. Dar o să moară înainte de a ajunge la spital.

— Iată un om curajos, a spus o femeie. Dacă n-ar fi fost el, haimanalele ar fi luat punga şi ceasul doamnei. Erau o bandă şi încă una teribilă. AH. Respiră acum.

— Nu poate rămâne în stradă. Putem să-l luăm înăuntru, doamnă?

— Sigur. Aduceţi-l în salon. Este o sofa confortabilă acolo. Pe aici, vă rog.

Holmes a fost luat încet şi solemn în Briony Lodge şi pus în camera principală. În timp ce eu observam ce se întâmplă de la postul meu de lângă fereastră. Lămpile au fost aprinse, însă jaluzelele nu au fost lăsate, aşa încât puteam să-l văd pe Holmes cum sta întins pe canapea. Nu ştiu dacă avea re mu scări pentru rolul pe care-l juca, însă ştiu că eu unul nu m-am simţit niciodată în viaţa mea mai ruşinat ca atunci când am văzut frumoasa creatură împotriva căreia conspiram, sau grafia şi bunătatea cu care se ocupa de cel rănit. Şi, totuşi, să renunţ acum la misiunea pe care mi-o încredinţase ar fi fost cea mai teribilă trădare. Mi-am întărit inima şi am scos petarda fumigenă de sub manta. La urma urmei, m-am gândit, nu-i facem vreun rău. Doar o împiedicăm să facă ea însăşi rău altuia.

Holmes s-a ridicat pe canapea, şi l-am văzut făcând gesturile unuia care avea nevoie de aer. O servitoare a fugit

la fereastră şi a deschis-o. În acelaşi moment, l-am văzut ridicându-şi mâna, şi la acest semnal, am aruncat obiectul în cameră, strigând „Foc!”. De abia ce scosesem acest cuvânt, că toată mulţimea de spectatori, bine îmbrăcaţi sau nu – domni, rândaşi şi servitoare – s-au unit într-un strigăt general de „Foc!”. Nori grei de fum au umplut camera, ieşind prin fereastra deschisă. Am putut vedea figuri care fugeau şi, un moment mai târziu, s-a auzit vocea lui Holmes dinăuntru, asigurându-i pe toţi că a fost o alarmă falsă. Strecurându-mă prin mulţimea care ţipa, am reuşit să ajung în colţul străzii, iar în zece minute m-am bucurat să simt braţul prietenului meu într-al meu, şi să ne îndepărtăm de locul vacarmului. Am mers repede şi tăcuţi câteva minute, până când am intrat pe una din străzile liniştite ce duc spre Edgeware.

— Te-ai descurcat de minune, doctore, a remarcat el. Nu se putea mai bine. Totul este în regulă.

— Ai fotografia?

— Ştiu unde este.

— Şi cum ţi-ai dat seama?

— Ea mi-a arătat-o, exact aşa cum ţi-am spus.

— Nu înţeleg.

— Nu vreau să par misterios, a spus el râzând. A fost totul cât se poate de simplu. Ţi-ai dat seama, fireşte, că toţi cei de pe stradă erau complicii mei. I-am angajat pe toţi pentru seara asta.

— Asta am realizat.

— Apoi, când a izbucnit cearta, aveam puţină vopsea în palmă. M-am năpustit înainte şi am căzut, şi m-am mânjit pe faţĂ. Devenind astfel un spectacol demn de milă. Este un truc vechi.

— Am realizat şi asta.

— Apoi, m-au luat înăuntru. A trebuit să mă primească. Ce altceva putea să facă? Iar apoi în salonul ei, care era chiar camera unde bănuiam că o ţine. Mă mai gândeam şi la dormitorul ei, şi eram hotărât să văd în care. M-au pus pe

sofa, m-am făcut că n-am aer, au fost obligaţi să deschidă fereastra, şi ai avut posibilitatea să-ţi faci treaba.

— Şi cum te-a ajutat asta?

— A avut o importanţă capitală. Atunci când a femeie crede că locuinţa sa ia foc, se năpusteşte din instinct spre lucrul la care ţine cel mai mult. Este un impuls de nestăpânit, şi am profitat nu o dată de el Mi-a fost de folos în cazul scandalului de substituţie de la DarlingtoN. Ca şi în povestea de la castelul Arnsworth. O femeie căsătorită îşi prinde copilul; una necăsătorită se repede la cutia cu bijuterii. Acuma îmi era clar că doamna noastră n-avea în casă nimic mai preţios decât ceea ce căutam noi. Avea să se grăbească să pună mâna pe acel lucru. Alarma privind focul a fost realizată admirabil. Fumul şi ţipetele erau suficiente să zdruncine până şi nişte nervi de oţel. A reacţionat excelent. Fotografia se află într-o nişă în spatele unui panou glisant, chiar deasupra şnurului clopoţelului din dreapta. S-a repezii într-acolo într-o clipă, şi am putut să-i arunc o privire când a scos-o pe jumătate afară. Când am strigat că a fost o alarmă falsă, a pus-o la loc, s-a uitat la petardă, a ieşit repede din cameră, şi n-am mai văzut-o. M-am ridicat şi, cerându-i scuze, am părăsit casa. Am ezitat dacă să nu încerc să pun mâna pe fotografie pe loc; dar intrase vizitiul şi, întrucât se uita cu atenţie la mine, mi s-a părut mai sigur să aştept. Graba poate ruina totul.

— Iar acum?, l-am întrebat.

— Căutările noastre au luat practic sfârşit. O s-o vizitez mâine cu regele şi cu tine, dacă doreşti să ne însoţeşti. O să fim introduşi în salon pentru a o aştepta pe doamnă; însă probabil atunci când va sosi, n-o să ne găsească nici pe noi, nici fotografia. Maiestatea sa ar putea simţi o satisfacţie deosebită s-o recupereze cu propriile-i mâini.

— Şi când o să mergeţi?

— La opt dimineaţa. Nu se va fi trezit încă, astfel încât o să avem câmp liber de acţiune. În plus, trebuie să fim prompţi, căci această căsătorie poate aduce o schimbare completă

atât a vieţii, cât şi a deprinderilor ei. Trebuie să-i telegrafiez fără întârziere regelui.

Ajunsesem în strada Baker, şi ne-am oprit în faţa uşii. Îşi căuta cheia prin buzunare, când cineva care trecea a spus:

— Bună seara, domnule Sherlock Holmes. Existau câteva persoane pe trotuar la momentul respectiv. Însă salutul părea să fi fost rostit de un tânăr slab în manta, care a trecut grăbit pe lângă noi.

— Am auzit vocea asta înainte, a spus Holmes, uitându-se cu atenţie pe strada prost luminată. Acuma mă întreb cine naiba a putut fi.

III.

În noaptea respectivă am dormit pe strada Baker, iar dimineaţa tocmai ce serveam pâinea prăjită şi cafeaua, când regele Boemiei s-a năpustit în cameră.

— Realmente aţi pus mâna pe ea!, a strigat el, prinzându-l pe Sherlock Holmes de umeri şi privindu-l intens în ochi.

— Nu încă.

— Dar aveţi speranţe.

— Am speranţe.

— Atunci, haideţi. Sunt plin de nerăbdare să plecăm.

— Trebuie să chemăm o birjă.

— Nu, trăsura mea e afară.

— Atunci asta simplifică lucrurile.

Am coborât şi am pornit spre Briony Lodge.

— Irene Adler s-a căsătorit, a remarcat Holmes.

— Căsătorii! Când?

— Ieri.

— Cu cine?

— Cu un avocat englez numit Norton.

— Dar nu-l poate iubi.

— Sper că da.

— Şi de ce speraţi asta?

— Pentru că v-ar scuti pe maiestatea voastră de a vă mai teme de neplăceri viitoare. Dacă doamna îşi iubeşte soţul, nu vă iubeşte pe maiestatea voastră. Dacă nu vă iubeşte pe

maiestatea voastră, nu există nici un motiv pentru care v-ar împiedica planurile.

— Este adevărat. Şi totuşi, ei bine! Aş fi vrut să fie de rangul meu! Ce regină ar fi fost! A recăzut într-o tăcere tristă, care n-a fost întreruptă până ce nu am ajuns în aleea Serpentine.

Uşa lui Briony Lodge era deschisă, iar o femeie în vârstă stătea pe trepte. Când m-am dat jos din (răsură, ne-a privit batjocoritor.

— Domnul Sherlock Holmes, cred?, a spus ea.

— Sunt domnul HolmeS. A răspuns tovarăşul meu, uitându-se la ea cu o privire întrebătoare şi mai degrabă surprinsă.

— Aşa! Stăpâna mea mi-a spus că probabil veţi veni. A plecat cu soţul ei spre continent dis-de-dimineaţă, cu trenul de 5,15 de la Charing Cross.

— Ce! Sherlock Holmes s-a clătinat, înciudat şi surprins. Vrei să spui că a plecat din Anglia?

— Şi n-o să se mat întoarcă niciodată.

— Şi hârtiile?, a întrebat regele cu o voce aspră, totul e pierdut.

— O să vedem Holmes a trecut pe lângă servitoare şi s-a năpustit în salon, urmat de rege şi de mine. Mobila era împrăştiată peste tot, cu rafturi demontate şi sertare deschise, arătând ca şi cum doamna scotocise grăbită prin ele, înainte de a fugi. Holmes s-a repezit la clopoţel, a smuls paravanul glisant, şi băgându-şi mâna înăuntru, a scos afară o fotografie şi o scrisoare. Fotografici era a Irenei Ader într-o rochie de seară, scrisoarea era adresată „Domnului Sherlock. Holmes. Să fie păstratăpână când este cerută”. Prietenul meu a deschis-o precipitat şi am citit-o toţi trei împreună. Fusese scrisă la miezul nopţii în noaptea dinainte, şi suna precum urmează: „DRAGUL MEU DOMN SHERLOCK HOLMES, Te-ai descurcat, realmente, de minune. M-ai dus de nas pe deplin. Până după alarma cu focul, n-am avut nici o bănuială. Însă atunci, când mi-am dat

seama cum m-am dat de gol, am început să gândesc. Am fost prevenită în privinţa dumitale cu luni în urmă. Mi s-a spus că, dacă regele ar angaja un agent, cu siguranţă v-ar alege pe dumneavoastră. Şi mi s-a dat adresa dumitale. Cu toate acestea, însă, m-aţi făcut să vă dezvălui ceea ce doreaţi să aflaţi. Chiar şi după ce am început să am bănuieli, mi-a fost greu să cred ceva rău despre un bătrân preot atât de simpatic şi amabil. Însă ştiţi că m-am pregătit şi eu ca actriţă. Costumaţia masculină îmi este familiară. Profit adesea de libertatea pe care mi-o conferă. L-am trimis pe JohN. Vizitiul, să vă supravegheze, am fugit sus, mi-am îmbrăcat hainele de plimbare, după cum le numesc, şi am coborât exact când dumneavoastră plecaţi.

Ei bine, v-am urmărit până la uşa locuinţei, şi astfel m-am asigurat că prezentam interes pentru renumitul domn Sherlock Holmes. Apoi, mai degrabă imprudent, v-am urat noapte bună, şi am pornit spre Temple să-mi întâlnesc soţul Amândoi ne-am gândit cĂ. Odată ce eram urmăriţi de un duşman atât de teribil, cea mai bună soluţie era fuga; prin urmare, când ne veţi vizita mâine, veţi găsi cuibul gol. În ceea ce priveşte fotografia, clientul dumitale se poate linişti. Iubesc şi sunt iubită de un bărbat superior lui. Regele poate face ce doreşte, fără nici un impediment din partea uneia căreia i-a făcut rău cu cruzime. O ţin numai ca să mă protejez şi să păstrez o armă care mă va asigura împotriva oricăror măsuri pe care le poate lua în viilor. Las o fotografie pe care poate vrea s-o aibă; şi rămân, dragă domnule Sherlock Holmes, A dumneavoastră, cu toată sinceritatea, IRENE NORTON, născută Adler.”

— Ce femeie, oh, ce femeie!, a strigat regele Boemiei, după ce am citit toţi trei această scrisoare. Nu v-am spus cât de ageră şi hotărâtă este? Nu-i aşa că ar fi fost o regină admirabilă? Nu e păcat că nu e de acelaşi rang cu mine?

— Din ce-am văzut până acum, doamna pare într-adevăr să fie de un rang foarte diferit de al maiestăţii voastre, a

spus Holmes cu răceală. Îmi pare rău că nu am fost capabil să rezolv cu mai mult succes cazul dumneavoastră.

— Din contră, dragă domnule, a exclamat regele, n-aţi fi putut avea mai mult succes. Ştiu că nu-şi calcă niciodată cuvântul. Fotografia este acum la fel de în siguranţă ca şi cum ar fi ars de-a bine/ea.

— Îmi pare bine să vă aud spunând asta, maiestatea voastră.

— Vă sunt imens de îndatorat. Vă rog să-mi spuneţi cum pot să mă revanşez. Acest inel… A scos uşor de pe deget un inel de smarald în formă de şarpe, ţinându-l în palmă.

— Maiestatea voastră dispune de ceva pe care l-aş aprecia mult mai mulT. A spus Holmes.

— Trebuie doar să-mi spuneţi ce anume.

— Această fotografie!

— Regele s-a holbat uimit la el.

— Fotografia benei!, a exclamat el Cu siguranţă, dacă asta doriţi.

— Vă mulţumesc, maiestate. Atunci afacerea este încheiată. Am onoarea să vă doresc o dimineaţă foarte plăcută. S-a înclinat, şi, întorcându-se fără să observe mâna pe care i-o întinsese regele, a pornit cu mine spre locuinţa sa.

Asta este povestea despre cum un mare scandal a ameninţat să dăuneze regatului Boemiei şi cum cele mai abile planuri ale domnului Sherlock Holmes au fost dejucate de spiritul ascuţit al unei femei. Obişnuia să facă haz de inteligenţa femeilor. ÎnsĂ. După acest incident, nu l-am mai auzit să facă asta. Iar când vorbeşte despre Irene Adler sau când se referă la fotografia ei, o face […]

LIGA CELOR CU PARUL ROŞCAT.

L-am vizitat pe prietenul meu, domnul Sherlock Holmes, într-o zi din toamna anului trecut, şi l-am găsit în plină conversaţie cu un domn în vârstă foarte solid, rumen la faţă şi cu un păr roşu ca focul. Cerându-mi scuze pentru

întrerupere, eram pe punctul de a mă retrage, când Holmes m-a tras prompt în cameră, şi a închis uşa în spatele meu.

— N-ai fi putut să pici într-un moment mai potrivit, dragul meu Watson, mi-a spus el cordial.

— Mi-a fost teamă că eşti ocupat.

— Aşa şi sunt. Foarte ocupai.

— Atunci pot aştepta în camera de alături.

— Nu e cazul. Acest domN. Domnule Wilson, a fost partenerul şi ajutorul meu în multe din cele mai de succes cazuri ale mele, şi nu am nici cea mai mică îndoială că îmi va fi de cel mai mare folos şi în cazul dumitale.

Domnul cel corpolent s-a ridicat pe jumătate de pe scaunul său, înclinând din cap în semn de salut, cu o scurtă privire întrebătoare în ochii săi micI. Afundaţi în grăsime.

— Încearcă această canapea, a spus Holmes, lăsându-se din nou în fotoliul său, şi strângându-şi laolaltă vârfurile degetelor, după cum îi era obiceiul când reflecta. Ştiu, dragul meu Watson, că împărtăşeşti aceeaşi pasiune ca şi mine pentru tot ceea ce este bizar şi diferit de convenţiile şi rutina monotonă a vieţii cotidiene. Ţi-ai demonstrat această înclinaţie prin entuziasmul care te-a împins să descrii, şi, mă vei scuza dacă adaug asta, să înfrumuseţezi întrucâtva atât de multe din micile mele aventuri.

— Cazurile tale m-au interesat într-adevăr extrem de mult, am remarcat.

— Ţii minte că am observat ieri, puţin înainte de a ne ocupa de simplu! caz al domnişoarei Mary SutherlanD. Că, în ceea ce priveşte efectele ciudate şi combinaţiile extraordinare, trebuie să ne întoarcem spre viaţa însăşi, care este întotdeauna mult mai îndrăzneaţă decât orice efort al imaginaţiei.

— O propunere în privinţa căreia mi-am permis să am îndoieli.

— Aşa este, doctore, însĂ. Cu toate acestea, trebuie să te conving să adopţi viziunea mea, căci altminteri voi continua să te asaltez cu o groază de fapte în acest sens până când

raţiunea ta se va prăbuşi sub ele, şi va recunoaşte că am dreptate. Acuma, domnul Jabez Wilson aici de faţă a fost atât de amabil să mă viziteze în această dimineaţă, şi să înceapă o poveste ce promite a fi una dintre cele mai ciudate ascultate de mine de câtva timp încoace. M-ai auzit remarcând că lucrurile cele mai neobişnuite şi singulare apar foarte adesea nu în crimele mai serioase ci în acelea mai mărunte, şi, ocazional, chiar în cazurile în care poţi avea îndoieli dacă a fost comisă realmente o crimă. Din ce am auzit până acum. Îmi este imposibil să spun dacă în cazul de faţă s-a comis sau nu vreo crimă, însă evenimentele sunt cu siguranţă printre cele mai bizare pe care le-am auzit vreodată. Poate, domnule WilsoN. Vei fi atât de amabil să-ţi iei povestea de la început. Îţi cer aceasta nu numai pentru că prietenul meU. Doctorul Watson, nu a auzit prima parte, ci şi pentru că natura ciudată a poveştii mă face doritor să aud din gura dumitale toate detaliile posibile. De regulă, după ce îmi fac o mică idee referitoare la cursul evenimentelor, sunt capabil să mă orientez printre miile de cazuri similare care îmi vin în memorie. În cazul de faţă, sunt obligat să recunosc că faptele sunt, după cât cred, absolut unice.

Clientul cel gras şi-a umflat pieptul, părând a fi întrucâtva mândru de asta, şi a scos un ziar murdar şi mototolit din buzunarul interior al mantalei sale. În timp ce parcurgea rubrica anunţurilor, ţinând capul întins înainte şi ziarul pe genunchi, m-am uitat îndelung la el şi am încercat, în maniera tovarăşului meu, să interpretez indicaţiile oferite de îmbrăcămintea sau înfăţişarea sa.

Însă n-am ajuns la cine ştie ce rezultat, în urma acestei examinări. După toate aparenţele, vizitatorul nostru era un negustor englez tipic, obez, pompos şi încet. Purta nişte pantaloni cadrilaţi gri cu negru, cam largi, o redingotă neagră nu prea curată, descheiată în faţă, şi o vestă bej cu un lanţ Albert masiv de alamă, cu un pătrăţel de metal găurit, atârnând pe post de ornament. Un joben uzat şi o

manta cafenie spălăcită, cu un guler mototolit de catifea, se aflau pe scaunul de lângă el. Oricât mă sforţam, nu vedeam nimic remarcabil în privinţa lui, cu excepţia pârului său roşu intens şi a expresiei de dezamăgire şi nemulţumire extremă de pe trăsăturile lui.

Cu ochiul lui ager, Sherlock Holmes a observat preocuparea mea, şi, remarcând privirea mea întrebătoare, a dat zâmbind din cap.

— În afara faptelor evidente că a prestat cândva o muncă manuală şi că prizează tutun, că este francmason şi că a fost în China, şi că a scris foarte mult în ultima vreme, nu mai pot deduce nimic altceva.

Domnul Jabez Wilson s-a holbat din scaunul său, cu degetul arătător pe ziar, însă cu ochii la tovarăşul meu.

— Pentru Dumnezeu, domnule Holmes, cum de ştiţi toate astea?, l-a întrebat. Cum v-aţi dat seama, de exemplu, că am făcut muncă fizică? Este absolut adevărat, căci am început ca tâmplar pe un vas

— După mâinile dumneavoastră, domnule. Mâna dreaptă este mult mai mare decât stânga. Aţi lucrat cu ea, iar muşchii sunt mai dezvoltaţi.

— Ei binE. Şi tutunul şi francmasoneria?

— N-o să vă pun ta îndoială inteligenţa, spunându-vă cum mi-am dat seama de asta, mai cu seamă ca, mai degrabă împotriva regulilor stricte ale ordinului dumneavoastră, purtaţi o broşă în formă de arc şi busolă.

— A, firește, am uitat de asta. Dar scrisul?

— Ce altceva pot indica cei doisprezece centimetri atât de lucioşi de pe manşeta dreaptă, sau tocul uzat din apropierea cotului de pe mâneca stângă, unde o sprijiniţi pe birou?

— Ei bine, şi China?

— Peştele pe care vi l-aţi tatuat chiar deasupra încheieturii mâinii drepte a putut fi făcut numai în China. Am întreprins un studiu asupra tatuajelor şi chiar am contribuit la literatura despre acest subiect. Maniera aceea de a picta

solzii peştilor cu un roz delicat este specifică Chinei. Când, pe lângă asta, văd o monedă chinezească atârnând de lanţul ceasului dumneavoastră, chestiunea se simplifică şi mai mult.

Domnul Jabez Wilson a râs zgomotos.

— Da bine, nu mi-aş fi putui imagina vreodată!, a spus el. La început am crezut că remarcile astea au fost realmente deştepte, însă acuma văd că nu erau cine ştie ce.

— Încep să cred, Watson, mi-a spus Holmes, că am făcut o greşeală explicându-i, „Omne ignotum pro magnifico.”, ori altfel spus: „Tot ceea ce este neştiut este considerai a fi magnific”, ştii, iar biata mea reputaţie, aşa neînsemnată cum este, va da faliment dacă sunt atât de sincer. Nu puteţi găsi anunţul cu pricina, domnule Wilson?

— Ba da, l-am găsit acum, a răspuns el, cu degetul lui gros şi roşu la jumătatea rubricii, iată-l. Cu asta a început totul. Citiţi-l dumneavoastră înşivă, domnule.

I-am luat ziarul şi am citit cele ce urmează. CĂTRE LIGA CELOR CU PARUL ROŞCAT: Conform testamentului domnului Ezekiah Hopkins din Lebanon, Pennsylvania, S. U. A., există acum un alt post liber pentru un membru al ligii, pentru nişte servicii pur simbolice, salariul fiind de patru lire pe săptămână. Toţi bărbaţii cu părul roşcat, care sunt sănătoşi la trup şi la minte şi au peste douăzeci şi unu de anI. Sunt eligibili. Aplicaţi în persoană luni, la ora unsprezece, la Duncan Ross, la biroul ligii din Pope’s Court, strada Fleet, nr. 7.

— Pentru Dumnezeu, ce poate însemna asta?, am exclamat eu, după ce am parcurs de două ori extraordinarul anunţ.

Holmes a chicotit. Învârtindu-se pe scaun, după cum îi era obiceiul când era într-o dispoziţie bună.

— Este cam neobişnuit, nu-i aşa?, a spus el. Şi acum, domnule Wilson, începe cu începutul şi spune-ne totul despre dumneata, casa dumitale şi efectul pe care acest anunţ l-a avut asupra destinului dumitale. Doctore, mai întâi, observă ziarul şi data.

— Este Morning Chronicle din 27 aprilie 1890. De acum două luni.

— Foarte bine. Ei, domnule Wilson?

— Păi, exact aşa cum începusem să vă povestesc, domnule Sherlock Holmes, a spus Jabez Wilson, ştergându-şi fruntea; sunt cămătar, şi am un loc în Piaţa Coburn, în apropiere de centru. Nu este o afacere cine ştie cât de mare, iar în anii din urmă nu mi-a adus mai mult decât pâinea zilnică. Am fost capabil odată să angajez două ajutoare, dar acum ţin numai unul; şi mi-ar fi greu să-l plătesc, dacă nu ar accepta doar jumătate de salariu, ca să înveţe meseria.

— Cum se numeşte acest tânăr atât de serviabil?, l-a întrebat Sherlock Holmes?

— Numele său este Vincent Spaulding, şi nu este aşa de tânăr. Este greu să ghiceşti ce vârstă are. Nu-mi pot dori un ajutor mai inteligent, domnule Holmes. Şi sunt conştient că ar putea să se ducă într-un loc mai bun, unde să câştige dublu cât îi dau eu. Însă, la urma urmei, dacă el este mulţumit, de ce să-i dau idei?

— Chiar, de ce? Păreţi a fi foarte norocos să aveţi un angajat sub preţul pieţei. Nu este ceva obişnuit pentru angajaţii din zilele noastre. S-ar părea că ajutorul dumneavoastră este la fel de extraordinar ca şi anunţul din ziar.

— O. Are şi defecte, a spus domnul Wilson. N-am văzut niciodată pe cineva atât de obsedat de fotografii. Face cu aparatul fotografie după fotografie, în loc să-şi îmbogăţească mintea, iar apoi se afundă în pivniţă ca un iepure în vizuina sa, pentru a-şi developa fotografiile. Acesta este principalul lui defect, dar pe ansamblu este un muncitor bun. Nu are nici un viciu.

— Lucrează încă la dumneata, presupun?

— Da, domnule. El şi o fata de paisprezece ani, care găteşte puţin şi face curăţenie – astea sunt toate persoanele care locuiesc în casă, căci sunt văduv şi n-am avut niciodată copii. Trăim foarte liniştit, domnule, noi trei; şi avem un

acoperiş deasupra capului şi ne plătim cheltuielile, dacă nu mai mult.

— Primul lucru care ne-a tulburat liniştea a fost acest anunţ. Spaulding a venit la birou cu acest ziar în mână exact acum opt săptămâni şi a spus:

— Ce n-aş dA. Domnule Wilson, să am părul roşcat.

— De ce?, l-am întrebat.

— De ce?, a spus el, există iar un post liber în liga bărbaţilor cu părul roşcat. Poate să-i aducă o mică avere celui care îl obţine, şi înţeleg că există mai multe posturi decât bărbaţi, aşa încât membrii consiliului de administraţie sunt disperaţi ce să mai facă cu banii. Dacă părul meu şi-ar schimba culoarea, ce post drăguţ aş avea la îndemână.

— Păi, despre ce este vorba?, l-am întrebat. Vedeţi, domnule Holmes, sunt un om de interior, şi, întrucât oamenii vin ei la mine şi nu e nevoie să-i caut eu, deseori nu treceam pragul casei săptămâni întregi. De aceea nu prea ştiam ce se petrece afară, şi eram întotdeauna fericit să aud ceva noutăţi.

— N-aţi auzit niciodată de Liga bărbaţilor cu părul roşcat?, m-a întrebat eL. Mirându-se.

— Niciodată.

— Păi, mă minunez de asta, căci sunteţi eligibil pentru unul din posturi.

— Şi care este salariul?

— O, numai două sute pe an, dar munca este uşoară şi nu prea afectează celelalte ocupaţii.

— Ei bine, vă puteţi da uşor seama că asta m-a făcut să ciulesc urechile, căci afacerea mea nu mergea prea bine de ceva ani, iar două sute în plus mi-ar fi picat foarte bine.

— Spune-mi tot ce ştii, i-am spus eu.

— Păi, a spus el, arătându-mi anunţul, puteţi vedea cu proprii ochi că Liga are un post liber şi există adresa unde puteţi cere detalii. Din câte înţeleg eu, Liga a fost fondată de un milionar american numit Ezekiah Hopkins, care era cam ciudat. El însuşi avea părul roşcat şi o mare simpatie

pentru toţi bărbaţii cu părul roşcat; prin urmare, când a murit, s-a descoperit că şi-a lăsat imensa-i avere în mâinile consiliului de administraţie, punându-le în vedere să ofere slujbe uşoare bărbaţilor cu părul de acea culoare. Din ce aud, o asemenea slujbă este foarte bine plătită şi nu presupune să faci prea multe.

— DaR. Am spus eu, există milioane de bărbaţi cu părul roşcat care ar aplica.

— Nu atât de mulţi pe cât credeţi, mi-a răspuns. Vedeţi, se limitează la cei din Londra şi la adulţi. Acest american a început din Londra în tinerele, şi a dorit să facă un bine oraşului. Apoi, am auzit că nu are nici un rost să aplici dacă părul tău este roşcat deschis sau roşcat închis, sau orice altă nuanţă decât un roşcat realmente intens, strălucitor, ca focul. Acuma, dacă aţi aplica, domnule Wilson, aţi avea doar de mers până acolo; dar poate consideraţi că nu merită să vă lăsaţi ocupaţia pentru câteva sute de lire.

— AcuM. Este un fapt, domnilor, cum puteţi constata dumneavoastră înşivă, că părul meu are o nuanţă foarte intensă şi bogată, astfel încât m-am gândit că, dacă era să fie vreo competiţie în acest sens, aveam o şansă la fel de mare ca oricine altcineva. Vincent Spaulding părea a şti atât de multe despre asta că m-am gândit că se poate dovedi de folos, prin urmare i-am ordonat să tragă obloanele pentru ziua respectivă, şi să mă însoţească într-acolo. Era foarte dornic să-şi ia o mică vacanţă, deci am închis locul şi am pornit spre adresa specificată în anunţ.

— Nu cred că o să mai văd vreodată o astfel de privelişte ca cea de atunci, domnule Holmes. Din nord, sud, est şi vest, orice bărbat cu o nuanţă roşcată în păr sa năpustit în centru, ca să răspundă anunţului. Strada Fleet era ticsită de oameni cu părul roşcat, iar Pope’s Court arăta ca şi taraba unui vânzător de portocale. N-aş fi crezut că existau atât de mulţi în întreaga ţară câţi adusese laolaltă acel singur anunţ. Aveau fiecare nuanţă posibilă – pai, lămâi, portocaliu, cărămiziu, de prepelicar irlandez, ca ficatul, ca

argila; dar, aşa cum a spus Spaulding, nu erau mulţi aceia care aveau nuanţa într-adevăr intensă ca focul. Când am văzut cât de mulţi aşteptau, aş fi renunţat disperat, însă Spaulding nici n-a vrut să audă. Nu ştiu cum a reuşit, dar s-a împins, a tras, şi a dat cu capul până când mi-a făcut loc prin mulţime şi sus pe scările ce duceau la biroul respectiv. Erau două rânduri pe scări, unii urcau plini de speranţă, alţii se întorceau deprimaţi; însă am pătruns înăuntru cum am putut, şi în curând ne-am trezit în biroul cu pricina.

— Experienţa dumitale pare să fi fost foarte amuzantă, a remarcat Holmes, când clientul său a făcut o pauză, ajutându-şi memoria cu o enormă priză de tabac. Te rog, continuă-ţi extrem de interesanta poveste.

— În birou nu exista nimic altceva decât două scaune de lemn şi o masă din scânduri, în spatele căreia stătea un bărbat scund, cu un păr chiar mai roşcat decât al meu. Spunea câteva cuvinte fiecărui candidat care se prezenta în faţa lui, şi reuşea să găsească întotdeauna vreun defect care să-l descalifice. Obţinerea unei slujbe nu părea a fi, la urma urmei, ceva atât de uşor. Totuşi, când ne-a venit rândul, omuleţul mi-a fost mult mai favorabil decât oricăruia din cei de dinainte, şi a închis uşa după ce am intrat, astfel încât să ne vorbească între patru ochi.

— Acesta este domnul Jabez Wilson, a spus ajutorul meU. Şi doreşte să ocupe o slujbă în ligă.

— Şi este extrem de potrivit pentru aceasta, a răspuns celălalt. Îndeplineşte toate condiţiile. Nu-mi amintesc să fi văzut ceva atât de frumos până acum. A făcut un pas înapoi, ţinându-şi capul într-o parte şi holbându-se la părul meu până când m-am ruşinat de-a binelea. Apoi a înaintat brusc, mi-a strâns cu putere mâna, şi m-a felicitat călduros pentru succesul meu.

— Ar fi nedrept să ezit, mi-a spus. Cu toate acestea, sper că mă veţi scuza că îmi iau toate precauţiile. Spunând aceasta, a început să mă tragă de păr cu ambele mâini, şi m-a smucit până când am ţipat de durere. Aveţi lacrimi în

ochi, mia spus, în timp ce îmi dădea drumul. Văd că totul este în regulă. Dar trebuie să fim atenţi, căci am fost înşelaţi de două ori cu peruci şi o dată cu vopsea. Pot să vă spun nişte poveşti despre ceara de cizmărie, care v-ar dezgusta de natura umană. S-a dus la fereastră şi a ţipat prin ea cât l-au ţinut puterile că slujba fusese ocupată… Un geamăt de dezamăgire s-a auzit de dedesubt, iar lumea a tropăit care încotro până când nu s-a mai putut vedea nici un om cu părul roşcat, cu excepţia mea şi a lui.

— Numele meu, a spus el, este Duncan.

Ross, şi sunt eu însumi unul dintre beneficiarii fondului lăsat de nobilul nostru binefăcător. Sunteţi căsătorit, domnule Wilson? Aveţi familie?

I-am răspuns că nu.

S-a schimbat imediat la faţă.

— O, dragă!, a spus grav, asta este ceva realmente serios! Regret să vă aud spunând asta. Fondul era, fireşte, pentru propagarea şi răspândirea celor cu părul roşcat, precum şi pentru întreţinerea lor. Este extrem de rău că sunteţi celibatar.

— Faţa mea s-a lungit auzind aceasta, domnule Holmes, căci am crezut că până la urmă n-o să obţin slujba; însă, după ce a reflectat câteva minute, a spus că este în regulă.

— În cazul altcuiva, a spus el, o astfel de obiecţie ar fi fost crucială, dar trebuie să facem o excepţie pentru o persoană cu un asemenea păr ca al dumneavoastră. Când puteţi să vă începeţi slujba?

— Păi, e puţin dificil, căci am deja o ocupaţie, i-am spus.

— O, nu vă faceţi griji, domnule Wilson!, mia spus Vincent Spaulding. Pot să am eu grijă de restul

— La ce ore trebuie să lucrez?

— De la zece la două.

— Acuma, cămătăria se face în cea mai mare parte seara, domnule Holmes, mai ales joia şi vinerea, care pică exact înainte de luarea salariului; prin urmare, îmi convenea de minune să câştig câte ceva dimineţile. În plus, ştiam că

ajutorul meu era un tip capabil, şi că putea să aibă grijă de orice s-ar fi ivit în lipsa mea.

— Îmi convine foarte mult, am spus eu. Iar salariul?

— Patru lire pe săptămână.

— Şi munca?

— Pur şi simplu simbolică.

— Ce înţelegeţi prin aceasta?

— Păi, trebuie să fiţi în birou, sau cel puţin în clădire tot timpul Dacă plecaţi, vă pierdeţi dreptul la o asemenea poziţie odată pentru totdeauna. Testamentul este foarte clar în această privinţă. Dacă vă clintiţi din birou în timpul acelei perioade, nu vă îndepliniţi sarcina.

— Sunt numai patru ore pe zI. Şi nici nu mă gândesc să lipsesc, am spus eu.

— Nici o scuză nu va fi acceptată, a spus domnul Duncan Ross; nici boala, nici afacerile, nici nimic altceva. Trebuie să staţi acolo, ori altminteri vă pierdeţi postul.

— Şi ce am de făcut?

— Să copiaţi din Enciclopedia Britanică. Aveţi acolo primul volum din ea. Trebuie să vă aduceţi propria cerneală, peniţe şi sugativă, însă vă punem la dispoziţie masa şi scaunul. Veţi fi gata să începeţi mâine?

— Fireşte, i-am răspuns.

— Atunci, la revedere, domnule Jabez Wilson, şi dafini i voie să vă felicit încă o dată pentru slujba importantă pe care aţi avut norocul s-o obţineţi. S-a înclinat până am ieşit din cameră, iar eu m-am dus acasă cu ajutorul meu, neştiind ce să spun sau să fac, într-atâta eram de mulţumit de norocul avut.

Ei bine, am reflectat la toate acestea întreaga zi, iar spre seară eram iar deprimat; căci mă convinsesem că toată afacerea trebuia să fie o imensă păcăleală sau escrocherie, deşi nu puteam să-mi dau seama cu ce scop. Părea absolut incredibil ca cineva să facă un asemenea testament sau să plătească o astfel de sumă pentru ceva atât de simplu ca şi copierea din Enciclopedia britanică. Vincent Spaulding a

făcut tot ce i-a stat în puteri să mă înveselească, dar până când s-a făcut de mers la culcare mă hotărâsem să renunţ. Totuşi, dimineaţa m-am decis să arunc o privire, deci mi-am cumpărat o sticlă de cerneală de un penny, şi cu o pană de gâscă şi şapte foi de hârtie am pornit spre Pope’s Court.

Ei bine, spre surprinderea şi încântarea mea, totul era cât se poate de în regulă. Masa fusese pregătită spun opinia mea despre acest subiect într-o zi sau două. Astăzi este sâmbătă, şi sper ca până luni să pot ajunge la o concluzie.

— Ei bine. Watson, mi-a spus Holmes după ce vizitatorul nostru a plecat, ce înţelegi din toate astea?

— Nu înţeleg nimic, i-am răspuns sincer. Este o afacere extrem de misterioasă.

— De regulă, a spus Holmes, cu cât un lucru este mai bizar cu atât se dovedeşte a fi mai puţin misterios. Crimele banale, fără particularităţi, sunt realmente dificil de înţeles, exact cum o faţă obişnuită este cel mai greu de identificat. Dar trebuie să fiu prompt în privinţa acestui caz.

— Ce ai de gând să faci atunci?, l-am întrebat.

— Să fumez, mi-a răspuns el. E o problemă de trei lulele, şi te rog să nu-mi vorbeşti timp de cincizeci de minute. S-a ghemuit pe scaun cu genunchii traşi spre nasul său acvilin, şi a rămas aşa cu ochii închişi şi pipa sa de lut neagră ieşindu-i în afară ca ciocul unei păsări stranii. Ajunsesem la concluzia că adormise, şi într-adevăr aţipisem eu însumi, când a sărit brusc de pe scaun cu gestul unui om care s-a hotărât, şi a pus pipa jos, pe poliţa de deasupra căminului.

— Sarasate cântă în sala de la Saint James în această după-amiază, a remarcat. Ce crezi, Watson? Pacienţii tăi se pot lipsi de tine câteva ore?

— N-am nimic de făcut astăzi. Consultaţiile mele nu sunt foarte incitante.

— Atunci, pune-ţi pălăria şi vino. Mă duc mai întâi în oraş, şi putem servi prânzul undeva pe drum. Observ că este multă muzică germană în program, care este mai pe gustul

meu decât cea italienească sau franţuzească. Este introspectivă şi vreau să introspectez. Haide!

Am luat metroul până la Aldersgate; de acolo, am mers puţin pe jos până la piaţa Saxa-Coburg, scena poveştii ciudate pe care o ascultasem în acea dimineaţă. Era un loc strâmt, micuţ, de o eleganţă prăfuită, în care patru rânduri de case de cărămidă întunecate, cu două etaje, dădeau înspre un loc îngrădit, cu gazon, plin de buruieni şi câteva pâlcuri de tufişuri uscate de lauR. Ce lupta din greu împotriva acestei atmosfere nepotrivite, pline de fum. Trei sfere aurite şi un panou cafeniu pe care scria cu litere albe „JABEZ WILSON”, atârnate pe o casă de pe colţ, indicau locul în care clientul nostru cu părul roşcat îşi avea afacerea. Sherlock Holmes s-a oprit în faţa casei, ţinându-şi capul într-o parte, şi a examinat-o cu atenţie, cu ochii strălucind puternic sub pleoapele strânse. Apoi a luat-o încet pe stradă, şi mai târziu s-a întors din nou pe colţ, uitându-se încă atent la case. În final, s-a întors la casa cămătarului şi, după ce a izbit puternic cu bastonul în trotuar de două sau de trei ori, a mers ta uşă, şi a bătut. A fost deschisă imediat de un tânăr vioi, spân, care l-a rugat să intre.

— Mulţumesc, i-a spus Holmes, am vrut numai să vă întreb cum să ajung pe Ştrand.

— A treia la dreapta, şi a patra la stânga, i-a răspuns prompt asistentul, închizând uşa.

— Un lip deştept, ăsta, a observat Holmes când ne îndepărtam. Este, după mintea mea, al patrulea om ca inteligenţă din Londra, iaR. Ca îndrăzneală, nu sunt sigur că nu se poate pretinde al treilea. Ştiam câte ceva despre el dinainte.

— Evident, am spus eu, asistentul domnului Wilson joacă un rol important în acest mister al ligii celor cu părul roşcat. Sunt sigur că i-ai cerut instrucţiuni numai ca să poţi să-l vezi.

— Nu pe el.

— Ce atunci?
— Genunchii pantalonilor săi.
— Şi ce ai văzut?
— Ceea ce mă aşteptam să văd
— De ce ai izbit în trotuar?
— Dragă doctore, acesta este momentul pentru a observa, nu pentru a vorbi. Suntem spioni pe teritoriul inamicului. Ştim câte ceva despre piaţa Saxa-Coburg. Hai să explorăm acum părţile din spatele ei.

Drumul pe care am intrat când am cotit-o după colţ din retrasa piaţă Saxa-Coburg contrasta cu aceasta la fel de puternic ca prim-planul unui tablou cu fundalul său Era una din principalele artere prin care se făcea traficul oraşului spre nord şi vest. Şoseaua era blocată de imensul flux comercial ce curgea în două sensuri, înăuntru şi în afară, în timp ce trotuarele erau înnegrite de furnicarul grăbit de pietoni. Ne venea greu să credem, în timp ce ne uitam la şirul de magazine frumoase şi clădiri impunătoare cu birouri, că realmente se învecinau pe cealaltă parte cu piaţa ştearsă şi liniştită, pe care tocmai o părăsisem.

— Hai să vedem a spus Holmes, stând pe colţ şi uitându-se la şirul de case, vreau să reţin ordinea clădirilor de aici. Este una din pasiunile mele să am o cunoaştere exactă a Londrei. Acolo este magazinul lui Mortimer, tutungiul, apoi cel cu ziare, filiala Coburg a Băncii Centrale şi Suburbane, restaurantul vegetarian şi depoul de trăsuri. Ajungem acum la celălalt bloc. Şi acum, doctore, ne-am făcut treaba, deci e timpul să ne relaxăm. Un sandviş şi o ceaşcă de cafea, iar apoi vom pătrunde pe teritoriul muziciI. Unde totul este încântare, delicateţe şi armonie, şi nu există clienţi cu părul roşcat, care să ne bată la cap cu enigmele lor.

Prietenul meu era un muzician entuziast, fiind el însuşi nu numai un interpret extrem de capabil, ci şi un compozitor destul de merituos. Toată după-amiaza a stat în lojĂ. Cuprins de o fericire deplină, mişcându-şi uşor degetele lungi şi subţiri în ritmul muzicii, în timp ce faţa sa

zâmbitoare şi ochii săi molatici şi visători erau atât de diferiţi de cei ai obişnuitului Holmes – copoiul, detectivul fără astâmpăr, cu spiritul ascuţit, gata să acţioneze – pe cât se putea omeneşte imagina. Firea lui ciudată avea o natură dublă, care se impunea alternativ: precizia lui extremă şi deşteptăciunea reprezentau, cum m-am gândit adesea, reacţia împotriva stării poetice şi contemplative care era din când în când predominantă. Astfel, firea lui oscila între o moleşeală extremă şi o energie devoratoare: şi, după cum bine ştiam, nu era niciodată mai de temut ca atunci când zile fără sfârşit stătea tolănit în fotoliul său, printre improvizaţii şi volumele sale vechi. Atunci pofta vânătorii punea stăpânire pe el dintr-odată, iar capacitatea sa de a face raţionamente strălucite devenea pur şi simplu o intuiţie, iar cei care nu erau obişnuiţi cu metodele sale se uitau pieziş la ei ca la un om a cărui cunoaştere părea a fi diferită de cea a muritorilor de rând. Când, în acea după-amiază, l-am văzut atât de învăluit de muzică în sala de la Saint James am simţit că îi ajunsese ceasul rău pe aceia pe care se decisese să-i vâneze.

— Fireşte, vrei să mergi acasă, doctore, a remarcat el când am ieşit.

— Da, nu m-ar deranja.

— Şi eu am de rezolvat ceva ce îmi va lua câteva ore. Această poveste din piaţa Coburg este serioasă.

— De ce serioasă?

— Se pregăteşte un lucru grav. Am toate motivele să cred că o să ajungem la timp să-l împiedicăm. Dar faptul că azi este sâmbătă mai degrabă complică lucrurile. O să am nevoie de ajutorul tău în seara asta.

— La ce oră?

— Zece va fi suficient.

— O să fiu pe strada Baker la zece.

— Foarte bine. ŞI. Doctore, s-ar putea să existe un mic pericol, prin urmare fii atât de drăguţ să-ţi iei revolverul cu

tine. A dat din mână, s-a întors, şi într-o clipă a dispărut în mulţime.

Cred că nu sunt mai stupid decât alţi oameni. Însă, întotdeauna când am avut de-a face cu Sherlock Holmes, am avut simţământul puternic al propriei stupidităţi. În cazul de faţă, am auzit tot ce a auzit şi el, am văzut ce-a văzut şi eL. Şi totuşi din cuvintele sale reieşea clar că înţelegea exact nu numai ce se întâmplase, dar şi ceea ce urma să se întâmple. În timp ce pentru mine întreaga poveste era încă ceva confuz şi grotesc. Pe drumul spre casa mea din Kensington am reflectat asupra ei, de la relatarea extraordinară a copistului cu părul roşcat al enciclopediei până la vizita din piaţa Saxa-Coburg şi cuvintele prevestitoare de rău pe care le-a rostit Holmes când ne-am despărţit. În ce consta această expediţie nocturnă, şi de ce trebuia să mă înarmez? Unde mergeam şi ce urma să facem? Holmes făcuse o aluzie că asistentul cel cu faţa netedă al cămătarului era un om de temut – un om care putea juca tare. Am încercat să-i dau de capăt, însă am renunţat disperat, şi nu m-am mai gândit la asta, aşteptând ca noaptea să-mi aducă explicaţia corectă.

Am pornit de acasă la nouă şi un sfert, am străbătut parcul, iar apoi, luând-o prin strada Oxford, am ajuns pe strada Baker. În faţa uşii se aflau două birji, iar când am intrat în hol, am auzit sunetul unor voci deasupra. Când am pătruns în camera sa, l-am găsit pe Holmes conversând cu însufleţire cu doi bărbaţi, dintre care pe unul l-am recunoscut ca fiind Peter Jones, agentul de poliţie, în timp ce celălalt era un bărbat înalt, slab, cu o faţă tristă, purtând o pălărie foarte lucioasă şi o redingotă deprimant de respectabilă.

— Ha! Grupul nostru este complet, a spus Holmes, încheindu-se la haina de postav şi luându-şi solida cravaşă de vânătoare din rastel. Watson, cred că-l ştii pe domnul Jones de la Scotland Yard? Dă-mi voie să te prezint

domnului Merryweather, care urmează a ne însoţi în aventura din această noapte.

— Iar vânăm în cupluri, doctore, vezi, a spus Jones în stilul lui pompos. Prietenul nostru aici de faţă este un om minunat pentru a începe o vânătoare. Tot ceea ce-i lipseşte este un câine bătrân, care să-l ajute la descoperirea prăzii.

— Sper să nu ne trezim la sfârşitul vânătorii doar cu o gâscă sălbatică, a observat posac domnul Merryweather.

— Puteţi avea o încredere deplină în domnul Holmes, domnule, a spus agentul de poliţie plin de sine. Are propriile sale metode, care sunT. Dacă nu se supără că spun astA. Un pic prea teoretice şi ciudate, dar are stofă de detectiv. Se poate afirma cu deplină siguranţă că o dată sau de două orI. Ca de pildă în cazul cu omorârea lui Sholto şi comoara din Agra, a fost mai corect decât poliţia.

— O, dacă aşa spuneţi dumneavoastră, domnule Jones, este totul în regulă, a spus necunoscutul cu respect. Totuşi, mărturisesc că simt lipsa whist-ului. Este prima seară de sâmbătă din ultimii douăzeci şi şapte de ani când nu joc cărţi.

— Cred că veţi descoperi, a spus Sherlock Holmes, că în seara asta veţi juca pe o mizã mai mare decât aţi făcut-o până acuM. Şi că jocul va fi mai incitam. Pentru dumneavoastră, domnule Merryweather, miza va fi de aproximativ 30.000 de lire; iar pentru tine, Jones, va fi omul pe care vrei să pui mâna.

— John Clay, ucigaşul, hoţul, spărgătorul şi falsificatorul Este tânăr, domnule Merryweather, dar este un as în meseria sa, şi aş dori să-i pun cătuşele mai degrabă decât oricărui alt criminal din Londra. Este un om de temut, tânărul John Clay. Bunicul său a fost duce, şi el însuşi a fost educat Ia Eton şi Oxford. Creierul lui este la fel de dibace ca şi degetele, şi deşi am dat de urmele lui peste tot, nu ştim niciodată unde să dăm de el însuşi Face o spargere în Scoţia într-o săptămână, iar apoi, în săptămâna următoare,

strânge bani pentru a construi un orfelinat în Cornwall Am fost pe urmele lui ani de zile şi încă n-am dat ochii eu el.

— Sper să am plăcerea să vă fac cunoştinţă cu el în această seară. Am avut eu însumi una sau două răfuieli cu domnul John Clay, şi sunt de acord cu dumneavoastră că este un as în meseria sa. Este însă trecut de zece, şi e timpul să pornim.

Dacă voi doi luaţi prima birjă, Watson şi cu mine vă vom urma în a doua.

Sherlock Holmes nu a fost prea comunicativ în timpul acestei lungi călătorii, şi s-a lăsat pe spate în birjă, fredonând melodiile pe care le auzise în acea după-amiază. Trăsura a hurducăit printr-un labirint fără sfârşit de străzi luminate cu gaz, până când am ieşit pe strada Farrington

— Suntem aproape de locul cu pricina, a remarcat prietenul meu. Acest individ Merryweather este director de bancă şi personal interesat de întreaga poveste. M-am gândit că e bine să-l avem şi pe Jones cu noi. Nu este un tip rău, deşi este absolut imbecil în profesia sa. Are însă o trăsătură pozitivă. Este la fel de curajos ca un bulldog şi la fel de tenace ca un rac, când prinde pe cineva în cleşti. Am ajuns, şi văd că ne aşteaptă.

Ne găseam pe aceeaşi stradă aglomerată pe care fusesem dimineaţa. Birjile au plecat şi, sub îndrumarea domnului Merryweather, am trecut printr-un hol îngust şi o uşă laterală, pe care ne-a deschis-o. Înăuntru era un mic coridor, care se termina cu o uşă de fier foarte solidă. A deschis-o şi pe aceasta, şi am luat-o în josul unor scări de piatră în spirală, care se terminau în faţa altei uşi imense. Domnul Merryweather s-a oprit pentru a aprinde o lampă, iar apoi ne-a condus printr-un hol întunecos, mirosind a pământ, şi, după ce a deschis o a treia uşă, am pătruns într-o galerie sau pivniţă imensă în care erau îngrămădite peste tot coşuri şi cutii masive.

— Nu sunteţi foarte vulnerabili de deasupra, a remarcat Holmes, ridicând lampa şi uitându-se în jurul lui.

— Nici de dedesubt, a spus domnul Merryweather, izbind cu bastonul dalele care acopereau pământul. Ce-i asta, Doamne, sună a gol!, a remarcat el, uitându-se surprins la noi.

— Trebuie realmente să vă cer să fiţi un pic mai tăcut!, a spus Holmes cu severitate. Aţi pus deja în pericol succesul expediţiei noastre. Pot să vă cer să aveţi amabilitatea sa vă aşezaţi pe una din acele cutii şi să nu mai interveniţi?

Solemnul domn Merryweather s-a urcat pe un coş, cu o expresie ofensată pe faţă. În timp ce Holmes s-a lăsat în genunchi pe podea, şi a început să examineze minuţios crăpăturile dintre pietre cu lampa şi lupa sa. Câteva secunde i-au ajuns, căci a sărit din nou în picioare şi şi-a pus lupa înapoi în buzunar.

— Avem cel puţin încă o oră, a remarcat el, căci nu pot să-şi înceapă lucrul până când bunul cămătar nu se duce la culcare. Apoi nu vor pierde un minut, căci cu cât îşi fac mai repede treaba, cu atât vor avea mai mult timp ca să fugă. Suntem la momentul de fată, doctore, cum fără îndoială ai ghicit, în pivniţa filialei din oraş a uneia din principalele bănci din Londra. Domnul Merryweather este preşedintele consiliului de conducere şi îţi va explica motivele pentru care cei mai îndrăzneţi criminali din Londra sunt extrem de interesaţi de această pivniţă la momentul de faţă.

— Este vorba despre aurul nostru franţuzesc, a şoptit directorul. Am primit câteva avertismente că cineva ar putea încerca să-l fure.

— Aurul dumneavoastră franţuzesc?

— Da. Am avut acum câteva luni ocazia de a ne mări rezervele, şi am împrumutat în acest scop 30.000 de napoleoni de la Banca Franţei. S-a aflat că n-am avut până acum ocazia să despachetăm banii, care se află încă în pivniţa noastră. Coşul pe care stau conţine 2.000 de napoleoni împachetaţi în foiţă de plumb. Rezerva noastră de lingouri de aur este la ora de faţă mult mai mare decât

cea care se păstrează de obicei într-o singură filială, iar directorii şi-au făcut griji din această pricină.

— Care erau de altfel bine întemeiate, a observat Holmes. Iar acum e momentul să ne punem la punct planul Mă aştept ca într-o oră lucrurile să se sfârşească. Intre timp, domnule Merryweather, trebuie să acoperim lampa.

— Şi să rămânem pe întuneric?

— Mi-e teamă că da. Am adus un pachet de cărţi de joc în buzunar, şi m-am gândit că, dat fiind că suntem patru, am putea juca la urma urmei. Însă observ că pregătirile inamicului au mers atât de departe că nu putem risca să ţinem lumina aprinsă. Şi, în primul rând, trebuie să ne ocupăm poziţiile. Aceştia sunt nişte bărbaţi îndrăzneţi şi, deşi o să-i luăm pe nepusă masă, ne pot răni dacă nu suntem atenţi. Eu o să stau în spatele acestui coş, iar voi ascundeţi-vă în spatele celor de acolo. Apoi, când îndrept lumina asupra lor, încercuiţi-i repede. Dacă trag, Watson, nu avea nici o remuşcare să-i împuşti.

După ce i-am tras cocoşul, mi-am pus revolverul pe cutia de lemn în spatele căreia mă ghemuisem. Holmes a astupat lumina lămpii sale, lăsându-ne într-un întuneric ca smoala – un astfel de întuneric deplin cum n-am mai văzut vreodată. Mirosul de metal fierbinte a rămas să ne asigure că lumina era încă aprinsă, gata să se ivească la nevoie. Pentru mine, ai cărui nervi erau încordaţi de aşteptare, era ceva deprimant şi trist în întunericul brusc şi în aerul rece şi umed din galerie.

— Au doar o cale de retragere, a şoptit Holmes. Cea înapoi prin casa din piaţa Saxa-Coburg. Sper că ai făcut ce ţi-am cerut, Jones?

— Am pus un inspector şi doi poliţişti să-i aştepte la uşa din faţă.

— Atunci am astupai toate găurile. Iar acum trebuie să tăcem şi să aşteptăm.

Cât de încet părea să treacă timpul! Comparându-mi notiţele de după aceea, se pare că a fost vorba de numai o

oră şi un sfert, totuşi, atunci mi s-a părut că noaptea aproape se terminase şi că se iveau zorii. Membrele îmi erau obosite şi înţepenite, căci îmi era teamă să-mi schimb poziţia; însă nervii îmi erau încordaţi la maximum, iar auzul mi se ascuţise atât de mult că puteam auzi nu numai respiraţia uşoară a tovarăşilor mei, dar puteam distinge inspiraţia mai adâncă şi mai greoaie a voluminosului Jones de aceea subţire, ca un oftat, a directorului băncii. Din poziţia mea, puteam privi pe deasupra cutiei podeaua. Brusc, privirea mi-a fost arestată de o rază de lumină.

La început a fost numai o lucire intensă pe dalele de piatră. Apoi s-a lungit până când a devenit o linie galbenă, iar apoi, fără nici un avertisment sau sunet, o crăpătură a părut a se deschide şi a apărut o mână; una albĂ. Aproape feminină, care se vedea distinct în mijlocul micii zone luminate. Pentru un minut sau mai multe, măna cu degetele-i răsucindu-se a pătruns prin podea. Apoi a fost retrasă la fel de brusc precum apăruse, şi totul a fost din nou cuprins de întuneric, cu excepţia lucirii intense care indica o crăpătură între pietre.

Dispariţia acesteia a fost doar momentană, însă. Cu un sunet ca de rupere sau sfâşiere, una dintre pietrele late şi albe s-a ridicat pe o parte, lăsând căscată o gaură pătrată, prin care se revărsa lumina unei lămpi. Pe marginea cI. S-a ivit o faţă băieţească, având trăsături bine definite, care s-a uitat cu atenţie în juR. Iar apoi, cu câte o mână pe fiecare margine a deschizăturii, şi-a ridicat şoldurile şi apoi mijlocul până când a reuşit să-şi sprijine un genunchi pe margine. Într-o altă clipă, stătea deja pe marginea găurii, strigând după tovarăşul său, sprinten şi scund ca şi el, cu o faţă palidă şi o chică de păr foarte roşcat.

— Totul este în ordine, a şoptit el. Ai dalta şi genţile? Doamne Dumnezeule! Sari. Archie, sari şi o să duc totul la bun sfârşit!

Sherlock Holmes a ţâşnit afară, şi l-a înşfăcat de guler pe intrus. Celălalt s-a lăsat în gaură, şi am auzit zgomotul de

haine rupte, când Jones l-a prins de pulpane. Lumina a căzut pe ţeava unui revolver, însă cravaşa de vânătoare a lui Holmes a coborât pe încheietura omului, iar pistolul a căzui cu un clinchet pe dalele de piatră.

— N-are nici un rost, John Clay, i-a spus Holmes cu blândeţe. Nu ai nici o şansă.

— Văd că aşa stau lucrurile, a răspuns celălalt cu un calm extrem. Cred că tovarăşul meu este în regulă, deşi văd că aţi rămas cu pulpanele hainei lui.

— Trei oameni îl aşteaptă la uşă, a spus Holmes.

— O, chiar aşa! Se pare că aţi aranjat totul în cel mai mic detaliu. Trebuie să vă felicit.

— Şi eu pe tine, i-a răspuns Holmes. Ideea ta cu liga celor cu părul roşcat a fost ceva extrem de nou şi eficace.

— O să-ţi întâlneşti din nou tovarăşul imediat, i-a spus Jones. Este mai rapid în a se lăsa prin găuri decât mine. Stai puţin până îţi fixez cătuşele.

Vă rog să nu mă atingeţi cu mâinile dumneavoastră mizerabile., a remarcat prizonierul nostru, în timp ce cătuşele îi zăngăneau pe încheieturi. Poate că nu ştiţi că prin venele mele curge sânge regal. Aveţi de asemenea bunătatea, când mi vă adresaţi, să spuneţi întotdeauna „domnule” şi „vă rog”.

— În regulă, a spus Jones, holbându-se şi râzând pe sub mustaţă. Ei bine, domnule, vă rog să binevoiţi să urcaţi scările sus, unde putem comanda o birjă, care să vă ducă pe maiestatea voastră la secţia de poliţie.

— Aşa-i mai bine, a spus John Clay senin. Ne-a făcut o plecăciune adâncă la toţi trei, şi a ieşit în tăcere cu detectivul alături.

— Realmente, domnule Holmes, a spus domnul Merryweather, când îi urmam afară din pivniţă, nu ştiu cum vă poate mulţumi sau răsplăti banca. Nu există nici o îndoială că aţi detectat şi dejucat complet una dintre cele mai decise încercări de a jefui o bancă de care am auzit vreodată.

— Am avut una sau două răfuieli de pus la punct cu domnul John Clay, i-a spus Holmes. A m făcut ceva cheltuieli cu povestea asta, pe care mă aştept ca banca să mi le acopere, dar în afară de asta sunt răsplătit din plin de experienţa unică pe care am avut-o şi de povestea extraordinară despre liga celor cu părul roşcat.

— Vezi, Watson, mi-a explicat el în primele ore ale dimineţii. În timp ce serveam un pahar de whisky cu sifon pe strada Baker, a fost pe deplin clar de la început că singurul scop posibil al acestei poveşti cam ciudate cu anunţul ligii şi copierea enciclopediei putea fi numai să-l ţină la distanţă câteva ore pe zi pe acest nu prea deştept cămătar. A fost o modalitate curioasă de a ajunge la astA. Dar realmente, ar fi dificil de găsit una mai bună. Metoda i-a fost fără îndoială sugerată minţii ingenioase a lui Clay de culoarea părului complicelui său. Cele patru lire pe săptămână erau o momeală care trebuia să-l atragă, şi ce erau astea pentru ei, care urmăreau să aibă cu miile? Au publicat anunţul, un escroc a închiriat temporar biroul, iar celălalt I-a incitai pe om să aplice, şi împreună au reuşit să se asigure de absenţa lui de acasă în fiecare dimineaţă din săptămână. Din momentul în care am auzit că asistentul a acceptat jumătate din salariu, mi-a fost clar că avea un motiv puternic pentru aşa ceva.

— Dar cum ai putut ghici motivul?

— Dacă ar fi existat femei în casă, aş fi bănuit o intrigă mai vulgară. Aceasta era însă exclus. Afacerea omului era mică şi nu exista nimic în casa lui care să poată justifica nişte pregătiri atât de sofisticate şi asemenea cheltuieli. Trebuia, prin urmare, să fie vorba de ceva în afara casei. Ce putea fi? M-am gândit la pasiunea asistentului pentru fotografie, şi trucul său de a dispărea în pivniţă. Pivniţa! Acolo se afla răspunsul acestei poveşti încâlcite. Apoi am făcut cercetări în privinţa acestui asistent misterios, şi am descoperit că aveam de-a face cu unul dintre cei mai calculaţi şi îndrăzneţi criminali din Londra. Făcea ceva în pivniţă, ceva

ce i-a luat multe ore pe zi timp de luni. Ce putea fi, încă o dată? Nu mă puteam gândi la nimic altceva decât că săpa un tunel spre o altă clădire.

— Până aici ajunsesem când am mers la faţa locului. Te-am surprins când am izbit cu bastonul în trotuar. Vroiam să mă asigur dacă pivniţa se întindea în faţa sau în spatele casei. Nu era în faţă. Apoi am sunat şi, aşa cum am sperat, mi-a răspuns asistentul. Am avut ceva conflicte înainte, dar nu ne-am văzut niciodată. De abia de m-am uitat la faţa lui. Voiam să-i văd genunchii. Trebuie că ai remarcat şi tu cât de uzaţi, şifonaţi şi pătaţi erau. Mărturiseau acele ore de săpat. Singurul aspect care mai îmi rămânea de clarificat era de ce săpau tunelul. Am făcut colţul, am văzut că banca suburbană se învecina cu locuinţa prietenului nostru, şi mi-am dat seama că rezolvasem problema. Când te-ai dus acasă după concert, am făcut o vizită la Scoţiană Yard şi la preşedintele consiliului de conducere al băncii cu rezultatul pe care l-ai văzut.

— Şi cum ai putut prevedea că o să facă încercarea în seara asta?, l-am întrebat.

— Păi, când au închis biroul ligii, am luat-o ca pe un semn că nu le mai păsa de prezenţa acasă a domnului Jabez Wilson, cu alte cuvinte că terminaseră tunelul. Însă era esenţial să-l folosească curând, căci altminteri putea fi descoperit, sau lingourile de aur puteau fi mutate. Sâmbătă se potrivea mai bine cu planul lor decât orice altă zi, căci le permitea să aibă două zile ca să fugă. Din toate aceste motive, m-am aşteptat ca să vină în seara asta.

— Raţionamentul tău a fost frumos, am exclamat fără să-mi ascund admiraţia Este un lanţ atât de lung şi totuşi fiecare verigă este corectă.

— M-a scăpat de plictiseală, mi-a răspuns el, căscând. Vai! Simt deja cum pune stăpânire pe mine. Întreaga mea viaţă este un efort continuu de a scăpa de banalităţile existenţei. Aceste mici probleme mă ajută să fac asta.

— Şi eşti binefăcătorul rasei umane, am spus eu.

— A ridicat din umeri. Păi, poate că la urma urmei, ceea ce fac eu este de ceva folos, a remarcat el. „L’homme est rien, l’oeuvre c’est tout”, sau altfel spus: „Omul nu este nimic, opera este totul”, după cum îi scria Gust ave Flaubert lui George Sand.

UN CAZ DE IDENTITATE

— Dragul meu, mi-a spus Sherlock Holmes în timp ce stăteam aşezaţi în faţa focului. În locuinţa lui de pe strada Baker, viaţa este infinit mai ciudată decât orice ar putea inventa mintea omenească. N-am îndrăzni să creăm nişte lucruri care sunt, în fapT. Simple locuri comune în existenţa reală. Dacă am putea zbura afară pe acea fereastră mână în mână şi plana deasupra acestui mare oraş, iar apoi ridica uşor acoperişurile, uitându-ne la lucrurile bizare care au loc acolo – coincidenţele ciudate, planurile, confuziile, minunatele înlănţuiri de evenimente, generându-se unul pe celălalt şi conducând la cele mai stranii rezultate toate ficţiunile pline de convenţionalism şi concluzii dinainte ştiute ar deveni ceva răsuflat şi inutil.

— Şi totuşi nu sunt convins de asta, i-am răspuns. Cazurile care sunt prezentate în ziare sunt, de regulă, destul de plate şi vulgare. În rapoartele poliţiei noastre realismul a fost împins până la ultima limită, şi totuşi rezultatul nu este, trebuie s-o recunoaştem, nici fascinant, şi nici artistic.

— Pentru a produce un efect realist, trebuie făcută o anumită selecţie şi folosit discernământul, a remarcat Holmes. Asta lipseşte din rapoartele poliţiei, în care accentul este puS. Poate, mai degrabă pe platitudinile magistralului decât pe detalii, care constituie pentru un observator esenţa vitală a întregii poveşti. Fii sigur că nu există nimic atât de nefiresc ca ceea ce este banal.

Am zâmbit şi am scuturat din cap.

— Pot să înţeleg foarte bine de ce gândeşti astfel, i-am spus. Fireşte, în poziţia ta de consultant privat, care-i ajută pe toţi aceia care sunt complet nedumeriţi de pe trei continente, intri în contact cu tot ceea ce este ciudat şi

şocant. Dar aici…, am luat ziarul de dimineaţă de pe jos, hai să-l supunem unui test practic, lată primul titlu pe care mi-au căzut ochii: „Cruzimea unui soţ faţă de soţia sa”. Este o jumătate de coloană, dar ştiu fără s-o citesc că lotul îmi este pe deplin familiar. Există fireşte cealaltă femeie, băutura, împingerile, loviturile, vânătăile, sora sau proprietăreasa plină de compasiune. Cel mai lipsii de imaginaţie dintre scriitori n-ar fi putut inventa ceva mai simplu.

— Ai ales realmente un exemplu nefericit pentru argumentul tău, a spus Holmes, luând ziarul şi uitându-se peste el. Acesta este cazul de divorţ al familiei Dunda, şi, din întâmplare, m-am ocupat de clarificarea unor mici aspecte referitoare la eh Soţul era abstinent, nu exista nici o altă femeie, iar comportamentul de care se plângea soţia era că acesta avea obiceiul să încheie fiecare masă scoţându-şi proteza şi aruncând-o în ea, ceea ce, trebuie să recunoşti, nu este o acţiune care să poată fi imaginată de povestitorul mediu. Ia o priză de tabac, doctore, şi recunoaşte că am marcat în defavoarea ta, în exemplul pe care tu însuţi l-ai ales.

Mi-a întins tabachera din aur, cu un ametist mare în mijlocul capacului. Splendoarea acesteia contrasta atât de mult cu stilul său nepretenţios şi viaţa lui simplă că nu m-am putut abţine să nu remarc asta.

— A, a spus el, am uitat că nu ne-am văzut de câteva săptămâni. Este o mică amintire de la regele Boemiei, pentru ajutorul pe care i l-am dat în cazul Irenei Adler.

— Iar inelul?, l-am întrebat, uitându-mă la un briliant de excepţie ce scânteia pe degetul lui.

— E de la familia domnitoare din Olanda, dar problema la care i-am ajutat a fost de o asemenea delicateţe că nu ţi-o pot mărturisi nici măcar ţie, care ai fost atât de amabil să povesteşti unul sau două din cazurile mele.

— Şi te ocupi de vreunul la momentul de faţă?, l-am întrebat cu interes.

— De vreo zece sau douăsprezece, dar niciunul nu prezintă interes. Sunt importante, mă înţelegi, fără să fie interesante. Într-adevăr, am descoperit că, de obicei, aspectele neimportante sunt acelea care constituie un spaţiu propice pentru observaţie şi pentru analiza ascuţită a cauzelor şi efectelor, care face tot farmecul investigaţiei. Crimele mai serioase sunt de obicei mai simple, căci cu cât este mai mare crima cu atât este mai clar, de regulă, motivul. În aceste cazuri, cu excepţia unuia mai degrabă complicat din Marsilia, nu există nimic care să prezinte vreun interes. Este posibil, însă, să primesc ceva mai bun în câteva minute, căci aceasta este una din clientele mele, dacă nu mă înşel.

S-a ridicai de pe scaun şi stătea între draperiile trase uitându-se în jos pe strada cenuşie şi searbădă. Privind peste umărul său, am văzut că pe trotuarul de vis-a-vis stătea o femeie înaltă cu un lung boa de blană în jurul gâtului şi o mare pană roşie răsucită, înfiptă într-o pălărie cu boruri largi, aşezată cochet într-o parte, în maniera ducesei de Devonshire. De sub această imensă panoplie, se uita nervoasă şi şovăitoare în sus la ferestrele noastre, în timp ce corpul său se mişca înainte şi înapoi, iar degetele-i se jucau cu nasturii mănuşii. Brusc, cu un salt aidoma unui înotător care părăseşte ţărmul, s-a năpustit peste drum şi am auzit sunetul ascuţit al clopoţelului.

— Am văzut aceste simptoame înainte, mi-a spus Holmes, aruncându-şi ţigara în foc. Ezitarea pe trotuar înseamnă întotdeauna o poveste de dragoste. Ar dori sfaturi, dar nu este sigură dacă subiectul nu este prea delicat pentru a fi comunicat. Şi chiar şi aici putem face o deosebire. Atunci când o femeie a fost serios rănită de un bărbat, nu mai şovăie, iar simptomul obişnuit este că şnurul clopoţelului este rupt. În cazul de faţă, putem presupune că este vorba de dragoste, şi că domnişoara nu este pe atât de furioasă pe cât este uimită sau îndurerată. Dar iat-o în persoană, pentru a ne risipi îndoielile.

În timp ce vorbea, s-a auzit o bătaie în uşă, şi a intrat un servitor în livrea, anunţând-o pe domnişoara Mary Sutherland, răstimp în care s-a ivit ea însăşi în spatele micii lui persoane negre, ca un vas comercial cu pânzele sus în spatele unei mici şalupe de pilot. Sherlock Holmes a întâmpinat-o cu degajata curtoazie în care era maestru, şi, după ce a închis uşa şi i-a arătat un fotoliu, a examinat-o în maniera lui minuţioasă şi totuşi indiferentă, care îi era atât de caracteristică.

— Nu găsiţi, a spus el, că e cam dificil cu miopia dumneavoastră să dactilografiaţi atât de mult?

— Aşa am simţit la început, i-a răspuns ea, dar acum ştiu unde sunt literele fără să mă uit. Apoi realizând brusc întreaga semnificaţie a cuvintelor lui, a tresărit violent şi s-a uitat în suS. Cu teamă şi uimire pe faţa ei mare şi prietenoasă. Aţi auzit de mine, domnule Holmes, a strigat ea, altminteri cum aţi fi putut şti toate astea?

— Nu contează, i-a spus Holmes, râzând; este meseria mea să ştiu nişte lucruri. Poate m-am instruit astfel încât să văd ceea ce altora le scapă. Dacă n-ar fi aşa, de ce aţi fi venit să mă consultaţi?

— Am venit la dumneavoastră, domnule, pentru că am auzit de dumneavoastră de la doamna Etherege, pe al cărei soţ l-aţi descoperit cu atâta uşurinţă, când poliţia şi toată lumea l-au crezut a fi mort. O, domnule Holmes, aş vrea să faceţi acelaşi lucru pentru mine. Nu sunt bogată, dar am totuşi o sută de lire pe an doar ale mele, pe lângă ce fac cu maşina de scris, şi aş da toţi aceşti bani să aflu ce s-a întâmplat cu domnul Hosmer Angel.

— De ce aţi venit să mă consultaţi într-o asemenea grabă?, a întrebat-o Sherlock Holmes, cu vârfurile degetelor strânse laolaltă şi ochii în tavan.

Din nou o privire uluită a apărut pe faţa cumva lipsită de expresie a domnişoarei Mary Sutherland.

— Aşa este, m-am repezit afară din casă, a spus ea, căci m-am înfuriai văzând cât de uşor a luat lucrurile domnul

Windihank, adică tatăl meu. Nu vroia să meargă la poliţie şi nici la dumneavoastră şi, în final, văzând că nu vroia să facă nimic şi continua să spună că nimeni n-a suferit nimic, m-am enervat şi m-am îmbrăcat, şi am venit direct la dumneavoastră.

— Tatăl dumneavoastră, a spus Holmes, tatăl dumneavoastră vitreg, cu siguranţă, întrucât are un nume diferit.

— Da, tatăl meu vitreg. Îl numesc tată, deşi sună amuzant, căci este numai cu cinci ani şi două luni mai în vârstă decât mine.

— Iar mama dumitale trăieşte?

— O, dA. Mama este bine sănătoasă. N-am fost prea încântată, domnule Holmes, când s-a căsătorit din nou, atât de curând după moartea tatălui meu şi cu un bărbat care este cu aproape cincisprezece ani mai tânăr decât ea. Tata a fost instalator în Tottenham Court, şi ne-a lăsat o afacere frumuşică, de care mama a continuat să se ocupe cu domnul Hardy, şeful de echipă; dar când a apărut domnul Windibank, a făcut-o să vândă tot, căci era foarte îngâmfat, fiind comis voiajor pentru vinuri. Au obţinut 4. 700 de lire din vânzarea firmei cu tot cu vad şi dobândă, ceea ce este mult mai puţin decât ar fi obţinut tata, dacă ar fi trăit.

M-am aşteptat ca Sherlock Holmes să-şi piardă răbdarea cu această poveste dezlânată şi ilogică, dar, din contră, a ascultat-o cu cea mai mare atenţie.

— Micul dumneavoastră venit, a întrebat, se trage din afacere?

— O, nu, domnule. Este ceva separat, şi mi-a fost lăsat de unchiul Ned din Auckland. Este în acţiuni în Noua Zeelandă, cu o dobândă de 4,5%. Suma a fost de două mii cinci sute de lire, dar pot avea numai dobânda.

— Mă interesaţi extrem de mult, i-a spus Holmes. Şi întrucât puteţi dispune de o sumă atât de mare ca o sută pe aN. Pe lângă ceea ce câştigaţi în plus, fără îndoială călătoriţi un pic şi vă faceţi toate mofturile. Cred că o femeie

necăsătorită se poate descurca foarte bine cu un venit de aproximativ 60 de lire.

— Aş putea să mă descurc cu mult mai puţin de atâT. Domnule Holmes, dar înţelegeţi că, atâta vreme cât locuiesc acasă, nu vreau să le fiu o povară, prin urmare ei sunt cei care folosesc banii pe perioada în care stau la ei. Bineînţeles, acest aranjament este temporar. Domnul Windibank îmi scoate dobânda în fiecare trimestru şi i-o dă mamei mele, şi găsesc că mă pot descurca destul de bine cu ceea ce câştig din dactilografe. Iau două pence pe foaie, şi pot bate adesea între cincisprezece şi douăzeci de foi pe zi.

— Mi-aţi explicat foarte clar situaţia dumneavoastră, i-a spus Holmes. Acesta este prietenul meu, doctorul Watson, faţă de care puteţi vorbi la fel de bine ca şi faţă de mine. Acuma, spuneţi-ne totul despre legătura dumneavoastră cu domnul Hosmer Angel.

Un val de roşeaţă s-a strecurat pe faţa domnişoarei SutherlanD. Care a început să-şi prindă nervos tivul hainei.

— L-am întâlnit prima dată la balul instalatorilor, a spus ea. Obişnuiau să-i trimită tatălui meu invitaţii când trăia, iar apoi nu ne-au uitat şi le trimiteau mamei. Domnul Windibank nu dorea ca noi să mergem. Niciodată nu vroia să mergem undeva. Se înfuria dacă voiam să mă duc până şi la un picnic organizat de şcoala duminicală. Dar de data asta îmi pusesem în cap să merg, şi am mers; căci ce drept avea să mă împiedice? A spus că persoanele de acolo nu erau potrivite pentru noi, când toţi prietenii tatălui meu urmau să fie acolo. Şi a spus că nu aveam nimic potrivit de îmbrăcat, deşi aveam rochia mea de pluş violetă pe care nu o scosesem niciodată din dulap. În cele din urmă, când n-a mai avut ce să spună, a plecat în Franţa cu treburile firmei, iar eu cu mama şi domnul Hardy, care fusese şeful nostru de echipă, am mers la bal, iar acolo l-am întâlnit pe domnul Hosmer Angel

— Presupun, a spus Holmes, că atunci când domnul Windibank s-a întors din Franţa, a fost foarte supărat că v-

aţi dus la bal.
— Ei bine, a fost foarte înţelegător. A râs, îmi amintesc, şi a dat din umeri, zicând că era inutil să-i refuzi ceva unei femei, căci oricum o va face.
— Înţeleg. Deci la balul instalatorilor aţi întâlnit, după câte înţeleg, un domn numit Hosmer Angel
— Da, domnule. L-am întâlnit în acea noapte şi ne-a vizitat în ziua următoare pentru a ne întreba dacă am ajuns cu bine acasă, iar după aceea noi l-am întâlnit, vreau să spun, domnule Holmes, că eu m-am întâlnit cu el de două ori şi am ieşit la plimbare, dar apoi tata s-a întors, iar domnul Hosmer Angel n-a mai putut să vină la noi.
— Nu?
— PăI. Ştiţi că tatălui meu nu-i plăcea nimic de felul ăsta. Nu voia să aibă nici un vizitator dacă se putea, şi obişnuia să spună că o femeie ar trebui să fie fericită în cercul familiei. Dar apoi, după cum obişnuiam să-i spun mamei, o femeie doreşte în primul rând să aibă propriul ei cerc, şi eu încă nu îl aveam pe al meu.
— Dar ce s-a întâmplat cu domnul Hosmer Angel? N-a făcut nici o încercare să vă vadă?
— PăI. Tata urma să plece într-o săptămână din nou în Franţa, iar Hosmer mi-a scris, spunându-mi că era mai sigur şi mai bine să nu ne vedem până nu pleca. Între timp putea să-mi scrie, şi obişnuia să-mi scrie în fiecare zi. Luam scrisorile dimineaţa, deci nu era nevoie ca tatăl meu să afle.
— Eraţi logodiţi la vremea asta?
— O, da, domnule Holmes. Ne-am logodit după prima plimbare împreună. Hosmer, domnul Angel, era casier într-un birou de pe strada Leadenhall şi…
— Ce birou?
— Asta-i cel mai rău, domnule Holmes, că nu ştiu.
— Unde locuia, atunci?
— Dormea acolo.
— Şi nu-i ştiţi adresa?
— Nu, cu excepţia faptului că era pe strada Leadenhall.

— Unde îi trimiteaţi atunci scrisorile?

— La poşta de pe strada Leadenhall, la post restant.

Spunea că dacă i le-aş fi trimis la birou, ar fi fost luat peste picior de ceilalţi funcţionari că primea scrisori de la o femeie, prin urmare m-am oferit să le bat la maşină, cum făcea şi el, dar n-a vrut nici asta, căci spunea că, dacă le scriam de mănĂ. Păreau să vină de la mine, însă când erau scrise la maşină simţea întotdeauna că maşina intervenise între noi. Asta vă poate arăta cât de mult ţinea la mine, domnule Holmes, şi cum se gândea ta cele mai mici lucruri.

— Este foarte relevant, a spus Holmes. De multă vreme am această axiomă că lucrurile mici sunt de departe cele mai importante. Puteţi să vă amintiţi alte detalii referitoare la domnul Hosmer Angel?

— Era un om foarte timid, domnule Holmes. Prefera să ne plimbăm seara mai degrabă decât ziua, căci spunea că ura să iasă prea mult în evidentă. Era foarte retras şi delicat. Chiar şi vocea lui era blândă. A avut amigdalită şi i s-au umflat ganglionii când era copil, mi-a spus, ceea ce l-a lăsat cu un gâtlej slăbit şi o voce şovăitoare şi şoptită. Se îmbrăca întotdeauna bine, foarte curat şi simplu, însă avea vederea slabă, exact ca şi a mea, şi purta ochelari fumurii pentru a se feri de lumina puternică.

— Şi ce s-a întâmplat când domnul Windibank, tatăl dumitale vitreg, s-a întors în Franţa?

— Domnul Hosmer Angel a venit din nou la noi şi mi-a propus să ne căsătorim înainte de a se întoarce tata. Era extrem de înfocat şi m-a făcut să-i jur cu mâna pe Biblie că, indiferent ce s-ar fi putut întâmpla, o să-i fiu întotdeauna credincioasă. Mama a spus că avea dreptate să mă facă să-i jur şi că era un semn de pasiune. De la început, mama a fost complet în favoarea luI. Şi era chiar mai îndrăgostită de el decât eram eu. Apoi, când au vorbit să ne căsătorim în acea săptămână, am început să-i întreb ce-o să zică tata; dar ambii au spus să nu-mi pese de tata, ci să-i spun doar după aceea, iar mama a spus că O să vorbească ea cu el. Nu mi-a

plăcut asta, domnule Holmes. Părea amuzant să trebuiască să-i cer permisiunea, întrucât era numai cu câţiva ani mai în vârstă decât mine; dar nu vroiam să fac nimic pe furiş, prin urmare i-am scris la Bordeaux unde compania lui are birouri, însă scrisoarea s-a întors înapoi exact în dimineaţa în care urma să mă căsătoresc. N-a primit-o deci?

— Nu, domnule; căci el pornise spre Anglia înainte ca scrisoarea să ajungă acolo.

— Ha! Ce ghinion. Prin urmare căsătoria dumitale trebuia să aibă loc vineri? La biserică?

— Da, domnule, dar foarte liniştită. Urma să fie oficiată la biserica Saint Saviour, în apropiere de King’s Cross, iar apoi trebuia să servim masa la hotelul St. Pancras. Hosmer a venit după noi întro caretă, dar, întrucât eram două, ne-a lăsat pe noi în ea, şi el a luat o trăsură, care s-a întâmplat să fie singura disponibilă pe stradă. Noi am ajuns primele la biserică, şi, când trăsura a oprit, am aşteptat ca el să se dea jos, dar nu mai apărea, iar, când birjarul s-a dat jos de pe capră şi s-a uitat înăuntru, nu era nimeni acolo! Birjarul a spus că nu-şi putea imagina ce s-a întâmplat cu el, căci l-a văzut cu proprii ochi când a intrat înăuntru. Asta s-a întâmplat vinerea trecută, domnule Holmes, şi n-am văzut sau auzit nimic de atunci încoace care să arunce o lumină asupra ceea ce i s-a întâmplat…

— Mi se pare că aţi fost tratată ruşinos, a spus Holmes.

— O, nu, domnule! Era prea bun şi politicos să mă părăsească astfel. Păi, toată dimineaţa mi-a spus că, indiferent ce s-ar fi putut întâmpla, trebuia să-i rămân credincioasă; şi că, chiar dacă se putea ivi ceva neprevăzut care să ne separe, trebuia să nu uit niciodată că mă angajasem faţă de el, şi că ar fi venit să-mi amintească asta mai devreme sau mai târziu. Păreau nişte vorbe ciudate în dimineaţa dinaintea nunţii, dar ceea ce s-a întâmplat după aceea le dă un sens.

— Cu siguranţă aşa este. Opinia dumneavoastră este, deci, că i s-a întâmplat vreo catastrofă neprevăzută?

— Da, domnule. Cred că a prevăzut vreun pericol, ori altminteri n-ar fi vorbit astfel. Iar apoi cred că s-a întâmplat ceea ce prevăzuse

— Dar n-aveţi nici o idee ce ar fi putut fi?

— Nu.

— Încă o întrebare. Cum a reacţionat mama dumneavoastră?

— A fost furioasă, şi mi-a spus că nu mai trebuia să pomenesc vreodată această poveste.

— Iar tatăl dumneavoastră? I-aţi spus?

— Da; şi părea a gândi, ca şi mine, că s-a întâmplat ceva, şi că urma să aud din nou de Hosmer. După cum a spus, ce interes putea avea cineva să mă ducă la biserică şi apoi să mă părăsească? Acum, dacă ar fi împrumutat bani de la mine, ori dacă s-ar fi căsătorit cu mine şi ar fi obţinut ca banii mei să treacă pe numele lui, putea avea vreun motiv, însă Hosmer era foarte independent în privinţa banilor, şi nu s-a atins vreodată de banii mei. Şi totuşi ce s-a putut întâmpla? Şi de ce nu scria? O, înnebunesc când mă gândesc la asta, şi nu pot să închid un ochi toată noaptea. Şi-a scos din manşon o mică batistă, în care a început să plângă în hohote.

— O să examinez acest caz, i-a spus Holmes, ridicându-se, şi n-am nici o îndoială că vom ajunge la un rezultat clar. Lăsaţi greutatea pe umerii mei acuM. Şi nu vă mai gândiţi la asta. În primul rând, încercaţi să vi-l scoateţi din memorie pe domnul Hosmer Angel, exact cum el a ieşit din viaţa dumneavoastră.

— Atunci nu credeţi că o să-l văd din nou?

— Mi-e teamă că nu.

— Dar ce i s-a întâmplat?

— Lăsaţi asta în seama mea. Aş dori o descriere exactă a lui şi orice scrisori pe care mi le puteţi pune la dispoziţie.

— Am pus un anunţ referitor la el în ziarul Chronicle din sâmbăta trecută, a spus ea. Uitaţi anunţul şi patru scrisori de la el.

— Mulţumesc. Iar adresa dumneavoastră este?

— Lyon PlacE. Nr. 13, în Camberwell.

— Din câte am înţeles, n-aţi avut niciodată adresa domnului Angel Unde se află biroul tatălui dumneavoastră?

— Este comis voiajor la Westhouse & Marbank, marii importatori de vin de Bordeaux, de pe strada Fenchurch.

— Mulţumesc, V-aţi prezentat cazul foarte clar. O să lăsaţi hârtiile aici, şi nu uitaţi sfatul pe care vi l-am dat. Consideraţi întregul incident ca un capitol încheiat, şi nu-l lăsaţi să vă influenţeze viaţa.

— Sunteţi foarte amabil, domnule Holmes, dar nu pot face asta. Îi voi rămâne credincioasă lui Hosmer. Când se va întoarce, mă va găsi aşteptându-l în ciuda pălăriei ei absurde şi a feţei inexpresive, era ceva nobil în credinţa simplă a vizitatoarei noastre, ceva ce ne provoca respectul Şi-a lăsat legătura cu hârtii pe masă şi a ieşit, promiţând să vină din nou, oricând era nevoie de ea.

Sherlock Holmes a rămas tăcui câteva minute cu vârfurile degetelor încă strânse laolaltă, cu picioarele întinse în faţa lui şi privirea în tavan. Apoi a luat din suport vechea şi unsuroasa pipă de lut, care era ca un fel de sfătuitoare pentru el, şi, după ce a aprins-o, s-a lăsat pe spate pe scaun, scoţând rotocoale albastre şi dense, cu o privire de nesfârşită moleşeală pe faţă.

Un studiu destul de interesant, această domnişoară, a observat el. Am găsit-o mai interesantă decât mica ei problemă, ce, apropo, este mai degrabă una banală. O să găseşti cazuri similare, dacă îmi consulţi indicele alfabetic, la Andover în 1877 şi ceva de acest fel la Haga anul trecut. Dar oricât de veche este ideea, au existat totuşi unul sau două detalii noi pentru mine. Iar domnişoara însăşi a fost foarte instructivă.

— Se pare că ai citit destule pe înfăţişarea ei, semne ce mie mi-au fost complet invizibile, am remarcat.

— Nu invizibile, ci neobservate, Watson. N-ai ştiut unde să te uiţi şi astfel ai ratat tot ceea ce era important. Nu

reuşesc niciodată să te fac să realizezi importanţa mânecilor, cât de relevante sunt unghiile de la degetele mari, sau aspectele importante ce pot decurge din şireturile ghetelor. Acuma, ce ai observat referitor la înfăţişarea femeii? Descrie-mi-o.

— Păi, purta o pălărie de pai de culoarea ardeziei, cu boruri largi, cu o pană de un roşu cărămiziu. Avea o haină neagră, cu mărgele negre cusute pe ea şi un tiv cu ornamente mici şi negre din gagat. Rochia ei era cafenie, ceva mai închisă totuşi, cu puţin pluş violet la gât şi mâneci. Mănuşile ei erau gri şi cea de pe mâna dreaptă era uzată la degetul arătător. Nu i-am observat ghetele. Avea cercei de aur mici şi rotunzi, şi pe ansamblu emana un aer de prosperitate – vulgară, confortabilă şi degajată.

Sherlock Holmes a bătut uşor din palme şi a chicotit.

— Pe cuvântul meu, Watson, progresezi de minune. Te-ai descurcat realmente foarte bine. Este adevărat că n-ai observat nimic din ceea ce era important, dar ai deprins metoda şi ai un ochi foarte bun pentru culori. Nu avea însă niciodată încredere în impresiile de ansamblu, dragul meu, ci concentrează-te asupra detaliilor, întotdeauna mă uit mai întâi la mâneca femeii. În cazul unui bărbat este poate mai bine să te uiţi mai întâi la genunchii pantalonilor. Aşa cum ai observat, această femeie avea pluş la mâneci, care este un material foarte folositor pentru indicarea urmelor Dunga dublă puţin deasupra încheieturii indica locul în care dactilografa apasă masa şi era bine conturată. Maşina de cusut manuală lasă o urmă similară, dar numai pe braţul stâng, şi în dreptul degetului mare, în loc de a se întinde pe toată încheietura, cum era asta. M-am uitat apoi la faţa ei şi, observând adânciturile lăsate de ochelari pe fiecare parte a nasului, am îndrăznit să fac o remarcă în legătură cu miopia sa şi dactilografierea, ce a părut s-o surprindă.

— M-a surprins şi pe mine.

— Dar, era ceva evident. Am fost apoi foarte surprins şi interesat să observ, uitându-mă în jos, cĂ. Deşi ghetele pe

care le purta nu erau de mărimi diferite, făceau parte din perechi diferite; una avea un vârf puţin ornamentat, iar cealaltă unul simplu. Una era încheiată numai la ultimii doi nasturi din cinci, iar cealaltă la primul, al treilea şi al cincilea. Acuma, când vezi că o domnişoară, altminteri îmbrăcată îngrijit, a venit de acasă cu ghete din perechi diferite, pe jumătate încheiate, nu este cine ştie ce deducţie să spui că a venit în grabă.

— Şi ce altceva?, l-am întrebat, ca întotdeauna extrem de interesat de raţionamentul său incisiv.

— Am remarcat, în trecere, ca a scris un bilei înainte de a pleca din casă, dar după ce se îmbrăcase deja. Ai observat că mănuşa ei de pe mâna dreaptă era ruptă la degetul arătător, însă se pare că n-ai văzut că atât mănuşa cât şi degetul erau pătate cu cerneală violetă. A scris în grabă şi şi-a băgat peniţa prea adânc în cerneală. Trebuie să fi fost în această dimineaţă, sau, altminteri, urma n-ar fi rămas clară pe deget. Toate astea sunt amuzante, deşi mai degrabă elementare, dar trebuie să mă întorc la treabă, Watson. Eşti atât de amabil să-mi citeşti descrierea domnului Hosmer Angel din anunţ?

Am ridicat la lumină fâşia de hârtie tipărită.

„Dispărut (spunea) în dimineaţa zilei de paisprezece, un domn numit Hosmer Angel Aproximativ 1,70 înălţime; bine legat, pielea gălbuie, părul negru, puţin chel în mijloc, favoriţi stufoşi şi mustaţă neagră; ochelari fumurii, uşoară problemă de vorbire. Îmbrăcat ultima oară când a fost văzut cu o redingotă neagră căptuşită cu mătase, o vestă neagră, un lanţ de aur Albert şi pantaloni de tweed gri, cu jambiere cafenii peste ghetele cu elastic. Se ştie că a fost angajat la un birou de pe strada Leadenhall. Oricine care oferă…”

— Este suficient, a spus Holmes. În ceea ce priveşte scrisorile, a continuat el uitându-se peste ele, sunt foarte banale. Nu există absolut nici un indiciu în ele în privinţa domnului Angel, în afară de faptul că îl citează o dată pe

Balzac. Există, totuşi, un aspect remarcabil care te va izbi fără nici o îndoială.

— Sunt dactilografiate, am remarcat.

— Nu numai ele, dar şi semnătura. Uită-te la îngrijitul „Hosmer Angel” de la sfârşit. Există datA. Vezi, dar nimic deasupra, în afară de strada Leadenhall ceea ce este ceva vag mai degrabă. Această chestiune a semnăturii este foarte relevantă, de fapt o putem numi concludentă.

— În ce privinţă?

— Dragul meu, este posibil să nu vezi cât de puternic influenţează cazul?

— Nu văd altceva decât că, probabil, dorea să poată să-şi nege semnătura în caz de încălcare a unei făgăduieli matrimoniale.

— Nu, nu despre asta e vorba. Însă voi scrie două scrisori care vor rezolva lucrurile. Una unei firme din oraş, iar cealaltă tatălui vitreg al domnişoarei, domnul Windibank, în care o să-l invit aici la ora şase, mâine după-amiază. Este mai bine să facem afaceri cu rudele de sex bărbătesc. Şi acum, doctore, nu putem face nimic până nu vin răspunsurile la aceste scrisori, deci putem să lăsăm deoparte cazul între timp.

Prietenul meu îmi dăduse până atunci atât de multe motive să cred în subtila sa capacitate de raţionat e şi în extraordinara sa energie activă, încât am simţit că trebuia să aibă o justificare puternică pentru atitudinea sigură şi relaxată cu care trata misterul curios care ni s-a propus spre elucidare. L-am văzul eşuând numai o singură dată, şi anume în cazul fotografiei regelui din Boemia şi a Irenei Adler; dar dacă mă uitam în urmă la bizara afacere a „Semnului celor patru” şi la circumstanţele extraordinare legate de „Un studiu în roşu intens”, puteam să văd că ar fi fost într-adevăr o încâlceală bizară aceea căreia el să nu-i poată da de cap.

L-am lăsat atunci, încă pufăind din pipa neagră de luT. Având convingerea că, atunci când urma să revin în seara

următoare, îl voi găsi dispunând de toate indiciile care să ducă la identificarea mirelui dispărut al domnişoarei Mary Sufherland.

Un caz de-al meu extrem de grav mi-a captat atenţia în acel moment, şi întreaga zi următoare am fost ocupat la căpătâiul celui suferind. De abia aproape de şase am fost liber şi am putut să sar într-o birjă pentru a ajunge pe strada Baker, fiindu-mi teamă că voi ajunge, prea târziu pentru a asista la deznodământul micului mister. Cu toate acestea, l-am găsit pe Sherlock Holmes singur, pe jumătate adormit, cu trupul lui lung şi slab ghemuit în fotoliu. O adevărată pleiadă de sticle şi eprubete, cu un miros înţepător şi antiseptic de acid clorhidric, m-a înştiinţat că şi-a petrecut ziua cu experimentele chimice care îi erau atât de dragi.

— Ei bine, l-ai rezolvat?, l-am întrebai intrând.

— Da. Era monoxid de bariu.

— Nu, nu, misterul!, am strigat.

— O, asta! M-am gândit la sarea la care lucram N-a existat nici un mister în povestea aceea, deşi, aşa cum am spus ieri, unele din detalii sunt interesante. Singurul neajuns este că nu există nici o lege, mă tem, care să-l pedepsească pe nemernic.

— Cine e el, atunci, şi ce scop a avut ca s-o părăsească pe domnişoara Sutherland?

Tocmai ce pusesem această întrebare, iar Holmes nu apucase să deschidă încă gura ca să-mi răspundă, când am auzii un pas apăsat în hol şi o bătaie în uşă.

— Acesta este tatăl vitreg a! fetei, domnul James Windibank, mi-a spus Holmes. Mi-a scris că vine la şase.

— Intră!

Bărbatul care a intrat era un tip voinic, de înălţime mijlocie, cam de treizeci de ani, spân şi cu tenul măsliniu, cu o atitudine blajină şi insinuantă, şi o pereche de ochi gri extrem de ascuţiţi şi pătrunzători. Ne-a aruncat câte o privire întrebătoare fiecăruia, şi-a pus jobenul lucios pe

bufet şi, cu o plecăciune uşoară, s-a lăsat nervos pe cel mai apropiat scaun.

— Bună seara, domnule James Windibank, i-a spus Holmes. Cred că această scrisoare dactilografiată, în care aţi fixat o întâlnire cu mine pentru ora şase, este de la dumneavoastră?

— DA. Domnule, mi-e teamă că am întârziat puţin, dar, vedeţi, nu sunt propriul meu stăpân. Îmi pare rău că domnişoara Sutherland v-a deranjat cu această poveste, căci cred că este preferabil să nu ne spălăm acest fel de rufe în public. A venit aici împotriva voinţei mele, căci este foarte impresionabilă şi impulsivă, după cum aţi observat poate, şi nu poate fi controlată cu uşurinţă, odată ce s-a hotărât să facă ceva. Fireşte, n-am nimic împotriva dumneavoastră, căci nu sunteţi în legătura cu poliţia, dar nu este plăcut ca o nenorocire familială ca asta să fie cunoscută şi de alţii. În plus, este o cheltuială inutilă, căci cum aţi putea să-l găsiţi pe acest Hosmer Angel?

— Din contră, i-a spus Holmes încet; am toate motivele să cred că voi reuşi să-l găsesc pe domnul Hosmer Angel.

Domnul Windibank a tresărit violent şi şi-a scăpat mănuşile.

— Suni încântat să aud asta, a spus el.

— Este un lucru curios, a remarcat Holmes, că o maşină de scris are realmente la fel de multă individualitate ca scrisul de mână. Dacă nu sunt absolut noi, nici măcar două dintre ele nu vor scrie exact la fel. Unele litere apar mai slab decât altele, iar unele sunt şterse numai pe o singură parte. Acuma, remarcaţi în acest bilet al dumneavoastră, domnule Windibank, că fiecare „e” este puţin estompat şi fiecare „r” are o uşoară imperfecţiune în codiţă. Există paisprezece alte caracteristici, însă acestea sunt cele mai evidente.

— Ne scriem toată corespondenta de la serviciu cu această maşină, prin urmare, fireşte că este puţin uzată, a răspuns vizitatorul nostru, uitându-se ascuţit la Holmes cu ochişorii lui strălucitori.

— Iar acuma o să vă arăt ceva ce constituie realmente un studiu foarte interesant, domnule Windibank, a continuat Holmes. Mă gândesc să scriu într-una din aceste zile o altă monografie despre maşina de scris şi legătura ei cu crima. Este un subiect căruia i-am dedicat ceva atenţie. Am aici patru scrisori, care se pretind a fi fost scrise de bărbatul dispărut. Toate sunt dactilografiate. În fiecare din ele, nu numai că „e”-ul este estompat şi „r”-ul fără coadă, dar veţi observa, dacă vreţi să folosiţi lupa mea, că celelalte paisprezece caracteristici pe care le-am menţionat se găsesc şi ele acolo.

Domnul Windibank a sărit de pe scaun şi şi-a luat pălăria.

— Nu pot să-mi pierd timpul cu acest fel de discuţii bizare, domnule Holmes, a spus el. Dacă puteţi prinde omul, prindeţi-l, şi anunţaţi-mă şi pe mine.

— Fireşte, a spus Holmes, păşind spre uşă şi încuind-o cu cheia. Vă anunţ atunci că l-am prins deja!

— Ce! Unde?, a strigat domnul Windibank, făcându-se alb ca varul şi uitându-se în jur ca un şobolan prins în cursă.

— O. Nu are rosT. Realmente nu are rost, i-a spus Holmes afabil Nu vă puteţi nicicum sustrage, domnule Windibank. Totul este prea clar, şi a fost un compliment foarte prost plasat să spuneţi că îmi este imposibil să rezolv o chestiune atât de simplă. Aşa! Aşezaţi-vă, şi hai să vorbim despre asta.

Vizitatorul nostru a căzut pE. Un scaun, cu faţa palida ca moarteA. Şi broboane de sudoare pe frunte.

— Nu este ceva contrar legii, s-a bâlbâit el.

— Mi-e teamă că aşa este. Dar între noi, Windibank, a fost unul dintre cele mai crude, egoiste şi lipsite de inimă trucuri, bineînţeles la scară redusă, pe care le-am întâlnit vreodată. Acuma, daţi-mi, vă rog, voie să recapitulez cursul evenimentelor, şi mă veţi contrazice dacă mă înşel.

Bărbatul stătea strâns pe scaunul său, având capul lăsat pe piept, ca şi cum ar fi fost complet zdrobit. Holmes şi-a ridicat picioarele pe poliţa de deasupra căminului şi, lăsându-se pe spate cu mâinile în buzunare, a început să

vorbească, după cât se părea, mai degrabă cu sine însuşi decât cu noi

— Bărbatul s-a căsătorit cu o femeie mult mai în vârstă decât el pentru banii acesteia, a spus el, şi beneficia şi de banii fiicei acesteia atâta vreme cât locuia cu ei. Era o sumă considerabilă pentru nişte oameni din clasa lor, iar pierderea acestora ar fi schimbat destul de mult lucrurile. Merita să facă toate eforturile ca să-i păstreze. Fiica avea o fire bună şi prietenoasă, şi era afectuoasă şi caldă, prin urmare era vădit că, date fiind avantajele sale personale şi micul ei venit, nu va rămâne pentru multă vreme nemăritată. Acuma, fireşte, căsătoria ei ar fi însemnat pierderea a o sută de lire pe aN. Prin urmare ce face tatăl ei vitreg pentru a împiedica acest lucru?

Un lucru de aşteptat: o ţine acasă şi îi interzice să caute compania persoanelor de vârsta ei. Însă a văzut în curând că asta nu putea să ţină pentru totdeauna. Aceasta devenise îndărătnică, insistând asupra drepturilor sale, şi în final şi-a anunţat intenţia hotărâtă de a se duce la un anume bai Ce face inteligentul ei tată vitreg atunci? Inventează un plan mai demn de laudă în privinţa minţii decât a inimii lui. Având complicitatea şi sprijinul soţiei sale, s-a deghizat, şi-a acoperit acei ochi pătrunzători cu ochelari fumurii, şi-a mascat faţa cu o mustaţă şi o pereche de favoriţi stufoşi, şi-a transformat vocea cea limpede într-una şoptită şi insinuantă şI. Sigur de el şi datorită miopiei fetei, se prezintă ca domnul Hosmer Angel şi ţine la distanţă alţi potenţiali iubiţi, făcându-i curte el însuşi.

— A fost numai o glumă la început, a gemut vizitatorul nostru. Nu ne-am gândit vreodată că o să-şi piardă capul într-atâta.

— Foarte probabil că da. Indiferent cum a fost însă, tânăra domnişoară şi-a pierdut categoric capuL. ŞI. Crezând că tatăl ei este în Franţa, n-a bănuit nici o clipă măcar că putea fi vorba de o înşelăciune. A fost flatată de atenţiile domnului respectiv, iar efectul a fost şi mai mare datorită admiraţiei

exprimate cu voce tare a mamei sale. Apoi domnul Angel a început să o viziteze, căci era vădit că lucrurile trebuiau să fie împinse până unde se putea, dacă erau să obţină un rezultat autentic Au existat întâlniri şi o logodnă, care urmau în final să-i asigure că afecţiunea fetei nu se va îndrepta către altcineva. Dar înşelăciunea nu putea fi menţinută la nesfârşit. Aceste pretinse călătorii în Franţa erau prea incomode. Ce trebuia făcut era clar să se pună un capăt poveştii într-o manieră atât de radicală încât să lase o urmă de neşters în mintea tinerei fete şi s-o împiedice pentru o vreme să acorde atenţie oricărui alt aspirant. De unde cererea acelor jurăminte de fidelitate pe Biblie şi de asemenea aluziile la posibilitatea ca ceva să se întâmple chiar în dimineaţa căsătoriei. James Windibank dorea ca domnişoara Sutherland să fie atât de obligată de promisiunea ei faţă de Hosmer Angel şi atât de nesigură în privinţa sorţii acestuia, încât în următorii zece ani, în orice caz, să nu asculte nici un alt bărbat. A adus-o până în pragul bisericii, iar apoi cum nu putea merge mai departe, a dispărut convenabil folosindu-se de vechiul truc de a intra pe o portieră a trăsurii şi a ieşi pe cealaltă. Cred că asta a fost ordinea evenimentelor, domnule Windibank.

Vizitatorul nostru îşi regăsise ceva din siguranţa sa, în timp ce Holmes vorbea, şi s-a ridicat acum de pe scaun cu un surâs rece şi batjocoritor pe faţa sa palidă.

— Poate că lucrurile stau sau nu aşa, domnule Holmes, a spus el, dar, dacă eşti atât de ager, cir trebui să realizezi că dumneata eşti acela care încâlci legea acum, şi nu eu. N-am făcut nimic ilegal, însă atâta vreme cât ţii uşa încuiată, te expui unei acuzaţii de atac fizic şi reţinere cu forţa.

— Legea nu poate, după cum spui, să te atingă, i-a spus Holmes, descuind şi deschizând larg uşa, totuşi n-a existat până acum un bărbat care să merite mai pe bună dreptate să fie pedepsit. Dacă tânăra ar avea un frate sau un prieten, acesta ar trebui să-ţi tragă un bici peste umeri. Pe Joe!, a continuat el, roş induse de furie la vederea zâmbetului

batjocoritor de pe faţa omului, nu face parte din îndatoririle faţă de clienţii mei, dar am la îndemână o cravaşa de vânătoare, şi cred că o s-o folosesc pentru… A făcut doi paşi repezi s-o ia, dar, înainte de a putea pune mâna pe ea, s-a auzit o tropăială frenetică pe scări, uşa solidă din hol a fost trântită, iar de la fereastră l-am putut vedea pe domnul James Windibank fugind pe stradă cât îl ţineau picioarele.

— Ticălos fără milă!, a spus Holmes, râzând, aruncându-se din nou pe scaun. Tipul ăsta va comite crimă după crimă, până când va face ceva realmente grav, şi va sfârşi spânzurat. Cazul n-a fost completamente lipsit de interes din anumite puncte de vedere.

— Nu pot să înţeleg încă pe deplin toţi paşii raţionamentului tău, am remarcat eu.

— Păi, fireşte a fost clar de la început că acest domn Hosmer Angel trebuia să fi avut un motiv serios pentru a se comporta atât de ciudat, şi a fost tot atât de clar că singurul om care realmente a profitat de incident, atâta cât se putea vedea, era tatăl vitreg. Apoi faptul că cei doi bărbaţi nu erau niciodată împreună, ci unul apărea întotdeauna când celălalt era plecat, a fost revelator. Tot aşa ochelarii fumurii şi vocea curioasă, ambele trimiţând la o deghizare, precum şi favoriţii stufoşi. Toate bănuielile mele au fost confirmate de faptul ciudat de a-şi dactilografa semnătura, ceea ce, fireşte, sugera că scrisul său îi era atât de familiar fetei, că ar fi recunoscut chiar şi cel mai mic eşantion din el. Vezi toate aceste fapte izolate, împreună cu multe altele mai puţin însemnate duceau în aceeaşi direcţie.

— Şi cum ai verificat toate acestea?

— Odată ce am identificat omul, a fost uşor să obţin confirmarea. Ştiam firma unde lucra. Luând în considerare descrierea tipărită, am eliminat din ea tot ce putea ţine de deghizare – favoriţii, ochelarii, vocea, şi am trimis-o firmei, cerându-le să mă informeze dacă corespundea descrierii vreunuia din comişii lor voiajori. Observasem deja particularităţile maşinii de scris, şi i-am scris chiar omului la

adresa sa de la birou, întrebându-l dacă putea să-mi facă o vizită. După cum m-am aşteptat, răspunsul lui a fost dactilografiat, şi etala aceleaşi neînsemnate dar caracteristice defecte. Tot atunci am primit prin poşta o scrisoare de la Westhouse & Marbank de pe strada Fenchurch, prin care eram informat că descrierea mea se potrivea perfect cu aceea a angajatului lor James Windibank. Asta-i tot!

— Iar domnişoara Sutherland?

— Nu m-ar crede, dacă i-aş spune. Poate îţi aminteşti vechea cugetare persană ce zice că: „E periculos să iei puiul tigroaicei şi tot atât de periculos să smulgi iluzia unei femei”, Haftz are tot atâta dreptate cât Horaţiu, şi tot […]

MISTERUL DIN VALEA BOSCOMBE.

Într-o dimineaţă, soţia mea şi cu mine luam micul dejun, când servitoarea a intrat cu o telegramă. Era de la Sherlock Holmes şi suna astfel: „Ai câteva zile disponibile? Tocmai ce-am fost contactat din vestul Angliei în legătură cu tragedia din valea Boscombe. Aş fi fericit să vii cu mine. Peisajul şi aerul sunt perfecte. Plecăm din Paddington la 11,15”.

— Ce spui de asta, dragă?, m-a întrebat soţia, uitându-se la mine peste masă. Mergi?

— Realmente, nu ştiu ce să spun. Am la momentul de faţă o listă lungă de consultaţii.

— O, Anstruther poate să se ocupe de asta în locul tău. Arăţi cam palid în ultima vreme. Cred că o schimbare de aer ţi-ar putea face bine, şi ai fost întotdeauna atât de interesat de cazurile domnului Sherlock Holmes.

— Aş fi fost nerecunoscător să nu fiu, văzând ce am obţinut datorită unuia dintre ele, i-am răspuns. Însă dacă e să plec, trebuie să-mi fac imediat bagajele, căci am la dispoziţie numai o jumătate de oră.

Experienţa mea din campania din Afganistan a avut cel puţin rezultatul că a făcut din mine un călător prompt şi întotdeauna pregătit. Nevoile mele erau puţine şi simple, astfel încât în mai puţin timp decât cel acordat mă aflam

deja cu valiza mea într-o birjă, hurducăind spre gara Paddington. Sherlock Holmes mergea încoace şi încolo pe peron, figura lui înaltă şi scofâlcită arătând şi mai mult aşa datorită pelerinei lui lungi şi gri şi căciulii strâmte din fetru.

— Este realmente foarte amabil că ai venit, Watson, mi-a spus el. Este foarte important pentru mine să am pe cineva alături, pe care să mă pot baza în întregime. Ajutorul localnicilor este întotdeauna fie lipsit de valoare, fie părtinitor. Ţine rezervate cele două locuri din colţ până cumpăr biletele.

Aveam întregul compartiment la dispoziţia noastră, cu excepţia unei grămezi imense de hârtii pe care Holmes le adusese cu el. Pe acestea le-a răscolit şi le-a citit, făcând tot soiul de notiţe şi meditând, până când am trecut de Reading Apoi a făcut din ele o minge imensă pe care a aruncat-o pe suportul de bagaje.

— Ai auzit ceva de cazul ăsta?, m-a întrebat.

— Nici un cuvânt. N-am văzut un ziar de câteva zile.

— Presa din Londra nu a oferit descrieri prea complete. Tocmai ce m-am uitat pe ziarele recente pentru a afla toate detaliile. Din ce-am citit, se pare că este unul din cazurile acelea simple care sunt extrem de dificile.

— Asta sună cam paradoxal.

— Dar este profund adevărat. Ciudăţenia este aproape invariabil un indiciu. Cu cât o crimă este mai lipsită de trăsături şi banală, cu atât este mai dificil s-o rezolvi. În acest caz, însă, se pare că există nişte acuzaţii foarte serioase împotriva fiului celui ucis.

— Este vorba de o crimă atunci?

— Ei bine, se presupune că este vorba de aşa ceva. Nu iau nimic drept sigur, până nu am posibilitatea de a vedea personal despre ce este vorba. O să-ţi explic în câteva cuvinte cum stau lucrurile, atâta cât am putut să le înţeleg.

— Valea Boscombe este o regiune la ţară nu foarte departe de Ross, în Herefordshire. Cel mai mare proprietar de pământ din partea locului este domnul John Turner, care şi-

a făcut averea în Australia şi s-a întors acum câţiva ani în ţara sa de origine. Una din fermele pe care o are, cea de la Hatherley, i-a fost dată domnului Charles McCarthy, care a fost şi el în Australia. Cei doi bărbaţi s-au cunoscut în colonii, prin urmare nu e nimic nefiresc că atunci când au venit să se aşeze aici, au făcut-o cât mai aproape unul de celălalt. Se pare că Turner era cel mai bogat, deci McCarthy a devenit chiriaşul luI. Dar totuşi au rămas, după toate aparenţele, pe picior de egalitate, căci erau frecvent împreună. McCarthy avea un singur fiu, un tânăr de optsprezece ani, iar Turner avea o singură fiică de aceeaşi vârstă, şi nici unuia din ei nu le trăiau soţiile. Se pare că evitau compania familiilor englezeşti din vecinătate şi duceau vieţi retrase, deşi ambii McCarthy iubeau sportul şi erau deseori văzuţi la cursele din împrejurimi. McCarthy ţinea doi servitori – un bărbat şi o fată. Turner avea mai mulţi, cel puţin şase. Asta a fost cam ce-am putut să aflu despre cele două familii. Acuma în ce priveşte faptele.

— Pe 3 iunie, adică lunea trecută, McCarthy a plecat din casa sa de la Hatherley cam la trei după-amiaza, luând-o înspre iazul din Boscombe, care este un mic lac format de un pârău care curge prin valea Boscombe. Dimineaţa fusese cu servitorul său la Ross, şi îi spusese acestuia că trebuie să se grăbească căci avea o întâlnire importantă la ora trei. N-a mai venit viu de la acea întâlnire.

— De la ferma Hatherley până la iazul Boscombe sunt cam patru sute de metri, şi două persoane l-au văzut trecând. Una a fost o femeie bătrână, al cărei nume nu este menţionat, iar celălalt a fost William Crowder, un paznic de vânătoare angajat de domnul Turner, Ambii martori afirmă că domnul McCarthy mergea singur. Paznicul adaugă că la câteva minute după ce l-a văzut trecând, a apărut fiul acestuia, domnul James McCarthy, mergând în aceeaşi direcţie cu o puşcă sub braţ. După cum crede el, tatăl se vedea la o oarecare distanţă, iar fiul îl urma. Nu s-a mai

gândit la asta până seara, când a auzit de tragedia care avusese loc.

— Cei doi McCarthy au fost văzuţi şi după ce William Crowder, paznicul, nu i-a mai putut vedea. Dincolo de iarba şi trestiile de pe mal, iazul Boscombe este înconjurat de păduri. O fată de paisprezece ani, Patience Moran, fiica paznicului domeniului din valea Boscombe, se afla în pădure strângând flori. Afirmă că, în timp ce era acolo, i-a văzut la marginea pădurii şi în apropierea lacului pe domnul McCarthy şi pe fiul acestuia, care păreau să se certe teribil L-a auzit pe domnul McCarthy bătrânul folosind cuvinte foarte tari la adresa fiului său, şi l-a văzut pe acesta din urmă ridicându-şi mâna, ca şi cum ar fi vrut să-l lovească. A fost atât de înspăimântată de violenţa lor, că a fugit acasă şi i-a spus mamei sale că i-a lăsat pe cei doi McCarthy certându-ne în apropiere de iazul Boscombe, şi că îi era teamă că aveau să se bată. De abia ce rostise aceste cuvinte, că tânărul McCarthy a apărut alergând spre casa lor, zicând că l-a găsit pe tatăl său mort în pădure şi cerând ajutorul paznicului. Era foarte agitat, fără puşcă sau pălărie, şi avea sânge proaspăt pe mâna dreaptă şi mâneca acesteia. Luându-se după el, au găsit cadavrul întins pe iarba de lângă iaz. Capul îi fusese izbit repetat cu un obiect solid şi neascuţit. Rănile arătau ca şi cum ar fi putut foarte bine proveni de la patul puştii fiului său, care zăcea pe iarbă la câţiva paşi de cadavru. În aceste circumstanţe, tânărul a fost arestat imediat, iar acuzaţia de omor cu premeditare fiind pronunţată la ancheta de marţi, a fost adus miercuri în faţa magistraţilor din Ross, care au hotărât dezbaterea cazului în următoarea şedinţă a tribunalului. Acestea sunt principalele date ale cazului, aşa cum au fost ele prezentate judecătorului şi tribunalului.

— Îmi pot cu greu imagina nişte dovezi mai zdrobitoare împotriva tânărului, am remarcat. Dacă au existat vreodată nişte dovezi indirecte, care să trimită clar la un criminal, asta se întâmplă cu siguranţă în cazul de faţă.

— Dovezile indirecte sunt un lucru extrem de înşelător, mi-a răspuns Holmes, pe gânduri. Par a trimite foarte clar la un lucru, însă dacă îţi schimbi puţin punctul de vedere, poţi descoperi că trimit la fel de ferm la ceva în întregime diferit. Trebuie mărturisit, totuşi, că lucrurile arată a fi serios împotriva tânărului, şi este foarte posibil ca acesta să fie realmente vinovatul Există însă câteva persoane în vecinătate, printre care domnişoara Turner, fiica proprietarului, care cred că este nevinovat şi care l-au angajat pe Lestrade, pe care ţi-l aminteşti poate din „Un studiu în roşu intens”, să rezolve cazul în avantajul lui. Lestrade, fiind mai degrabă încurcat, mi-a prezentat cazul mie, şi astfel se face că doi domni de vârstă mijlocie se deplasează spre vest cu optzeci de kilometri pe oră în loc să-şi digere micul dejun acasă la ei.

— Mi-e teamă, am spus eu, că faptele sunt atât de evidente că vei avea un merit limitat dacă vei rezolva acest caz.

— Nu există nimic mai înşelător decât un fapt evident, mi-a răspuns el râzând. În plus, putem da din întâmplare peste alte fapte evidente, care poate nu i-au apărut deloc astfel domnului Lestrade. Mă ştii prea bine ca să crezi că mă laud atunci când afirm că fie îi voi confirma, fie îi voi distruge teoria prin mijloace pe care el este incapabil să le folosească sau să le înţeleagă cel puţin. Să iau primul exemplu pe care îl am la îndemână: observ foarte clar că în dormitorul tău fereastra se află pe partea dreaptă, şi totuşi mă întreb dacă domnul Lestrade ar fi putut realiza până şi un lucru atât de vădit ca acesta.

— Cum Dumnezeu…

— Dragul meu, te cunosc foarte bine. Cunosc curăţenia militară care te caracterizează. Te bărbiereşti în fiecare dimineaţă, iar în acest anotimp o faci la lumina soarelui; dar, întrucât bărbieritul tău pare din ce în ce mai puţin atent pe măsură ce o ia în jos pe partea stângă, până când devine hotărât neglijent când coboară sub falcă, este cu siguranţă foarte clar că acea parte este mai puţin luminată

decât cealaltă. Nu-mi pot imagina un om cu obiceiurile tale uitându-se în oglindă într-o lumină la fel de puternică pe ambele părţi şi fiind satisfăcut cu un asemenea rezultat. Îţi dau asta ca un exemplu minor de observaţie şi inferenţă. În aceasta constă meseria mea, şi este foarte posibil să-mi fie de folos în investigaţia care ne aşteaptă. Există unul sau două puncte minore care au apărut în timpul anchetei şi care merită a fi luate în considerare.

— Care sunt acestea?

— Se pare că arestarea lui nu a avut loc instantaneu, ci după ce s-a întors la ferma Hatherley. Când inspectorul de poliţie l-a informat că îl arestează, acesta a remarcai că nu era surprins să audă aşa ceva şi că asta merita. Această observaţie a avut efectul firesc de a risipi orice bănuieli, care ar fi putut încă exista în minţile juraţilor.

— Era o confesiune, am exclamat eu.

— Nu, căci a fost urmată de susţinerea faptului că era nevinovat.

— Venind după o astfel de serie de evenimente incriminatoare, a fost cel puţin o remarcă care să dea multe de bănuit.

— Din contră, a spus Holmes, este fisura cea mai luminoasă pe care o pot vedea până în clipa de faţă printre nori. Indiferent cât de nevinovat poate fi, nu poate fi atât de imbecil să nu-şi dea seama că circumstanţele sunt toate împotriva lui. Dacă ar fi părut surprins când a fost arestat, ori s-ar fi prefăcut indignat de asta, mi-ar fi dat de bănuit, căci o astfel de surprindere sau mânie n-ar fi fost fireşti în împrejurările date, şi i-ar fi putut părea cea mai bună strategie numai unuia prefăcut. Acceptarea sinceră a situaţiei îl arată ca fiind fie nevinovat, sau altminteri un om extrem de calculat şi ferm. În ceea ce priveşte remarca sa că asta merita, nici aceasta nu era nefirească, dacă iei în considerare faptul că se afla lângă cadavrul tatălui său, şi că nu există nici o îndoială că tocmai în acea zi a uitat într-atâta datoria sa de fiu încât s-a certat cu tatăl său şi chiar,

după cum a afirmat fata a cărei mărturie este atât de importantă, a ridicat mâna ca să-l lovească. Reproşurile de sine şi remuşcările care sunt dovedite de această remarcă îmi par a fi semnele unei minţi sănătoase mai degrabă decât a uneia vinovate.

Am scuturat din cap.

— Mulţi oameni au fost spânzuraţi cu mult mai puţine dovezi, am remarcat.

— Aşa este. Şi mulţi oameni au fost spânzuraţi fără să fie vinovaţi.

— Care este depoziţia tânărului?

— Mi-e teamă că nu este prea încurajatoare pentru cei care-l susţin, deşi există unul sau două puncte care sunt relevante. Uite-o aici, poţi s-o citeşti tu însuţi.

A extras din grămada sa ziarul local din Herefordshire, şi, deschizându-l, mi-a indicat paragraful în care nefericitul tânăr a mărturisit ce s-a întâmplat. M-am aşezat în colţul compartimentului şi l-am citit cu mare atenţie. Suna astfel: „A fost apoi chemat domnul James McCarthy, unicul fiu al decedatului, care a făcut următoarea depoziţie: „Am lipsit de acasă trei zile, fiind plecat la Bristol, şi tocmai ce mă întorsesem lunea trecută pe 3, dimineaţa. Tatăl meu nu se afla acasă când am ajuns, şi am fost înştiinţat de servitoare că se dusese la Ross cu John Cobb, rândaşul. La scurt timp după întoarcerea mea, am auzit roţile cabrioletei lui în curte şi, uitându-mă pe fereastră, l-am văzut dându-se jos şi ieşind rapid din curte, deşi nu am realizat în ce direcţie se îndrepta. Miam luat apoi puşca şi am luat-o spre iazul Boscombe, cu intenţia de a merge la crescătoria de iepuri de casă de pe partea cealaltă. Pe drum, l-am întâlnit pe William Crowder, paznicul de vânătoare, aşa cum a afirmat în mărturia sa; dar s-a înşelat crezând că îl urmam pe tatăl meu. N-aveam nici cea mai mică idee că se afla în faţa mea. Când am ajuns la cam o sută de metri de iaz, am auzit strigătul „Cooeel”, care era semnalul obişnuit între tata şi mine. M-am grăbit înainte şi l-am găsit stând pe marginea

iazului. A părut a fi foarte surprins să mă vadă şi m-a întrebat, cam răstiT. Ce făceam acolo. A urmat o conversaţie ce a dus la cuvinte tari şi aproape la lovituri, căci tata era un om cu un temperament foarte violent. Văzând că furia lui a devenit de nestăpânit, l-am lăsat, şi m-am întors spre ferma Hatherley. N-am făcut mai mult de 150 de metri, însă, când am auzit un ţipăt groaznic în urma mea, care m-a făcut să alerg înapoi. L-am găsit pe tata pe jos, pe moarte, extrem de rănit la cap. Am lăsat puşca şi l-am luat în braţe, dar aproape imediat a murit. Am îngenuncheat lângă el câteva minute, iar apoi am luat-o spre casa paznicului, domnul Turner, care se afla cel mai aproape, pentru a cere ajutor. N-am văzut pe nimeni în apropierea tatălui meu când m-am întors, şi n-am nici cea mai mică idee cum a ajuns să fie lovit. Nu era o persoană prea populară, căci era cam rece şi neprietenos, dar nu avea după câte ştiu duşmani propriu-zişi. Asta-i tot ce ştiu.

Judecătorul: Tatăl tău ţi-a spus ceva înainte de a muri?

Acuzatul: A mormăit câteva cuvinte, dar tot ce-am putut înţelege a fost menţionarea unui şobolan.

Judecătorul: Ce-ai presupus că înseamnă?

Acuzatul: Nimic. M-am gândit că delira.

Judecătorul: Care a fost motivul pentru care te-ai certat cu tatăl tău?

Acuzatul: Prefer să nu răspund la această întrebare.

Judecătorul: Mi-e teamă că trebuie să insist.

Acuzatul: Îmi este realmente imposibil să vă spun. Pot să vă asigur că nu are nimic de-a face cu trista tragedie ce a urmat.

Judecătorul: Asta va decide tribunalul. Nu trebuie, cred, să-ţi atrag atenţia că refuzul tău de a răspunde îţi va aduce prejudicii serioase în decizia ce va fi luată ulterior.

Acuzatul: Totuşi trebuie să refuz.

Judecătorul: înţeleg că strigătul „Cooee!” era un semnal comun între tine şi tatăl tău?

Acuzatul: Da.

Judecătorul: Cum se face atunci că l-a scos înainte de a te vedea, şi chiar înainte de a şti că te întorsese şi de la Bristol?

Un membru al juriului: Nu ai văzut nimic ciudat când te-ai întors la auzirea ţipătului, şi l-ai găsit pe tatăl tău rănit de moarte?

Acuzatul: Nimic clar.

Judecătorul: Ce vrei să spui?

Acuzatul: Eram atât de tulburat şi agitai când fugisem în luminiş, că nu mă puteam gândi la nimic în afară de tata. Totuşi am impresia vagă că atunci când fugeam spre el se afla ceva pe jos, în stânga mea. Mi-a părut a fi ceva gri, o haină sau o pătură poate. Când m-am ridicat de lângă tatăl meu şi m-am uitat în jur, dispăruse.

— Vrei să spui că a dispărui înainte de a fugi după ajutor?

— Da.

— Nu poţi spune ce era?

— NU. Am avut doar senzaţia că se afla ceva acolo.

— Cât de departe de cadavru?

— La vreo doisprezece metri.

— Şi cât de departe de liziera pădurii?

— Cam la aceeaşi distanţă.

— Atunci, dacă cineva a îndepărtat acel obiect, asta s-a întâmplat când te aflai la doisprezece metri de el?

— Da, dar cu spatele către el”.

Aşa s-a sfârşit audierea acuzatului.

— Văd, am spus eu în timp ce mă uitam peste ziar, că judecătorul a fost cam sever cu tânărul McCarthy în remarcile sale finale. Atrage atenţia, pe bună dreptate, asupra discrepanţei dintre faptul că tatăl său a scos semnalul respectiv şi faptul că nu ştia că fiul lui se afla acolo, şi asupra refuzului său de a oferi detalii referitoare la conversaţia avută cu tatăl său, precum şi asupra ciudatei descrieri ale ultimelor cuvinte spuse de acesta.

Holmes a rus uşor pentru sine, şi s-a întins pe bancheta tapiţată.

— Atât tu cât şi judecătorul faceţi mari eforturi să scoateţi în evidenţă cele mai puternice argumente în favoarea tânărului. Nu vezi că alternativ îi acordaţi credit ca având prea multă imaginaţie şi apoi prea puţină? Prea puţină, dacă n-a fost capabil să inventeze un motiv pentru ceartă care să-i atragă simpatia juriului; prea multă, dacă a putut scoate din sine ceva atât de bizar ca nişte ultime cuvinte referindu-se la un şobolan, şi incidentul hainei care a dispărut. Nu, domnule, voi aborda acest caz ca şi cum ceea ce spune tânărul este adevărat, şi o să vedem unde ne va conduce această ipoteză. Şi acum iată-l pe Petrarca meu de buzunar, şi nu voi mai scoate nici un cuvânt referitor la acest caz până când nu ajungem la faţa locului. Luăm prânzul în Swindon, şi văd că vom fi acolo în douăzeci de minute.

Se făcuse aproape patru când în cele din urmă, după ce am trecut prin frumoasa vale Stroud şi peste întinsul şi scânteietorul Severii, am ajuns în drăguţa aşezare rurală Ross. Un bărbat slab, asemănător unui dihor, secret şi şiret, ne aştepta pe peron. În ciuda mantalei de praf cafenii deschis şi a ghetelor de piele pe care le purta în semn de deferentă faţă de rusticitatea locului, n-am întâmpinat nici o dificultate în a-l recunoaşte pe Lestrade de la Scotland Yard. Împreună cu el ne-am îndreptai spre Hereford Arms, unde ne rezervase o cameră.

— Am comandat o trăsură, a spus Lestrade în timp ce serveam ceaiul. Îţi cunosc natura energică şi ştiam că n-o să fii fericit până nu vezi locul faptei.

— A fost foarte drăguţ şi flatant din partea ta, i-a răspuns Holmes. Este în întregime o chestiune de presiune barometrică.

Lestrade l-a privit uluit.

— Nu te pot urma, i-a spus.

— Ce spune barometrul? Douăzeci şi nouă, văd. Vânt deloc şi nici un nor pe cer. Am aici o cutie întreagă de ţigări care aşteaptă să fie fumate, iar sofaua este clar superioară

monstruozităţii care mobilează de obicei hanurile de ţară. Nu cred că este probabil să folosesc trăsura în seara asta.

Lestrade a râs indulgent.

— Fără îndoială, ai ajuns deja la nişte concluzii, din ziare, i-a spus. Cazul este limpede ca lumina zilei şi, cu cât îl examinezi mai mult, cu atât devine mai clar. Însă, fireşte, nu putem refuza o doamnă, şi încă una atât de hotărâtă. A auzit de tine şi vrea să-ţi afle opinia, deşi i-am spus în mod repetat că nu există nimic ce ai putea face pe care eu să nu-l fi făcut deja. Păi, pe cinstea mea! Trăsura ei este deja la poartă.

De abia ce terminase de vorbit când s-a năpustit în cameră una dintre cele mai încântătoare tinere pe care le-am văzut în viaţa mea. Ochii ei violeţi străluceau, buzele îi erau întredeschise, obrajii roşii, şi toată rezerva-i naturală se topise în contact cu agitaţia şi grija care o stăpâneau.

— O, domnule Sherlock Holmes!, a strigat ea, uitându-se de la unul la altul şi fixându-l în final pe tovarăşul meu, cu intuiţia rapidă caracteristică femeilor, sunt atât de fericită că aţi venit. Am venit să vă spun asta. Ştiu că James na făcut-o. O ştiu, şi vreau să vă apucaţi de investigaţie ştiind asta. Nu vă lăsaţi niciodată cuprins de îndoieli în această privinţă. Ne cunoaştem de când eram mici, şi-i ştiu defectele ca nimeni altcineva; dar este prea bun la inimă să facă rău până şi unei muşte. Pentru oricine îl cunoaşte, o asemenea acuzaţie este absurdă.

— Sper să-l disculpăm, domnişoară Turner, i-a spus Sherlock Holmes. Vă puteţi baza că o să fac tot ce pot.

— Dar aţi citit probele. Aţi ajuns la vreo concluzie? Nu vedeţi vreo portiţă de scăpare, vreo eroare? Dumneavoastră înşivă nu credeţi că este nevinovat?

— Cred că este foarte probabil.

— Vedeţi!, a strigat ea, dându-şi capul pe spate şi privindu-l sfidător pe Lestrade. Auziţi! Îmi dă speranţe.

Lestrade a dat din umeri.

— Mi-e teamă că tovarăşul meu şi-a format concluziile cam prea grăbit, a spus el.

— Dar are dreptate. O! Ştiu că are dreptate. James n-a făcut-o. Iar în privinţa cenei lui cu tatăl său, sunt sigură că motivul pentru care nu a vrut să se destăinuie judecătorului a fost că avea legătură cu mine.

— Cum anume?, a întrebat-o Holmes.

— Nu este momentul acum să ascund ceva. James şi cu tatăl său au avut multe neînţelegeri din pricina mea. Domnul McCarthy voia foarte mult să ne vadă căsătoriţi. James şi cu mine neam iubit dintotdeauna ca un frate şi o soră; dar fireşte este tânăr şi nu a trecut prin multe experienţe până acum, şi… şi…ei bine, fireşte n-a vrut să facă încă aşa ceva De unde certurile, iar aceasta sunt sigură că a fost una dintre ele.

— Dar tatăl dumneavoastră?, a întrebat-o Holmes. Era în favoarea unei asemenea căsătorii?

— Nu, şi el era împotrivă. Nimeni, cu excepţia domnului McCarthy, nu era în favoarea ei. O roşeaţă i-a trecut peste faţa tânără şi proaspătă, când Holmes i-a aruncat una din privirile sale agere şi întrebătoare.

— Mulţumesc pentru această informaţie, a spus el. Pot să-l întâlnesc pe tatăl dumitale, dacă vin mâine în vizită?

— Mi-e teamă că doctorul n-o să fie de acord.

— Doctorul?

— Da, n-aţi auzit? Bietul tata n-a fost niciodată prea puternic în ultimii ani, dar aceasta l-a terminat. A căzut la pat, iar doctorul Willows spune că este o epavă şi că sistemul său nervos este zdrobit. Domnul McCarthy era singurul om în viaţă care l-a cunoscut pe tata în vechile vremuri petrecute în Victoria.

— Ha! În Victoria! Aceasta este important.

— Da, la mine.

— Nu mai spune; la minele de aur, unde, din câte înţeleg, domnul Turner şi-a făcut averea.

— Da, fireşte.

— Mulţumesc, domnişoară Turner. Mi-aţi fost de un ajutor crucial.

— O să-mi spuneţi mâine, dacă aveţi ceva nou. Fără îndoială, veţi merge la închisoare să-l vedeţi pe James. O, dacă faceţi asta, domnule Holmes, vă rog să-i spuneţi că ştiu că este nevinovat.

— Aşa voi face, domnişoară Turner.

— Trebuie să mă duc acasă acuM. Căci tata este foarte bolnav, şi-mi simte atât de mult lipsa când nu sunt acolo. La revedere, şi Dumnezeu să vă ajute în ce faceţi. S-a repezit afară din cameră tot atât de impulsiv precum intrase, şi am auzit roţile trăsurii ei huruind pe stradă.

— Mi-e ruşine pentru tine, Holmes, i-a spus demn Lestrade după câteva minute de tăcere. De ce trebuia să-i dai nişte speranţe pe care vei fi obligat să le dezamăgeşti? Nu sunt foarte milos din fire, dar cred că eşti crud.

— Cred că văd cum pot să-l disculp pe James McCarthy, a spus Holmes. Ai o împuternicire să-l vizitezi în închisoare?

— Da, dar numai pentru tine şi pentru mine.

— Atunci, o să-mi reconsider hotărârea de a ieşi în seara asta. Avem încă timp să luăm un tren spre Hereford şi să-l vizităm în seara asta?

— Destul.

— Atunci, hai s-o facem. Watson, mi-e teamă că o să ţi se pară foarte lung, dar o să lipsesc numai câteva ore.

Am mers cu ei până la gară, iar apoi am hoinărit pe străzile micii localităţi, întorcându-mă în cele din urmă la han, unde m-am întins pe sofa. Încercând să mă las prins de un roman în învelitoare galbenă. Intriga anemică a poveştii era însă atât de transparentă prin comparaţie cu misterul adânc prin care bâjbâiam, iar atenţia mea vagabonda în continuu de la acţiunea acestuia la faptele reale, că l-am azvârlit în final în celălalt colţ al camerei, şi m-am cufundat în întregime în examinarea evenimentelor de peste zi. Presupunând că povestea acestui tânăr nefericit era absolut adevărată, ce lucru diavolesc, ce calamitate absolut

neprevăzută şi ieşită din comun s-a putut întâmpla între momentul în care s-a despărţit de tatăl său şi momentul când, atras înapoi de ţipetele acestuia, s-a repezit spre luminiş? A fost ceva îngrozitor şi mortal Ce putea fi? Nu era oare posibil ca natura rănilor să dezvăluie ceva instinctelor mele medicale? Am sunat din clopoţel şi am cerut ziarul săptămânal al comitatului, care conţinea descrierea anchetei cuvânt cu cuvânt. În depoziţia medicului, se spunea că o treime din partea posterioară a osului parietal din stânga şi jumătatea stângă a osului occipital au fost zdrobite de o lovitură puternică dată cu o armă neascuţită. Am marcat locul respectiv pe capul meu. În mod clar, o astfel de lovitură a fost dată din spate. Aceasta era într-o oarecare măsură în favoarea acuzatului, căcI. Atunci când a fost văzut certându-se cu tatăl său, era cu faţa spre acesta. Totuşi, nu însemna prea mult, căci bătrânul putea să-şi fi întors capul înainte de a primi lovitura. Totuşi, merita să-i atrag lui Holmes atenţia asupra acestui aspect. Apoi exista ciudata referire la un şobolan, făcută înaintea morţii. Ce putea însemna? Nu putea fi vorba de delir. Un om care moare din cauza unei lovituri bruşte nu deliriază, de obicei. Nu, era mai probabil să fi fost o încercare de a explica ce s-a întâmplat. Dar ce putea indica aceasta? Mi-am frământat mintea să găsesc o posibilă explicaţie. Iar apoi incidentul cu haina gri văzută de McCarthy. Dacă era adevărat, criminalul trebuie să-şi fi scăpat o parte din haine, probabil mantaua, când a fugit, şi trebuie să fi avut îndrăzneala să se întoarcă şi s-o ia în clipa în care fiul îngenunchea cu spatele întors, la nu mai mult de doisprezece paşi de el. Ce ţesătură de mistere şi lucruri improbabile era toată povestea asta! Nu m-am mai mirat de opinia lui Lestrade, însă aveam atât de multă încredere în perspicacitatea lui Sherlock Holmes, că nu puteam să-mi pierd speranţa, atâta vreme cât fiecare lucru nou părea să întărească convingerea acestuia că tânărul McCarthy era nevinovat.

Se făcuse târziu până s-a întors Sherlock Holmes. A venit singur, căci Lestrade închinase o cameră în localitate.

— Barometrul este încă foarte ridicat, a remarcat el, aşezându-se. Este important să nu plouă înainte de a ne duce la faţa locului. Pe de altă parte, un om trebuie să fie în cea mai bună stare şi cu mintea ascuţită pentru o muncă atât de frumoasă ca asta, şi n-am vrut s-o fac extenuat după o lungă călătorie. L-am întâlnit pe tânărul McCarthy.

— Şi ce ai aflat de la el?

— Nimic.

— N-a putut să limpezească în vreun fel lucrurile?

— Deloc. Am fost tentat la un moment dat să cred că ştia cine o făcuse şi proteja acea persoană, însă acum sunt convins că este la fel de nedumerit ca toţi ceilalţi. Nu este un tânăr cu un spirit foarte ascuţit, deşi este chipeş şi cred că are o inimă curată.

— Nu pot să-i admir gusturile, am remarcat, dacă este adevărat că s-a opus căsătoriei cu o tânără atât de încântătoare ca domnişoara Turner.

— Ah, această poveste este mai degrabă una dureroasă pentru el. Acest individ este îndrăgostit nebuneşte de ea, însă cam acum doi ani, când era doar un băieţandru şi înainte de a o cunoaşte în fapt, căci ea a petrecut ultimii cinci ani într-un pension, ce crezi că face idiotul, dacă nu cade în ghearele unei barmaniţe din Bristol şi se căsătoreşte cu ea la starea civilă? Nimeni nu ştie nimic despre asta, dar iţi poţi imagina cât de înnebunitor trebuie să fie pentru el să i se reproşeze că nu face ceea ce şi-ar da viaţa să facă, dar care ştie că este absolut imposibil. Din pricina acestei furii, şi-a ridicat mâinile în aer atunci când tatăl său l-a sâcâit în timpul ultimei lor discuţii să-i ceară mâna domnişoarei Turner. Pe de altă parte, nu avea bani să se întreţină, iar tatăl său, care era după cât se spune un om tare aspru, l-ar fi aruncat din casă definitiv, dacă ar fi aflat adevărul. Cu această nevastă barmaniţă a petrecut ultimele trei zile în Bristol, iar tatăl său n-a ştiut unde era. Ţine

minte acest aspect. Este important. Tot răul a fost spre bine, totuşi, căci barmaniţa, aflând din ziare că el este în mare belea şi că va fi probabil spânzurat, l-a părăsit şi i-a scris să-l înştiinţeze că are deja un soţ în şantierul naval Bermuda, şi prin urmare nu sunt legaţi în nici un fel. Cred că această veste l-a consolat pe tânărul McCarthy pentru tot ceea a suferit.

— Dar dacă el este nevinovat, atunci cine a făcut-o?

— Ah! Cine? Vreau să-ţi atrag atenţia în special asupra a două puncte. Unul este că cel ucis avea o întâlnire cu cineva lângă iaz, şi că acea persoană nu putea fi fiul său, pentru că acesta era plecat şi nu ştia când se va întoarce. Al doilea este că cel ucis a fost auzit strigând „Cooee!”, înainte de a şti că fiul său se întorsese. Acestea sunt punctele cruciale de care depinde întregul caz. Şi acum hai să vorbim de George Meredith, te rog, şi să lăsăm toate chestiunile minore să aştepte până mâine.

Nu plouase deloc, după cum bine prevăzuse HolmeS. Iar dimineaţa era luminoasă şi fără nori. La nouă, Lestrade a venit după noi cu trăsura, şi am pornit spre ferma Hatherley şi iazul Boscombe.

— Am auzit o veste gravă în dimineaţa asta, a remarcat Lestrade. Se spune că domnul Turner este atât de bolnav că nu mai are nici o speranţă

— Un om în vârstă, presupun?, a spus Holmes.

— Cam de şaizeci de ani; însă constituţia lui a fost zdruncinată de viaţa din străinătate, iar sănătatea a început să i se înrăutăţească de ceva timp încoace. Această poveste a avut un efect foarte rău asupra lui. Era prieten vechi cu McCarthY. Şi pot adăuga că îi fusese un mare binefăcător, căci am aflat că i-a dat ferma Hatherley fără să-i ceară nici o chirie.

— Chiar aşa! Asta-i interesant, a spus Holmes.

— Oh, da! Şi l-a ajutat în nenumărate alte feluri. Toţi de pe aici vorbesc de bunătatea pe care i-a arătat-o.

— Realmente! Nu te şochează ca fiind un pic bizar ca acest McCarthy, care pare să nu fi avut prea multe şi care pare să fi avut asemenea obligaţii faţă de Turner, a putut totuşi să se gândească la căsătoria fiului său cu fiica lui TurneR. Care este, probabil, moştenitoarea domeniului, şi încă asta atât de plin de sine ca şi când ar fi fost vorba doar s-o ceară, tot restul venind de la sine? Este cu atât mai ciudat cu cât ştim că Turner era ostil acestei idei. Fiica lui ne-a spus asta. Nu deduci nimic din asta?

— Am ajuns la deducţii şi inferenţe, a spus LestradE. Făcându-mi cu ochiul. Mi-e destul de dificil să fac faţă faptelor, Holmes, darămite să mai alerg după teorii şi fantezii.

— Ai dreptate, i-a spus Holmes făcând pe seriosul; chiar că-ţi este dificil să te ocupi de fapte.

— Oricum, am înţeles un fapt care ţie îţi pare greu de înţeles, i-a replicat Lestrade cu patimă în glas.

— Iar acela este…

— Că bătrânul McCarthy a fost ucis de tânărul McCarthy, şi că toate teoriile opuse sunt pur şi simplu absurdităţi.

— Ei bine, absurdităţile sunt mai bune decât lucrurile neclare, a spus Holmes, râzând. Dar nu cred că mă înşel, dacă spun că aceasta pe stânga este ferma Hatherley.

— Da, chiar ea este.

Era o clădire întinsă, confortabila, cu două caturi şi acoperiş de ardezie, şi cu mari pete galbene de licheni pe zidurile gri. Obloanele lăsate şi hornurile fără fum îi dădeau însă o înfăţişare apăsătoare, ca şi cum greutatea acestei grozăvii se lăsa încă asupra ei. Am sunat la uşă, iar servitoarea ne-a arătat, la cererea lui Holmes, cizmele pe care le-a purtat stăpânul ei când a fost omorât şi ele asemenea o pereche de-a fiului, deşi nu perechea pe care o avusese în picioare atunci. Examinându-le pe acestea cu foarte mare atenţie, din şapte sau opt unghiuri diferite, Holmes a cerut să fie condus în curte, de unde am urmat cu toţii cărarea ce şerpuia spre iazul Bescombe.

Sherlock Holmes arăta cu totul altul când adulmeca o urmă. Persoanele care l-au cunoscut numai ca gânditorul liniştit şi logicianul de pe strada Baker nu l-ar fi putut recunoaşte acum. Faţa i se înroşise şi întunecase. Sprâncenele îi deveniseră două linii negre şi încordate, în timp ce ochii îi străluceau de sub ele cu o lucire de oţel Faţa îi era aplecată înainte, umerii lăsaţi, buzele strânse, iar venele îi ieşeau în evidenţă ca nişte corzi pe gâtul său lung şi puternic. Nările păreau să i se dilate de pofta pur animală pentru vânătoare, iar mintea îi era atât de intens concentrată asupra ţelului său încât nu auzea nici o întrebare sau remarcă ori. În cel mai bun caz, acestea îi provocau un mârâit rapid şi nerăbdător. Urma cu repeziciune şi în tăcere cărarea ce traversa pajiştile şi ducea prin pădure la iazul Bescombe. Era un teren umeD. Mlăştinos la fel ca întreaga regiune, şi erau multe urme de paşi, atât pe cărare cât şi pe iarba scurtă de pe marginile ei. Uneori Holmes se grăbea înainte, alteori se oprea nemişcat, tar o dată a făcut un mic ocol pe pajişte. Lestrade şi cu mine mergeam în urma lui, detectivul indiferent şi dispreţuitor. În timp ce eu îmi priveam prietenul cu interesul ce izvora din convingerea că fiecare din acţiunile lui urmărea un scop precis.

Cazul Bescombe, o mică suprafaţă de apă înconjurată de trestii, lungă cam de cincizeci de metri, se afla la hotarul dintre ferma Hatherley şi parcul bogatului domn Turner. Deasupra pădurii care mărginea locuinţa bogatului proprietar, am putut vedea turnuleţele ei roşii şi proeminente, care indicau locul unde se afla. Pe partea iazului dinspre Hatherley pădurea era foarte deasă, iar între liziera pădurii şi trestiile care mărgineau lacul exista o fâşie îngustă de iarbă umedă, lată cam de douăzeci de paşi. Lestrade ne-a arătat locul exact unde fusese găsit cadavrul, şi într-adevăr pământul era atât de umed încât am putut vedea clar urmele lăsate de omul lovit, în cădere. După cum am putut observa de pe faţa iui atentă şi din ochii lui

pătrunzători, Holmes vedea foarte multe alte lucruri pe iarba călcată în picioare. Alerga în jur ca un câine care adulmecă urma, iar apoi s-a întors spre însoţitorul nostru.

— De ce ai intrat în apă?, l-a întrebat.

— Am căutat cu o greblă. M-am gândit că pot găsi vreo armă sau alt indiciu. Dar cum Dumnezeu…

— Oh, mai taci! N-am timp de aşa ceva! Acea talpă stângă a ta cu scobitura ei cu tot apare pretutindeni. Până şi o cârtiţă ar putea-o urma, iar aici dispare între trestii. Oh, cât de simplu ar fi fost totul, dacă aş fi ajuns aici înainte să vină toţi ca o turmă de bizoni şi să se tăvălească peste tot. Aici este locul prin care a trecut grupul cu paznicul, şi au acoperit toate urmele din jurul cadavrului pe o distanţă de aproape doi metri. Dar aici se află trei urme separate ale aceluiaşi picior. A scos o lupă şi s-a lăsat pe pelerina sa de ploaie, pentru a le vedea mai bine, vorbind în tot acest timp, mai degrabă cu sine însuşi decât cu noi. Acestea aparţin tânărului McCarthy. De două ori a mers normal, iar o dată a alergat repede, astfel încât tălpile s-au imprimat adânc, dar călcâiele de abia de sunt vizibile. Aceasta confirmă povestea sa. A alergai când l-a văzut pe tatăl său la pământ. Apoi aici se află urmele tatălui său în timp ce se plimba încoace şi încolo. Ce este asta, atunci? Este urma capătului puştii, făcută când fiul se sprijinea pe ea ascultându-l pe tatăl său. Iar acestea? Ha, ha! Ce avem aici? Urme de vârfuri! Urme de vârfuri! Pătrate, de asemenea, cizme cât se poate de neobişnuite! ViN. Pleacă, vin din nou – fireşte, asta a fost după pelerină. Acuma de unde au venit? A început să alerge în sus şi în jos, uneori pierzând, alteori regăsind urma, până când am ajuns în pădure, la umbra unui fag înalt, cel mai mare copac din împrejurimi. Holmes s-a dus până de partea cealaltă a acestuia şi s-a lăsat încă o dată pe burtă, cu un mic strigăt de satisfacţie. A rămas acolo un timp îndelungat, întorcând frunzele şi rămurelele uscate, strângând într-un plic ceea ce mie mi s-a părut a fi pământ, şi examinând cu lupa nu numai solul ci chiar şi scoarţa copacului, până unde

putea ajunge. Pe muşchi se afla o piatră crestată, pe care a examinat-o cu atenţie şi a luat-o la el Apoi a urmat o cărare prin pădure până când a ajuns în drum, unde urmele nu se mai puteau distinge.

— A fost un caz deosebit de interesant, a remarcat el, revenind la modul lui obişnuit de a fi. Bănuiesc că această casă gri de pe dreapta este casa paznicului. Cred că o să intru să-i pun nişte întrebări lui Moron şi poate să scriu un bilet. După ce fac asta, putem merge să luăm prânziţi. Voi vă puteţi duce spre birjă, căci o să vin şi eu imediat.

Cam în zece minute eram din nou în trăsură, înapoi spre Ross, iar Holmes avea încă la el piatra pe care o găsise în pădure.

— Aceasta te poate interesa, Lestrade, a remarcat el scoţând-o. Este arma crimei.

— Nu văd nici un fel de urmă pe ea.

— Nici nu există.

— Atunci cum ştii asta?

— Iarba creştea sub ea. A stat acolo numai câteva zile. Nu există nici un loc de unde ar fi putut fi luată. St potriveşte cu rănile. Nu există nici urmă de altă armă.

— Iar criminalul?

— Este un bărbat înalt, stângaci, şchiopătează cu piciorul drept, poartă cizme de vânătoare cu talpa groasă şi o pelerină gri, fumează trabuce indiene, foloseşte un portţigaret când fumează, şi poartă în buzunar un briceag bont Există câteva alte indicaţii, dar acestea pot fi suficiente pentru a ne ajuta în investigaţia noastră.

Lestrade a râs.

— Mi-e teamă că sunt încă sceptic, a spus el. Teoriile sunt bune şi frumoase, dar avem de-a face cu un juriu englezesc extrem de practic.

— O să vedem, i-a răspuns Holmes calm. Tu foloseşti metoda tA. Iar eu pe-a mea. O să fiu ocupat în după-amiaza asta, şi mă voi întoarce probabil la Londra cu trenul de seară.

— Şi o să laşi cazul nerezolvat?
— Nu, rezolvat.
— Dar misterul?
— Este elucidat.
— Cine a fost atunci criminalul?
— Domnul pe care ţi l-am descris.
— Dar cine este el?
— Cu siguranţă, nu poate fi dificil de descoperit. Acest loc nu este atât de populat.

Lestrade a strâns din umeri.

— Sunt o persoană practică, a spus el, şi realmente nu pot să-mi permit să străbat ţinutul căutând un domn stângaci, şchiop de un picior. Aş fi de râsul întregului Scoţiană Yard.

— Bine, i-a spus Holmes încet. Ţi-am dat o şansă. Aici e locuinţa ta. La revedere. O să-ţi trimit un rând înainte de a pleca.

După ce l-am lăsat pe Lestrade, am mers la hanul nostru, unde prânzul ne aştepta pe masă. Holmes era tăcut şi cufundat în gânduri, cu o expresie de încordare pe faţă, ca unul care s-ar fi aflat într-o situaţie tulbure.

— Fii atent, Watson, a spus când masa a fost strânsă, pur şi simplu stai pe acest scaun şi lasă-mă să-ţi ţin o mică prelegere. Nu prea ştiu ce să fac, iar sfatul tău mi-ar fi de folos. Aprinde-ţi uri trabuc şi lasă-mă să-ţi explic cum stau lucrurile.

— Te rog să faci asta.

— Ei bine, acuma, când ne gândim la acest caz, există două puncte în povestea tânărului McCarthy care ne-au şocat instantaneu pe amândoi, deşi pe mine în favoarea lui, iar pe tine împotriva lui Unul a fost faptul că tatăl său a strigat, potrivit mărturiei sale, „Cooee!”. Înainte de a-l vedea. Celălalt a fost ciudata sa referire înainte de a muri la un şobolan. A mormăit câteva cuvinte, înţelegi, dar asta a fost tot ceea ce a înţeles fiul lui. Acuma cercetările noastre trebuie să înceapă de aici, şi vom porni prin a presupune că ceea ce spune băiatul este absolut adevărat.

— Şi ce-i cu acest „Cooee!”, atunci?

— Păi, evident, nu putea să fie destinat fiului său. Fiul săU. După câte ştia el, era în Bristol. Se afla în apropiere numai din întâmplare. Acest strigăt era destinat să atragă atenţia persoanei pe care trebuia s-o întâlnească acolo. Însă „Cooee!” este un strigăt specific australian, şi unul care este folosit între australieni. Este, prin urmare, o presupunere bine întemeiată faptul că persoana pe care McCarthy trebuia s-o întâlnească la iazul Boscombe era cineva care fusese în Australia

— Iar şobolanul?

Sherlock Holmes a luat o hârtie împăturită din buzunar şi a întins-o pe masă.

— Aceasta este o hartă a coloniei Victoria, a spus el. Am trimis o telegramă la Bristol seara trecută pentru a o cere. A acoperit cu mâna o parte a hărţii. Ce vezi?

— ARAT, am citit eu.

— Iar acum? Şi-a ridicat mâna. BALLARAT.

— Exact. Acesta a fost cuvântul pe care l-a spus omul, şi din care fiul lui a înţeles numai ultimele două silabe. A încercat să-i spună numele ucigaşului său. Cutare şi cutare din Ballarat.

— Extraordinar!, am exclamat eu.

— Este evident. Iar acum, vezi, am redus în mod semnificativ aria cercetărilor. Faptul că acesta avea o haină gri este un al treilea punct, care, dacă presupunem că afirmaţia fiului este corectă, devine o certitudine. Astfel, de unde nu ştiam decât lucruri vagi, am ajuns acum la ideea clară a unui australian din Ballarat cu o pelerină gri.

— Cu siguranţă.

— Şi unul care locuieşte în regiune, căci la iaz se poate ajunge numai de la fermă sau de la domeniu, pe unde necunoscuţii n-ar putea hoinări.

— Exact.

— Apoi vine expediţia noastră de astăzi. În urma examinării locului, am ajuns la detaliile minore, referitoare

la personalitatea criminalului, pe care i le-am dat imbecilului de Lestrade.

— Dar cum ai ajuns la ele?

— Îmi cunoşti metoda. Se bazează pe observarea nimicurilor.

— Ştiu că poţi judeca înălţimea cuiva după lungimea pasului acestuia. Cizmele pot fi identificate după urmele lăsate.

— Da, erau cizme curioase

— Dar că şchiopăta?

— Urma tălpii drepte era întotdeauna mai puţin pronunţată decât a celei stângi. Îşi lăsa mai puţin greutatea pe ea. De ce? Pentru că şchiopăta – era şchiop de un picior.

— Dar faptul că era stângaci?

— Tu însuţi ai fost şocat de natura rănii menţionate de doctor în timpul anchetei. Lovitura a fost dată de aproape, din spate, şi totuşi era pe partea stângă. Acuma, cine ar fi aplicat-o astfel, dacă nu un stângaci? A stat în spatele acelui copac în timpul conversaţiei dintre tată şi fiu. Chiar a fumat acolo. Am găsit scrumul unui trabuc, pe care, datorită cunoaşterii mele speciale în privinţa scrumurilor de tutun, am putut să-l! identific ca trabuc indian. Precum ştii, am dedicat ceva atenţie acestui aspect, şi am scris o monografie despre scrumurile de 140 de varietăţi diferite de tutun de pipĂ. Trabuc şi ţigară. După ce am găsit scrumul, m-am uitat în jur, şi am descoperit mucul pe muşchiul unde îl aruncase, lira un trabuc din tutun indian, produs în Rotterdam.

— Iar portţigaretul trabucului?

— Am putut observa că nu îl ţinuse direct în gură. Prin urmare, a folosit un portţigaret. Capătul a fost tăiat nu muşcat, dar tăietura nu fusese bine făcută, de unde am dedus că folosise un briceag bont.

— Holmes, am spus eu, ai ţesut o plasă din care criminalul nu poate scăpa, şi ai salvat viaţa unui om nevinovat, ca şi

cum ai fi tăiat frânghia de care urma să fie spânzurat. Văd direcţia în care duc toate acestea. Vinovatul este…

— Domnul John TurneR. A strigat chelnerul hotelului, deschizând uşa salonului şi introducând un vizitator.

Bărbatul care a intrat era o apariţie ciudată şi impunătoare. Mersul lui încet şi şchiopătat şi umerii încovoiaţi îi dădeau o notă de decrepitudine, însă trăsăturile sale aspre, bine pronunţate, cu riduri adânci, şi membrele sale imense arătau că avea o putere fizică neobişnuită şi o tărie de caracter pe măsură. Barba sa încâlcită, păru-i cărunt şi sprâncenele proeminente şi lăsate confereau înfăţişării sale un aer demn şi puternic, însă faţa sa era de o albeaţă cadaverică, iar buzele şi colţurile nărilor sale aveau o nuanţă albăstruie. Mi-am dat seama dintr-o privire că se afla în ghearele unei boli cronice şi mortale.

— Vă rog luaţi loc pe sofa, i-a spus Holmes cu blândeţe. Mi-aţi primit biletul?

— Da, mi l-a adus paznicul. Aii spus că doriţi să mă vedeţi aici pentru a evita un scandal.

— M-am gândit că oamenii ar începe să vorbească, dacă aş fi venit eu la dumneavoastră.

— Şi de ce aţi vrut să mă vedeţi? Se uita la tovarăşul meu cu disperare în ochii săi obosiţi, ca şi cum acesta i-ar fi răspuns deja.

— Da, a spus Holmes, răspunzându-i mai degrabă privirii decât cuvintelor. Aşa este. Ştiu totul despre McCarthy.

Bătrânul şi-a îngropat faţa în mâini.

— Doamne ajută-mi!, a strigat el. Dar n-aş fi lăsat să i se întâmple vreun rău tânărului McCarthy. Vă dau cuvântul meu că aş fi recunoscut totul, dacă aş fi fost chemat la judecată.

— Mă bucur să vă aud spunând aceasta, i-a spus Holmes cu gravitate.

— Aş fi vorbit şi acuM. Dacă n-ar fi fost draga mea fată. I-aş fi sfâşiat inima – îi voi sfâşia inima când va auzi că sunt arestat.

— E posibil să nu se ajungă la asta, i-a spus Holmes.

— Cum?

— Eu nu sunt detectiv oficial. Înţeleg că fiica dumneavoastră a fost cea care a cerut să vin aici, şi acţionez în interesul ei. Tânărul McCarthy trebuie, fireşte, să fie eliberat.

— Sunt pe moarte, a spus bătrânul Turner. Am diabet de mulţi ani. Doctorul meu spune că nu se ştie dacă mai trăiesc o lună. Totuşi aş prefera să mor mai degrabă sub propriu-mi acoperiş decât la închisoare.

Holmes s-a ridicat şi s-a aşezat la masă cu peniţa în mână şi un teanc de foi în faţă.

— Pur şi simplu, spuneţi-ne adevărul, i-a spus. O să notez faptele. Veţi semna, iar Watson aici de faţă poate fi martor. Voi folosi confesiunea dumitale numai într-un caz extrem, pentru a-l salva pe tânărul McCarthy. Vă promit să n-o folosesc decât dacă este absolut necesar.

— Este totuna, a spus bătrânul; nu este sigur că o să trăiesc până la judecată, deci nu prea contează pentru mine, dar aş vrea s-o scutesc pe Alice de un asemenea şoc. Şi acum o să vă spun clar cum au stat lucrurile; mi-a luat mult timp s-o faC. Dar nu îmi va lua mult timp să vă povestesc.

— Nu l-aţi cunoscut pe decedatul McCarthy. Era un diavol în carne şi oase. Vă pot spune asta. Dumnezeu să vă ferească de ghearele unui asemenea om. M-a ţinut strâns în aceşti ultimi douăzeci de ani şi mi-a distrus viaţa. Mai întâi, o să vă spun cum am ajuns în puterea lui

— Era la începutul anilor 1860, la mine. Eram tânăr atunci, aveam sângele aprins şi eram nechibzuit, gata să fac orice; mă aflam într-o tovărăşie foarte proastă, am început să beau, n-am avut deloc noroc cu lotul de pământ ce-mi fusese dat în concesiune, am devenit vagabond şi, pe scurt, ajunsesem ceea ce aţi numi aici hoţ de drumul mare. Eram şase şi duceam o viaţă sălbatică, liberă, atacând câte o gară din când în când, sau oprind căruţele pe drumul lor spre

mine, îmi luasem numele de Jack cel Negru din Ballarat, iar grupul nostru mai este încă ţinut minte în colonii ca banda din Ballarat.

Într-o zi un convoi de căruţe cu aur se îndrepta din Ballarat spre Melbourne, şi l-am aşteptat şi atacat. Erau şase cavalerişti iar noi eram tot şase, prin urmare aveam forţe egale, dar am curăţat din şa patru dintre ei la prima rafală. Trei dintre băieţii noştri au fost ucişi însă, înainte de a pune mâna pe pradă. I-am pus pistolul la tâmplă celui care conducea căruţa, care era chiar acest om McCarthy. Ce n-aş da să-l fi împuşcat atunci, dar l-am cruţat, deşi i-am văzut ochişorii răi fixaţi pe faţa mea, ca şi cum ar fi vrut să-şi amintească fiecare trăsătură a ei. Am plecat cu aurul, am devenit bogaţi şi ne-am aşezat în Anglia, fără să fim bănuiţi. Aici m-am despărţit de vechii mei tovarăşi, şi m-am hotărât să duc o viaţă liniştită şi respectabilă. Am cumpărat acest domeniu, care s-a întâmplat să fie de vânzare, şi m-am decis să fac bine cu banii mei, pentru a răscumpăra felul în care îi câştigase. M-am şi căsătorit, şi, deşi soţia mea a murit tânără, mi-a lăsat-o pe draga de Alice. Chiar şi când era numai un copilaş, mânuţa ei firavă părea să mă îndrume pe calea cea dreaptă, cum nimic altceva nu reuşise vreodată. Pe scurt, am început un nou capitol, şi făceam tot ce puteam să-mi răscumpăr trecutul. Totul mergea bine, când McCarthy a pus stăpânire pe mine.

M-am dus în oraş pentru o investiţie şi l-am întâlnit pe strada Regent mai mult dezbrăcat şi desculţ.

— Iată-ne Jack, spuse el, atingându-mi braţul; o să-ţi fim ca o adevărată familie. Suntem doI. Eu şi cu fiul meu, şi poţi să ne ţii. Dacă refuzi, asta-i o ţară ce se supune legilor, şi se găseşte întotdeauna un poliţist la îndemână.

Ei bine, au venit cu mine în vest, n-am putut nicicum să scap de ei, şi au trăit pe cel mai bun pământ al meu pe gratis. N-a existat odihnă pentru mine, linişte sau uitare; indiferent unde mă întorceam, vedeam această faţă şmecheră, rânjindu-şi în faţă. Lucrurile s-au înrăutăţit pe

măsură ce Alice creştea, căci şi-a dat seama în curând că îmi era mai teamă ca ea să afle despre trecutul meu decât de poliţie. Indiferent ce voia, trebuia să aibă, şi i-am dat totul fără nici o discuţie – pământ, bani, casE. Până când în final a cerut un lucru pe care nu puteam să i-l dau. A cerut-o pe Alice.

Vedeţi, fiul său crescuse, şi iot aşa şi fata mea, şi, întrucât ştia că am o sănătate şubredă, i s-a părut o idee bună ca băiatul său să pună mâna pe întreaga proprietate. Dar în această privinţă, eram ferm. Nu voiam ca progenitura lui blestemată să se amestece cu a mea; nu pentru că nu-mi plăcea băiatul, dar avea acelaşi sânge, şi asta era de ajuns pentru mine. Am rămas pe poziţii. McCarthy m-a ameninţat. L-am înfruntat să-mi facă tot răul posibil. Urma să ne întâlnim la iaz, la jumătatea drumului dintre casele noastre, pentru a discuta despre asta.

Când am mers acolo, l-am văzut vorbind cu fiul săU. Deci am fumat un trabuc şi am aşteptat în spatele unui copac să rămână singur. Dar în timp ce ascultam ce vorbea, tot ce era întunecat şi amar în mine a ieşit la suprafaţă. Îşi îndemna fiul să se însoare cu fiica mea cu tot atâta lipsă de consideraţie privind sentimentele ei, ca şi cum ar fi fost o prostituată de pe stradă. M-a înnebunit să mă gândesc că eu şi cea la care ţineam cel mai mult trebuia să fim în puterea unui astfel de om. Nu puteam rupe legătura? Eram deja pe moarte şi eram disperat.

Deşi având mintea limpede şi un corp puternic, ştiam că soarta îmi era pecetluită. Dar memoria şi fata mea! Ambele puteau fi salvate dacă puteam numai să reduc la tăcere acea limbă spurcată. Am făcut-o, domnule Holmes. Aş face-o din nou. Aşa adânc precum am păcătuit, am dus o viaţă de martir pentru a plăti ceea ce am făcut. Dar că fata mea trebuia să fie prinsă în aceeaşi plasă care mă ţinea pe mine era mai mult decât puteam îndura. L-am lovit neavând mai multe remuşcări decât dacă aş fi lovit un animal spurcat şi veninos. Ţipătul lui l-a adus înapoi pe fiul său; dar

ajunsesem deja la adăpostul copacilor, deşi am fost obligat să mă întorc pentru a-mi recupera mantaua pe care o scăpasem când fugisem, aceasta este, domnilor, povestea adevărată a tot ceea ce s-a întâmplat.

— Ei bine, nu este treaba mea să vă judec, ia spus HolmeS. Când bătrânul semna mărturisirea care fusese încurajat s-o facă. Mă rog să nu fim vreodată expuşi unei astfel de tentaţii.

— Mă rog şi eu, domnule. Şi ce intenţionaţi să faceţi?

— Dată fiind sănătatea dumneavoastră, nimic. Sunteţi conştient, cred, că în curând va trebui să răspundeţi pentru fapta dumneavoastră în faţa unui tribunal mai înalt decât cel de aici. O să păstrez confesiunea dumneavoastră, iar dacă McCarthy este condamnat, voi fi obligat s-o folosesc. Dacă nU. Nu va fi văzută niciodată de ochii vreunui muritor, iar secretul dumneavoastră, indiferent dacă veţi fi viu sau mort, va fi în siguranţă în ceea ce ne priveşte.

— Rămas buN. Atunci, a spus bătrânul solemn. Sper să vă simţiţi mai bine în preajma morţii, gândindu-vă la liniştea pe care mi-aţi adus-o în preajma alei mele. Clătinându-se şi tremurând din tot corpul său imens, a ieşit poticnindu-se din cameră.

— Dumnezeu să ne ajute!, a spus Holmes după o lungă tăcere. Oare de ce le joacă soarta astfel de feste bieţilor şi neajutoraţilor viermi? N-aud vreodată de un astfel de caz fără să mă gândesc la cuvintele lui Baxter şi să spun: „Acolo, numai graţie lui Dumnezeu, se află Sherlock. Holmes”.

James McCarthy a fost achitat datorită unui număr de obiecţii făcute de Sherlock Holmes şi supuse atenţiei apărării. Bătrânul Turner a mai trăit şapte luni după conversaţia noastră, dar acum e mort; şi există toate şansele ca fiul lui McCarthy şi fiica să ajungă să trăiască fericiţi împreună, neştiind nimic de norul cel întunecat care stă deasupra trecutului lor.

CEI CINCI SÂMBURI DE PORTOCALĂ.

Când arunc o privire peste însemnările şi prezentările cazurilor lui Sherlock Holmes dintre anii 1882 şi 1890, dau de atâtea cu trăsături ciudate şi interesante că nu-mi este deloc uşor să mă decid pe care să le aleg şi la care să renunţ. Unele, totuşi, sunt deja cunoscute din ziare, iar altele n-au oferit un teren propice pentru exersarea acelor aptitudini uimitoare pe care prietenul meu le posedă într-o asemenea măsură, şi pe care urmăresc să le ilustreze aceste lucrări. Iar unele i-au pus în încurcătură talentul analitic, şi ar fi, ca povestiri, începuturi fără un sfârşit, în timp ce altele au fost elucidate doar parţial, iar explicaţiile lor se bazează mai degrabă pe presupuneri şi ghicit decât pe demonstraţia aceea absolut logică care îi era atât de dragă. Există, totuşi un caz printre acestea din urmă care a fost atât de impresionant prin detaliile sale şi atât de şocant prin rezultatele sale, încât am încercat să-l prezint, în ciuda faptului că există anumite aspecte referitoare la el care n-au fost încă şi probabil nu vor fi vreodată complet clarificate.

Anul 1887 ne-a adus o serie lungă de cazuri de interes mai mare sau mai mic, ale căror prezentări le păstrez. Printre titlurile mele din aceste douăsprezece luni se găseşte o prezentare a aventurii Camerei Paradai, a Societăţii de cerşetori amatori care avea un club luxos în pivniţa unui depozit de mobilă, a evenimentelor legate de dispariţia corăbiei britanice Sophy Anderson, a aventurilor deosebite ale lui Orice Patersons din insula Uffa, şi în final a cazului de otrăvire din Camberwell. În cel din urmă, după cum poate se ţine minte, Sherlock Holmes a fost capabil, întorcând ceasul celui mort, să dovedească că acesta fusese întors cu două ore în urmă şi că, prin urmare, decedatul a mers la culcare în acea perioadă de timp, o deducţie care a fost de cea mai mare importanţă în elucidarea cazului. Toate astea le pot dezvolta cândva în viitor, dar niciunul dintre ele nu prezintă trăsături atât de ciudate ca bizarul şir de circumstanţe pe care îl voi descrie acum.

Era în ultimele zile ale lui septembrie, iar furtunile echinocţiale începuseră să se dezlănţuie cu o violenţă teribilă. Toată ziua mugise vântul, şi ploaia răpăise pe ferestre, astfel încât chiar şi aici, în inima marii Londre, creaţie a omului, eram acum obligaţi să renunţăm la a ne gândi la rutina vieţii şi să recunoaştem prezenţa acelor mari forţe elementare ce urlau la oameni printre barierele civilizaţiei, ca nişte animale neîmblânzite aflate într-o cuşcă. Cu cât se lăsa seara, furtuna creştea în intensitate şi zgomot, iar vântul plângea şi hohotea ca un copil lăsat afară. Sherlock Holmes şedea prost dispus de o parte a căminului, clasând cu mare atenţie fişele crimelor, în timp ce eu stăteam de cealaltă, adâncit într-una din frumoasele povestiri despre mare ah lui Clark Russell, până când mugetul furtunii de afară a părut a se amesteca cu textul, iar zgomotul stropilor de ploaie a devenit plescăitul puternic al valurilor mării. Soţia mea se afla într-o vizită la mama ei, şi pentru câteva zile locuiam din nou în vechiul meu sălaş de pe strada Baker.

— Ei, am spus eu, uitându-mă la tovarăşul meu, ăsta a fost cu siguranţă sunetul clopoţelului. Cine poate fi?

Vreun prieten de-al tău, poate?

— Cu excepţia ta, n-am niciunul, mi-a răspuns ei Nu încurajez vizitatorii.

— Un client atunci?

— Dacă e vreunul, trebuie să fie un caz serios. Nimic altceva n-ar putea face un om să iasă pe o asemenea vreme şi la o astfel de oră. Dar cred că e mai probabil să fie vreo prietenă de-a proprietăresei.

Sherlock Holmes s-a înşelat însă în această presupunere, căci s-au auzit paşi pe ho! şi o bătaie în uşă Şi-a întins lungu-i braţ să întoarcă lampa dinspre el spre scaunul gol unde urma să se aşeze noul venit.

— Intră!, a spus ei.

Bărbatul care a intrat era tânăr, arăta a fi de vreo douăzeci şi doi de anI. Era bine îngrijit şi îmbrăcat curăţel

cu o notă de rafinament şi delicateţe în ţinută. Umbrela şiroind pe care o ţinea în mână şi pelerina lui lungă de ploaie, strălucind toată erau mărturii ale vremii sălbatice pe care venise. S-a uitat în jur neliniştit în lumina lămpii, şi am putut observa că faţa lui era palidă, iar ochii grei, ca aceia ai unui om care este copleşit de o mare teamă.

— Vă datorez nişte scuze, a spus el, punându-şi ochelarii auriţi la ochi. Sper că nu vă deranjez. Mi-e teamă că am adus cu mine urmele furtunii şi ploii în camera dumneavoastră atât de confortabilă.

— Daţi-mi pelerina şi umbrela, i-a spus Holmes. Fot să stea aici în cuier să se usuce. Veniţi din sud-vest, după câte văd.

— Da, din Horsham.

— Amestecul ăla de humă şi var pe care-l disting pe vârfurile pantofilor dumneavoastră este cât se poate de specific acelor locuri.

— Am venit să vă cer sfatul.

— Acesta este uşor de obţinut.

— Şi ajutorul.

— Acesta nu este întotdeauna atât de uşor de dat.

— Am auzit de dumneavoastră, domnule Sherlock Holmes. Am auzit de la maiorul Prendergast cum l-aţi scăpat din scandalul de la clubul Tankerville.

— Ah, fireşte. A fost acuzat pe nedrept de a fi trişat la cărţi.

— A spus că puteţi rezolva orice.

— Asta este o exagerare.

— Că nu sunteţi niciodată învins.

— Am fost învins de patru ori – de trei ori de bărbaţi şi o dată de o femeie.

— Dar ce înseamnă astea dacă le comparăm cu numărul succeselor dumneavoastră?

— Este adevărat că în general am avut succes

— Atunci puteţi avea şi în cazul meu.

— Vă rog să vă aduceţi scaunul lângă foc, şi să-mi oferiţi nişte detalii privind cazul dumneavoastră.

— Nu este unul obişnuit.

— Niciunul dintre acelea care ajung la mine nu sunt astfel. Sunt ultima instanţă.

— Şi totuşi mă întreb, domnule, dacă în toată experienţa avută aţi ascultat vreodată o înşiruire de evenimente mai misterioase şi inexplicabile decât acelea care s-au întâmplat familiei mele.

— Mi-aţi trezit interesul, i-a spus Holmes. Vă rog daţi-ne faptele esenţiale de la început, ca să pol după aceea să vă pun întrebări privind detaliile care mi se par cele mai importante.

Tânărul şi-a tras scaunul către foc şi şi-a împins picioarele ude spre flăcări.

— Numele meu este, a spus el, John OpenshaW. Dar treburile mele personale au avut, din câte înţeleg, puţine de-a face cu această poveste îngrozitoare. Este o chestiune ereditară; prin urmare, pentru a vă face o idee privind faptele respective, trebuie să mă întorc în timp, la începutul întregii poveşti.

— Trebuie să vă spun că bunicul meu a avut doi fii – unchiul meu Elias şi tatăl meu Joseph. Tatăl meu avea o mică fabrică în Coventry, pe care a extins-o atunci când s-a inventat bicicleta. Era posesorul unui brevet pentru camera de bicicletă care nu se sparge, iar afacerea lui a cunoscut un asemenea succes că a putut s-o vândă şi să se pensioneze cu un venit frumuşel

— Unchiul meu Elias a emigrat în tinereţe în America, şi a devenit plantator în Florida, unde se spunea că s-a descurcat foarte bine. În timpul războiului, a luptat în armata lui Jackson, iar apoi sub conducerea lui Hood devenind colonel. Când Lee a pus jos armele, unchiul meu s-a întors la plantaţia sa, unde a rămas timp de trei sau patru ani. Prin 1869 sau 1870 s-a întors în Europa, şi şi-a cumpărat un mic teren în Sussex, în apropiere de Horsham. În Statele Unite a făcut o avere considerabilă, iar motivul pentru care a plecat de acolo a fost aversiunea lui faţă de

negri şi politica republicană care le-a dat drept de vot. Era un om ciudat, violent şi cu un temperament impulsiv, foarte rău de gură când se înfuria, şi avea o dispoziţie foarte nesociabilă. Mă îndoiesc că a pus vreodată piciorul în oraş în decursul mulţilor ani în care a locuit în Horsham. Avea o grădină şi două sau trei terenuri în jurul casei, pe unde se plimba, deşi deseori nu ieşea din cameră săptămâni întregi. Bea mult brandy şi fuma o groază, dar nu întâlnea pe nimeni şi nu dorea să aibă prieteni, nici măcar pe propriul său frate.

— Pe mine însă nu mă respingea; de fapt, chiar făcuse o pasiune pentru mine, căci prima dată când m-a văzut eram un copil de vreo doisprezece ani sau cam atât. Asta era în anul 1878, când se afla deja de opt sau nouă ani în Anglia. L-a rugat pe tatăl meu să mă lase să locuiesc cu el, şi era foarte bun cu mine. În felul său. Când era treaz, obişnuia să-i placă să joace table şi dame cu mine, şi mă făcuse reprezentantul său atât în relaţiile cu servitorii cât şi cu negustorii, astfel încât, când am ajuns să am şaisprezece ani, eram de fapt stăpânul casei.

Ţineam toate cheile şi puteam să mă duc unde voiam şi să fac tot ce-mi plăcea, cu condiţia să nu-l deranjez în intimitatea sa. Cu o singură excepţie. Însă, căci avea o cameră, o debara pentru vechituri într-o mansardă, care era încuiată tot timpul, şi în care nu-i permitea nimănui să intre. Având curiozitatea tipică copiilor, m-am uitat pe gaura cheii, dar n-am putut niciodată vedea altceva decât o adunătură de cufere vechi şi grămezi de lucruri, cum era de aşteptat într-o asemenea odaie.

— Într-o zi – era în martie 1883 – o scrisoare cu un timbru străin se afla pe masă în faţa farfuriei colonelului. Nu era un lucru obişnuit să primească scrisori, căci cheltuielile sate erau toate plătite cu bani gheaţă, şi nu avea nici un fel de prieteni. „Din India!” a spus el când a ridicat-o, cu ştampila poştei din Pondicherry! Ce mai pocite fi şi asta? Deschizând-o în grabă, au sărit din ea cinci sâmburi uscaţi de portocală,

ce au zornăit pe farfurie. Am început să râd văzând asta, dar râsul mi-a îngheţat pe buze la vederea feţei lui. Buzele i s-au lăsat, ochii i-au ieşit din orbite, pielea i s-a făcut lividă şi s-a holbat la plicul pe care-l ţinea încă în mâna-i tremurândă. „K. K. K!”, a strigat ascuţit, iar apoi „O, Dumnezeule, Dumnezeule, păcatele mele m-au ajuns şi aici!”

— Ce este, unchiule?, am strigat eu.

— Moartea, a spus el, şi, ridicându-se de la masă, s-a retras în camera sa, lăsându-mă tremurând de groază. Am luat plicul şi am văzut mâzgălită cu cerneală roşie înăuntru, chiar deasupra lipiciului, litera K de trei ori. Nu exista nimic altceva, cu excepţia celor cinci sâmburi uscaţi. Care putea fi motivul fricii lui copleşitoare? Am plecat de la masă, şi, când urcam scările, l-am întâlnit venind jos cu o cheie veche şi ruginită, care trebuie să fi fost de la mansardă, într-o mână, şi o cutie mică de alamă, ca o casetă pentru bani, în cealaltă mână.

— Pot să facă ce vor, dar încă pot să-i fac şah mat, a spus el înjurând. Spune-i lui Mary că vreau azi un foc în camera mea, şi trimite pe cineva după Fordham, avocatul din Horsham.

— Am făcut aşa cum mi-a cerut, iar când a sosit avocatul, am fost chemat în cameră. Focul ardea puternic, şi pe grătar se afla o grămadă de cenuşă neagră şi pufoasă, ca de hârtie arsă, iar cutia de alamă stătea deschisă şi goală alături. Când m-am uitat la cutie, am observat cu o tresărire că pe capac se afla litera K de tipar scrisă de trei ori, exact ca pe plicul din acea dimineaţă.

— Vreau ca tu, John, a spus unchiul meu, să fii martor la testamentul meu, Îmi las pământul cu toate avantajele şi dezavantajele sale fratelui meu, tatăl tău, care ţi-l va lăsa fără îndoială ţie. Dacă nu poţi să te bucuri în linişte de el, asta este! Dacă vezi că nu poţi, urmează-mi sfatul, băiete, şi lasă-i-l celui mai rău duşman al tău. Regret să-ţi las un lucru cu două tăişuri, dar nu pot şti sigur ce întorsătură o să ia

lucrurile. Semnează, te roG. Hârtia unde îţi arată domnul Fordham.

— Am semnat hârtia aşa cum mi s-a cerut, iar avocatul a luat-o cu el. Incidentul acela ciudat a făcut, aşa cum vă puteţi da seama, o impresie din cele mai puternice asupra mea, şi m-am gândit mult la asta, întorcând-o pe toate feţele, fără să fiu capabil să înţeleg ceva. Cu toate acestea, nu puteam să scap de senzaţia vagă de teamă pe care mi-o lăsase, deşi aceasta s-a atenuat pe măsură ce săptămânile au trecut şi nu s-a întâmplat nimic care să deranjeze rutina obişnuită a vieţilor noastre. Cu toate acestea, am putut observa că unchiul meu se schimbase. Bea mai mult ca niciodată, şi era şi mai puţin dispus să comunice cu cineva. Majoritatea timpului şi-o petrecea în odaia sa, cu uşa încuiată pe dinăuntru, dar uneori ieşea într-un fel de furie de beţivan şi se năpustea afară din casă, repezindu-se prin grădină cu un revolver în mână, ţipând cât putea că nu îi era frică de nimeni şi că nu putea fi închis ca o oaie la stână, fie de om sau diavol. Când aceste crize se terminau însă, se năpustea înapoi în odaia sa şi trăgea zăvorul în spatele lui, ca unul care nu mai putea sfida cu neobrăzare spaima de care era cuprins în străfundul sufletului. În asemenea clipe, i-am văzut faţa strălucind de sudoare, chiar şi când era rece afară, ca şi cum tocmai ce şi-ar fi spălat-o.

— Ei bine, ca să închei ce am de spus, domnule Holmes, şi să nu profit de răbdarea dumneavoastră, a venit o noapte când a avut una dintre acele ieşiri de beţiv şi nu s-a mai întors. Când ne-am dus să-l căutăm, l-am găsit cu faţa în jos într-o mică baltă cu mâzgă verde deasupra, care se afla la capătul grădinii. Nu se vedea nici o urmă de violenţă, iar apa nu avea mai mult de şaizeci de centimetri, prin urmare juriul, luând în considerare excentricitatea lui cunoscută, a dat verdictul de sinucidere. Dar eu unul, care ştiam cum se înfiora chiar şi numai la gândul mărfii, nu prea am putut să mă conving că s-a comportat altfel decât îi era felul, căutând-o el însuşi. Povestea s-a încheiat, însă, iar tatăl meu

a intrat în posesia domeniului şi a celor 14.000 de lire din bancă.

— Un moment, l-a întrerupt Holmes, cazul dumneavoastră este, prevăd, unul dintre cele mai remarcabile pe care le-am ascultat. Daţi-mi, vă rog, data când unchiul dumneavoastră a primit scrisoarea şi data presupusei lui sinucideri.

— Scrisoarea a sosit în 10 martie 1883. Moartea lui a avut loc şapte săptămâni mai târziu, în noaptea de 2 mai.

— Mulţumesc. Vă rog să continuaţi.

— Când tatăl meu a intrat în posesia proprietăţii din Horsham, a examinat, la cererea mea, mansarda care fusese totdeauna încuiată. Am găsit acolo cutia de alamă, deşi conţinutul acesteia fusese distrus. Pe interiorul capacului se afla o etichetă de hârtie cu iniţialele K. K. K., iar dedesubt se menţiona „scrisori, notiţe, chitanţe şi un registru”. Acestea, am bănuit noi, indicau natura hârtiilor care fuseseră distruse de colonelul Openshaw. În rest, nu exista nimic important în mansardă. În afară de multe hârtii împrăştiate şi caiete de însemnări referitoare la viaţa unchiului meu în America. Unele dintre ele erau din timpul războiului şi arătau că şi-a îndeplinit bine sarcinile, şi că avea reputaţia unui soldat curajos. Altele erau din perioada reconstrucţiei statelor sudice şi se refereau mai ales la politică, căci era evident că unchiul meu se opusese cu tărie politicienilor profitori care fuseseră trimişi acolo din nord.

— Ei bine, era începutul lui 1884 când tatăl meu a venit să locuiască la HorshaM. Şi totul ne-a mers cât se poate de bine până în ianuarie 1885. În a patra zi după Anul Nou, l-am auzit pe tatăl meu scoţând un strigăt ascuţit de surpriză pe când şedeam împreună la micul dejun. Stătea acolo cu un plic proaspăt deschis într-o mână şi cinci sâmburi uscaţi de portocală în palma întinsă a celeilalte mâini. Totdeauna răsese de ceea ce numea povestea mea incredibilă despre colonel, dar arăta foarte speriat şi confuz acuma că acelaşi lucru i se întâmplase şi lui.

— Ce naiba poate însemna asta, John?, s-a bâlbâit el.
Inima mi s-a făcut ca plumbul.
— Este K. K. K., am spus eu. S-a uitat în plic.
— Aşa estE. A strigat. Chiar astea sunt literele. Dar ce scrie deasupra lor?
— Pune hârtiile pe cadranul solar", am citit eu, privind peste umărul său.
— Ce hârtii? Ce cadran solar?, a întrebat el.
— Cadranul solar din grădină. Nu există nici un altul, am spus eu; însă hârtiile trebuie să fie acelea care au fost distruse.
— Puah!, a spus el, strângându-şi tot curajul de care era capabil. Suntem într-o ţară civilizată aici, unde nu putem avea prostii de felul ăsta. De unde vine scrisoarea?
— Din Dundee, i-am răspuns, uitându-mă la ştampila poştei.
— O farsă absurdă, a spus el. Ce am eu de-a face cu cadrane solare şi hârtii? Nu o să iau în seamă asemenea prostii.
— Ar trebui să te duci la poliţie, i-am spus.
— Ca să râdă de mine. Nici nu mă gândesc.
— Atunci lasă-mă pe mine s-o fac.
— Nu, îţi interzic. Nu vreau zarvă din pricina unei astfel de absurdităţi.
— Era inutil să încerci să-l convingi, căci era un om foarte încăpăţânat. Mi-am continuat viaţa cu inima plină de presimţiri funebre.
— În a treia zi de la sosirea scrisorii, tata a plecat de acasă să-şi viziteze un vechi prieten, maiorul FreehodY. Care comandă unul din forturile din Portsdown Hill. Am fost fericit că plecase, căci mi se părea că era mai puţin expus pericolului când era departe de casă. M-am înşelat însă în această privinţă. În a doua zi în care lipsea, am primit o telegramă de la maior, cerându-mi să mă duc imediat acolo. Tatăl meu căzuse într-una din adâncile cariere de var de care erau pline împrejurimile, şi zăcea inconştient, având

capul zdrobit. M-am grăbit într-acolo, dar a murii fără să-şi mai recapete cunoştinţa. După cât se părea, se întorcea din Fareham în amurg şi, cum locurile îi erau necunoscute iar cariera nu era îngrădită, juriul nu a ezitat să dea verdictul de „moarte accidentală”. Deşi am examinat cu atenţie fiecare fapt referitor la moartea lui, n-am putut descoperi nimic care să fi putut sugera ideea de crimă. Nu existau nici un fel de semne de violenţă, nici o urmă de paşi, nici un jaf, nici un străin nu fusese văzut pe drum. Şi lotuşi nu cred că trebuie să vă spun că mintea nu-mi era deloc liniştită, şi că eram aproape sigur că vreo intrigă murdară fusese ţesută în jurul lui.

— În acest fel sinistru, am devenit moştenitor. O să mă întrebaţi de ce nu m-am scăpat de toate? Vă răspund: pentru că eram foarte convins că necazurile noastre depindeau într-un anume fel de un incident din viaţa unchiului meu, şi că pericolul ar fi fost la fel de iminent într-o casă ca şi într-alta.

— Era ianuarie 1885 când tatăl meu a murit, şi se scurseseră doi ani şi opt luni de atunci. În tot acest răstimp am trăit fericit la Horsham şi începusem să spetea acest blestem dispăruse de pe capul familiei noastre, şi că se sfârşise pentru totdeauna; ieri dimineaţă însă lovitura a venit sub aceeaşi formă ca în cazul tatălui meu.

Tânărul a scos din vestă un plic mototolit, şi, întorcându-l pe masă, a scuturat din el cinci sâmburi uscaţi de portocală.

— Acesta este plicul, a continuat el. Ştampila poştei este din Londra, partea de est. Înăuntru se află chiar cuvintele care erau în ultimul mesaj către tatăl meu: „K. K. K.”; iar apoi „Pune hârtiile pe cadranul solar”.

— Ce aţi făcut?, l-a întrebat Holmes.

— Nimic.

— Nimic?

— Să vă spun drept, a spus el, lăsându-şi faţa în mâinile-i subţiri şi albE. M-am simţit neajutorat. M-am simţit ca unul din acei bieţi iepuri când şarpele se îndreaptă spre ei. Par a

fi în puterea unui rău căruia nu i se poate rezista, de neînduplecat, şi nici o prevedere sau precauţie nu mă poate apăra de el.

— Vai! Vai!, a exclamat Sherlock Holmes. Trebuie să acţionezi, omule, sau altminteri eşti pierdut. Numai energia te poate salva. N-ai timp să disperi.

— Am fost la poliţie.

— Ah!

— Dar mi-au ascultat povestea cu un zâmbet. Sunt convins că inspectorul şi-a format opinia că toate acele scrisori erau simple farse şi că morţile rudelor mele erau simple accidente, aşa cum afirmase juriul, şi nu trebuiau să fie puse în legătură cu avertismentele.

Holmes şi-a scuturat pumnii în aer

— Ce incredibilă imbecilitate!, a strigat.

— Totuşi au desemnat un poliţist care să stea în casă cu mine.

— A venit cu dumneavoastră în seara asta?

— Nu. A primit ordin să stea în casă. Din nou Holmes a gesticulat nervos

— De ce aţi venit la mine, a strigat el, şi mai ales de ce nu aţi venit imediat?

— N-am ştiut de dumneavoastră. Numai astăzi am vorbit cu maiorul Prendergast despre necazurile melc, şi m-a sfătuit să vin la dumneavoastră.

— Aţi primit scrisoarea de două zile. Ar fi trebuit să acţionăm înainte de azi. Nu dispuneţi, presupun, de alte probe decât de acelea pe care ni le-aţi arătat – nici un alt detaliu semnificativ care ne-ar putea ajuta?

— Există ceva, a spus John Openshaw. A scotocit în buzunarul hainei şi, scoţând o bucată de hârtie decolorată, de nuanţă albăstruie, a pus-o pe masă. Îmi amintesc, a spus el, că în ziua în care unchiul meu a ars hârtiile am observat că micile margini nearse care se aflau în cenuşă aveau această culoare. Am găsit această unică foaie pe podeaua camerei sale şi înclin a crede că poate fi una din acele

hărţii, care probabil a zburat dintre celelalte şi a scăpai în acest fel de distrugere. În afară de menţionarea sâmburilor, nu cred să ne ajute prea mult. Cred că este o pagină dintr-un jurnal intim. Scrisul îi aparţine fără îndoială unchiului meu.

Holmes a mutai lampa şi ne-am aplecat amândoi asupra foii de hârtie, a cărei margine neregulată arăta că fusese într-adevăr ruptă dintr-un caiet. Era intitulată „martie 1869”, iar dedesubt se aflau următoarele însemnări enigmatice:

4 martie. A venit Hudson. Aceeaşi veche platformă.

7 martie. Le-am trimis sâmburii lui McCauley, Paramore şi John Swain din St. Augustine.

9 martie. McCauley a şters-o.

10 martie. John Swain a şters-o.

12 martie. L-am vizitat pe Paramore. Totul a mers bine.

— Mulţumesc!, i-a spus Holmes, împăturind hârtia şi dându-i-o înapoi. Iar acum nu trebuie să mai pierdeţi nici o clipă. Nu avem timp nici măcar să discutăm despre ce mi-aţi spus. Trebuie să mergeţi imediat acasă şi să acţionaţi.

— Ce trebuie să fac?

— Un singur lucru. Trebuie făcut imediat. Trebuie să puneţi această bucată de hârtie pe care ne-aţi arătat-o în cutia de alamă pe care ne-aţi descris-o. Trebuie de asemenea să puneţi în ea un bilet în care să spuneţi că toate celelalte hârtii au fost arse de către unchiul dumneavoastră, şi că aceasta este singura care a mai rămas. Trebuie să folosiţi nişte cuvinte care să fie convingătoare.

După ce aţi făcut astA. Trebuie să scoateţi imediat cutia afară pe cadranul solar, aşa cum vi s-a cerut. Aţi înţeles?

— Pe deplin.

— Nu vă gândiţi la răzbunare sau la ceva de felul ăsta în momentul de faţă. Cred că putem obţine asta prin intermediul legii; dar trebuie să ne ţesem plasa, pe când a lor este deja ţesută. Primul lucru ce trebuie Jacul este să

îndepărtăm pericolul iminent care vă ameninţă. Al doilea este să elucidăm misterul, şi să-i pedepsim pe cei vinovaţi.
— Vă mulţumesc, a spus tânărul, ridicându-se şi îmbrăcându-şi pelerina, Mi-aţi redat viaţa şi speranţa. Voi acţiona cu siguranţă aşa cum m-aţi sfătuit.
— Nu pierdeţi nici o clipă. Şi mai ales aveţi grijă de dumneavoastră între timp, căci nu cred să existe vreo îndoială că vă ameninţă un pericol real şi iminent. Ce luaţi înapoi?
— Trenul din Waterloo.
— Nu este încă nouă. Străzile vor fi aglomerate, deci cred că veţi fi în siguranţă. Şi totuşi nu vă puteţi păzi îndeajuns.
— Sunt înarmat.
— Asta-i bine. Mâine voi începe să lucrez la cazul dumneavoastră.
— O să vă văd în HorshaM. Atunci?
— NU. Secretul dumneavoastră se află în Londra Acolo o să-l caut.
— Atunci o să vă vizitez într-o zi sau două cu veşti privind cutia şi hârtiile. O să vă urmez sfaturile în cel mai mic detaliu. A dat mâna cu noi şi şi-a luat rămas bun. Afară vântul încă urla, iar ploaia stropea şi bătea în ferestre. Această poveste ciudată şi teribilă părea să fi fost adusă de înseşi elementele dezlănţuite – asaltându-ne ca un strat de alge în furtună – care fusese acum retras de ele din nou.

Sherlock Holmes a rămas un timp în tăcere, cu capul aplecat înainte şi ochii privind lumina roşie a focului. Apoi şi-a aprins pipa şi, lăsându-se pe spate pe scaun privea cum rotocoalele albastre de fum se urmăreau unul pe celălalt spre tavan.

— Cred, Watson, a remarcat în final, că printre toate cazurile noastre n-am avut niciunul mai bizar decât acesta.

— Probabil cu excepţia Semnului celor patru.

— Cam aşa ceva. Poate în afară de acela. Şi totuşi acest John Openshaw îmi pare a se afla într-un pericol mai mare decât acela în care au fost cei doi Sholto.

— Dar ţi-ai format, l-am întrebat, vreo idee clară care sunt aceste pericole?

— Nu poate exista nici o îndoiala în privinţa naturii loR. Mi-a răspuns el.

— Atunci în ce constau ele? Cine este acest K. K. K… şi de ce urmăreşte această nefericită familie?

Sherlock Holmes şi-a închis ochii şi şi-a pus coatele pe braţele scaunului, cu vârfurile degetelor strânse laolaltă.

— Gânditorul ideal, a remarcat el ar putea, când i se arată un singur fapt sub toate aspectele sale, deduce din el nu numai întregul lanţ de evenimente ce au dus la el, dar şi toate rezultatele care urmează din el După cum Cuvier poate descrie corect un animal întreg contemplând un singur os al acestuia, aşa şi observatorul care a înţeles pe deplin o verigă dintr-o serie de incidente ar trebui să fie capabil să le numească cu precizie pe toate celelalte, atât pe cele anterioare cât şi pe cele ulterioare. Noi n-am înţeles încă pe deplin rezultatele la care poate ajunge singură raţiunea. Cu ajutorul ei pot fi rezolvate problemele care i-au pus în încurcătură pe toţi aceia care au căutat o soluţie cu ajutorul simţurilor. Însă pentru a duce arta pe culmea cea mai înaltă, este necesar ca gânditorul să fie capabil să utilizeze toate faptele care i-au fost aduse la cunoştinţă; iar aceasta în sine presupune, cum vei vedea numaidecât, să dispui de întreaga cunoaştere, care, chiar şi în aceste zile

ale învăţământului gratuit şi ale enciclopediilor, este o realizare întrucâtva rară. Nu este însă atât de imposibil ca un om să posede toate cunoştinţele folositoare muncii sale, iar aceasta este ceea ce am încercat să realizez în cazul meu. Dacă îmi amintesc bine, la începutul prieteniei noastre, mi-ai definit limitele într-o manieră foarte precisă.

— Da, i-am răspuns râzând. Era un document curios. Filosofia, astronomia şi politica erau punctate cu zero.

Îmi amintesc. Botanica – variabilă, geologia

— Cunoscută în profunzime, cel puţin în privinţa petelor de noroi din orice zonă aflată la optzeci de kilometri de oraş, chimia – excentrică, anatomia

— Nesistematică, literatura poliţistă şi relatarea crimelor – ieşite din comun, cântăreţ la vioară, boxer, spadasin, avocat şi sinucigaş cu tutun şi cocainã. Acestea, cred, erau principalele puncte ale analizei mele, Holmes a rânjit la ultima specificaţie.

— Păi, a spus el, o spun acum, aşa cum am spus-o şi atunci, că un om trebuie să-şi ţină mica sa mansardă a creierului înzestrată cu mobila de care poate avea nevoie, iar restul îl poate pune deoparte în debaraua cu vechituri a camerei sale de studiu, de unde poate să-l ia când vrea Acuma, pentru un astfel de caz ca acela care ne-a fost prezentat astăzi, trebuie fireşte să adunăm la un toc toate lucrurile de care dispunem. Te rog dă-mi volumul cu litera K al Enciclopediei Americane, care se află pe raftul de lângă tine. Mulţumesc. Acuma hai să examinăm situaţia, şi să vedem ce putem deduce din ea. În primul rând, putem începe cu presupunerea categorică, conform căreia colonelul Openshaw a avut un motiv foarte puternic să părăsească America Oamenii de vârsta lui nu îşi modifică toate obiceiurile şi schimbă de bună voie climatul încântător al Floridei pentru viaţa singuratică a unui orăşel englezesc de provincie. Marea lui dragoste pentru singurătate în Anglia sugerează ideea că îi era frică de cineva sau de ceva, deci putem să adoptăm ca ipoteză de lucru că această

teamă de cineva sau ceva a fost aceea care l-a făcut să plece din America. În ceea ce priveşte lucrul de care îi era frică, putem doar să-l deducem, examinând scrisorile îngrozitoare care au fost primite de el şi de succesorii săi. Ai observat ştampilele poştei de pe acele scrisori?

— Prima era din Pondicherry, a doua din Dundee, iar a treia din Londra.

— Din estul Londrei. Ce deduci din asta?

— Toate aceste locuri sunt porturi. Că cel care le-a scris se afla la bordul unui vas.

— Excelent. Avem deja un indiciu. Nu poate exista nici o îndoială că probabilitatea – marea probabilitate – este ca cel care le-a scris să se fi aflat la bordul unui vas. Iar acuma hai să examinăm alt aspect. În cazul lui Pondicherry, sau scurs şapte săptămâni între ameninţare şi îndeplinirea ei, în Dundee a fost vorba doar de trei sau patru zile.

— Ce îţi sugerează asta?

— O distanţă mai mare de călătorit.

— Dar şi scrisoarea a trebuit să sosească de la o distanţă mai mare.

— Atunci nu văd nici o explicaţie.

— Putem cel puţin presupune că vasul în care se află omul sau oamenii este un vas cu pânze. Totul arată ca şi cum aceştia au trimis întotdeauna avertismentul sau simbolul lor ciudat înaintea lor, atunci când porneau să-şi îndeplinească misiunea. Vezi cât de repede a urmat fapta semnul, atunci când a venit din Dundee. Dacă ar fi venit din Pondicherry într-un vas cu abur, ar fi ajuns aproape la fel de repede ca scrisoarea lor. Dar, de fapt s-au scurs şapte săptămâni. Cred că acele şapte săptămâni au reprezentat diferenţa dintre vasul poştal care a adus scrisoarea şi vasul cu pânze care l-a adus pe cel care a scris-o.

— Este posibil

— Mai mult de atât. Este probabil. Iar acum vezi extrema urgenţă a acestui caz nou, şi de ce l-am îndemnat pe tânărul Openshaw să fie precaut. Lovitura a căzut

întotdeauna la sfârşitul perioadei care ti era necesară expeditorului să străbată distanţa respectivă, Dar aceasta vine din Londra, şi prin urmare nu ne putem baza pe nici o întârziere.

— Dumnezeule!, am exclamat. Ce poate însemna o astfel de persecuţie neabătută?

— Hârtiile pe care le avea Openshaw sunt evident de o importanţă vitală pentru persoana sau persoanele de pe vasul cu pânze. Cred că este destul de clar că trebuie să fie mai mult decât una singură. Un om singur n-ar fi putut să ducă la îndeplinire două crime într-un astfel de mod, care să înşele până şi juriul. Trebuie să fi fost implicate câteva persoane, şi trebuie să fi fost vorba de oameni ingenioşi şi hotărâţi. Sunt decişi să pună mâna pe hârtii, indiferent cine le posedă. Vezi astfel că literele K. K. K. Nu sunt iniţialele unui individ ci simbolul unei organizaţii.

— Dar ce organizaţie?

— N-ai auzit niciodată…, a spus Sherlock Holmes, aplecându-se înainte şi coborându-şi vocea n-ai auzit niciodată de Ku Klux Klan?

— Niciodată.

Holmes a răsfoit foile cărţii pe genunchi. Iată, a spus el imediat:

— Ku Klux Klan. O denumire ce vine de ia asemănarea închipuită cu sunetul produs când se trage cocoşul puştii. Această teribilă organizaţie secretă a fost creată de nişte soldaţi, foşti confederaţi din statele sudice, după Războiul de Secesiune, şi şi-a dezvoltat rapid filiale locale în diferite zone ale ţării, mai ales în Tennessee, Louisiana, cele două Caroline, Georgia şi Florida. Puterea acesteia a fost folosită în scopuri politice, mai ales pentru a teroriza electoratul de culoare şi pentru a ucide şi expulza din ţară pe aceia care aveau păreri opuse. Nelegiuirile sale erau de obicei precedate de un avertisment trimis celui osândit, sub o formă bizară, dar în general cunoscută – o crenguţă cu frunze de stejar, în unele părţi, seminţe de pepene sau

sâmburi de portocală, în altele. La primirea acestora, victima putea fie să se dezică public de opiniile sale sau să părăsească ţara. Dacă sfida acest avertisment, moartea se abătea sigur asupra ei, şi de obicei sub o formă ciudată şi neprevăzută. Organizarea acestei asociaţii era atât de perfectă, iar metodele acesteia atât de sistematice că de abia dacă se ştie de vreun caz în care un om să fi reuşit să o sfideze fără să fie pedepsit, sau în care să fi fost descoperiţi făptuitorii uneia dintre aceste nelegiuiri. Timp de câţiva ani organizaţia a înflorit, în ciuda eforturilor guvernului Statelor Unite şi ale straturilor mai luminate ale comunităţii din sud. În cele din urmă, în 1869, mişcarea a încetat pe neaşteptate, deşi de atunci încoace au mai existat răbufniri sporadice de acelaşi gen.

— Vei observa, mi-a spus Holmes, lăsând jos volumul că încheierea bruscă a actelor organizaţiei a coincis cu dispariţia lui Openshaw din America cu documentele lor. Aceasta putea să fie la fel de bine cauza ca şi efectul Nu e de mirare că el şi familia lui au unele dintre cele mai de neînduplecat minţi pe urmele lor. Poţi înţelege acum că acest registru şi jurnal pot implica unele dintre persoanele cele mai importante din sud, şi că e posibil să existe mulţi care nu vor dormi liniştiţi până când nu sunt regăsite.

— Atunci pagina pe care am văzut-o…

— Este după cum e de aşteptat. Suna, dacă îmi amintesc bine, „trimis sâmburii lui A, B şi C” – adică trimis avertismentul organizaţiei acestor persoane. Apoi existau însemnări succesive că A şi B au şters-o, sau au părăsit ţara, şi în final că C a fost vizitat, mă tem, cu un rezultat sinistru pentru el. Păi, doctore, cred că putem arunca o lumină în acest loc întunecat şi că singura şansă pe care tânărul Openshaw o are între timp este să facă ceea ce i-am spus. Nu mai avem nimic de spus sau făcut în seara asta, prin urmare, dăm vioara, şi hai să încercăm să uităm pentru o jumătate de oră de vremea mizerabilă şi chiar mai mizerabilele comportamente ale semenilor noştri.

Dimineaţa, cerul se înseninase, iar soarele strălucea molcom prin vălul neclar ce atârna deasupra marelui oraş. Sherlock Holmes îşi lua micul dejun când am coborât.

— Scuză-mă că nu te-am aşteptat, mi-a spus el; prevăd că mă aşteaptă o zi foarte plină datorită acestui caz al tânărului Openshaw.

— Ce ai de gând să faci?, l-am întrebat.

— Asta depinde foarte mult de rezultatele primelor mele cercetări. S-ar putea să trebuiască să mă duc ta Horsham, la urma urmei.

— Nu mergi mai întâi acolo?

— Nu, o să încep cu oraşul. Sună, şi servitoarea îţi va aduce cafeaua.

În timp ce aşteptam, am ridicat ziarul nedeschis de pe masă şi am aruncat o privire peste el. M-am oprit la un titlu care mi-a înfiorat inima.

— Holmes, am strigat, e prea târziu.

— Ah!, a spus el, lăsându-şi jos ceaşca, m-am temut de asta. Cum s-a întâmplat? Vorbea calm, dar puteam observa că era foarte tulburat.

— Privirea mi-a fost arestată de numele Openshaw şi titlul „O tragedie în apropierea podului Waterloo”. Aici este redarea faptelor: „Între nouă şi zece seara trecută, poliţistul Cook de la secţia H, care se afla la datorie în apropiere de podul Waterloo, a auzit un strigăt de ajutor şi un plescăit în apă. Noaptea însă era extrem de întunecată şi furtunoasă, astfel încât, în ciuda ajutorului dat de câţiva trecători, a fost imposibil ca persoana să fie salvată. S-a dovedit a fi vorba de un tânăr domn, al cărui nume aşa cum apare pe un plic găsit în buzunar era John OpenshaW. Care locuia în apropiere de Horsham. Se presupune că se grăbea să prindă ultimul tren de la gara Waterloo şi că, în graba sa şi datorită întunericului adânc, a greşit drumul şi a păşit peste marginea unuia din micile debarcadere pentru vasele cu abur de pe fluviu Corpul nu arăta nici o urmă de violenţă şi nu poate exista nici o îndoială că decedatul a fost victima

unui accident nefericit, care ar trebui să atragă atenţia autorităţilor asupra condiţiei debarcaderelor de pe malurile fluviului.”

Am rămas tăcuţi câteva minute, Holmes fiind mai deprimat şi zdruncinat decât l-am văzut vreodată.

— Asta mi-a rănit mândria, Watson, a spus el în final Este un sentiment neînsemnat, dar mândria mea se resimte. Acuma a devenit o chestiune personală, şi dacă Domnul îmi dă sănătate, o să pun mâna pe banda asta. Să vină să-mi ceară ajutorii! şi să-l trimit la moarte! A sărit de pe scaun şi a început să păşească prin cameră într-o agitaţie de nestăpânit, cu obrajii săi galbeni înroşiţi, şi prinzându-şi şi desfăcându-şi mâinile lungi şi subţiri.

— Trebuie să fie nişte diavoli vicleni, a exclamat el în cele din urmă. Cum au putut să-l ademenească într-acolo? Cheiul nu se află în drum spre gară. Fără îndoială, chiar şi într-o astfel de noapte, podul era prea aglomerat pentru a-şi atinge scopul Ei bine, Watson, o să vedem cine va câştiga în cele din urmă. Ies acum!

— Mergi la poliţie?

— Nu; o să-mi fiu propria poliţie. Odată ce mi-am ţesut pânza, restul pot să vină să culeagă muştele, dar nu înainte.

Toată ziua am dat consultaţii, şi numai seara târziu m-am întors pe strada Baker. Sherlock Holmes nu revenise încă. Era aproape zece când a intrat, arătând palid şi extenuat. S-a dus la bufet şi rupând o bucată de pâine a devorat-o vorace, luând o sorbitură lungă de apă.

— Ţi-e foame, am remarcat.

— Mor de foame. Pur şi simplu am uitat să mănânc. N-am servit nimic de la micul dejun încoace.

— Nimic?

— Nici o îmbucătură. N-am avut timp să mă gândesc la asta.

— Şi cum te-ai descurcat?

— Bine.

— Ai vreun indiciu?

— Îi am pe toţi în mână. Tânărul Openshaw nu va rămâne multă vreme nerăzbunat. Păi, Watson, hai să ne folosim de propria lor pecete blestemată. Este bine gândită!

— Ce vrei să spui?

A luat o portocală din dulap şi, rupând-o în bucăţi, a stors-o până când sâmburii au ieşit pe masă. A luat cinci dintre ei şi i-a aruncat într-un plic. Înăuntrul lui a scris „S. H. Pentru J. O.”. Apoi l-a lipit şi i l-a adresai „Căpitanului James Calhoun, Vasul Lone Star, Savannah, Georgia”.

— Asta îl va aştepta când intră în port, a spus el, chicotind. S-ar putea să nu-l lase să doarmă. Îl va considera un avertisment Ia fel de clar a ceea ce-l aşteaptă cum Openshaw a făcut-o înaintea lui.

— Şi cine este acest căpitan Calhoun?

— Şeful bandei. O să pun mâna şi pe ceilalţi, dar el este primul

— Cum le-ai dat de urmă, atunci?

A luat o foaie mare de hârtie din buzunar, acoperită în întregime cu date şi nume.

— Mi-am petrecut întreaga zi, a spus el, cu registrele şi dosarele cu documente vechi de la Lloyd, urmând traseul fiecărui vas care a ajuns la Pondicherry în ianuarie şi februarie 1883. Au existat treizeci şi şase de vase de tonaj mare, care au fost înregistrate acolo în timpul acelor luni. Dintre acestea, unul, tone StaR. Mi-a atras imediat atenţia, căci, deşi se spunea că plecase din Londra, numele este cel dat unuia din statele Uniunii.

— Texas, cred.

— Nu ştiam şi nu ştiu care: dar ştiam că vasul trebuia să fie de origine americană.

— Şi ce-i cu asta?

— Am căutat prin registrele din Dundee şi când am descoperit că această corabie Lone Star a fost acolo în ianuarie 1885, bănuiala mea a devenit certitudine. Am cercetat apoi care vase se aflau în momentul de faţă în portul Londrei.

— Şi?

— Lone Star a ajuns aici săptămâna trecută. M-am dus pe cheiul Albert şi am aflai că a luat-o în jos pe fluviu, odată cu fluxul din această dimineaţă, îndreptându-se spre casă, spre Savannah. Am telegrafiat la Gravesend şi am aflat că trecuse pe acolo cu ceva timp în urmă şi, întrucât vântul sufla din est, nu mă îndoiesc că a trecut deja de Goodwins şi se află nu foarte departe de Insula Wight.

— Ce vei face deci?

— Oh, îl am în mână. El şi cu doi tovarăşi sunt, după cum am aflat, singurii americani nativi de pe vas, Ceilalţi sunt finlandezi şi nemţi. Ştiu, de asemenea, că toţi trei au lipsit de pe vas seara trecută. Am aflat-o de la hamalul care le încărca vasul. Când vasul lor ajunge la Savannah, vasul poştal va fi adus deja această scrisoare, iar telegraful va fi informat poliţia din Savannah că aceşti trei domni sunt foarte căutaţi aici, fiind învinuiţi de crimă.

Există cu toate acestea un defect chiar şi în cele mai bine puse la punct planuri omeneşti, şi criminalii lui John Openshaw n-au mai primit vreodată sâmburii de portocală care le-ar fi arătat că un altul, la fel de viclean şi hotărât ca şt ei, se afla pe urmele lor. Furtunile echinocţiale au durat foarte mult şi au fost foarte puternice în acel an. Am aşteptat mult ceva veşti despre Lone Star din Savannah, dar n-am primit niciuna. În cele din urmă, am auzit că undeva departe în Atlantic etamboul zdrobit al vasului a fost văzut plutind la piciorul unui val, cu literele L. S. Scrijelite pe eL. Şi asta-i tot ce vom şti vreodată de soarta lui Lone Star.

BĂRBATUL CU BUZA RĂSFRÂNTĂ.

Isa Whitney, fratele decedatului Elias Whitney, doctor în teologie, decan al Colegiului Teologic St. George, era foarte dependent de opiu. Obiceiul de a priza opiu îi devenise un fel de a doua natură, după câte înţeleg, începând cu o aventură prostească din timpul colegiului; căci citind cartea lui Quincey care descrie visurile şi senzaţiile provocate de

acesta, şi-a muiat tutunul în laudanum, în încercarea de a provoca aceleaşi efecte. A descoperit însă, cum au făcut-o mulţi alţii, că obiceiul este mai uşor de deprins decât de abandonat, şi timp de mulţi ani a continuat să fie sclavul drogului, un subiect de dezgust amestecat cu milă pentru prietenii şi rudele sale. Îl pot vedea şi acuM. Cu faţa lui gălbejită şi palidă, cu pleoapele lăsate şi pupilele minuscule, ghemuit pe un scaun, tristă ruină a unui om nobil.

Într-o noapte de iunie, în 1889, am auzit clopoţelul sunând cam la ora la care omul începe să caşte şi se uită cât e ceasul M-am ridicat pe scaun, iar soţia mea şi-a lăsat ceea ce cosea în poală, arborând o expresie dezamăgită.

— Un pacient!, a spus ea. Va trebui să ieşi. Am gemut, căci tocmai ce mă întorsesem după o zi foarte obositoare.

Am auzit uşa de la intrare deschizându-se, câteva cuvinte grăbite, iar apoi paşi repezi pe linoleum. Propria noastră uşă s-a deschis larg, şi a intrat în cameră o doamnă îmbrăcată în ceva de culoare închisă, cu un voal negru.

— Mă scuzaţi pentru o vizită atât de târzie, a începui ea, dar apoi, pierzându-şi brusc stăpânirea de sine, s-a năpustit înainte, aruncându-şi braţele în jurul gâtului soţiei mele şi hohotind pe umărul ei. Oh, am aşa un necaz!, a strigat ea; am aşa mare nevoie de puţin ajutor.

— Vai, a spus soţia mea, ridicându-i voalul, este Kate Whitney. Cum m-ai mai speriat, Kate! N-am avut nici cea mai mică idee cine eşti, când ai intrat.

— N-am ştiut ce să fac, aşa că am venit direct la tine.

Aşa se întâmpla întotdeauna. Cei aflaţi în suferinţă veneau ta soţia mea ca nişte păsări! a un far.

— A fost foarte drăguţ din partea ta să vii. Acuma trebuie să serveşti nişte vin cu apă şi să te aşezi acolo confortabil, şi să ne spui totul despre asta. Ori preferi să-l trimit pe John la culcare?

— Oh, nu, nu! Am nevoie de sfatul, precum şi de ajutorul doctorului. Este vorba de Isa. N-a venit acasă de două zile. Sunt atât de înspăimântată ce i s-o fi întâmplat!

Nu era prima dată când ne vorbea de necazul soţului său, mie în calitate de doctor şi soţiei mele ca unei vechi prietene şi colege de şcoală. Am calmat-o şi reconfortat-o cum am putut mai bine. Ştia unde era soţul ei? Era posibil să-l aducem înapoi?

Se pare că era. Dispunea de informaţii precise că în ultima vreme, când îl apuca criza, se ducea la o speluncă unde se priza opiu, la căpătui estic al oraşului. Până acum orgiile sale se limitaseră întotdeauna la o singură zI. Iar seara se întorcea, convulsionându-se şi dărâmat. Dar acum era în mrejele drogului de patruzeci şi opt de ore, şi, fără îndoială, zăcea acolo printre drojdia de pe chei, inspirând otrava sau dormind pentru a-şi reveni după efectul ei. Era sigură că putea fi găsit acolo, la Lingoul de Aur din aleea Upper Swandam. Însă ce putea face ea? Cum putea ea, o femeie tânără şi timidă să intre într-un asemenea loc, şi să-l scoată pe soţul ei dintre ticăloşii de acolo?

Aşa stăteau lucrurile, şi exista, fireşte, doar o singură cale de a le rezolva. Nu puteam s-o acompaniez în acel loc? Iar apoi, dacă ne gândeam, de ce să mai vină şi ea? Eram doctorul lui Isa Whitney şi, ca atare, aveam influenţă asupra lui. Puteam să mă descurc mai bine dacă mergeam singur, l-am dat cuvântul meu că, dacă se afla într-adevăr la adresa pe care mi-o dăduse, o să-l trimit acasă într-o birjă în două ore. Şi astfel în zece minute, mi-am părăsit fotoliul şi salonul vesel, luând-o cu mare repeziciune spre est într-o birjă, într-o misiune ciudată, după cum mi s-a părut atunci, deşi numai viitorul a putut arăta cât de bizară avea să devină.

În prima etapă a aventurii mele, nu m-am confruntat însă cu cine ştie ce dificultăţi. Aleea Upper Swandam este una dezgustătoare, ascunsă în spatele unor debarcadere înalte ce mărginesc partea nordică a fluviului, la est de Podul Londrei. Între o prăvălie cu haine vechi şi una de gin, ajungându-se la ea pe nişte scări abrupte ce o luau în jos spre o gaură neagră ca gura unei peşteri, am găsit spelunca pe care o căutam. Cerându-ţi birjarului să aştepte,

am străbătut scările, care erau lăsate la mijloc din pricina paşilor continui ai drogaţilor; şi, la lumina lămpii tremurătoare de deasupra uşii, am descoperit i văr ui şi am intrat într-o cameră lungă şi joasă, în care fumul cafeniu, dens şi greoi de opiu plutea deasupra unor paturi de lemn, aranjate ca în teuga unui vas cu emigranţi.

Se puteau întrezări în întuneric nişte trupuri zăcând în poziţii ciudate şi incredibile, cu umerii aplecaţi, genunchii îndoiţi, capetele pe spate şi bărbiile ridicate, iar ici şi colo câte un ochi întunecat şi stins întorcându-se spre noul venit. În umbra întunecată licăreau trei cercuri mici de lumină, acuma strălucitoare, acuma stinse, după cum otrava care ardea se adăuga sau se împuţina în pipele de metal. Majoritatea stătea tăcuţi, dar unii mormăiau pentru sine, iar alţii vorbeau unii cu alţii cu o voce ciudată, joasă şi monotonă, conversaţia lor înaintând în torente, iar apoi sfârşind pe neaşteptate în tăcere, fiecare mormăindu-şi propriile-i gânduri şi acordând puţină atenţie cuvintelor vecinului său. În fundul odăii se afla un mic vas în care ardeau cărbuni, iar alături, pe un taburet de lemn cu trei picioare, şedea un bătrân înalt şi subţire, cu fălcile în pumni şi coatele pe genunchi, uitându-se la foc.

Când am intrat, un malaiezian palid s-a grăbit cu o pipă şi nişte drog pentru mine, indicându-mi un pat gol.

— Mulţumesc. N-am venit să staU. I-am spus eu. Un prieten de-al meU. Domnul Isa Whitney, se află aici, şi vreau să-i vorbesc.

S-a auzit o mişcare şi o exclamaţie în dreapta mea., şi chinuindu-mă să văd în întuneric, l-am observai pe Whitney, palid, obosit şi neîngrijit, holbându-se la mine.

— Dumnezeule! E Watson, a spus el. Era în starea demnă de milă de după consumarea drogului, tremurând din fiecare nerv. Watson, cât e ora?

— Aproape unsprezece.

— Şi ce zi?

— Vineri, 19 iunie.

— Pentru Dumnezeu! Am crezut că e miercuri. Trebuie să fie miercuri. De ce vrei să mă sperii? Şi-a îngropat faţa în mâini şi a izbucnit în hohote ascuţite de plâns.

— Îţi spun că este vineri, omule. Soţia ta te aşteaptă de două zile. Ar trebui să-ţi fie ruşine!

— Îmi este. Dar te înşeli, Watson, căci mă aflu aici numai de câteva ore, cât am fumat trei sau patru pipe – nu mai ţin minte câte. Dar o să merg acasă cu tine. Nu vreau s-o sperii pe Kate – biata mea micuţă Kate. Dă-mi mâna! Ai o birjă?

— Da, mă aşteaptă una.

— Atunci merg cu tine. Dar trebuie că datorez ceva. Află cât. Watson. Mă simt teribil de rău. Nu pot să fac nimic de unul singur.

A m luat-o pe coridorul îngust dintre cele două rânduri de paturi, ţinându-mi răsuflarea să nu inspir fumul dezgustătorului şi amorţitorului drog, în căutarea proprietarului speluncii, Când treceam pe lângă bărbatul înalt care şedea lângă vasul plin de cărbuni, am simţit cum cineva mă trage brusc de haină, iar o voce joasă mi-a şoptit: „Treci pe lângă minE. Iar apoi întoarce-te şi uită-te la mine”. Am auzit cuvintele cât se poate de desluşit. M-am uitat în jos. Puteau veni numai de la bătrânul de lângă mine, şi totuşi acesta şedea la fel de absorbit ca înainte, foarte slab, plin de riduri, încovoiat de bătrânele, cu o pipă cu opiu atârnându-i între picioare ca şi cum ar fi scăpat-o din mână din pricina slăbiciunii. Am făcut doi paşi înainte şi m-am uitat înapoi. Am avut nevoie de toată stăpânirea de sine de care dispuneam să nu izbucnesc într-un strigăt de uimire. Şi-a întors spatele, astfel încât să nu-l poată vedea nimeni altcineva decât mine. Înfăţişarea i s-a împlinit, ridurile dispăruseră, ochii stinşi îşi regăsiseră strălucirea şi acolo, şezând lângă foc şi rânjind la surprinderea mea, nu se afla nimeni altul decât Sherlock Holmes. A făcut o mişcare uşoară către mine să mă apropii, şi, când şi-a întors pe jumătate faţa către ceilalţi din nou, s-a lăsat imediat cuprins de o senilitate tremurândă, cu buzele lăsate.

— Holmes!, am şoptit eU. Ce naiba faci în această speluncă?

— Vorbeşte cât mai încet posibil, mi-a răspuns ei; am urechi foarte bune. Dacă ai avea amabilitatea să scapi de prietenul acela drogat al dumitale, aş fi extrem de fericit să am o discuţie cu tine.

— Mă aşteaptă o birjă afară.

— Atunci, te rog, trimite-l acasă cu ea. Poţi să-l laşi singur în deplină siguranţă, căci pare a fi prea slăbit să facă vreo prostie. Ţi-aş recomanda, de asemenea, să-i trimiţi soţiei tale un bilet pe birjar, în care să-i spui că ai plecat cu mine. Dacă mă aştepţi afară, vin şi eu în cinci minute.

Era greu să refuzi cererile lui Sherlock Holmes, dat fiind că erau întotdeauna atât de clare, şi exprimate cu un aer atât de liniştit şi stăpân pe sine. Am simţit, de altfel, că odată ce Whitney a fost pus în birjă, misiunea mea fusese practic îndeplinită; iar în ceea ce priveşte restul, nu doream nimic mai mult decât să-l însoţesc pe prietenul meu într-una din acele aventuri ciudate, care erau condiţia firească a existenţei sale. În câteva minute mi-am scris biletul, am plătit nota de plată a lui Whitney, l-am condus la birjă şi l-am văzut îndepărtându-se în întuneric, într-un timp foarte scurt, o figură decrepită a apărut din spelunca consumatorilor de opiu şi am luat-o pe stradă însoţit de Sherlock Holmes. Pe parcursul a două străzi, s-a târât cu spatele încovoiat şi mersul nesigur. Apoi, aruncând o privire rapidă în jurul luI. Şi-a îndreptat spatele şi a izbucnit într-un hohot puternic de râs.

— Presupun, WatsoN. Mi-a spus el, că îţi imaginezi că acum fumez şi opiu pe lângă injecţiile de cocaină şi toate celelalte slăbiciuni în privinţa cărora beneficiez de opiniile tale medicale.

— Am fost cu siguranţă surprins să te găsesc acolo.

— Dar nu mai surprins decât mine să te văd acolo.

— Am venit în căutarea unui prieten.

— Şi eu a unui duşman.

— Un duşman?

— Da, unul din duşmanii mei naturali, ori poate ar trebui să spun prada mea naturală. Pe scurt, Watson, sunt în mijlocul unei investigaţii extrem de interesante, şi am sperat să găsesc un indiciu în vorbirea dezlânată a acestor drogaţi, aşa cum am făcut-o înainte. Dacă aş fi fost recunoscut în acea speluncă, viaţa mea n-ar mai fi făcut un ban; căci am folosit-o şi înainte în scopuri personale, iar ticălosul acela de marinar indian a jurat să se răzbune pe mine. Există o trapă la spatele clădirii, în apropiere de colţul debarcaderului lui Paul, care, dacă ar putea vorbi, ar mărturisi nişte lucruri ciudate despre ceea ce a trecut prin ea în nopţile fără lună.

— Ce! Nu vrei să spui cadavre?

— Fie da, cadavre, Watson. Am fi devenit bogaţi dacă am fi primit câte 1.000 de lire pentru fiecare drac împieliţat care şi-a găsit moartea în acea speluncă. Este cea mai dezgustătoare cursă criminală de pe întregul mal al fluviului, şi mi-e teamă că Neville St. Clair a căzut în ea pentru totdeauna. Dar brişcă noastră trebuie să fie aici. Şi-a pus cele două degete arătătoare între dinţi şi a fluierat ascuţit – un semnal căruia i-a răspuns o fluierătură similară din depărtare, urmată la scurt timp de huruitul unor roţi şi de zgomotul copitelor cailor.

— Acum. Watson, a spus Holmes, când un docar înalt s-a ivit repezindu-se spre noi în întuneric, şi proiectând două turlele aurii de lumină galbenă cu felinarele lui laterale. Vii cu mine, nu-i aşa?

— Dacă pot fi de vreun folos.

— Oh, un tovarăş de încredere este întotdeauna de folos; iar un cronicar, chiar şi mai mult. Camera mea de la The Cedars are două paturi.

— The Cedars?

— Da; adică locuinţa domnului St. Clair. Stau acolo în timpul investigaţiei.

— Unde se află asta?

— În apropiere de Lee, în Kent. Ne aşteaptă o călătorie de peste unsprezece kilometri.

— Dar nu mai înţeleg nimic.

— Fireşte că nu. O să afli imediat totul despre asia. Urcă-te aici. În regulă, John; nu mai avem nevoie de tine. Poftim o jumătate de coroană. Caută-mă mâine pe la unsprezece. Las-o pe mine. La revedere atunci!

A tras un bici calului, şi ne-am năpustit prin succesiunea nesfârşită de străzi întunecate şi pustii, care s-au lăţit treptat până când ne-am trezit străbătând cu repeziciune un pod lat cu balustrade, sub care curgea leneş fluviul murdar. Dincolo de el se întindea o altă încâlceală monotonă de cărămizi şi mortar, liniştea fiind întreruptă numai de paşii apăsaţi şi regulaţi ai poliţistului sau de cântecele şi strigătele vreunui grup întârziat de petrecăreţi. Un nor întunecat aluneca încet pe cer, iar o stea sau două luceau vag ici şi colo, prin spărturile norilor. Holmes mâna în tăcere, având capul căzut pe piept şi aerul unui om pierdut în gânduri, în timp ce eu şedeam alături, curios să aflu în ce consta noua lui investigaţie, care părea să-i pună la încercare puterile atât de teribil, şi totuşi temător să-i întrerup şirul gândurilor. Am străbătut câţiva kilometri astfel, şi tocmai ce ajunsesem la marginea şirului de vile suburbane, când s-a scuturat, a strâns din umeri, şi şi-a aprins pipa cu aerul unui om convins că face tot ce poate.

— Ai marele dar de a tăcea, Watson, mi-a spus el. Te face de nepreţuit ca însoţitor. Pe cuvântul meu, este un lucru extraordinar pentru mine să am pe cineva căruia săi vorbesc, căci propriile-mi gânduri nu sunt prea plăcute. Mă întrebam ce să-i spun acestei femei în seara asta când mă va întâmpina în cadrul uşii.

— Ai uitat că nu ştiu nimic despre asta.

— Am exact timpul care-mi trebuie să-ţi prezint faptele acestui caz, înainte de a ajunge la Lee. Pare absurd de simplu şi totuşi cumva nu pot obţine nici un indiciu pe care să-l urmez. Există o mulţime de fire, fără îndoială, dar nu

pot să ajung la capătul lor. Acuma, Watson, o să-ţi prezint clar şi concis cazul, şi poate tu poţi vedea o lumină unde pentru mine totul este întuneric.

— Fă-o atunci.

— Acum câţiva ani, pentru a fi mai precis, în mai 1884, a sosit în Lee un domn, numit Neville St. ClaiR. Care părea a avea o mulţime de bani. A cumpărat o vilă mare, a aranjai domeniul foarte frumos şi, pe ansamblu, trăia elegant. Treptat, şi-a făcui prieteni în împrejurimi, şi în 1887 s-a căsătorit cu fata unui fabricant de bere din partea locului, şi au acum doi copii. Nu avea o ocupaţie, dar era interesat de câteva companii, şi de regulă mergea dimineaţa în oraş, întorcându-se în fiecare seară cu trenul de 5,14 din Cannon Domnul St. Clair are acum treizeci şi şapte de ani, este un om cu obiceiuri potolite, un soţ bun, un tată foarte afectuos şi un om care este îndrăgit de toţi cei care-l cunosc. Pot adăuga că, atâta cât am putut afla, întreaga lui datorie la momentul de faţă se ridică la 88 de lire şi 10 şilingi, în timp ce are 220 de lire în cont la Banca Capitalei şi Comitatelor, Nu există prin urmare nici un motiv să credem că nişte necazuri băneşti îi stăteau pe suflet.

— Lunea trecută, domnul Nev iile St. Clair a plecat în oraş ceva mai devreme decât de obicei, remarcând înainte de a pomi că avea două comisioane importante de făcut, şi că îi va aduce băieţelului lui o cutie cu blocuri de jucărie. Acuma, din pură întâmplare, soţia lui a primit o telegramă în aceeaşi luni, la scurt timp după ce plecase el, ce o înştiinţa că un pachet de mare valoare pe care îl aştepta sosise la birourile companiei de transport Aberdeen. Acuma dacă eşti familiar cu Londra, ştii că birourile companiei se află pe strada Fresno, care se întinde până în aleea Upper Swandam, unde m-ai găsit în această seară. Doamna St. Clair a servit prânzul, a pornit spre centru, a făcut nişte cumpărături, a luat-o spre biroul companiei, şi-a ridicat pachetul şi la 4,35 exact străbătea aleea Swandam pe drumul înapoi spre gară. M-ai urmărit până acum?

— Este foarte clar.

— Dacă îţi aminteşti, luni a fost extrem de cald, iar doamna St. Clair mergea încet, uitându-se în jur, în speranţa de a vedea o birjă. Întrucât nu-i plăceau împrejurimile în care se afla.! n timp ce mergea astfel de-a lungul aleii Swandam, a auzit dintr-odată o exclamaţie sau un strigăt, şi a îngheţat să-şi vadă soţul uitându-se în jos la ea şi, după câte i s-a părut, chemând-o de la o fereastră de la etajul doi. Fereastra era deschisă şi ea i-a văzut clar faţa, pe care o descrie ca fiind teribil de agitată. El a fluturat din mâini nebuneşte spre ea, iar apoi a dispărut atât de brusc de la fereastră că acesteia i s-a părut că a fost tras înapoi de vreo forţă irezistibila din spate. Un lucru ciudat care ia şocat privirea ascuţită de femeie, a fost că, deşi purta haina închisă în care plecase de dimineaţă, nu avea nici guler nici legătura de gât.

— Convinsă că ceva nu era în regulă cu el, sa năpustit pe trepte, căci casa nu era alta decât spelunca în care m-ai găsit în seara asta, şi, fugind prin camera din faţă, a încercat să urce scările ce duceau la etajul întâi. La piciorul scărilor, însă, s-a întâlnit cu jigodia de marinar indian de care ţi-am vorbit, care a împins-o înapoi şi, ajutat de un danez care este ajutorul fui, au scos-o în stradă. Plină de cele mai înnebunitoare bănuieli şi temeri, a fugit pe atee şi printr-un noroc rar a întâlnit pe strada Fresno câţiva poliţişti şi un inspector, care se duceau la schimb. Inspectorul şi doi oameni au însoţit-o înapoi şi, în ciuda împotrivirii continui a proprietarului, au pătruns în camera în care fusese văzut domnul St. Clair. Nu exista nici urmă de el acolo. De fapt, pe tot etajul nu se găsea nimeni, cu excepţia acelui nenorocit schilod cu înfăţişare hidoasă, care se pare, locuieşte acolo. Atât el cât şi marinarul indian au jurat cu putere că nimeni altcineva nu s-a aflat în camera din faţă în acea după-amiază. Negarea lor era atât de hotărâtă că inspectorul a început să şovăie, şi aproape că ajunsese să creadă că doamna St. Clair a avut o iluzie, când

aceasta s-a repezit cu un ţipăt la o cutiuţă de carton care se afla pe masă, smulgându-i capacul. Din ea a căzut o avalanşă de blocuri de construit pentru copii. Erau jucăriile pe care acesta promisese să le aducă acasă.

— Această descoperire şi tulburarea evidentă a schilodului l-au făcut pe inspector să realizeze că problema era serioasă. Camerele au fost examinate cu multă atenţie, iar rezultatele indicau toate o crimă oribilă. Camera din faţă era mobilată simplu ca un salon, şi ducea într-un mic dormitor, care dădea în spatele unuia din debarcadere. Între debarcader şi fereastra dormitorului se afla o fâşie îngustă de pământ care este uscată în timpul refluxului, dar este acoperită în timpul fluxului cu aproape un metru şi jumătate de apă. Fereastra dormitorului era lată şi se deschidea dE. Dedesubt. Când a fost examinată, s-a văzut că pe pervaz se aflau urme de sânge, iar câţiva picuri împrăştiaţi erau vizibili şi pe podeaua de lemn a dormitorului. În spatele unei draperii din camera din faţă se aflau toate hainele domnului Neville St. Clair, cu excepţia hainei. Cizmele, ciorapii, pălăria şi ceasul – toate erau acolo. Nu existau urme de violenţă pe aceste haine, şi nu existau alte urme ale domnului Neville St. Clair. După toate aparenţele, trebuia să fi dispărut pe fereastră, căci n-a putui fi descoperită nici o altă ieşire, iar petele de sânge rău prevestitoare de pe pervaz nu prea arătau că acesta s-ar fi putut salvat înotând, căci în momentul tragediei fluxul era la maximum.

— Iar acum, în ceea ce-i priveşte pe răufăcătorii carE. Păreau să fi fost direct implicaţi în această poveste. Marinarul indian era cunoscut ca un om cu cele mai rele antecedente, dar, cum potrivit doamnei St. Clair, se afla la piciorul scărilor la câteva secunde de la apariţia soţului acesteia la fereastră, nu putea fi mai mult decât complice la crimă. S-a apărat pretextând o neştiinţă deplină, şi susţinând că nu avea habar ce făcuse Hugh BoonE. Chiriaşul său, şi că nu putea să-şi explice în nici un fel

prezenţa hainelor domnului dispărui. Asta în ce-l priveşte pe marinarul indian, proprietarul speluncii. Acuma în ce-l priveşte pe schilodul sinistru care locuieşte la etajul doi al speluncii, şi care a fost cu siguranţă ultima fiinţă care l-a văzut pe Neville St. Clair. Numele său este Hugh Boone.

Iar faţa lui hidoasă este una familiară oricărui om care circulă des în oraş. Este un cerşetor profesionist, deşi, pentru a evita problemele cu poliţia, pretinde că face un mic comerţ cu chibrituri de ceară. La mică distanţă în josul străzii Threadneedle, pe partea stângă, există, cum poate ai observat, o adâncitură în perete. În fiecare zi, această creatură se aşează în acest loc, cu picioarele încrucişate şi stocul său minuscul de chibrituri în poală, iar, dat fiind că este un spectacol demn de milă, o ploaie de mărunţiş coboară în şapca de piele unsuroasă pusă pe trotuar lângă el. Am privit individul nu o dată, înainte chiar de a mă gândi că o să fac cunoştinţă cu el, şi am fost surprins de recolta pe care a strâns-o în scurt timp. Înfăţişarea lui, vezi, este atât de neobişnuită că nimeni nu poate trece pe lângă el fără să-l observe. O chică de păr portocaliu, o faţă palidă, desfigurată de o cicatrice oribilă, care datorită contracţiei, a făcut să i se răsucească în sus buza superioară, o bărbie de bulldog şi o pereche de ochi întunecaţi şi foarte pătrunzători, care contrastează ciudat cu părul, toate îl scot în evidenţă în mulţimea obişnuită de cerşetori, precum şi spiritul său, căci are întotdeauna pregătită o replică pentru trecătorii care aruncă cu resturi în el Acesta este omul despre care am aflat că este chiriaş în spelunca respectivă, şi care a fost ultima persoană care l-a văzut pe domnul pe care îl căutăm.

— Dar e un schilod!, am spus eu. Ce ar fi putut face singur împotriva unui om în floarea vârstei?

— Este schilod în sensul că şchiopătează; dar în alte privinţe pare a fi puternic şi bine-dezvoltat. Cu siguranţă, experienţa ta medicală te poate informa, Watson, că

slăbiciunea unui membru este adesea compensată de o forţă excepţională a celorlalte.

— Te rog continuă-ţi povestea.

— Doamna St. Clair a leşinat la vederea sângelui de pe pervaz, şi a fost luată acasă într-o birjă, de poliţie, întrucât prezenţa ei nu putea fi de nici un folos investigaţiei. Inspectorul Barton, care era însărcinat cu rezolvarea cazului, a făcut o examinare foarte atentă a clădirii, dar fără să găsească nimic ce să arunce o lumină asupra cazului. A făcut o greşeală nearestându-l imediat pe Boone, şi lăsându-i astfel câteva minute în care putea să fi comunicat cu prietenul său, marinarul indian, dar această greşeală a fost curând îndreptată, şi acesta a fost arestat şi percheziţionat, fără să se găsească asupra lui ceva ce ar fi putut să-l incrimineze. Existau, e drept, nişte pete de sânge pe mâneca dreaptă a cămăşii sale, dar le-a arătat degetul inelar la care se tăiase lângă unghie, şi a explicat că sângele provenea de acolo, adăugând că fusese la fereastră nu cu mult înainte, şi că petele care au fost observate acolo proveneau fără îndoială din aceeaşi sursă. A negat energic că l-ar fi văzut vreodată pe domnul Neville St. Clair, şi a jurat că prezenţa hainelor acestuia în camera sa era tot atât de misterioasă pentru el ca şi pentru poliţie. În ceea ce priveşte afirmaţia doamnei St. Clair că îl văzuse pe soţul ei la fereastră, a declarat că trebuia să fie sau nebună sau să fi visat. A fost luat, protestând zgomotos, la secţia de poliţie, în timp ce inspectorul a rămas la faţa locului în speranţa ca refluxul să ofere vreun nou indiciu.

Şi a făcut-o, deşi nu au găsit pe malul noroios ceea ce le era frică că vor găsi. Doar haina lui Neville St. ClaiR. Şi nu persoana lui, a rămas vizibilă când mareea sa retras, Şi ce crezi că au găsit în buzunarele acesteia?

— Nu-mi pot imagina.

— Nu, nu cred să poţi ghici. Fiecare buzunar era burduşit cu pennies şi jumătăţi de pennies – 421 de pennies şi 270 de jumătăţi de pennies. Nu era de mirare că nu fusese luată

de apă. Dar lucrurile stau altfel în cazul unui corp omenesc. Există un bulboană teribilă între debarcader şi casă. Părea destul de probabil că haina cea grea rămăsese, în timp ce corpul dezbrăcat fusese absorbit de fluviu.

— Dar înţeleg că toate celelalte haine au fost găsite în cameră. Putea corpul să fie îmbrăcat doar în haină?

— Nu, domnule, dar faptele pot fi explicate destul de plauzibil. Presupune că acest om Boone l-a împins pe Neville St. Clair pe fereastră, nu există nimeni care să fi putut vedea asta. Ce ar face atunci? Fireşte şi-ar da seama imediat că trebuie să scape de hainele incriminatoare. Ar înşfăca haina, atunci, şi ar fi gata s-o arunce, când ar realiza că aceasta ar pluti şi nu s-ar lăsa la fund. Are puţin timp la dispoziţie, căci a auzit conflictul de la parter când soţia a încercat să urce, şi poate ştie deja de la complicele lui, marinarul indian, că poliţia vine în grabă pe stradă. N-are o clipă de pierdut. Se repede la un loc secret unde şi-a strâns roadele cerşetoriei, şi îngrămădeşte toate monedele pe care le poate găsi în buzunarele acesteia, pentru a se asigura că se va scufunda. O aruncă pe fereastră, şi ar fi făcut acelaşi lucru cu celelalte haine, dacă nu ar fi auzit paşii grăbiţi de dedesubt, de abia având timp să închidă fereastra până la apariţia poliţiei.

— Sună cu siguranţă posibil.

— Ei bine, o s-o luăm ca o ipoteză de lucru din lipsă de alta mai bună. Boone, aşa cum ţi-am spus, a fost arestat şi luat la secţie, dar nu s-a putui demonstra că ar fi existat vreodată ceva împotriva lui. A fost cunoscut de ani de zile ca cerşetor de meserie, însă viaţa lui pare să fi fost una foarte liniştită şi inocentă. Astfel stau lucrurile la momentul de faţă, iar întrebările cărora li se caută răspunsul – ce făcea Neville St. Clair în speluncă, ce i s-a întâmplat acolo, unde se află el acum şi ce are de-a face Hugh Boone cu dispariţia sa – sunt toate la fel de departe de o soluţie ca la început. Mărturisesc că nu-mi pot aminti nici un caz din

experienţa mea care să arate la prima vedere atât de simplu, şi totuşi să prezinte asemenea dificultăţi.

În limpid în care Sherlock Holmes detalia această serie neobişnuită de evenimente, străbăteam val-vârtej periferia marelui oraş, până când ultimele case răzleţe au fost lăsate în urmă, şi hurducăiam înainte cu câte un gard viu de ţară de fiecare parte a trăsurii. Exact când acesta încheiase, am trecut prin două sate risipite, unde câteva lumini încă mai licăreau la ferestre.

— Suntem la periferia lui LeE. A spus tovarăşul meu. Am trecut prin trei comitate englezeşti în scurta noastră călătorie, începând cu Middlesex, trecând printr-un colţ din Surrey şi sfârşind în Kent. Vezi lumina aceea printre copaci? Acolo este The Cedars, iar lângă lampa aceea şade o femeie ale cărei urechi neliniştite au auzit deja, nu mă îndoiesc, zgomotul copitelor calului.

— Dar de ce nu te ocupi de caz la tine acasă?, l-am întrebat.

— Pentru că există multe cercetări care trebuie făcute aici. Doamna St. Clair a fost atât de amabilă să-mi pună la dispoziţie două camere şi pot să te asigur că te va întâmpina bucuroasă, fiind prietenul şi colegul meu. Îmi displace s-o întâlnesc, Watson, când n-am nici o noutate despre soţul ei. Iată-ne ajunşi. Hoo, hoo!

Am oprit în faţa unei vile mari înconjurate de un parc. Un grăjdar s-a repezit să ia calul şi, sărind jos, l-am urmat pe Holmes pe cărarea de pietriş mică şi şerpuită ce ducea spre casă. Când ne-am apropiat, uşa s-a deschis larg şi o femeie scundă şi blondă a apărut în cadrul ei, îmbrăcată într-un fel de muselină de mătase, cu o idee de volănaşe roz şi pufoase la gât şi încheieturi. Cu silueta conturată clar de lumina ce se revărsa, stătea cu o mână pe uşă şi cealaltă pe jumătate ridicată de nerăbdare, cu trupul uşor aplecat, capul şi faţa înainte, cu ochii curioşi şi buzele întredeschise, întruchiparea vie a unui semn de întrebare.

— Ei bine?, a Strigat, ei bine? Iar apoi, văzând că suntem doi, a scos un strigăt de speranţă, ce a devenit geamăt când a văzut că tovarăşul meu a scuturat din cap şi a strâns din umeri.

— Nici o veste bună?

— Niciuna.

— Nici proaste?

— Nu.

— Mulţumesc lui Dumnezeu pentru asta. Dar intraţi. Trebuie să fiţi obosit căci aţi avut o zi lungă.

— Acesta este prietenul meu, doctorul Watson. Mi-a fost de un ajutor vital în câteva din cazuri şi şansa a făcut să-l pot aduce ca să mă ajute la această investigaţie.

— Sunt încântată să vă cunosc, a spus ea, apăsându-mi călduros mâna. Veţi ierta, sunt sigură, orice neajuns în găzduirea dumneavoastră, luând în considerare lovitura care s-a abătut atât de brusc asupra noastră.

— Draga mea doamnă, am spus eu, sunt un vechi combatant şi, chiar dacă nu aş fi, pot înţelege foarte bine că nu e necesară nici o scuză. Dacă pot fi de vreun ajutor, fie dumneavoastră sau prietenului meu, aş fi într-adevăr fericit.

— Acum, domnule Sherlock Holmes, a spus doamna când am intrat în sufrageria bine luminată, pe masa căreia fusese întinsă cina, aş dori foarte mult să vă pun două sau trei întrebări clare, la care vă rog să-mi daţi un răspuns sincer.

— Cu siguranţă, doamnă.

— Nu vă faceţi griji în privinţa sentimentelor mele. Nu sunt isterică, şi nici nu sunt înclinată să leşin. Pur şi simplu vreau să aud opinia dumneavoastră adevărată.

— În ce privinţă?

— În străfundul sufletului, credeţi că Neville mai trăieşte?

Sherlock Holmes a părul a fi încurcat de această întrebare.

— Sincer, acum!, a repetat ea, stând în picioare pe covor şi uitându-se intens la el, în timp ce acesta s-a lăsat pe spate

pe un scaun de nuiele.
— Sincer, atunci, doamnă, nu cred.
— Credeţi că a murit?
— Da.
— Ucis?
— Nu spun asta. Poate.
— Şi când a murit?
— Luni.
— Atunci poate, domnule Holmes, veţi fi atât de hun să-mi explicaţi cum de am primii o scrisoare de la el astăzi.
Sherlock Holmes a sărit de pe scaun ca şi cum ar fi fost galvanizat.
— Ce? A răcnit el.
— Da, azi. Stătea zâmbind, ţinând o bucăţică de hârtie în aer.
— Pot s-o văd?
— Fireşte.
I-a smuls-o nerăbdător şi, întinzând-o pe masă, a tras lampa acolo şi a examinat-o cu atenţie. M-am ridicat de pe scaun şi mă uitam la ea peste umărul său. Plicul era unul foarte grosolan şi avea ştampila poştei din Gravesend şi data din ziua respectivă, sau mai degrabă a zilei dinainte, căci era deja trecut bine de miezul nopţii.
— Scris neîngrijit, a murmurat Holmes. Cu siguranţă acesta nu este scrisul soţului dumneavoastră, doamnă.
— Nu, dar cel dinăuntru este.
— Observ că persoana care a scris adresa pe plic a trebuit să meargă şi să afle adresa.
— De unde ştiţi asta?
— Numele, vedeţi, este scris cu cerneală perfect neagră, care s-a uscat singură. Restul are o culoare gri, ce indică că s-a folosit sugativa. Dacă totul ar fi fost scris la început, iar apoi ar fi fost aplicată sugativa, nici un cuvânt n-ar fi avut nuanţa negru intens. Acest om a scris numele, iar apoi a existat o pauză înainte de a scrie adresa, ceea ce înseamnă că nu o ştia. Este fireşte, un nimic, dar nu există ceva mai

important decât mărunţişurile. Haideţi să vedem acum scrisoarea. Ha!, a fost ceva înăuntru!

— Da, un inel. Inelul său cu sigiliu.

— Şi sunteţi sigură că acesta este scrisul soţului dumneavoastră?

— Unul din ele.

— Unul?

— Scrisul său când este grăbit. Este foarte deosebit de scrisul lui obişnuit, dar totuşi îl cunosc bine.

„Draga mea, nu fi speriată. Totul se va sfârşi cu bine. Există o greşeală imensă a cărei îndreptare poate lua ceva timp. Aşteaptă cu răbdare. NEVILLE”.

— Scrisă cu creionul pe pagina de gardă a unei cărţi, format în octavo, fără filigran. Hm! Trimisă azi din Gravesend de către un om cu degetul mare murdar. Ha! Iar plicul a fost lipit, dacă nu mă înşel foarte tare, de către o persoană care mesteca tutun. Şi nu aveţi nici o îndoială că este scrisul soţului dumneavoastră, doamnă?

— Niciuna. Neville a scris aceste cuvinte.

— Iar ele au fost trimise azi din Gravesend. Ei bine, doamnă St. ClaiR. Norii se ridică, deşi n-aş îndrăzni să afirm că pericolul a trecut.

— Dar trebuie să fie viu, domnule Holmes.

— Dacă nu cumva aceasta este o imitaţie inteligentă pentru ci ne pune pe o pistă greşită.

Inelul, la urma urmei, nu dovedeşte nimic. Putea să-i fie luat.

— Nu, nu; este propriul lui scris!

— Foarte bine. Putea cu toate acestea să fi fost scrisă luni şi trimisă numai azi.

— Aceasta este posibil.

— Dacă este aşa, se puteau întâmpla multe între timp.

— Oh, nu trebuie să mă descurajaţi, domnule Holmes. Ştiu că este bine. Există o empatie atât de intensă între noi că aş şti dacă i sar fi întâmplat ceva rău. Exact în ziua în care l-am văzut ultima dală, s-a tăiat în dormitor şi totuşi eu, care

eram în sufragerie, m-am repezit imediat sus, fiind absolut sigură că i s-a întâmplat ceva. Credeţi că aş simţi un astfel de mărunţiş, şi nu mi-aş da seama de moartea lui?

— Am văzut prea multe ca să nu ştiu că impresiile unei femei pot fi mult mai valoroase decât concluzia unui gânditor analitic. Iar această scrisoare este cu siguranţă o dovadă foarte bună în sprijinul ideii dumneavoastră. Dar dacă soţul dumneavoastră trăieşte şi poate scrie scrisori, de ce stă departe de dumneavoastră?

— Nu-mi pot imagina. Este de neconceput.

— Iar luni n-a făcut nici o remarcă înainte de apleca?

— Nu.

— Şi aţi fost surprinsă să-l vedeţi în aleea Swandam?

— Foarte tare.

— Fereastra era deschisă?

— Da.

— Atunci ar fi putut să vă strige?

— Ar fi putut.

— Din câte înţeleg, a scos numai un strigăt nearticulat?

— Da.

— Un strigăt de ajutor, aţi crezut?

— Da. A dat din mâini.

— Dar putea fi un strigăt de surpriză. Uimirea la vederea dumneavoastră neaşteptată l-ar fi putut determina să-şi ridice mâinile?

— Este posibil.

— Şi aţi crezut că a fost tras înapoi?

— A dispărut brusc.

— Ar fi putut sări înapoi. Nu aţi văzut pe nimeni altcineva în cameră?

— Nu, dar acest om îngrozitor a mărturisit că a fost acolo, iar marinarul indian se afla la piciorul scării.

— Exact. Soţul dumneavoastră, din câte pot să-mi dau seama, era îmbrăcat cu hainele sale obişnuite?

— Dar fără guler sau cravată. Am văzut clar gâtul său gol.

— V-a vorbit vreodată de aleea Swandam?

— Niciodată.
— Manifesta vreun simptom că s-ar fi drogat cu opiu?
— Niciodată.
— Mulţumesc, doamnă St. Clair. Acestea sunt principalele puncte în privinţa cărora am vrut să fiu absolut sigur. Acum vom lua masA. Iar apoi ne vom retrage, căci s-ar putea ca mâine să avem o zi foarte încărcată.

O cameră mare şi confortabilă cu două paturi a fost pusă la dispoziţia noastră,. Şi am intrat repede în aşternut căci eram extenuat după noaptea plină de aventuri. Sherlock Holmes era însă o persoană care atunci când avea o problemă nerezolvată în minte, rezista zile întregi, chiar şi o săptămână fără somn, examinând-o pe toate părţile, rearanjând faptele, privind-o din toate punctele de vedere, până când fie o pătrundea sau se convingea că avea informaţii insuficiente. Mi-a fost curând clar că acum se pregătea pentru o noapte de veghe. Şi-a scos haina şi vesta, a îmbrăcat un halat mare albastru, iar apoi a început să se plimbe prin cameră, strângând pernele de pe pat şi perniţele de pe sofa şi fotolii. Cu acestea şi-a construit un fel de divan oriental pe care s-a cocoţat cu picioarele încrucişate, cu o uncie de mahorcă şi o cutie de chibrituri în faţa lui. În lumina neclară a lămpii, l-am văzut şezând acolo, cu o pipă veche din lemn de măceş între buze, cu privirea goală fixată în colţul tavanului, fumul albastru răsucindu-se în sus, iar el rămânând tăcut şi nemişcat, cu lumina strălucind pe trăsăturile sale bine pronunţate şi ascuţite. Astfel şedea în timp ce eu adormisem, şi tot astfel l-am găsit când o exclamaţie bruscă m-a făcut să mă trezesc, şi am văzut soarele strălucind în cameră. Pipa era încă între buzele sale, fumul se răsucea încă în sus, iar camera era plină de pâclă deasă de tutun, dar nu mai rămăsese nimic din grămada de mahorcă pe care o zărisem acolo în noaptea dinainte.

— Te-ai trezit, Watson?, a întrebat el.
— Da.

— Eşti gata de o călătorie de dimineaţă?

— Cu siguranţă.

— Atunci, îmbracă-te. Nimeni nu se mişcă încă, dar ştiu unde doarme grăjdarul, şi o să avem în curând scoasă careta. A chicotit în barbă în timp ce vorbea, ochii îi scânteiau şi părea a fi un cu totul alt om decât gânditorul sumbru din noaptea precedentă.

În timp ce mă îmbrăcam, m-am uitat la ceas. Nu era de mirare că nimeni nu se mişca. Era patru şi douăzeci şi cinci. De abia ce terminasem, când Holmes s-a întors cu ştirea că băiatul tocmai ce înhăma calul.

— Vreau să testez o mică teorie de-a mea, a spus el, trăgându-şi cizmele. Cred, Watson, că te afli acum în prezenţa unuia dintre cei mai mai mari tâmpiţi din Europa. Aş merita să fiu lovit cu picioarele de aici până în Charing Cross. Dar cred că acum am găsit cheia problemei.

— Şi unde este?, l-am întrebat zâmbind.

— În baie, mi-a răspuns. Oh, da, nu glumesc, a continuat el, văzându-mi privirea neîncrezătoare. Tocmai ce am fost acolo, şi am luat-o şi pus-o în această geantă. Vino, băiete, şi vom vedea dacă se va potrivi în încuietoare.

Am coborât scările cât de încet am putut, şi am ieşit afară în lumina strălucitoare a dimineţii. Calul şi careta noastră se aflau în drum, iar grăjdarul pe jumătate îmbrăcat îl ţinea de hăţuri. Am sărit amândoi în ea şi ne-am năpustii pe drumul Londrei. Câteva căruţe de ţară cu legume porniseră spre metropolă, dar şirurile de vile de pe fiecare parte a drumului erau tăcute şi inerte ca într-un oraş din vis.

— A fost un caz neobişnuit sub câteva aspecte, a spus Holmes, biciuind calul până ce acesta a luat-o la galop. Mărturisesc că am fost orb ca o cârtiţă, dar este mai bine să devii înţelept mai târziu decât niciodată.

În oraş, chiar şi cei care se trezeau devreme de obicei de abia de începuseră să privească somnoroşi de la ferestre, când noi treceam pe străzile din Surrey. Străbătând drumul de pe podul Waterloo am traversat fluviul, şi, năpustindu-ne

pe strada Wellington, am cotit-o repede spre dreapta, trezindu-ne în strada Bow. Sherlock Holmes era bine cunoscut de poliţişti, şi cei doi de la uşă l-au salutat. Unul dintre ei ţinea calul, iar celălalt ne-a condus înăuntru.

— Cine este de serviciu?, a întrebat Holmes.

— Inspectorul BradstreeT. Domnule.

— Ah. Bradstreet, ce mai faci?

Un poliţist înalt şi solid, purtând un chipiu ascuţit şi o haină cu brandenburguri, s-a îndreptat spre noi pe holul cu dale de piatră,.

— Vreau să schimb două vorbe cu tine, Bradstreet.

— Fireşte, domnule Holmes. Veniţi aici în biroul meu. Era o cameră mică cu un registru imens pe masă şi un telefon ieşind din perete. Inspectorul s-a aşezat la birou.

— Cu ce vă pot ajuta?, domnule Holmes.

— Am venit în legătură cu cerşetorul acela, Boone – cel care a fost acuzat ca fiind implicat în dispari (ia domnului Neville St. Clair, din Lee.

— Da. A fost ridicat şi adus la închisoare pentru investigaţii suplimentare.

— Aşa am auzit. Îl aveţi aici?

— În celulă.

— Este liniştit?

— Oh, nu ne face probleme. Dar este un ticălos tare murdar.

— Murdar?

— DA. Tot ceea ce am putut face a fost să-l convingem să se spele pe mâini, dar faţa îi este la fel de neagră ca a unui spoitor de cazane. Ei bine, odată ce cazul va fi rezolvat, va trebui să facă o baie aşa cum se obişnuieşte în închisoare; şi cred că, dacă l-aţi vedea, aţi fi de acord cu mine că are mare nevoie.

— Aş vrea foarte mult să-l văd.

— Doriţi asta? Uşor de făcut. Veniţi pe aici. Puteţi să vă lăsaţi geanta.

— Nu, cred că o s-o iau.

— Foarte bine. Veniţi pe aici, vă rog. Ne-a condus printr-un hol, a deschis o uşă cu gratii, a luat-o în jos pe o scară în spirală, şi ne-a adus într-un coridor văruit cu un şir de uşi pe fiecare parte.

— A treia pe dreapta este a lui, a spus inspectorul, iat-o! A tras tăcut înapoi un paravan din partea de sus a uşii şi s-a uitat înăuntru.

— Doarme, a spus el. Puteţi să-l vedeţi foarte bine.

Ne-am uitat amândoi prin grilaj. Prizonierul stătea întins cu faţa spre noi, într-un somn adânc, respirând încet şi greu. Era un bărbat de mărime mijlocie, îmbrăcat grosolan potrivit ocupaţiei sale, cu o cămaşă colorată ieşindu-i prin ruptura hainei zdrenţuite. Era, aşa cum spusese inspectorul, extrem de murdar, dar murdăria ce-i acoperea faţa nu putea ascunde urâţenia-i dezgustătoare. O bubă lată de la o cicatrice veche o traversa de la ochi la bărbie, şi datorită contracţiei, îi răsucise în sus o parte a buzei superioare, astfel încât trei dinţi erau dezgoliţi într-un rânjet continuu. O chică de păr roşu foarte intens i se lăsa peste ochi şi frunte.

— Este o frumuseţe, nu-i aşa?, a spus inspectorul.

— Cu siguranţă are nevoie de o baie, a remarcat Holmes. M-am gândit că s-ar putea să aibă nevoie de aşa ceva, şi mi-am luat libertatea de a aduce cu mine tot ceea ce este necesar. A deschis geanta în timp ce vorbea, şi, spre uimirea mea, a scos din ea un burete foarte mare de baie.

— Hei Hei Dacă nu sunteţi amuzant, a chicotit inspectorul.

— Acuma, dacă o să aveţi marea amabilitate sa deschideţi foarte încet uşa, îl vom face să arate mult mai respectabil în curând.

— Păi, de ce nu, a spus inspectorul. Nu prea face cinste celulelor de pe strada Bow, nu-i aşa? A introdus uşor cheia în broască, şi am intrat cu toţii foarte încet în celulă. Cel adormit s-a întors pe jumătate, iar apoi s-a cufundat din nou într-un somn adânc. Holmes s-a aplecat spre carafa cu apă,

şi-a înmuiat buretele, iar apoi a frecai cu el viguros faţa prizonierului.

— Daţi-mi voie să vă fac cunoştinţă, a strigat el, cu domnul Nevii le St. Clair din Lee, comitatul Kent.

N-am văzut niciodată în viaţă o asemenea privelişte. Faţa omului s-a desprins sub acţiunea buretelui ca o scoarţă de pe copac. Murdăria de nuanţă cafenie de pe faţa a dispărut! La fel cicatricea oribilă care o traversa de-a curmezişul, precum şi buza răsfrântă care îi dădea rânjetul acela respingător! O mişcare a îndepărtat păru! roşcat încâlcit, şi acolo pe pai se afla acum un bărbat palid, rafinat, cu faţa tristă, cu părul negru şi pielea netedĂ. Frecându-se la ochi şi holbându-se în jurul lui cu o uimire somnoroasă. Apoi, realizând brusc că fusese demascat, a început să ţipe şi s-a aruncat cu faţa în jos pe pernă.

— Doamne Dumnezeule!, a strigat inspectorul, este realmente cel dispărut. Îl ştiu din fotografie.

Prizonierul s-a întors spre noi cu aerul impulsiv al omului care se lasă în voia sorţii.

— Aşa să fie, a spus el. Şi de ce mă acuzaţi, vă rog?

— De faptul că ai scăpat de domnul Neville St… Haide, omule, nu poţi fi acuzat de asta, dacă nu cumva e luată ca o încercare de sinucidere, a spus inspectorul cu un rânjet. Ei bine, am lucrat douăzeci şi şapte de ani în poliţie, dar asta realmente întrece orice imaginaţie.

— Dacă eu sunt domnul Neville St. Clair, atunci e clar că nu a fost comisă nici o crimă şi că, prin urmare, sunt deţinut în mod ilegal.

— Nici o crimă, da, însă a fost comisă o eroare foarte mare, a spus Holmes. A i fi făcut mai bine să fi avut încredere în soţia dumitale.

— N-a fost vorba de soţie; a fost vorba de copii, a gemut prizonierul. Aşa să-mi ajute Dumnezeu; n-am vrut să le fie ruşine de tatăl lor. Dumnezeule! Ce demascare! Ce pot face?

Sherlock Holmes s-a aşezat lângă el pe canapea şi l-a bătut prieteneşte pe umăr.

— Dacă ajungi la tribunal ca să se elucideze situaţia, a spus el, fireşte, că nu poţi evita publicitatea. Pe de altă parte, daca convingi poliţia că nu există nici un caz împotriva tA. Nu există nici un motiv ca detaliile să ajungă în ziare. Inspectorul Bradstreet o să ia notiţe, sunt sigur, despre tot ceea ce spui, şi o să le înainteze autorităţilor competente. Astfel, cazul n-o să ajungă niciodată la tribunal.

— Dumnezeu să vă binecuvânteze!, a strigat prizonierul cu ardoare. Aş fi suporta! să fiu închis, chiar şi executat, mai degrabă decât să las secretul meu mizerabil să devină un stigmat pe viaţa copiilor mei.

— Dumneavoastră sunteţi primii care aud povestea mea. Tata a fost director de şcoală în Chesterfield, unde am primit o educaţie excelentă. Am călătorit în tinereţe, am devenit actor şi în final reporter la un ziar de seară din Londra. Într-o zi, redactorul meu a dorit să aibă o serie de articole despre cerşetoria din metropolă, şi m-am oferit să le scriu. Acesta a fost începutul aventurilor mele. Numai încercând să cerşesc ca amator puteam procura faptele pe care să-mi bazez articolele. Ca actor, învăţasem, fireşte, toate secretele machiajului, şi eram faimos în foaierul artiştilor pentru îndemânarea mea Acum am profitat de talentele mele. Mi-am vopsit faţa şI. Ca să să par cât mai demn de milă cu putinţă, am făcut o cicatrice bună şi mi-am răsucit o parte a buzei cu ajutorul unei bucăţele de plasture de culoarea cărnii. Apoi, cu o perucă roşcată şi hainele potrivite m-am postat în centrul oraşului, în aparenţă ca vânzător de chibrituri, dar în realitate ca cerşetor. Mi-am practicat meseria timp de şapte ore, iar când m-am întors acasă seara am descoperii spre surpriza mea că primisem nu mai puţin de 26 de şilingi şi 4 pence.

— Mi-am scris articolele şi nu m-am mai gândit la această poveste, până când ceva mai târziu am girat o cambie

pentru un prieten şi am primit o citaţie pentru 25 de lire. Nu ştiam ce să mai fac pentru a procura banii, când mi-a venit o idee neaşteptată. Am cerut de la creditor o amânare de două săptămâni, le-am cerut angajatorilor mei un concediu, şi am petrecut timpul cerşind deghizat, în centru! oraşului. În zece zile aveam banii şi am plătit datoria.

— Ei bine, vă puteţi imagina cât de dificil mia fost să continui o muncă obositoare pentru două lire pe săptămână, când ştiam că puteam câştiga atâta într-o singură zi, mânjindu-mi faţa cu puţină vopsea, punându-mi căciula pe jos şi şezând liniştit. Lupta dintre mândria mea şi bani a fost îndelungată, dar hanii au câştigat în cele din urmă, şi am renunţat la reportaje; am stat zi după zi în colţul pe care l-am ales la început, inspirând cu fata mea îngrozitoare mila trecătorilor, şi umplându-mi buzunarele cu mărunţiş. Numai un singur om îmi ştia secretul. Era proprietarul unei spelunci ordinare în care obişnuiam să locuiesc. În aleea Swandam, de unde puteam apărea în fiecare dimineaţă ca un cerşetor mizerabil, transformându-mă serile într-un orăşean bine îmbrăcat. Acest individ, un marinar indian, era bine plătit de mine pentru camerele închiriate, aşa încât ştiam că secretul meu era în siguranţă.

— Ei bine, foarte curând am realizat că economiseam sume mari de bani. Nu vreau să spun că orice cerşetor de pe străzile Londrei poate câştiga 700 de lire pe an – ceea ce e mai puţin decât încasările mele obişnuite – însă eu aveam nişte avantaje excepţionale datorită îndemânării în a mă machia şi facilităţii de a găsi replici spirituale; ambele s-au îmbunătăţit datorită practicii şi m-au făcut să devin un personaj faimos în oraş. Întreaga zi un torent de pennies, amestecaţi cu monede de argint se revărsau asupra mea, şi era într-adevăr o zi foarte proastă aceea în care nu reuşeam să adun două lire.

— Pe măsură ce am devenit mai bogat, am devenit mai ambiţios, am cumpărat o casă la ţară, şi în cele din urmă m-am căsătorit, fără ca nimeni să bănuiască care era ocupaţia

mea adevărată. Scumpa mea soţie ştia că aveam o afacere în oraş. Nu prea ştia în ce consta aceasta.

— Lunea trecută, îmi făcusem treaba şi mă îmbrăcam în camera mea deasupra speluncii, când m-am uitat pe fereastră şi am văzut, spre groaza şi uimirea mea, că sofia mea stătea pe stradă, cu privirea fixată asupra mea. Am scos un ţipăt de surpriză, mi-am ridicat braţele să-mi acopăr faţa, şi, repezindu-mă la confidentul meu, marinarul indian, l-am implorat să o împiedice să urce la mine. I-am auzit vocea jos, dar ştiam că nu poate urca. Repede, mi-am dat jos hainele, le-am îmbrăcat pe cele de cerşetor şi mi-am vopsit faţa, punându-mi apoi peruca. Nici măcar privirea unei soţii nu putea străpunge o deghizare atât de deplină. Dar am realizat apoi că se putea face o percheziţie în cameră şi că hainele mă puteau da de gol. Am deschis fereastra, redeschizându-mi în pripă o mică tăietură pe care mi-o făcusem în dormitor în acea dimineaţă. Apoi am înşfăcat haina, care era îngreunată de bănuţii pe care tocmai ce-i transferasem în ea din geanta de piele în care îmi duceam încasările. Am azvârlit-o pe fereastră şi a dispărut în Tamisa. Aş fi făcut acelaşi lucru şi cu celelalte haine, dar în acel moment s-au auzit pe scări paşii grăbiţi ai unor poliţişti, şi, câteva minute mai târziu, am descoperit, mărturisesc mai degrabă uşurat, că în loc să fiu identificat ca domnul Nevii le St. Clair, am fost arestat ca criminalul acestuia.

— Nu cred că mai am de explicat ceva. Am fost hotărât să-mi păstrez deghizarea cât de mult timp posibil de unde preferinţa mea pentru o faţă murdară. Ştiind că soţia mea va fi teribil de neliniştită, într-un moment în care nici un poliţist nu se uita la mine, mi-am scos inelul şi i l-am încredinţat marinarului indian, împreună cu o mâzgăleală grăbită, în care îi spuneam că nu avea nici un motiv de teamă.

— Biletul acela a ajuns la ea numai ieri, a spus Holmes.

— O Doamne! Ce săptămână trebuie să fi petrecut!

— Poliţia l-a ţinut sub supraveghere pe acest marinar indian, a spus inspectorul Bradstreet, şi pot înţelege că i-a fost dificil să pună o scrisoare fără să fie observat. Probabil a dat-o vreunui client de-al său marinar, care a uitat de ea câteva zile.

— Chiar aşa a fost, a spus Holmes, dând din cap aprobator. Nu mă îndoiesc de asta. Dar n-aţi fost niciodată acuzat pentru cerşit?

— De multe ori; dar ce era o amendă pentru mine?

— Trebuie să vă opriţi acum, însă, a spus Bradstreet. Dacă poliţia urmează să muşamalizeze acest lucru, Hugh Boone trebuie să dispară.

— Jur pe cele mai solemne legăminte pe care le poate face un om.

— În acest caz, cred că probabil nu vor fi luate alte măsuri. Dar dacă sunteţi găsit din nou, atunci totul trebuie dat în vileag. Sunt sigur, domnule Holmes, că vă suntem foarte îndatoraţi pentru a fi elucidat această poveste. Aş vrea să ştiu cum aţi ajuns la aceste rezultate.

— Am ajuns la acesta, a spus prietenul meu, şezând pe cinci perne şi consumând o uncie de mahorcă. Cred, Watson, că dacă pornim acum spre strada Baker, o să ajungem exact la timp pentru micul dejun.

AVENTURA CARBUNCULULUI ALBASTRU.

L-am vizitat pe prietenul meu Sherlock Holmes în a doua zi de Crăciun, cu intenţia de a-i transmite obişnuitele urări. Stătea întins pe sofa, într-un halat violet, cu un suport de pipe în dreapta şi o grămadă de ziare mototolite la îndemână, care fuseseră evident citite recent. Lângă canapea se afla un scaun de lemn, iar pe colţul spetezei acestuia atârna o pălărie din fetru tare, foarte ponosită şi deloc decentă, care arăta şi mai rău din pricina folosinţei îndelungate, şi era crăpată în câteva locuri. Lupa şi forcepsul care se aflau pe scaun indicau că pălăria fusese suspendată în acest mod în scopul examinării.

— Eşti ocupat, am spus eu. Poate te întrerup.

— Deloc. Sunt fericit să am un prieten cu care să pot discuta rezultatele cercetărilor mele. Chestiunea este una totalmente neînsemnată, a indicat brusc cu degetul mare pălăria cea veche, însă prezintă unele aspecte care nu sunt în întregime lipsite de interes, şi care sunt chiar instructive.

M-am aşezat în fotoliul său şi mi-am încălzit mâinile în faţa focului ce trosnea, căci se lăsase un îngheţ pătrunzător, iar ferestrele erau acoperite de cristale de gheaţă.

— Presupun, am remarcat, că, aşa simplu precum pare, acest lucru are legătură cu moartea cuiva, că este indiciul care te va îndruma să găseşti soluţia vreunui mister şi să pedepseşti vreo crimă.

— Nu, nu. Nici o crimă, a spus Sherlock Holmes, râzând. Doar unul din acele micuţe incidente bizare care au loc atunci când patru milioane de fiinţe se îmbrâncesc una pe alta în perimetrul câtorva kilometri pătraţi. Date fiind acţiunile şi reacţiile unui asemenea furnicar de oameni, te poţi aştepta la orice combinaţie posibilă de evenimente, şi pot apărea o mulţime de mici probleme izbitoare şi stranii, fără să fie însă criminale. Am avut deja experienţa unora de acest gen.

— Într-o asemenea măsură, am remarcat eu, că din ultimele şase cazuri la care se referă însemnările mele, trei nu au fost, legal vorbind, deloc nişte crime.

— Exact. Faci aluzie la încercarea mea de a recupera hârtiile Irenei Adler, la cazul ciudat al domnişoarei Mary Sutherland şi la aventura bărbatului cu buza răsfrântă. Ei bine, n-am nici o îndoială că această mică chestiune va intra în aceeaşi categorie inocentă. Îl ştii pe Peterson, comisionarul?

— Da.

— Acest trofeu îi aparţine.

— Este pălăria lui.

— Nu, nu, el a găsit-o. Proprietarul ei este necunoscut. Te implor să nu o priveşti ca pe o pălărie boţită ci ca pe o problemă intelectuală. Dar să-ţi spun în primul rând cum a

ajuns aici. A apărut în dimineaţa zilei de Crăciun, însoţită de o gâscă grasă, care sunt sigur că se prăjeşte în acest moment pe foc la Peterson acasă. Faptele sunt acestea: cam pe la patru în dimineaţa de Crăciun, Peterson, care este, aşa cum ştii, un tip foarte onest, se întorcea de la un mic chef şi se îndrepta spre casă pe drumul Tottenham Court. La lumina gazului, a văzut în faţa lui un bărbat mai degrabă înalt, clătinându-se uşor şi cărând o gâscă albă atârnată de umăr. Când ajunsese la colţul străzii Godge, a izbucnit o ceartă între acest necunoscut şi un mic grup de huligani. Unul dintre aceştia i-a răsturnat pălăria, fapt pentru care el şi-a ridicat bastonul să se apere şi, balansându-l deasupra capului, a făcut ţăndări vitrina din spatele său. Peterson s-a grăbit înainte pentru a-l apăra pe necunoscut de cei care îl asaltau; dar bărbatul, şocat de faptul că spărsese vitrina şi văzând o persoană în uniformă, care arăta oficial, alergând spre el, şi-a scăpat gâscă, a luat-o la fugă şi a dispărut prin labirintul de străduţe care se află în spatele drumului Tottenham Court. La apariţia lui Peterson, huliganii au fugit şi ei, astfel încât acesta a rămas stăpânul câmpului de bătălie şi de asemenea al prăzii în urma victoriei, sub forma acestei pălării boţite şi a unei gâşte de Crăciun absolut ireproşabile.

— Pe care desigur le-a înapoiat proprietarului?

— Dragul meu tovarăş, tocmai asta e problema. Este adevărat că pe o mică felicitare ce fusese legată de piciorul stâng al păsării era scris „Pentru D-na Henry Baker”, şi este de asemenea adevărat că iniţialele „H. B.” se află şi pe căptuşeala pălăriei, dar întrucât există câteva mii de Baker şi câteva sute de Henry Baker în acest oraş al nostru, nu este uşor să înapoiezi obiectele pierdute de vreunul dintre ei.

— Ce a făcut atunci Peterson?

— Mi-a adus mie atât pălăria cât şi gâscă, ştiind că mă interesează chiar şi cele mai mici probleme. Am ţinut găsea până în această dimineaţă, când a devenit vădit că, în ciuda

uşorului îngheţ, ar fi bine să fie mâncată fără întârziere. Cel care a găsit-o a luat-o prin urmare cu el pentru a-i împlini destinul ultim de gâscă, în timp ce eu reţin în continuare pălăria domnului necunoscut, care şi-a pierdut cina de Crăciun.

— Nu a dat vreun anunţ?

— Nu.

— Atunci, ai vreun indiciu în privinţa identităţii sale?

— Numai în măsura în care îl pot deduce.

— Pe baza pălăriei?

— Exact.

— Dar glumeşti. Ce poţi înţelege din acest vechi fetru mototolit?

— Iată-mi lupa. Îmi cunoşti metodele. Tu ce poţi înţelege privind individualitatea bărbatului care a purtat acest obiect?

Am luat obiectul zdrenţuit în mâini şi l-am întors cu un fel de milă. Era o pălărie neagră foarte comună, de obişnuita formă rotundă, tare şi arătând şi mai rău din pricina purtatului. Căptuşeala fusese de mătase roşie, dar era foarte decolorată. Nu avea pe ea numele celui care o făcuse, însă, aşa cum remarcase Holmes, iniţialele „H. B.” erau mâzgălite pe o parte. Borul fusese găurit pentru a se introduce ceva care s-o ţină, dar elasticul lipsea. În rest, era crăpată, excesiv de prăfuită şi pătată în câteva locuri, deşi părea să fi fost făcută o încercare de a ascunde părţile decolorate, mânjindu-le cu cerneală.

— Nu pot vedea nimic, am spus eu, dându-i-o înapoi prietenului meu.

— Din contră, Watson, poţi vedea totul. Nu reuşeşti, însă, să raţionezi pe baza a ceea ce vezi. Eşti prea timid în privinţa inferenţelor pe care le faci.

— Atunci, te roG. Spune-mi pe poţi infera pe baza acestei pălării?

A ridicat-o şi s-a uitat la ea în ciudata sa manieră introspectivă, care îi era caracteristică.

— Este poate mai puţin sugestivă decât ar fi putut fi, a remarcat el, şi totuşi există câteva inferenţe care sunt foarte clare, şi altele câteva care sunt cel puţin foarte probabile. Dacă ne luăm după aparenţe, este fireşte evident că bărbatul era foarte intelectual şi de asemenea că a fost cât se poate de prosper în ultimii trei ani, deşi trece acum printr-o perioadă foarte proastă. A fost prevăzător, însă acum este mai puţin decât înainte, ceea ce sugerează un regres moral, care luat împreună cu declinul sorţii sale, pare să indice influenţa nefastă a ceva asupra lui, probabil a băuturii. Aceasta poate fi de asemenea explicaţia faptului evident că soţia lui a încetat să-l iubească.

— Dragul meu Holmes!

— Şi-a păstrat însă într-o anumită măsură respectul de sine, a continuat el, ignorându-mi protestele. Este un om care duce o viaţă sedentară, iese puţin, nu mai face sport deloc, este de vârstă mijlocie, are părul cărunt pe care şi l-a tăiat de câteva zile şi pe care şi-l dă cu briantină. Acestea sunt faptele mai evidente care pot fi deduse pe baza acestei pălării. De asemenea, că este extrem de improbabil să aibă gaz în casă.

— Holmes, cu siguranţă, glumeşti.

— Deloc. Este posibil ca, chiar şi acum, când îţi dau aceste rezultate, să nu fii capabil să vezi cum am ajuns la ele?

— Nu mă îndoiesc deloc că sunt foarte stupid, dar trebuie să-ţi mărturisesc că nu sunt capabil să te urmez. De exemplu, cum ai dedus că acest bărbat era intelectual?

Drept răspuns, Holmes şi-a trântit pălăria pe cap. I-a venit direct peste frunte, oprindu-i-se pe nas.

— Este o chestiune de volum, a spus el; un om cu un creier atât de mare trebuie că are ceva în el.

— Declinul sorţii sale, atunci?

— Această pălărie e veche de trei ani. Aceste boruri plate, răsucite pe margini, au apărut atunci. Este o pălărie de cea mai bună calitate. Uită-te la panglica de mătase în dungi şi la căptuşeala excelentă. Dacă acest om şi-a permis să

cumpere o pălărie atât de scumpă acum trei ani, şi nu a avut nici o altă pălărie de atunci încoace, cu siguranţă a coborât pe scara socială.

— Ei bine, aceasta-i, fireşte, destul de clar. Dar în privinţa prevederii şi a regresului moral?

Sherlock Holmes a râs.

— Iată prevederea, a spus el, punându-şi degetul pe micul disc şi copca unde ar fi trebuit să fie prinsă siguranţa pălăriei. Nu se află niciodată acolo când o cumperi. Dacă acest om a comandat aşa ceva, aceasta semnifică prevedere într-o anumită măsură, dat fiind că s-a îngrijit să ia această măsură de precauţie împotriva vântului. Dar întrucât vedem că a rupt elasticul şi nu a încercat să-l înlocuiască, este clar că acum are mai puţin spirit de prevedere decât înainte, ceea ce face dovada unei naturi slăbite. Pe de altă parte, a încercat să ascundă unele din aceste pete de pe fetru mânjindu-le cu cerneală, ceea ce este un semn că nu şi-a pierdut total respectul de sine.

— Raţionamentul tău este cu siguranţă plauzibil.

— Celelalte puncte, cum că este de vârstă mijlocie, că are părul grizonant, pe care şi l-a tăiat recent, şi că foloseşte briantină, pot fi toate înţelese examinând cu atenţie partea inferioară a căptuşelii. Lupa scoate la iveală un mare număr de fire de păr, tăiate de foarfecele bărbierului. Toate par a fi lipicioase şi există un miros distinct de briantină. Acest praf, vei observa, nu este acela nisipos şi gri de pe stradă ci praful pufos şi cafeniu din casă, ceea ce arată că a fost atârnată înăuntru în cea mai mare parte a timpului, în timp ce urmele de umezeală de pe interior constituie o dovadă categorică că cel care a purtat-o transpira foarte mult şi că, prin urmare, nu prea putea fi într-o stare fizică bună.

— Dar soţia lui, ai spus că a încetat să-l iubească.

— Această pălărie nu a fost periată timp de săptămâni. Dacă te văd, dragul meu Watson, cu praful acumulat de o săptămână pe pălărie şi dacă soţia ta te lasă să ieşi într-o

asemenea stare, o să mă tem că şi tu ai fost îndeajuns de nenorocit să pierzi afecţiunea soţiei tale.

— Dar poate fi celibatar.

— Nu cred, ducea gâscă acasă soţiei lui ca ofrandă a păcii. Aminteşte-ţi felicitarea de pe piciorul păsării.

— Ai un răspuns la toate. Dar cum naiba ai putut deduce că nu are gaz?

— O pată de seu, sau chiar două pot apărea din întâmplare; dar când văd nu mai puţin de cinci, cred că poate exista puţină îndoială că individul este în contact frecvent cu seul arzând – probabil urcă scările noaptea cu pălăria într-o mână şi o lumânare ce se scurge în cealaltă. Oricum, nu putea să se păteze cu seu de la lumina de gaz. Eşti satisfăcut?

— Păi, este foarte ingenios, am spus eu, râzând. Dar întrucât, aşa cum ai spus acum, nu a fost comisă nici o crimă şi nu s-a făcut nici un rău cu excepţia pierderii unei gâşte, toate acestea par a fi mai degrabă o pierdere de energie.

Sherlock Holmes deschisese gura să-mi răspundă, când uşa s-a deschis brusc şi Peterson, comisionarul, s-a năpustit în apartament, cu obrajii înroşiţi şi faţa unuia mut de uimire.

— Gâscă, domnule Holmes! Găsea, domnule!, a căscat el gura.

— Ei? Ce-i cu ea, atunci? A înviat şi a zburat pe uşa de la bucătărie? Holmes s-a răsucit pe sofa ca să vadă mai bine faţa agitată a omului.

— Iată, domnule! Ia vedeţi ce a găsit soţia mea în guşa ei! A întins mâna arătându-ne în mijlocul palmei o piatră ce scânteia extrem de puternic, ceva mai mică decât un bob de fasole, dar de o asemenea puritate şi strălucire că lucea ca ceva electric în căuşul întunecat al mâinii sale.

Sherlock Holmes s-a ridicat cu un fluierat.

— Pe Joe, Peterson!, a spus el, aceasta este realmente o comoară descoperită întâmplător. Presupun că ştii ce este?

— Un diamant, domnule? O piatră preţioasă. Taie sticla ca şi cum ar fi chit.

— Este mai mult decât o piatră preţioasă. Este piatra preţioasă.

— Nu cumva carbunculul albastru al Contesei de Morcar!, am strigat eu.

— Exact acela. Fireşte că îi ştiu dimensiunile şi forma, dat fiind că am citit anunţul despre el în The Times în fiecare zi în ultima vreme. Este absolut unic, iar valoarea lui poate fi doar presupusă, dar recompensa de 1.000 de lire nu este cu siguranţă nici măcar a douăzecea parte din preţul lui pe piaţă.

— O mie de lire! Dumnezeule mare şi bun! Comisionarul a căzut pe un scaun, holbându-se de la unul la altul.

— Aceasta este recompensa, şi am motivele mele să cred că există nişte consideraţii de ordin sentimental în fundal, care ar face-o pe contesă să renunţe la jumătate din averea ei numai să poată să-şi recupereze piatra.

— A fost pierdută, dacă îmi amintesc corect, la hotelul Cosmopolitan, am remarcat eu.

— Chiar aşa este, în 22 decembrie, exact acum cinci zile. John Horner, un instalator, a fost acuzat că ar fi sustras-o din cutia de bijuterii a doamnei. Dovezile împotriva lui au fost atât de puternice că acest caz a fost supus consideraţiei tribunalului. Am o relatare referitoare la aceasta aici, cred. A scotocit printre ziare, uitându-se la date până când în final a desfăcut unul, l-a împăturit în două şi a citit următorul paragraf:

— Furtul bijuteriei de la hotelul Cosmopolitan. John Horner, 26 de ani, instalator, a fost arestat, fiind acuzat de a fi sustras pe 22 a lunii curente din cutia de bijuterii a contesei de Morcar valoroasa piatră cunoscută sub numele de Carbunculul Albastru. James Ryder, servitorul principal al hotelului, a făcut o depoziţie potrivit căreia l-a introdus pe Horner în camera de toaletă a contesei de Morcar în ziua furtului, pentru ca acesta să sudeze a doua bară a

grătarului, care se desprinsese. A rămas puţin cu Horner, dar a fost, în cele din urmă chemat, altundeva. Când s-a întors, a descoperit că Horner dispăruse, că biroul fusese forţat şi că micuţa casetă de marochin în care, din câte s-a aflat mai târziu, contesa obişnuia să-şi ţină bijuteriile, zăcea goală pe masa de toaletă. Ryder a dat imediat alarma, iar Horner a fost arestat în aceeaşi seară; dar piatra nu a putut fi găsită nici asupra persoanei sale nici în locuinţa lui. Catherine Cusack, servitoarea contesei, a depus mărturie că a auzit strigătul de consternare al lui Ryder atunci când acesta a descoperit furtul, şi că s-a năpustit în cameră unde lucrurile stăteau aşa cum au fost descrise de martorul din urmă. Inspectorul Bradstreet din divizia B a depus mărturie cum a decurs arestarea lui Horner, care s-a luptat disperat şi şi-a susţinut cu putere nevinovăţia. Existând dovezi ale unei condamnări anterioare, magistratul a refuzat să se ocupe de delict în mod sumar, înaintându-l spre atenţie tribunalului. Horner, care dădea semne de emoţie puternică în timpul procedurii, a leşinat auzind această decizie şi a fost transportat afară din tribunal.

— Hm! Cam atât în ce priveşte poliţia tribunalului, a spus Holmes gânditor dând ziarul la o parte. Problema pe care o avem de rezolvat acum este şirul evenimentelor ce a dus de la cutia de bijuterii forţată la guşa unei gâşte de pe drumul Tottenham Court. Vezi, Watson, micile noastre deducţii au luat pe neaşteptate un aspect mai important şi mai puţin nevinovat. Iată piatra; piatra a apărut din gâscă, iar găsea a apărut de la domnul Henry Baker, domnul cu o pălărie uzată şi toate celelalte caracteristici cu care te-am plictisit. Prin urmare, acum trebuie să încercăm foarte serios să-l găsim pe acest domn şi să vedem ce rol a jucat în acest mic mister. Pentru a face aceasta, trebuie să încercăm mai întâi cele mai simple mijloace, iar acestea constau fără îndoială într-un anunţ în toate ziarele de seară. Dacă acesta dă greŞ. O să recurg la alte metode.

— Ce o să spui?

— Dă-mi un creion şi bucata aceea de hârtie. Acum, aşa: „Găsite la colţul străzii Godge o gâscă şi o pălărie de fetru neagră. Domnul Henry Baker le poate lua venind la 6:30 în această seară pe strada Baker, nr.221B”. Este clar şi concis.

— Foarte. Dar îl va citi?

— Păi sigur o să fie atent la ziare, întrucât pentru un om sărac pierderea a fost una serioasă. Evident, a fost atât de înfricoşat de ghinionul lui de a sparge vitrina şi de apropierea lui Peterson că nu s-a gândit la nimic altceva decât să fugă, dar de atunci încoace trebuie că a regretat amarnic impulsul care l-a făcut să-şi scape pasărea. Iar, introducerea numelui său îl va face să vadă anunţul, căci toţi cei care-l cunosc îi vor atrage atenţia asupra lui. Poftim, Peterson, repede-te la agenţia de publicitate şi dă acest anunţ în ziarele de seară.

— În care din ele, domnule?

— O, în the Globe, Star, Pall Mall, St. James’s, Evening News Standard, Echo şi oricare altele care îţi vin în minte.

— Foarte bine, domnule. Iar această piatră?

— Ah, da, o să ţin piatra. Mulţumesc. Şi, Peterson, pur şi simplu cumpără o gâscă pe drumul de întoarcere şi las-o la mine, căci trebuie să avem una pentru a i-o da acestui domn în locul celei pe care o înfulecă acum familia ta.

După ce comisionarul a plecat, Holmes a luai piatra, ţinând-o la lumină.

— Este un lucru frumos, a spus el. Uită-te numai cum luceşte şi scânteiază. Fireşte, este nucleul şi centrul crimei. Orice piatră bună este aşa ceva. Sunt momelile favorite ale diavolului. În cazul pietrelor mai mari şi mai vechi, fiecare faţetă înseamnă o faptă sângeroasă. Această piatră nu are încă douăzeci de ani. A fost găsită în malul fluviului Amoy în sudul Chinei, şi este neobişnuită prin aceea că are toate caracteristicile carbunculului, cu excepţia faptului că are culoarea albastră în loc de roşu rubiniu. În ciuda lipsei sale de vechime, a avut deja un trecut sinistru. Această piatră de 2,6 grame din cărbune cristalizat a provocat două crime, un

atac cu vitriol, o sinucidere şi câteva jafuri. Cine s-ar putea gândi că o jucărie atât de frumoasă ar putea să te ducă la spânzurătoare şi închisoare? O s-o închid acum în seiful meu, şi o să-i trimit un rând contesei să-i spun că o avem.

— Crezi că acest om, Horner, este nevinovat?

— Nu pot spune.

— Ei bine, atunci, crezi că celălalt, Henry Baker, a avut ceva de-a face cu aceasta?

— Cred că este mai probabil ca Henry Baker să fie un om absolut nevinovat, care n-a avut nici cea mai mică idee că pasărea pe care o ducea avea o valoare mult mai mare decât dacă ar fi fost făcută din aur masiv. Voi afla însă aceasta pe baza unui test foarte simplu, dacă ni se răspunde anunţului.

— Şi nu poţi face nimic până atunci?

— Nimic.

— În acest caz, o să-mi văd de ocupaţia obişnuită. Dar o să mă întorc deseară la ora pe care ai menţionat-o, căci vreau să văd soluţia unei probleme atât de încurcate.

— Voi fi foarte bucuros să te văd. Iau cina la şapte. Cred că o să am sitar. Apropo, date fiind întâmplările din urmă, poate ar trebui să-i cer doamnei Hudson să-i cerceteze guşa.

Am fost reţinut de un caz şi de abia după şase jumătate am ajuns din nou pe strada Baker. Pe când mă apropiam de casă, am zărit un bărbat înalt cu o bonetă scoţiană şi o manta încheiată până la bărbie aşteptând afară în semicercul strălucitor proiectat de fereastră. Exact când am sosit, uşa a fost deschisă şi am fost conduşi în camera lui Holmes.

— Sunteţi domnul Henry Baker, presupun, a spus el, ridicându-se din fotoliu şi salutându-l pe vizitator, cu aerul său amabil care îi venea atât de uşor şi prompt. Vă rog luaţi acest scaun lângă foc, domnule Baker. Este o noapte rece, şi observ că circulaţia dumitale este mai obişnuită cu vara

decât cu iarna. Ah, Watson, ai picat exact la momentul potrivit. Aceasta este pălăria dumitale, domnule Baker?

— Da, domnule, aceasta este fără îndoială pălăria mea.

Era un bărbat mare cu umeri rotunzi, un cap masiv şi o faţă latră, inteligentă, terminându-se într-o barbă castanie, încărunţită şi ascuţită. O roşeaţă pe nas şi obraji şi tremurul uşor al mâinii întinse mi-au adus în minte presupunerea lui Holmes privind obiceiurile acestuia. Redingota sa neagră demodată era încheiată la toţi nasturii, avea gulerul ridicat, iar încheieturile uscăţive i se iveau din mâneci, fără să se vadă vreo manşetă sau cămaşă. Vorbea într-o manieră înceată şi sacadată, alegându-şi cuvintele cu grijă, şi făcea pe ansamblu impresia unui om învăţat care a fost bătut de soartă.

— Am păstrat aceste lucruri câteva zile, a spus Holmes, pentru că am aşteptat să găsim vreun anunţ de la dumneata în care să-ţi dai adresa. Nu înţeleg de ce nu aţi făcut-o.

Vizitatorul nostru a râs mai degrabă ruşinat.

— Nu prea am avut aşa de mulţi şilingi pe cât obişnuiam să am odată, a remarcat el. N-am avut nici o îndoială că banda de huligani care m-a atacat a luat cu ea atât pălăria cât şi gâscă. N-am vrut să cheltuiesc mai mulţi bani în încercarea lipsită de speranţă de a le recupera.

— Foarte firesc. Apropo, în ceea ce priveşte pasărea, am fost obligaţi s-o mâncăm.

— Aţi mâncat-o?! Vizitatorul s-a ridicat pe jumătate de pe scaunul său, în tulburarea care l-a cuprins.

— Da, n-ar fi folosit nimănui să n-o fi făcut. Dar presupun că această gâscă de pe bufet, care are cam aceeaşi greutate şi este absolut proaspătă, va fi la fel de bună pentru dumneata?

— Oh, sigur, sigur, a răspuns domnul Baker cu un oftat de uşurare.

— Fireşte, avem încă penele, picioarele, guşa şi aşa mai departe din pasărea dumitale, prin urmare dacă doriţi…

Omul a izbucnit într-un râs puternic.

— Aş putea să le folosesc ca suveniruri ale aventurii mele, a spus el, dar dincolo de asta nu pot vedea la ce mi-ar putea sluji părţile împrăştiate ale fostei mele cunoştinţe. Nu, domnule, cred că, având permisiunea dumitale, o să-mi limitez atenţia la excelenta pasăre pe care o zăresc pe bufet.

Sherlock Holmes mi-a aruncat o privire ascuţită, dând uşor din umeri.

— Iată-vă pălăria, atunci, şi pasărea, a spus el. Apropo, v-ar deranja să-mi spuneţi de unde aţi procurat-o pe cea din urmă? Sunt întrucâtva expert în păsări de curte, şi rar am mai văzut o gâscă atât de bine făcută.

— Fireşte, domnule, a spus Baker, care se ridicase şi îşi vârâse posesiunea nou însuşită sub braţ. Suntem câţiva care frecventăm hanul Alpha, în apropiere de Muzeu – stăm chiar în muzeu în timpul zilei, înţelegeţi. În acest an, buna noastră gazdă, pe nume Windigate, a format un club al gâştelor, prin intermediul căruia, în schimbul câtorva pence pe săptămână urma să primim fiecare câte o pasăre la Crăciun. Mi-am plătit corect banii, iar restul vă este cunoscut. Vă sunt foarte îndatorat, domnule, căci o bonetă scoţiană nu se potriveşte nici cu vârsta, nici cu seriozitatea mea. Într-o manieră comic de pompoasă, s-a înclinat solemn în faţa noastră şi a plecat.

— Asta în ceea ce-l priveşte pe domnul Baker, a spus Holmes, după ce a închis uşa în urma lui. Este cât se poate de sigur că nu ştie absolut nimic despre această chestiune. Ţi-e foame, Watson?

— Nu în mod deosebit.

— Atunci îţi sugerez să ne transformăm cina în supeu şi să urmăm acest indiciu cât este încă cald.

— Neapărat.

Era o noapte extrem de rece, deci ne-am pus mantalele şi ne-am înfăşurat fulare în jurul gâturilor. Afară, stelele străluceau rece pe cerul fără nori, iar respiraţia trecătorilor

străpungea aerul ca nişte împuşcături. Paşii noştri răsunau clar şi zgomotos pe când ne deplasam ritmic prin cartierul doctorilor, strada Wimpole, strada Harley şi astfel prin strada Wigmore în strada Oxford. Într-un sfert de oră am ajuns în Bloomsbury la hanul Alpha, care este un mic han pe colţul uneia din străzile care intră în Holborn. Holmes a deschis uşa bufetului şi a comandat două pahare de bere proprietarului rumen la faţă, cu şorţ alb.

— Dacă este la fel de bună ca gâştele dumneavoastră, berea dumitale trebuie să fie excelentă, a spus el.

— Gâştele mele! Omul a părut a fi surprins.

— Da. Am vorbit numai acum o jumătate de oră cu domnul Henry Baker, care a fost membru al clubului dumneavoastră de gâşte.

— Ah! Da, înţeleg. Dar vedeţi, domnule, nu sunt gâştele noastre.

— Aşa! Ale cui sunt atunci?

— Păi, am cumpărat două duzini de la un vânzător din Covent Garden.

— Realmente? Ii ştiu pe unii dintre ei. Despre care e vorba?

— Numele lui este Breckinridge.

— Ah! Nu-l cunosc. Păi în sănătatea dumitale, domnule, şi pentru prosperitatea casei dumitale. Noapte bună.

— Acuma, în ceea ce-l priveşte pe domnul.

Breckinridge, a continuat el, încheindu-se la manta când am ieşit în aerul îngheţat. Ţine minte, Watson, că deşi avem un lucru atât de simplu ca o gâscă la un capăt al acestui lanţ, avem la celălalt un om care va primi cu siguranţă şapte ani de închisoare, dacă nu îi putem dovedi nevinovăţia. Este posibil ca investigaţia noastră să-i confirme numai vinovăţia, dar. În orice caz, urmăm o pistă care a fost trecută cu vederea de poliţie şi care ne-a fost oferită de o şansă neobişnuită. Hai s-o urmăm până la capăt. Cu feţele spre sud, deci, şi marş rapid!

Am traversat Holborn, am luat-o pe strada Endell şi astfel, printr-un zigzag de străzi murdare, am ajuns în piaţa Covent Garden. Una dintre prăvăliile cele mai mari avea pe ea numele lui Breckinridge, iar proprietarul, un bărbat cu o faţă ascuţită ca de cal şi cu nişte favoriţi îngrijiţi ajuta un băiat să tragă obloanele.

— Bună seara. Este o noapte rece, a spus Holmes.

Vânzătorul a dat din cap, aruncând o privire întrebătoare spre tovarăşul meu.

— Nu mai aveţi gâşte, din câte văd, a continuat Holmes, arătând lespezile de marmură goale.

— O să aveţi cinci sute mâine dimineaţă.

— Asta nu mă ajută.

— Păi, mai sunt câteva pe tejgheaua luminată de gaz.

— Ah, dar dumneavoastră mi-aţi fost recomandat.

— De cine?

— De proprietarul lui Alpha.

— O, da. I-am trimis două duzini.

— Au fost nişte păsări excelente. De unde le-aţi procurat?

Spre surpriza mea, întrebarea i-a provocat vânzătorului o ieşire de furie.

— Acuma, domnule, a spus el, ţinând capul ridicat şi mâinile în şolduri, unde vreţi să ajungeţi? Hai să vorbim pe şleau acum.

— Este foarte clar. Aş vrea să ştiu cine v-a vândut gâştele pe care le-aţi trimis la Alpha.

— Ei bine, atunci, n-o să vă spun. Ei acum!

— O, nu este ceva important; dar nu înţeleg de ce sunteţi atât de nervos din pricina unui astfel de nimic.

— Nervos! Aţi fi poate la fel de nervos, dacă aţi fi fost la fel de sâcâit ca mine. Odată ce am plătit nişte bani buni pentru un lucru bun, afacerea ar trebui să se încheie aici. Dar, în loc de asta, sunt asaltat cu „Unde sunt gâştele?” şi „Cui i le-ai vândut?” şi „Ce vrei în schimbul gâştelor?” Auzind zarva ce se face în legătură cu ele, ai crede că au fost singurele gâşte din lume.

— Păi, n-am nici o legătură cu persoanele care v-au pus astfel de întrebări, i-a spus Holmes indiferent. Dacă nu vreţi să ne spuneţi, prinsoareA. Cade, asta-i tot. Dar sunt întotdeauna gata să-mi susţin opiniile în ceea ce priveşte păsările de curte, şi am pariat pe cinci lire că pasărea pe care am mâncat-o a fost crescută la ţară.

— Ei bine, atunci, aţi pierdut cele cinci lire, căci a fost crescută la oraş, a spus furios vânzătorul.

— Nu poate fi adevărat.

— Vă spun că aşa este.

— Nu cred.

— Credeţi că ştiţi mai multe despre orătănii decât mine, care m-am ocupat de ele de când eram mic copil?

Vă spun că toate acele păsări care au ajuns la Alpha au fost crescute la oraş.

— N-o să mă convingeţi niciodată să cred aşa ceva.

— Vreţi să faceţi o prinsoare atunci?

— Doar o să vă iau hanii, căci ştiu că am dreptate. Dar pariez pe o liră, numai ca să vă învăţ să nu fiţi încăpăţânat.

Vânzătorul a chicotit foarte iritant.

— Adu-mi registrele, Bill, a spus el. Băiatul a adus un volum mic şi subţire şi unul mare şi unsuros, aşezându-le împreună sub lampa ce atârna.

— Acum, domnule Plin de sine, a spus vânzătorul, am crezul că nu mai am gâşte, dar înainte de a termina veţi descoperi că mai este una în prăvălia mea. Vedeţi acest registru mic?

— Ei bine?

— Aceasta este lista persoanelor de la care cumpăr. O vedeţi? Bine atunci, aici pe această pagină sunt persoanele de la ţară, iar numerele de sub numele lor indică locul unde sunt socotelile în registrul cel mare. Acum! Vedeţi această pagină scrisă cu cerneală roşie? Bine, aceasta este o listă cu furnizorii mei de la oraş. Acuma, uitaţi-vă la cel de-al treilea nume. Pur şi simplu, citiţi-l cu voce tare.

— Doamna Oakshott, drumul Brixton, nr.117 – 249, a citit Holmes.

— Exact. Acuma căutaţi asta în registru. Holmes a căutat la pagina indicată.

— Iată, doamna Oakshott, drumul Brixton, nr. 117, furnizor de ouă şi orătănii.

— Ei, acum, care este ultima însemnare?

— 22 decembrie. Douăzeci şi patru de gâşte cu 7 şilingi şi 6pence.

— Exact. Poftim. Şi sub asta?

— Vândute domnului Windigate de la Alpha cu 12 şilingi.

— Ce mai puteţi spune acum?

Sherlock Holmes arăta foarte întristat. A scos o liră din buzunar şi a aruncat-o pe dale, îndepărtându-se cu aerul unui om al cărui dezgust este prea adânc pentru a fi exprimat în cuvinte. Câţiva metri mai încolo, s-a oprit sub un felinar, râzând încet şi cu poftă, după cum îi era felul.

— Când vezi un om cu favoriţii tăiaţi în acel fel şi cu sticluţa de gin ieşindu-i din buzunar, poţi întotdeauna să-l atragi cu un pariu, a spus el. Cred că nici dacă i-aş fi oferit 100 de lire, nu mi-ar fi dat nişte informaţii atât de complete ca acelea pe care mi le-a dat în ideea că îmi făcea rău cu această prinsoare. Ei bine, Watson, cred că ne apropiem de sfârşitul căutărilor noastre, şi singurul aspect care rămâne să fie clarificat este dacă ar trebui să mergem la această doamnă Oakshott în seara asta, sau dacă ar trebui s-o facem mâine. Din ceea ce a spus acel tip morocănos, este clar că mai există şi alţii pe lângă noi care sunt îngrijoraţi în această privinţă şi ar trebui…

Remarcile sale au fost întrerupte brusc de o gălăgie puternică care venea dinspre tejgheaua pe care tocmai o părăsisem. Întorcându-ne, am văzut un individ scund cu faţa ca de şobolan stând în mijlocul cercului de lumină gălbuie proiectată de lampa care se bălăngănea, în timp ce Breckinridge, vânzătorul, încadrat de uşa prăvăliei, îşi agita teribil pumnii la arătarea care se ferea.

— M-am săturat de voi şi de gâştele voastre, a strigat el. Aş vrea să vă duceţi toţi dracului. Dacă mai veniţi să mă sâcâiţi cu discuţiile voastre prosteşti, o să asmut câinele pe voi. O aduceţi pe doamna Oakshott aici şi o să-i răspund, dar ce aveţi voi de-a face cu asta? Am cumpărat cumva gâştele de la voi?

— Nu; dar una din ele a fost a mea, s-a văietat omuleţul.

— Ei bine, atunci, cere-i-o doamnei Oakshott.

— Ea mi-a spus să vă întreb pe dumneavoastră.

— Păi, poţi să-l întrebi pe regele Prusiei, la cât îmi pasă mie. M-am săturat de povestea asta. Ieşi de aici! S-a năpustit sălbatic înainte, iar cel care întreba a dispărut în întuneric.

— Ce bine! Asta s-ar putea să ne scutească de o vizită pe Brixton Road, mi-a şoptit Holmes. Vino cu mine şi o să vedem care-i treaba cu acest individ. Trecând printre grupurile risipite de oameni care hoinăreau pe lângă tarabele luminate, tovarăşul meu l-a ajuns ci repeziciune pe omuleţ, şi l-a atins pe umăr. Acesta s-a întors brusc, şi la lumina gazului am putut observa că îi dispăruse de pe faţă orice urmă de culoare.

— Cine sunteţi, atunci? Ce doriţi?, a întrebat el cu o voce tremurătoare.

— Mă scuzaţi, i-a spus Holmes cu blândeţe, dar am auzit fără să vreau întrebările pe care tocmai ce i le-aţi pus vânzătorului. Cred că v-aş putea fi de ajutor.

— Dumneavoastră? Cine sunteţi dumneavoastră? Cum aţi putea şti ceva despre asta?

— Numele meu este Sherlock Holmes. Este ocupaţia mea să ştiu ceea ce alţi oameni nu ştiu.

— Dar nu puteţi şti ceva despre asta?

— Scuzaţi-mă, ştiu totul despre asta. Încercaţi să daţi de urma unei gâşte care a fost vândută de doamna Oakshott de pe Brixton Road unui negustor numit Breckinridge, iar de acesta, la rândul lui, domnului Windigate de la Alpha, iar

de el clubului său, al cărui membru este domnul Henry Baker.

— O, domnule, dumneavoastră sunteţi exact persoana pe care am dorit s-o întâlnesc, a strigat omuleţul cu mâinile întinse şi degetele-i tremurând. Nici nu vă pot spune cât de interesat sunt de această poveste.

Sherlock Holmes a strigat o trăsură care trecea.

— În acest caz, ar fi mai bine să discutăm despre aceasta într-o cameră confortabilă decât în această piaţă în care bate vântul, a spus el. Dar înainte de a merge mai departe, vă rog, spuneţi-mi pe cine am onoarea de a ajuta.

Omul a ezitat o clipă.

— Numele meu este John Robinson, a răspuns el cu o privire piezişă.

— Nu, nu, numele dumneavoastră adevărat, a spus Holmes amabil. Este întotdeauna inconvenabil să faci afaceri cu o persoană cu nume fals.

O roşeaţă s-a ivit pe obrajii albi ai necunoscutului.

— Ei bine, a spus el, numele meu adevărat este James Ryder.

— Exact. Servitor principal la hotelul Cosmopolitan. Vă rog intraţi în această birjă şi o să pot să vă spun în curând tot ceea ce doriţi să aflaţi.

Omuleţul stătea uitându-se de la unul la celălalt dintre noi, cu nişte ochi pe jumătate speriaţi, pe jumătate plini de speranţă, ca unul care n-ar fi fost sigur dacă se afla în faţa unui chilipir sau a unei catastrofe. Apoi a intrat în birjă şi într-o jumătate de oră eram înapoi în salonul de pe strada Baker. În timpul călătoriei n-am vorbit deloc, dar respiraţia intensă şi firavă a însoţitorului nostru, precum şi încleştarea şi descleştarea mâinilor sale indicau încordarea nervoasă în care se afla.

— Iată-ne ajunşi!, a spus Holmes vesel, pe când intram pe rând în cameră. Focul este foarte binevenit pe o vreme ca asta. Se pare că vă este frig, domnule Ryder. Vă rog, aşezaţi-vă în fotoliul de nuiele. O să-mi încalţ papucii înainte

de a rezolva această mică problemă a dumneavoastră. Ei bine, deci! Doriţi să aflaţi ce s-a întâmplat cu gâştele acelea?

— Da, domnule.

— Sau mai degrabă, îmi închipui, cu găsea aceea. Cred că eraţi interesat de o pasăre anume – albă, cu o dungă neagră de-a curmezişul cozii.

Ryder tremura de emoţie.

— O, domnule, a strigat el, puteţi să-mi spuneţi unde a ajuns?

— A ajuns aici.

— Aici?

— Da, şi s-a dovedit a fi o pasăre extrem de neobişnuită. Nu mă mir că sunteţi interesat de ea. A făcut un ou după ce murise – cel mai frumos, strălucitor ou albastru care s-a văzut vreodată. Îl am aici în muzeul meu.

Vizitatorul nostru s-a ridicat în picioare clătinându-se, şi s-a prins cu mâna dreaptă de poliţa de deasupra căminului. Holmes a descuiat seiful său şi a ridicai carbunculul albastru, care strălucea ca o stea, cu o lucire rece, scânteietoare, multiplicată de faţetele sale. Ryder stătea holbându-se cu faţa contractată, nesigur dacă să-l ceară sau să se dezică de el.

— Crima dumneavoastră a fost descoperită, i-a spus Holmes încet. Revino-ţi, omule, sau altminteri o să cazi în foc! Dă-i braţul şi ajută-l să se aşeze pe scaun, Watson. N-are destulă îndrăzneală să-şi asume crima făcută nepedepsit. Dă-i puţin brandy. Aşa! Acuma mai arată puţin a om. Ce fărâmă de om, în orice caz!

Pentru o clipă, acesta s-a clătinat aproape să cadă, dar paharul de brandy i-a adus ceva culoare în obraji, şi stătea acum holbându-se cu o privire speriată la acuzatorul său.

— Dispun aproape de toate faptele şi de toate dovezile care îmi sunt necesare, deci există puţine lucruri pe care e necesar să mi le spuneţi. Totuşi, acele puţine fapte pot fi elucidate astfel încât cazul să fie pe deplin rezolvat.

Auziseşi, Ryder de această piatră albastră a contesei de Morcar?

— Catherine Cusack a fost aceea care mi-a spus de ea, a spus el cu o voce hârâită.

— Înţeleg – servitoarea doamnei. Ei bine, tentaţia de a face avere pe neaşteptate şi atât de uşor a fost mai tare decât tine, aşa cum a fost pentru oameni mai puternici înaintea ta; dar nu ai fost foarte onest în privinţa mijloacelor pe care le-ai folosit. Mi se pare, Ryder, că ai stofă de mare nemernic. Ai ştiut că acest om, Horner, instalatorul, a fost implicat în ceva asemănător înainte, şi că bănuiala va fi cu atât mai mult îndreptată împotriva sa. Ce ai făcut atunci? Aţi inventai o treabă de făcut în camera doamnei respective – tu şi complicea ta, Cusack – şi aţi făcut în aşa fel încât acesta să fie trimis s-o rezolve. Apoi, când a plecat, aţi forţat caseta cu bijuterii, aţi dat alarma şi aţi făcut ca acest om nefericit să fie arestat. Apoi ai…

Ryder s-a aruncat brusc pe covor, prinzând genunchii tovarăşului meu.

— Pentru Dumnezeu, fie-vă milă!, a ţipat el ascuţit. Gândiţi-vă la tatăl meu! La mama mea! Asta le va zdrobi inimile. N-am făcut niciodată înainte ceva rău! Şi nu o să mai fac vreodată. O să jur pe Biblie. O, nu înştiinţaţi tribunalul! Pentru numele lui Christos, nu o faceţi!

— Întoarce-te pe scaun!, i-a spus Holmes poruncitor. Este foarte uşor să îngenunchezi şi să le târăşti acum, dar nu te-ai gândit deloc la acest biet Horner acuzat de o crimă de care habar nu avea.

— O să dispar, domnule Holmes, o să plec din ţară, domnule. Astfel, acuzaţia împotriva lui va fi retrasă.

— Hm! O să vorbim despre asta. Şi acum hai să auzim relatarea exactă a pasului următor. Cum a ajuns piatra în gâscă, şi cum a ajuns gâscă în piaţă? Spune-ne adevărul, căci asta este singura ta şansă de salvare.

Ryder şi-a trecut limba peste buzele uscate.

— O să vă spun totul exact cum s-a întâmplat, domnule, a spus el. Atunci când Horner a fost arestat, mi s-a părut că ar fi cel mai bine să dispar imediat cu piatra, căci nu puteam şti în ce moment poliţia ar fi putut hotărî să mă percheziţioneze pe mine şi camera mea. Nu exista nici un loc în hotel unde s-ar fi aflat în siguranţă. Am ieşit, ca şi cum aş fi avut un comision de făcut, şi m-am îndreptat spre casa surorii mele. Sa măritat cu un bărbat numit Oakshott şi locuia pe Brixton Road, unde creştea orătănii pentru piaţă. Fiecare persoană pe care am întâlnit-o pe drum mi s-a părut a fi poliţist sau detectiv; şi, deşi era o noapte rece, până să ajung pe Brixton Road, sudoarea îmi şiroia pe faţă. Sora mea m-a întrebat ce se întâmplase şi de ce eram atât de palid; dar i-am spus că eram tulburat din pricina furtului bijuteriei de la hotel. Apoi m-am dus în curtea din spate şi am fumat puţin, întrebându-mă ce era cel mai bine de făcut.

Am avut odată un prieten numit Maudsley, care devenise complet imoral şi tocmai ce-şi executa pedeapsa la Pentonville. Într-o zi m-am întâlnit cu el şi a început să-mi vorbească despre procedeele hoţilor şi cum plasau ceea ce furau. Ştiam că era sincer cu mine căci ştiam ceva lucruri despre el; deci m-am hotărât să mă duc la Kilburn, unde locuia, şi să-i spun ce am făcut. Mi-ar fi putut spune cum să vând piatra. Dar cum să ajung la el în siguranţă? Mă gândeam la suferinţele prin care trecusem venind de la hotel. Puteam fi arestat şi percheziţionat în orice moment, şi mi-ar fi găsit piatra în buzunarul vestei. În momentul respectiv, mă sprijineam de zid şi mă uitam la gâştele care mergeau legănat pe lângă picioarele mele, când mi-a venit brusc o idee cum aş fi putut învinge cel mai bun detectiv care a trăit vreodată.

Cu câteva săptămâni în urmă, sora mea îmi spusese că pot avea cea mai bună gâscă ca dar de Crăciun, şi ştiam că întotdeauna se ţinea de cuvânt. Aveam să-mi iau găsea acum, şi aveam să-mi duc piatra la Kilburn în ea. În curte era un mic şopron, şi am împins una din păsări în spatele lui

una mare şi frumoasă, albă cu o coadă dungată. Am prins-o, şi, deschizându-i cu forţa ciocul, i-am împins piatra pe gâtlej în jos, până unde am putut ajunge cu degetul. Pasărea a înghiţit-o şi am simţit cum piatra a trecut prin gâtlejul ei ajungând în guşă. Dar creatura a început să dea din aripi şi să se zbată, şi sora mea a ieşit să vadă ce se întâmpla. Când m-am întors să-i vorbesc, animalul a scăpat şi a zburat printre celelalte.

— Ce făceai cu pasărea aceea, Jem?, spune ea.

— Păi, am spus eu, ai zis că-mi dai una de Crăciun şi le încercam să văd care este cea mai grasă.

— O, spune ea, pe a ta am pus-o deoparte, o numim pasărea lui Jem. Este cea mare şi albă de acolo. Sunt douăzeci şi şase, una pentru tine, una pentru noi şi două duzini pentru piaţă.

— Mulţumesc, Maggie, zic eu; dar dacă nu te deranjează, aş vrea-o mai degrabă pe aceea de care tocmai ce mă ocupam.

— Cealaltă este mai grea cu trei livre, a spus ea, şi am îngrăşat-o special pentru tine.

— Nu contează. O s-o am pe cealaltă şi o s-o iau acum, am spus eu.

— O, cum vrei, a spus ea, puţin iritată, pe care o vrei atunci?

— Cea albă cu o dungă pe coadă, cea din mijlocul cârdului.

— O, foarte bine. Omoar-o şi ia-o cu tine.

— Ei bine, am făcut ceea ce a spus, domnule Holmes, şi am cărat pasărea tot drumul până la Kilburn. I-am spus amicului meu ce făcusem, căci era o persoană căreia îţi venea uşor să-i spui aşa ceva. A râs până s-a înecat, şi am luat un cuţit şi am tăiat gâscă. Am îngheţat văzând că nu era nici urmă de piatra mea, şi mi-am dat seama că făcusem o greşeală teribilă. Am lăsat pasărea, m-am repezit înapoi la sora mea, şi m-am năpustit în curtea din spate. Nu mai era nici o pasăre acolo.

— Unde au dispărut toate, Maggie?, am strigat eu.

— La negustor, Jem.
— Care negustor?
— Breckinridge din Covent Garden.
— Dar era vreo alta cu o coadă dungată?, am întrebat, la fel cu aceea pe care am ales-o?
— Da, Jem; au fost două cu dungă pe coadă şi n-am putut niciodată să le deosebesc.
— Ei bine, atunci, fireşte că mi-am dat seama ce se întâmplase, şi am fugit cât de repede am putut la acest om, Breckinridge; dar vânduse lotul imediat şi nu a vrut să-mi spună un singur cuvânt la cine. L-aţi auzit dumneavoastră înşivă în seara asta. Totdeauna mi-a răspuns la fel. Sora mea crede că sunt pe cale să înnebunesc. Uneori cred asta chiar şi eu. Iar acum – acum sunt etichetat hoţ, fără să fi atins vreodată bogăţia pentru care mi-am vândut sufletul. Dumnezeu să-mi ajute!
Dumnezeu să-mi ajute! A izbucnit în nişte hohote convulsive de plâns, îngropându-şi faţa în mâini.
A urmat o tăcere îndelungată, întreruptă numai de respiraţia lui greoaie şi de bătăile ritmice făcute de Sherlock Holmes cu vârfurile degetelor pe marginea mesei. Apoi prietenul meu s-a ridicat şi a deschis uşa.
— Ieşi!, a spus el
— Ce, domnule! O, Dumnezeu să vă binecuvânteze!
— Nici un cuvânt în plus. Ieşi!
Şi n-a mai fost nevoie de vreun cuvânt. S-a auzit o forfotă, un tropăit pe scări, pocnetul uşii şi paşi fugind, răsunând clar pe stradă.
— La urma urmei, Watson, a spus Holmes, întinzându-şi mâna după pipa de lut, nu sunt plătit de poliţie să-i acopăr lipsurile. Dacă Horner ar fi în pericol, ar fi altceva; dar acest individ nu va apărea să depună mărturie împotriva lui, iar cazul va fi abandonat. Presupun că de fapt comut o pedeapsă, dar este posibil că salvez un suflet. Acest individ nu va mai face rău; este prea înfricoşat. Trimite-l la închisoare acum, şi faci din el un puşcăriaş pe viaţă. În plus,

este sezonul iertării, întâmplarea ne-a scos în cale o problemă extrem de specială şi ciudată, iar soluţionarea ei este propria-i recompensă. Dacă ai fi atât de bun să tragi de clopoţel, doctore, vom începe o altă investigaţie în care principala protagonistă va fi tot o pasăre.

AVENTURA BANDEI CU PETE.

Aruncând o privire peste însemnările mele despre mai mult de şaptezeci de cazuri în care am studiat în ultimii opt ani metodele prietenului meu Sherlock Holmes, găsesc multe tragice, unele comice, un număr mare doar ciudate, dar niciunul banal; căci lucrând aşa cum făcea el, mai degrabă din dragoste pentru arta sa decât pentru a se îmbogăţi, refuza să se ocupe de investigaţiile care nu aveau ceva neobişnuit sau chiar fantastic. Dintre toate aceste diverse cazuri, însă, nu-mi pot aminti niciunul care să fi prezentat nişte trăsături mai ciudate decât acela în care a fost implicată binecunoscuta familie Roylott de la Stoke Moran din Surrey. Evenimentele respective au avut loc la începutul relaţiei mele cu Holmes, când împărţeam, ca celibatari, aceeaşi locuinţă pe strada Baker. Probabil le-aş fi povestit înainte, dar promisesem la vremea respectivă că le voi ţine secrete, promisiune de care m-am eliberat numai luna trecută, datorită morţii premature a doamnei căreia îi fusese făcută. Este probabil mai bine că faptele vor fi acum făcute publice, căci am motive să cred că zvonurile privind moartea doctorului Grimesby Roylott, care s-au răspândit peste tot, fac povestea mai îngrozitoare chiar decât adevărul.

Pe la începutul lui aprilie 1883, m-am trezit într-o bună dimineaţă cu Sherlock Holmes stând în picioare, complet îmbrăcat, lângă patul meu. De regulă, se scula târziu şi, întrucât ceasul de pe poliţă arăta că era doar şapte şi un sfert, am clipit spre el surprins şi poate puţin resentimentar, căci şi eu aveam obiceiuri regulate.

— Regret foarte mult să te trezesc, Watson, a spus el, dar se pare că în această dimineaţă aceasta-i regula. Doamna

Hudson a fost trezită, ea m-a trezit pe mine, şi eu te trezesc pe tine.

— Despre ce este vorba atunci – e vreun incendiu?

— Nu, o clientă. Se pare că a sosit o tânără doamnă extrem de agitată, care insistă să mă vadă. Aşteaptă acum în salon. Acuma, dacă o tânără doamnă umblă prin oraş la ora asta şi scoală oamenii somnoroşi din paturi, presupun că are de comunicat ceva foarte urgent. Dacă se dovedeşte a fi un caz interesant, sunt sigur că vrei să-l urmăreşti de la început. M-am gândit oricum că ar trebui să te trezesc şi să-ţi dau această şansă.

— Dragul meu, nu l-aş rata pentru nimic în lume. Nimic nu-mi provoca vreo plăcere mai intensă decât să-l urmez pe Holmes în investigaţiile sale profesionale şi să-i admir deducţiile, la fel de rapide ca nişte intuiţii şi totuşi construite întotdeauna pe o bază logică, cu care rezolva problemele care îi erau propuse. M-am îmbrăcat repede şi în câteva minute eram gata să-mi însoţesc prietenul jos în salon. O doamnă îmbrăcată în negru şi complet acoperită de un văl şedea la fereastră, şi s-a ridicat când am intrat.

— Bună dimineaţa, doamnă, a spus Holmes vesel. Numele meu este Sherlock Holmes. Acesta este prietenul meu apropiat şi asociatul meu, doctorul Watson, faţă de care puteţi vorbi la fel de deschis ca faţă de mine. Ha! Mă bucur să observ că doamna Hudson a avut prezenţa de spirit să aprindă focul. Vă rog să vă trageţi înspre el, şi o să comand să vi se aducă o ceaşcă de cafea, căci observ că tremuraţi.

— Nu tremur de frig, A. Spus femeia încet, schimbându-şi locul după cum i se ceruse.

— De ce anume atunci?

— De frică, domnule Holmes. De groază. Şi-a ridicat vălul în timp ce vorbea, şi am putut vedea că se afla într-adevăr într-o stare de agitaţie demnă de milă, cu faţa toată contractată şi gri, cu ochii speriaţi şi neliniştiţi, ca aceia ai unui animal vânat. Trăsăturile şi silueta ei erau acelea ale unei femei de treizeci de ani, însă părul ei era presărat cu

premature fire cărunte, iar faţa ei avea o expresie obosită şi palidă. Sherlock Holmes a examinat-o cu una din privirile sale rapide şi atotcuprinzătoare.

— Nu trebuie să vă fie frică, i-a spus el calmând-o, aplecându-se înainte şi atingând-o uşor pe antebraţ. Vom pune în curând lucrurile la punct, nu am nici o îndoială. Aţi venit cu trenul dimineaţa asta, după câte văd.

— Mă cunoaşteţi atunci?

— Nu, dar observ că ţineţi un bilet de întoarcere în mâna stângă. Trebuie să fi pornit devreme şi, totuşi, înainte de a ajunge la gară, aţi călătorit ceva distanţă într-o caretă, pe drumuri noroioase.

Doamna a tresărit puternic şi s-a holbat uimită la tovarăşul meu.

— Nu e vorba de nici un mister, draga mea doamnă, i-a spus el zâmbind. Mâneca stângă a hainei dumneavoastră este stropită cu noroi în nu mai puţin de şapte locuri. Petele sunt cât se poate de proaspete. Nici un alt mijloc de transport decât o caretă nu împroaşcă cu noroi într-un asemenea mod, şi asta numai atunci când şezi în stânga vizitiului.

— Indiferent care este raţionamentul dumneavoastră, este în întregime corect, a spus ea. Am pornit de acasă la şase, am ajuns la Leatherhead la şase şi douăzeci, şi am sosit cu primul tren spre Waterloo. Domnule, nu mai rezist la această încordare nervoasă; voi înnebuni dacă mai ţine. Nu am pe cine să mă sprijin, cu excepţia unei singure persoane, care ţine la mine, iar el, bietul om, poate fi de puţin ajutor. Am auzit de dumneavoastră de la doamna Farintosh, pe care aţi ajutat-o la ceas de mare nevoie. De la dânsa am obţinut adresa dumneavoastră. O, domnule, nu credeţi că m-aţi putea ajuta şi pe mine, sau cel puţin să aruncaţi puţină lumină în întunericul adânc care mă înconjoară? În prezent n-am posibilitatea să vă recompensez pentru serviciile dumneavoastră, dar peste o lună sau şase săptămâni mă voi căsători şi voi fi stăpână pe

venitul meu, iar atunci cel puţin nu mă voi dovedi nerecunoscătoare.

Holmes s-a întors spre biroul lui şi, descuindu-l, a scos un mic registru pe care l-a consultat.

— Farintosh, a spus el. A, da, îmi amintesc cazul; era în legătură cu o diademă de opal. Cred că a fost dinainte de a ne cunoaşte, Watson. Tot ce pot spune, doamnă, este că voi fi fericit să acord cazului dumneavoastră aceeaşi grijă pe care am acordat-o aceluia al prietenei dumneavoastră. În ceea ce priveşte recompensa, profesia mea este propria-i recompensă, dar puteţi să-mi plătiţi în momentul care vă convine cel mai mult cheltuielile pe care e posibil să trebuiască să le fac. Iar acuma vă rog să ne expuneţi tot ceea ce ne poate ajuta să ne formăm o opinie în privinţa cazului dumneavoastră.

— Vai!, a răspuns vizitatoarea noastră, oroarea situaţiei mele constă în faptul că temerile mele sunt atât de vagi, iar bănuielile mele depind în întregime de lucruri mici, care ar putea părea neînsemnate altuia, şi chiar şi acela căruia dintre toţi ceilalţi am dreptul să-i cer ajutorul şi sfatul consideră tot ceea ce-i spun despre asta ca fiind imaginaţia unei femei cu nervii slabi. Nu o spune ca atare, dar pot s-o văd din răspunsurile sale calmante şi ochii lăsaţi. Dar am auzit, domnule Holmes, că dumneavoastră puteţi pătrunde adânc în multele răutăţi din inima omului. Mă puteţi sfătui cum să mă descurc printre pericolele care mă înconjoară.

— Sunt numai ochi şi urechi, doamnă.

— Numele meu este Helen Stoner, şi locuiesc cu tatăl meu vitreg, care este ultimul supravieţuitor al uneia dintre cele mai vechi familii saxone din Anglia, Roylott de la Stoke Moran, de la hotarul vestic al lui Surrey.

Holmes a dat afirmativ din cap.

— Numele îmi este familiar, a spus el.

— Familia s-a numărat într-o vreme printre cele mai bogate din Anglia, iar pământurile acesteia se întindeau peste hotare în Berkshire în nord şi Hampshire în vest. În

secolul trecut, însă, patru moştenitori succesivi au fost desfrânaţi şi risipitori, iar, în zilele regenţei, ruina familiei a fost până la urmă dusă la capăt de un jucător de cărţi. N-a mai rămas nimic cu excepţia câtorva acri de pământ şi a casei vechi de două sute de ani, care este ea însăşi sufocată de ipoteci. Ultimul proprietar şi-a târât existenţa acolo, ducând viaţa groaznică a unui aristocrat sărăcit; dar unicul său fiu, tatăl meu vitreg, văzând că trebuie să se adapteze noilor condiţii, a obţinut un avans de la o rudĂ. Ce i-a dat posibilitatea să-şi ia licenţa în medicină, şi a plecat la Calcutta, unde, datorită îndemânării sale profesionale şi tăriei sale de caracter, şi-a făcut o clientelă bogată. Însă, într-o izbucnire de furie, datorată unor jafuri comise în casă, şi-a bătut majordomul băştinaş până l-a omorât, şi a scăpat ca prin urechile acului să fie condamnat la moarte. A stat în schimb mult timp la închisoare, iar apoi s-a întors în Anglia ursuz şi dezamăgit.

Pe vremea când domnul Roylott stătea în India, s-a căsătorit cu mama mea, doamna Stoner, tânăra văduvă a maiorului Stoner din artileria din Bengal. Sora mea Julia şi cu mine eram gemene şi aveam doar doi ani când mama sa recăsătorit. Aceasta avea o sumă de hani considerabilă – nu mai puţin de 1.000 de lire pe an – pe care i-a lăsat-o în întregime moştenire doctorului Roylott atâta vreme cât locuiam cu el, cu menţiunea că o anumită sumă anuală trebuia să ne revină fiecăreia în caz că ne căsătoream. La scurt timp după întoarcerea noastră în Anglia, mama mea a murit – a fost omorâtă acum opt ani într-un accident de tren, în apropiere de Crewe. Doctorul Roylott a abandonat atunci încercările sale de a practica medicina la Londra, şi ne-a luat să locuim cu el în vechea casă a strămoşilor săi la Stoke Moran. Banii pe care ni i-a lăsat mama erau suficienţi pentru nevoile noastre şi nu părea să existe vreun obstacol în calea fericirii noastre.

— Dar la vremea respectivă, tatăl nostru vitreg s-a schimbat teribil. În loc să-şi facă prieteni şi să se viziteze cu

vecinii noştri, care au fost la început extrem de bucuroşi să vadă un Roylott din Stoke Moran înapoi în vechea reşedinţă a familiei sale, s-a închis în casă şi ieşea rareori altfel decât pentru a se certa sălbatic cu oricine îi ieşea în cale. Temperamentul violent atingând mania, a fost ereditar printre bărbaţii din familia sa, iar în cazul tatălui meu vitreg a fost cred intensificat de şederea sa îndelungată la tropice. Au avut loc o serie de încăierări ruşinoase care au ajuns la tribunalul de poliţie, până când în cele din urmă acesta a devenit teroarea salului, iar oamenii fugeau când se apropia, căci este un om extrem de puternic şi absolut de necontrolat când se înfurie.

Săptămâna trecută l-a aruncat pe fierarul din sat peste un parapet într-un pârâu şi, numai plătind toţi banii pe care i-am putut aduna, am putut să evit o altă expunere în public. Nu are nici un prieten cu excepţia ţiganilor rătăcitori, şi le permite acestor vagabonzi să se aşeze pe cei câţiva acri de pământ acoperiţi cu muri care reprezintă domeniul familiei, primind în schimb ospitalitatea corturilor acestora, şi uneori peregrinând împreună cu ei săptămâni în şir. Manifestă de asemenea o pasiune pentru animalele indiene, care îi sunt trimise de acolo, şi are la momentul de faţă un leopard şi un babuin care rătăcesc liberi pe pământurile sale, şi care le inspiră sătenilor aproape tot atât de multă frică ca şi stăpânul lor.

Vă puteţi imagina, din ceea ce vă spun, că biata mea soră. Julia şi cu mine nu aveam prea mari plăceri în viaţă. Nici un servitor nu vroia să rămână la noi, şi multă vreme am făcut toată munca în casă. Avea doar treizeci de ani când a murit, şi totuşi părul ei începuse deja să se albească, exact ca şi al meu.

— Sora dumitale a murit, deci?

— A murit acum doi ani şi despre moartea ei vreau să vă vorbesc. Puteţi înţelege că trăind viaţa pe care v-am descris-o, era puţin probabil să cunoaştem pe cineva de aceeaşi vârstă şi poziţie. Aveam totuşi o mătuşă, sora

necăsătorită a mamei mele, domnişoara Honoria Westphail, care locuieşte aproape de Harrow, şi ni se permitea ocazional să-i facem scurte vizite acasă. Julia a mers acolo de Crăciun acum doi ani, şi a întâlnit un maior de marină cu jumătate de soldă cu care s-a logodit. Tatăl meu a aflat de logodnă când sora mea s-a întors, şi nu s-a opus căsătoriei; dar cu două săptămâni înainte de ziua fixată pentru căsătorie, a avut loc evenimentul teribil care m-a lipsit de singura mea tovarăşă.

Sherlock Holmes stătea pe spate pe scaun, cu ochii închişi şi capul îngropat într-o perniţă, dar la asta şi-a ridicat pe jumătate pleoapele, aruncând o privire vizitatoarei noastre.

— Vă rog să fiţi precisă în privinţa detaliilor, i-a spus el.

— Îmi este uşor să fiu astfel, căci fiecare eveniment din acea perioadă îngrozitoare îmi este întipărit pe veci în memorie. Conacul este, aşa cum am spus deja, foarte vechi, iar acum este locuită doar o singură aripă. Dormitoarele din această aripă sunt la parter, camerele de zi fiind în partea din mijloc a clădirii. Dintre aceste dormitoare, primul îi aparţine doctorului RoylotT. Cel de-al doilea surorii mele, iar al treilea mie. Acestea nu comunică unul cu celălalt, dar toaie se deschid în acelaşi coridor. Sunt destul de clară?

— În întregime.

— Ferestrele celor trei camere dau înspre gazon. În acea noapte fatală, doctorul Royloit s-a retras devreme în camera sa, deşi ştiam că nu se culcase, căci sora mea era deranjată de mirosul puternicelor trabuce indiene pe care acesta le fuma de obicei. A plecat prin urmare din camera ei şi a venit într-a mea, unde a rămas pentru un timp, sporovăind despre nunta ce se apropia. La ora unsprezece s-a ridicat să plece, dar s-a oprit la uşă şi s-a uitat înapoi.

— Spune-mi Helen, mi-a spus ea, ai auzit, vreodată pe cineva fluierând târziu în noapte?

— Niciodată, i-am spus eu.

— Presupun că nu e posibil ca tu să fluieri în timpul somnului?

— Cu siguranţă nu. Dar de ce?

— Pentru că în ultimele câteva nopţi am auzit întotdeauna cam la trei dimineaţa un fluierat încet şi clar.

Nu dorm adânc şi m-a trezit. Nu pot spune de unde venea, poate din camera de alături, poate de pe gazon. M-am gândit să te întreb dacă l-ai auzit.

— Nu, nu l-am auzit. Trebuie să fie vorba de nenorociţii aceia de ţigani de pe plantaţie.

— Foarte posibil. Şi totuşi dacă ar fi venit de pe gazon, mă mir că tu nu l-ai auzit.

— A, dar eu dorm mai adânc decât tine.

— Păi, oricum, nu este ceva important. Mi-a zâmbit, a închis uşa şi câteva momente mai târziu, am auzit cum a întors cheia în broască.

— Aşa, a spus Sherlock Holmes. Vă stătea în obicei să încuiaţi întotdeauna uşa în timpul nopţii?

— Totdeauna.

— Şi de ce?

— Cred că am menţionat că doctorul ţinea un leopard şi un babuin. Nu ne simţeam în siguranţă dacă nu încuiam uşile.

— Înţeleg. Vă rog să vă continuaţi povestea.

— N-am putut să dorm în noaptea respectivă. Aveam senzaţia vagă a unei nenorociri iminente. Sora mea şi cu mine, vă amintiţi, eram gemene şi ştiţi cât de subtile sunt legăturile dintre două suflete atât de apropiate. Era o noapte sălbatică. Afară vântul urla, iar ploaia bătea şi plescăia pe ferestre. Brusc, prin tot acest vacarm al furtunii, a răzbătut ţipătul teribil al unei femei îngrozite. Am ştiut că era vocea surorii mele. Am sărit din pat, m-am înfăşurat într-un şal, şi m-am repezit pe coridor. Când am deschis uşa, mi s-a părut că aud un fluierat încet, aşa cum îl descrisese sora mea, şi câteva momente mai târziu un zăngănit, ca şi cum ar fi căzut un obiect de metal. Când am fugit pe coridor, am văzut că uşa surorii mele era descuiată şi se întorcea încet în balamale. M-am holbat la ea copleşită de spaimă, neştiind ce o să apară pe acolo. La lumina lămpii

din coridor, am văzut-o ieşind pe sora mea, cu faţa albită de groază, cu mâinile bâjbâind după ajutor, întregul ei corp bălăbănindu-se înainte şi înapoi, ca şi cum ar fi fost beată. Am fugit spre ea şi am prins-o în braţe, dar în acel moment genunchii ei au părut a ceda şi a căzut la pământ. S-a zvârcolit ca şi cum ar fi simţit o durere groaznică, iar membrele ei s-au convulsionat îngrozitor. La început am crezut că nu m-a recunoscut, dar, când m-am aplecat deasupra ei, a strigat ascuţit cu o voce pe care nu o voi uita vreodată „O, Dumnezeule! Helen! A fost banda! Banda cu pete!” Ar mai fi vrut să spună ceva, şi a arătat cu degetul în direcţia camerei doctorului, dar o nouă convulsie a pus stăpânire pe ea şi i-a sufocat cuvintele. M-am năpustit afară, strigându-l tare pe tatăl meu vitreg, şi l-am întâlnit repezindu-se din camera sa în halat Când a ajuns la căpătâiul surorii mele, aceasta îşi pierduse cunoştinţa, şi, deşi el i-a turnat brandy pe gât şi a trimis după ajutor medical în sat, toate eforturile au fost zadarnice, căci aceasta s-a prăbuşit încet şi a murit fără să-şi recapete cunoştinţa. Acesta a fost îngrozitorul sfârşit al iubitei mele surori.

— Un moment, a spus Holmes, sunteţi sigură în privinţa fluieratului şi a sunetului metalic? Puteţi jura că aşa au fost?

— Asta m-a întrebat şi procurorul când s-a cercetat cazul. Am impresia puternică că le-am auzit, însă date fiind zgomotul furtunii şi scârţâiturile casei vechi, este posibil să mă fi înşelat.

— Sora dumitale era îmbrăcată?

— Nu, era în cămaşă de noapte. În mâna ei dreaptă s-a găsit un băţ ars de chibrit, iar în stânga o cutie de chibrituri.

— Ceea ce arăta că a aprins lumina şi s-a uitat în jur când a avut loc alarma. Aceasta este important. Şi la ce concluzii a ajuns procurorul?

— A investigat cazul cu mare atenţie, căci comportamentul doctorului Roylott devenise de mult timp faimos în comitat,

dar nu a putut găsi nici o cauză satisfăcătoare a morţii acesteia. Mărturia mea a arătat că uşa a fost încuiată pe dinăuntru şi că ferestrele erau blocate de nişte obloane de modă veche cu bare late d? fier care erau lăsate în fiecare noapte. S-au ciocănit ca atenţie toţi pereţii, dar s-au dovedit a fi cât se poate de solizi peste tot, iar podeaua a fost de asemenea examinatei în întregime, cu acelaşi rezultat. Hornul este lat, dar este blocat de patru scoabe mari. Este prin urmare sigur că sora mea fusese singură când a ajuns-o moartea. În plus nu existau nici un fel de urme de violenţă pe corpul ei.

— Dar otravă?

— Doctorii au examinat-o în acest scop, dar fără succes.

— Atunci de ce credeţi că a murit această biată femeie?

— Cred că a murit pur şi simplu de frică şi ai 1 pricina şocului nervos, deşi nu-mi pot imagina ce anume x înspăimântat-o.

— Ţiganii se aflau pe plantaţie la vremea respectivi, ’

— Da, aproape întotdeauna se află unii pe acolo.

— A, şi ce înţelegeţi prin această aluzie la o ban dă – o bandă cu pete?

— Uneori m-am gândit că erau doar vorbe nebuneşti ale delirului, alteori că se putea referi la vreo bandă de oameni, poate chiar la ţiganii de pe plantaţie Nu ştiu dacă nu cumva batistele cu pete pe care atât de mulţi dintre ei le poartă pe cap iau sugerat ciudatul adjectiv pe care l-a folosit.

Holmes a dat din cap ca unu! care este departe de a fi satisfăcut.

— Acestea sunt nişte dificultăţi foarte mari, a spus el; vă rog, continuaţi-vă povestea.

— Au trecut doi ani de atunci, iar viaţa mea a fost până recent mai singuratică decât oricând. Acum o lună însă, un prieten drag pe care îl cunoşteam de mulţi ani mi-a făcut cinstea de a-mi cere mâna. Numele său este Armitage – Percy Armitage -, al doilea fiu al domnului Armitage din Crane Water, în apropiere de Reading. Tatăl meu vitreg nu

s-a opus căsătoriei, şi urmează să ne căsătorim în decursul primăverii. Acum două zile a început să facă reparaţii în aripa vestică a clădirii, iar zidul dormitorului meu a fost găurit, astfel încât a trebuit să mă mut în camera în care a murit sora mea şi să dorm chiar în patul în care a dormit ea. Imaginaţi-vă atunci spaima mea când noaptea trecută, în timp ce stăteam trează în pat, gândindu-mă la teribila ei soartă, am auzit brusc în liniştea nopţii fluieratul încet care a fost mesagerul propriei ei morţi. Am sărit din pat şi am aprins lampa, dar n-am putut vedea nimic în cameră. Am fost prea tulburată ca să mă mai culc, însă, deci m-am îmbrăcat şi, imediat ce s-a luminat de zi, am fugit afară, am luat o caretă de la hanul Crown care se află vis-a-vis, şi m-am dus la Leatherhead, de unde am sosit în această dimineaţă cu scopul de a vă întâlni şi a vă cere sfatul.

— Aţi procedat înţelept, i-a spus prietenul meu. Dar mi-aţi spus totul?

— Da, totul.

— Domnişoară Roylott, nu aţi făcut-o. Vă protejaţi tatăl vitreg.

— De ce, ce vreţi să spuneţi?

Drept răspuns, Holmes i-a ridicat manşeta de dantelă neagră ce-i mărginea mâna aflată pe genunchi. Cinci mici pete livide, urmele a patru degete şi a degetului mare erau imprimate pe încheietura albă.

— Aţi fost tratată cu cruzime, i-a spus Holmes.

Doamna s-a înroşit puternic şi şi-a acoperit încheietura rănită.

— Este un om violent, a spus ea, şi poate nu îşi dă seama cât de puternic e.

A urmat o tăcere îndelungată, în timpul căreia Holmes şi-a sprijinit bărbia în mâini, privind pierdut Jocul ce trosnea.

— Aceasta este o afacere foarte complicată, a spus el în cele din urmă Există o mie de detalii pe care aş dori să le cunosc înainte de a decide ce măsuri să adoptăm. Totuşi nu avem un singur moment de pierdut. Dacă am merge azi la

Stoke Moran, am putea să vizităm aceste camere, fără ştirea tatălui dumitale vitreg?
— Din întâmplare, a menţionat că va merge azi în oraş cu o treabă de cea mai mare importanţă. Este probabil să lipsească întreaga zi, şi nimic nu vă va deranja. Avem acum o menajeră, dar este bătrână şi stupidă, şi pot s-o ţin cu uşurinţă la distanţă.
— Excelent. Nu te împotriveşti acestei călătorii, Watson?
— Deloc
— Atunci vom veni amândoi. Dumneavoastră ce o să faceţi?
— Am unul sau două lucruri pe care aş dori să le fac acum, că mă aflu în oraş. Dar o să mă întorc cu trenul de ora douăsprezece, astfel încât să fiu acolo când veniţi.
— Şi ne puteţi aştepta la începutul după-amiezii. Şi eu am ceva mici afaceri de rezolvat. Nu doriţi să aşteptaţi şi să serviţi micul dejun?
— Nu, trebuie să plec. De când v-am mărturisit necazul meu, îmi simt inima mai uşoară. De abia aştept să vă întâlnesc din nou după-amiază. Şi-a lăsat vălul gros şi negru peste faţă şi s-a strecurat afară din cameră.
— Şi ce crezi despre toate astea, Watson?, m-a întrebat Sherlock Holmes, lăsându-se pe spate pe scaun.
— Mi se pare a fi o afacere extrem de întunecată şi sinistră.
— Totuşi, dacă doamna nu se înşeală când afirmă că podeaua şi pereţii sunt în regulă şi că uşa, fereastra şi hornul sunt de netrecut, atunci sora ei trebuie să fi fost fără îndoială singură când şi-a găsit misteriosu-i sfârşit.
— Dar aceste fluierături nocturne şi cuvintele foarte ciudate ale femeii dinaintea morţii?
— Nu îmi dau seama.
— Când pui laolaltă ideea unor fluierături noaptea, a prezenţei unei bande de ţigani care sunt în relaţii de prietenie cu acest bătrân doctor, faptul că avem toate motivele să credem că doctorul are interesul să împiedice

căsătoria fiicei lui vitrege, aluzia dinaintea morţii la o bandă şi, în final, faptul că domnişoara Helen Stoner a auzit un zăngănit metalic, care ar fi putut fi provocat de una din acele bare de metal ce protejează obloanele când a căzut la loc, cred că există motive serioase să ne gândim că misterul poate fi explicai folosindu-ne de această pistă.

— Dar ce au făcut atunci ţiganii?

— Nu-mi pot închipui.

— Văd multe obiecţii împotriva unei astfel de teorii.

— Şi eu la fel. Este exact motivul pentru care ne ducem astăzi la Stoke Moran. Vreau să văd dacă obiecţiile sunt majore sau dacă pot fi justificate. Dar, ce naiba se întâmplă?!

Exclamaţia tovarăşului meu a fost iscată de faptul că uşa noastră a fost deschisă pe neaşteptate cu putere, iar un bărbat imens a apărut în cadrul ei. Costumaţia sa era un amestec ciudat între o ţinută profesională şi una ţărănească, constând dintr-un joben negru, o lungă redingotă şi o pereche de ghetre înalte, plus o cravaşă balansându-i-se în mână. Era atât de înalt încât pălăria sa atingea de fapt stinghia uşii, iar respiraţia sa părea să se întindă dintr-o parte în cealaltă a cadrului uşii. Şi-a întors de la unul la celălalt dintre noi faţa mare, marcată de o mie de riduri, galbenă din pricina soarelui şi purtând semnele tuturor pasiunilor josnice, în timp ce ochii săi adânciţi în orbite şi plini de iritare şi nasul său lung, subţire şi descărnat îl făceau să semene cu o pasăre de pradă bătrână şi sălbatică.

— Care dintre voi este Holmes?, a întrebat această apariţie.

— Este numele meu, domnule; dar n-am onoarea să vă cunosc, i-a spus încet tovarăşul meu.

— Sunt doctorul Grimesby Roylott din Stoke Moran.

— Aşa, doctore, i-a spus Holmes cu blândeţe. Vă rog luaţi loc.

— N-o să fac nimic de felul acesta. Fiica mea vitregă a fost aici. Am urmărit-o. Ce v-a spus?

— Este puţin rece pentru vremea asta a anului, a spus Holmes.

— Ce v-a spus?, a ţipat furios bătrânul.

— Însă am auzit că şofranul s-a făcut, a continuat imperturbabil tovarăşul meu.

— Hal îmi distragi atenţia, nu-i aşa?, a spus noul nostru vizitator, făcând un pas înainte şi fluturându-şi cravaşa. Te cunosc, nemernicule! Am auzit de tine dinainte. Eşti Holmes, intrigantul.

Prietenul meu a zâmbit.

— Holmes, băgăreţul! Zâmbetul său s-a lărgit. Holmes a chicotit vesel.

— Holmes, funcţionarul de la Scotland Yard, care face pe grozavul.

— Conversaţia dumitale este foarte amuzantă, i-a spus el. Când ieşiţi, închideţi uşa, căci este categoric curent.

— O să plec după ce spun ce am de spus. Nu îndrăzni să te amesteci în treburile mele. Ştiu că domnişoara Stoner a fost aici. Am urmărit-o! Sunt un om periculos de înfruntat! Ia uită. A păşit cu repeziciune înainte, a înşfăcat vătraiul şi l-a curbat cu mâinile sale imense şi bronzate.

— Fereşte-te să pun mâna pe tine, a mârâit, şi, aruncând vătraiul îndoit în cămin, a ieşit cu paşi mari din cameră.

— Pare a fi o persoană foarte prietenoasă, a spus Holmes râzând. Nu sunt tot atât de corpolent, dar, dacă ar fi rămas, aş fi putut să-i arăt că puterea mea nu este cu mult mai prejos decât a lui. În timp ce vorbea, a ridicat vătraiul de oţel şi, cu o sforţare bruscă, l-a îndreptat la loc.

— Închipuie-ţi, să aibă neobrăzarea de a mă confunda cu un detectiv oficial! Acest incident dă însă savoare investigaţiei noastre, şi sper că micuţa noastră prietenă nu va avea de suferit de pe urma imprudenţei de a lăsa această brută să o urmărească. Şi acum, Watson, o să comandăm micul dejun, iar apoi o să mă duc la Doctor’s Commons,

unde sper să obţin nişte informaţii ce ne pot fi de folos în acest caz.

Se făcuse aproape unu până când Sherlock Holmes s-a întors din incursiunea sa. Ţinea în mână o foaie de hârtie albastră, mâzgălită cu însemnări şi numere.

— Am văzut testamentul soţiei decedate, a spus el. Pentru a stabili înţelesul lui precis, am fost obligat să calculez valoarea actuală a investiţiilor la care se referă. Venitul total, care la vremea morţii soţiei era de aproape 1.100 de lire, este acum, datorită scăderii preţurilor în agricultură, nu mai mult de 750 de lire. Fiecare fiică poate pretinde o rentă de 250 de lire, în caz că se mărită. Este evident, prin urmare, că dacă ambele fiice s-ar fi măritat, această frumuseţe ar fi rămas cu un venit neînsemnat, şi chiar şi numai una dintre ele l-ar prejudicia foarte serios. N-am muncit degeaba în această dimineaţă, căci mi s-a dovedit că are cele mai puternice motive pentru a sta în calea unui astfel de lucru. Şi acum, Watson, acest caz este prea serios să ne moşmondim, mai ales dat fiind că bătrânul ştie că suntem interesaţi de treburile lui; deci dacă eşti gata, o să comandăm o birjă şi o să mergem la Waterloo. Ţi-aş fi foarte recunoscător dacă ţi-ai lua revolverul în buzunar. Un Eley numărul 2 este un argument excelent în faţa domnilor care pot face noduri din vătraie. Acela şi o periuţă de dinţi, cred, sunt tot ceea ce ne trebuie.

La Waterloo, am fost îndeajuns de norocoşi să prindem un tren spre Leatherhead, unde am închiriat o brişcă de la hanul din gară, cu care am mers şapte sau opt kilometri prin încântătoarele locuri din Surrey. Era o zi superbă, cu un soare strălucitor şi câţiva nori pufoşi pe cer. Copacii şi gardurile vii de pe marginea drumului tocmai ce scoteau primii lăstari verzi, iar aerul era plin de mirosul plăcut de pământ umed. Pentru mine cel puţin exista un contrast ciudat între dulcea promisiune de primăvară şi această investigaţie sinistră pe care o începusem. Tovarăşul meu stătea în faţă în brişcă, cu braţele încrucişate, cu pălăria

trasă peste ochi şi bărbia căzută în piept, adâncit în gânduri. Brusc, a tresărit, m-a bătut pe umăr şi a arătat cu degetul peste pajişti.

— Uită-te acolo!, a spus el.

Pe o pantă lină se întindea un parc cu mulţi copaci, care formau o dumbravă în locul cel mai înalt. Din mijlocul crengilor răzbătea coama casei şi acoperişul înalt al unui conac foarte vechi.

— Stoke Moran?, a spus el.

— Da, domnule, aceea este casa doctorului Grimesby Roylott, a remarcat vizitiul.

— Acolo se construieşte ceva, a spus Holmes; într-acolo mergem.

— Iată satul, a spus vizitiul, arătând un grup de acoperişuri la ceva distanţă în stânga; dar dacă doriţi să ajungeţi la casă, va fi mai scurt să treceţi peste acest pârleaz şi s-o luaţi pe cărarea peste câmpuri. Este acolo unde merge doamna aceea.

— Iar doamna, cred, este domnişoara Stoner, a observat Holmes, punându-şi mâna la ochi. Da, cred că am face mai bine să procedăm cum sugeraţi.

Ne-am dat jos, ne-am plătit drumul, iar brişcă a huruit înapoi pe drumul spre Leatherhead.

— Am gândit bine, a spus Holmes, în timp ce treceam pârleazul, că acest individ va crede că am venit aici ca arhitecţi sau cu vreo treabă anume. Îl poate opri să clevetească. Bună ziua, domnişoară Stoner. Vedeţi că ne-am ţinut de cuvânt.

Clienta noastră de dimineaţă s-a grăbit înainte să ne întâmpine, cu faţa plină de bucurie.

— V-am aşteptat cu atâta nerăbdare, a strigat ea, strângându-ne călduros mâinile. Totul s-a potrivit cum nu se poate mai bine. Doctorul Roylott s-a dus în oraş şi probabil nu se va întoarce până deseară.

— Am avut plăcerea să facem cunoştinţă cu el, a spus Holmes, şi a rezumai în câteva cuvinte ce anume se

întâmplase. Domnişoara Stoner s-a făcut albă ca varul în timp ce asculta.

— Dumnezeule!, a exclamat, m-a urmărit, atunci.

— Aşa se pare.

— Este atât de viclean că nu ştiu niciodată când sunt în siguranţă. Ce va spune când se va întoarce?

— Trebuie să se păzească, căci poate afla că există cineva mai viclean decât el care este pe urmele lui. Trebuie să vă încuiaţi în cameră în noaptea asta. Dacă este violent, vă vom lua la mătuşa dumneavoastră din Harrow. Acuma, trebuie să ne folosim foarte judicios timpul, prin urmare vă rog să fiţi amabilă să ne luaţi imediat în camerele pe care trebuie să le examinăm.

Clădirea era din piatră gri, pătată de licheni, cu o porţiune înaltă în centru şi două aripi pe fiecare parte, curbate ca cleştii unui crab. Întruna din aceste aripi, ferestrele erau sparte şi barate cu scânduri de lemn, în timp ce acoperişul era parţial prăbuşit, o imagine a ruinei. Porţiunea centrală era într-o stare ceva mai bună, şi blocul din dreapta era comparativ modern, iar obloanele din ferestre şi fumul albastru răsucindu-se în sus din hornuri arătau că acolo locuia familia. Pe peretele din capăt fusese ridicată o schelă, iar zidăria fusese spartă, dar nu exista nici urmă de muncitori în momentul vizitei noastre. Holmes mergea încet înainte şi înapoi pe gazonul neatent tăiat, examinând cu mare atenţie partea dinafară a ferestrelor.

— Aceasta, presupun, aparţine camerei în care obişnuiaţi să dormiţi, cea din mijloc surorii dumneavoastră, iar cea de lângă clădirea principală camerei doctorului Roylott?

— Exact. Dar acum dorm în cea din mijloc.

— Până când se fac reparaţiile, după câte înţeleg. Apropo, nu pare a exista vreo nevoie presantă de reparaţii pe peretele acela de la capăt.

— Nici nu s-a făcut vreuna. Cred că a fost o scuză ca să fiu mutată din camera mea.

— A! Aceasta este relevant. Acuma, pe cealaltă parte a acestei aripi înguste trece coridorul din care se deschid aceste trei camere. Există ferestre şi acolo, fireşte?

— Da, dar unele foarte mici. Prea înguste ca să treacă cineva prin ele.

— Întrucât ambele dintre voi v-aţi încuiat uşile în timpul nopţii, nu se putea ajunge în camerele voastre dinspre partea aceea. Acuma, aţi fi atât de amabilă să mergeţi în camera dumneavoastră şi să zăvorâţi obloanele?

Domnişoara Stoner a făcui ce i s-a cerut, iar Holmes, după o examinare atentă prin fereastra deschisă, a încercat în toate felurile să deschidă cu forţa oblonul, dar fără succes. Nu exista nici o crăpătură prin care s-ar fi putut introduce un cuţit pentru a ridica bara. Apoi a examinat balamalele cu lupa, dar erau din fier masiv, şi erau încastrate în zidăria solidă.

— Hm!, a spus el, scărpinându-şi perplex bărbia, teoria mea întâmpină cu siguranţă nişte dificultăţi. Nimeni nu poate trece prin aceste obloane, când sunt zăvorâte. Ei bine, o să vedem dacă interiorul aruncă mai multă lumină asupra acestei afaceri.

O mică uşă laterală se deschidea spre coridorul văruit în care se aflau cele trei dormitoare. Holmes n-a vrut să examineze cea dea treia odaie, deci am trecut imediat la a doua, aceea în care dormea acum domnişoara Stoner şi în care îşi aflase sfârşitul sora sa. Era o cameră mică şi simplă, cu un tavan jos şi un cămin deschis în stilul caselor vechi de ţară. Un dulap cafeniu cu sertare se afla într-un colţ, un pat îngust cu învelitoare albă într-altul şi o toaletă în stânga ferestrei. Aceste obiecte, laolaltă cu două scaune mici de nuiele constituiau toată mobila din cameră, la care se adăuga un covor pătrat Wilton în mijloc. Scândurile de pe jos şi de pe pereţi erau dintr-un stejar cafeniu mâncat de cari, atât de vechi şi decolorat că putea să fi fost de pe vremea primei clădiri a casei. Holmes a tras unul din scaune într-un colţ şi stătea liniştit pe el, în timp ce ochii îi

rătăceau împrejur, în sus şi jos, observând fiecare detaliu al apartamentului.

— Cu ce comunică acel clopoţel?, a întrebat el în cele din urmă, indicând un şnur gros de clopoţel ce atârna lângă pat, ciucurul acestuia aflându-se de fapt pe pernă.

— Cu odaia menajerei.

— Pare a fi mai nou decât celelalte lucruri?

— Da, a fost pus acolo numai acum câţiva ani.

— Presupun că sora dumneavoastră a cerut-o?

— Nu, n-am auzit să-l folosească vreodată. Obişnuiam să ne luăm întotdeauna singure ceea ce doream.

— Aşa deci, punerea unui şnur atât de frumos acolo pare să fi fost inutilă. O să mă scuzaţi câteva minute până când cercetez podeaua S-a pus pe burtă cu lupa în mână, târându-se cu repeziciune înainte şi înapoi, examinând minuţios crăpăturile dintre scânduri. Apoi a făcut acelaşi lucru cu lemnăria care îmbrăca odaia. În final, s-a dus la pat şi a petrecut un timp holbându-se la el şi trecându-şi privirea în susul şi josul zidului. La sfârşit, a luat şnurul clopoţelului în mână şi l-a smucit energic.

— Păi este un simulacru, a spus el.

— Nu sună?

— Nu, nici măcar nu este legat de un cablu electric. Aceasta este foarte interesant. Puteţi vedea acum că este legat de un cârlig chiar deasupra micii deschizături pentru ventilator.

— Cât de absurd! N-am observat asta până acum.

— Foarte ciudat!, a mormăit Holmes, trăgând de şnur. De exemplu, cât de nebun trebuie să fie un constructor să facă o gaură de aerisire către o altă cameră, când tot cu atât efort ar fi putut să o facă să aibă acces la aerul de afară!

— Asta este pe de altă parte ceva destul de modern, a spus doamna.

— A fost făcută cam la aceeaşi vreme ca şi şnurul clopoţelului?, a remarcat Holmes.

— Da, s-au făcut câteva mici modificări la vremea respectivă.

— Par a fi fost extrem de interesante – şnururi false de clopoţel şi găuri de aerisire care nu aerisesc. Cu permisiunea dumneavoastră, domnişoară Stoner, o să facem acum cercetări în apartamentul doctorului.

Odaia doctorului Grimesby Roylott era mai mare decât aceea a fiicei sale vitrege, dar la fel de sărăcăcios mobilată. Un pat de campanie, un mic raft de lemn plin de cărţi, majoritatea tehnice, un fotoliu lângă pat, un scaun de lemn lângă perete, o masă rotundă şi un seif mare de fier erau principalele obiecte care se înfăţişau privirii. Holmes mergea încet împrejur, cercetând cu cel mai mare interes fiecare obiect.

— Ce se află înăuntru?, a întrebat el, ciocănind seiful.

— Hârtiile de afaceri ale tatălui meu vitreg.

— Ol, aţi văzut atunci interiorul?

— Numai o dată, acum câţiva ani. Îmi amintesc că era plin de hârtii.

— Nu există, de pildă, o pisică în el?

— Nu. Ce idee ciudată!

— Ei bine, uitaţi-vă la asta! A ridicat o mică farfurioară cu lapte ce se afla pe el.

— Nu, nu ţinem pisici. Dar există un leopard şi un babuin.

— A, da, fireşte! Păi, un leopard este pur şi simplu o pisică mare, şi totuşi o farfurioară cu lapte nu prea îi poate satisface nevoile, îndrăznesc să cred. Există un aspect pe care aş dori să-l clarific. S-a aşezat pe vine în faţa scaunului de lemn, examinându-i fundul cu cea mai mare atenţie.

— Mulţumesc. Este cât se poate de clar acum, a spus el, ridicându-se şi băgându-şi lupa în buzunar. Piei! Iată ceva interesant!

Obiectul care îi atrăsese privirea era o mică lesă de câine atârnată de unul din colţurile patului. Lesa era însă îndoită şi legată astfel încât forma un laţ de curea.

— Ce crezi că-i asta, Watson?

— Este o lesă destul de obişnuită. Dar nu înţeleg de ce este legată.

— Asta nu este ceva chiar atât de obişnuit, nu-i aşa? A, vai de mine! Trăim într-o lume rea, iar cel mai rău este când un om inteligent îşi pune mintea să comită crime. Cred că am văzut destule pentru moment, domnişoară Stoner, şi cu permisiunea dumitale vom merge afară pe gazon.

N-am mai văzut faţa prietenului meu niciodată înainte atât de posomorâtă sau fruntea lui atât de întunecată ca atunci când ne-am întors de la locul acestei investigaţii. Ne-am plimbat de câteva ori în susul şi în josul gazonului, nici domnişoara Stoner şi nici eu nedorind să-i întrerupem gândurile, înainte de a se trezi din reveria în care se cufundase.

— Este de cea mai mare importanţă, domnişoară Stoner, a spus el, să-mi urmaţi sfaturile îndeaproape, în cel mai mic detaliu.

— Cu siguranţă, aşa o să fac.

— Chestiunea este prea serioasă pentru a ezita. Viaţa dumneavoastră poate depinde de respectarea a ceea ce vă spun.

— Vă asigur că sunt la dispoziţia dumneavoastră.

— În primul rând, eu şi cu prietenul meu trebuie să ne petrecem noaptea în camera dumneavoastră.

Şi eu şi domnişoara Stoner ne-am holbat uluiţi la el.

— Da, trebuie să procedăm astfel. Daţi-mi voie să vă explic. Cred că acela de acolo este hanul din sat?

— Da, acela este hanul Crown.

— Foarte bine. Ferestrele dumneavoastră se văd de acolo?

— Sigur.

— Atunci când tatăl dumneavoastră vitreg se întoarce, trebuie să vă închideţi în cameră, pretinzând că vă doare capul. Apoi, când îl auziţi că se retrage pentru noapte, trebuie să deschideţi obloanele ferestrei dumneavoastră, să ridicaţi zăvorul, să puneţi lampa acolo ca un semnal pentru noi, şi apoi să vă re trageţi în linişte cu tot ceea ce credeţi

că vă va fi necesar în camera pe care obişnuiaţi s-o ocupaţi. Nu am nici o îndoială că, în ciuda reparaţiilor, vă puteţi descurca acolo pentru o noapte.

— O, sigur, cu uşurinţă.

— Veţi lăsa restul în mâinile noastre.

— Dar ce veţi face?

O să ne petrecem noaptea în camera dumneavoastră, şi vom investiga cauza acestui zgomot care v-a tulburat.

— Cred, domnule Holmes, că ştiţi deja despre ce este vorba, i-a spus domnişoara Stoner, punându-şi mâna pe mâneca tovarăşului meu.

— Poate că da.

— Atunci, fie-vă milă, şi spuneţi-mi care a fost cauza morţii surorii mele.

— Aş prefera să dispun de dovezi mai clare înainte de a vorbi.

— Puteţi să-mi spuneţi cel puţin dacă propria mea idee este corectă, şi dacă a murit de o spaimă neaşteptată.

— Nu, nu cred asta. Cred că a existat probabil o cauză mai concretă. Şi acuma, domnişoară Stoner, trebuie să vă părăsim, căci, dacă doctorul Roylott se întoarce şi ne vede, călătoria noastră va fi fost inutilă. La revedere, şi fiţi curajoasă, căci dacă veţi face ceea ce v-am spus, puteţi fi sigură că vom elimina în curând pericolele care vă ameninţă.

Sherlock Holmes şi cu mine nu am întâmpinat nici o dificultate să închiriem un dormitor şi un salon la hanul Crown. Se aflau la etaj, iar de la fereastra noastră puteam vedea poarta de pe alee şi aripa locuită a conacului Stoke Moran. În amurg, l-am văzut pe doctorul Grimesby Roylott trecând pe lângă noi, fiinţa lui uriaşă desluşindu-se ameninţătoare alături de băiatul mic de statură care conducea cabrioleta. Băiatul a deschis porţile grele de fier cu oarecare greutate, şi am auzit urletul răguşit al doctorului şi am văzut furia cu care l-a ameninţat cu pumnii încleştaţi. Brişcă a mers mai departe şi, câteva minute mai

târziu, am observat o lumină bruscă ivindu-se printre copaci, făcută probabil de lampa ce fusese aprinsă într-unui din saloane

— Ştii, Watson, mi-a spus Holmes pe când şedeam în întunericul crescând, îmi fac, realmente, scrupule dacă să te iau cu mine în seara asta. Există un pericol clar.

— Pot fi de ajutor?

— Prezenţa ta ar fi de nepreţuit.

— Atunci cu siguranţă voi veni.

— Este foarte drăguţ din partea ta.

— Vorbeşti de pericol. Evident ai văzut în aceste camere mai multe decât am văzut eu.

— Nu, dar îmi închipui că probabil am dedus puţin mai multe. Cred că ai văzut tot ceea ce am văzut şi eu.

— N-am văzut nimic deosebit, cu excepţia şnurului clopoţelului, şi mărturisesc că nu-mi pot imagina în ce scop se afla acolo.

— Ai văzut şi gaura de aerisire?

— Da, dar nu cred că este un lucru atât de neobişnuit să ai o mică deschizătură între două camere. Era atât de mică că de abia ar fi putut trece un şobolan.

— Am ştiut că o să găsim o gaură de aerisire înainte chiar de a veni la Stoke Moran.

— Dragul meu Holmes!

— O, da, am ştiut. Îţi aminteşti că în relatarea ei a spus că sora ei a simţit mirosul trabucului doctorului Roylott. Acuma, firește, aceasta sugera din capul locului că trebuia să existe o comunicare între cele două camere. Putea fi numai una mică, sau altminteri ar fi fost remarcată în investigaţia procurorului. De unde am dedus existenţa unei găuri de aerisire.

— Dar ce rău poate face aşa ceva?

— Păi, există cel puţin o coincidenţă curioasă în privinţa datelor problemei. Se face o gaură de aerisire, se atârnă un şnur, iar o doamnă care doarme în pat moare. Nu ţi se pare izbitor?

— Până acum nu pot observa nici o conexiune.

— Ai remarcat ceva foarte ciudat în privinţa acelui pat?

— Nu.

— Era prins de podea. Ai văzut vreodată un pat fixat astfel?

— Nu pot spune că am văzut.

— Doamna nu putea să-şi mute patul. Trebuia să rămână întotdeauna în aceeaşi poziţie în raport cu gaura de aerisire şi frânghia – căci o putem numi astfel, dat fiind că evident n-a fost niciodată menită să fie un şnur de clopoţel.

— Holmes, am strigat, mi se pare că întrezăresc la ce faci aluzie. Am ajuns exact la timp să împiedicăm o crimă subtilă şi oribilă.

— Îndeajuns de subtilă şi îndeajuns de oribilă. Atunci când un doctor o ia pe căi greşite este cel mai bun criminal. Are curaj şi cunoştinţe. Palmer şi Pritchard au fost printre cei mai buni în profesia lor. Acest om merge chiar mai departe, dar cred, Watson, că vom putea să-i dejucăm planurile. Însă vom avea parte de destule orori înainte ca noaptea să ia sfârşit; pentru Dumnezeu, hai să fumăm liniştiţi o pipă şi să ne gândim câteva ore la ceva mai vesel.

— Cam la nouă, lumina dintre copaci a fost stinsă şi totul era întunecat în direcţia conacului. Două ore s-au scurs încet, iar apoi brusc, exact când ceasul a bătut ora unsprezece, o singură lumină strălucitoare s-a aprins exact în faţa noastră.

— Acela este semnalul, a spus Holmes, sărind în picioare; vine de la fereastra din mijloc.

Pe drumul afară a schimbat câteva cuvinte cu proprietarul, explicându-i că mergeam să vizităm o cunoştinţă şi că era posibil să ne petrecem noaptea acolo. Un moment mai târziu, ne aflam pe drumul întunecat, cu vântul rece suflându-ne în faţă, şi cu o lumină galbenă licărind în întuneric în faţa noastră, pentru a ne îndruma în sumbra noastră escapadă.

Am întâmpinat ceva dificultate în pătrunderea pe domeniu, pentru că în vechiul zid ce împrejmuia parcul se căscau nişte spărturi nereparate. Descurcându-ne printre copaci am ajuns pe gazon, l-am străbătut, şi eram pe punctul de a pătrunde pe fereastră, când dintre tufişurile de laur a ţâşnit ceea ce a părut a fi un copil hidos şi diform, care s-a aruncat pe iarbă sucindu-şi membrele, iar apoi a străbătut cu repeziciune gazonul, dispărând în întuneric.

— Dumnezeule!, am şoptit. L-ai văzut? Holmes a fost pentru un moment la fel de şocat ca şi mine. În tulburarea sa, mâna lui m-a prins de încheietură ca o menghină. Apoi a izbucnit într-un râs încet, şi şi-a pus buzele la urechea mea.

— Frumoasă familie, a murmurat el. Acela este babuinul.

Uitasem de ciudatele animale de companie ale doctorului. Exista şi un leopard; ne puteam trezi cu el pe umeri în orice moment. Mărturisesc că mi-am simţit mintea mai uşoară când, după ce am urmat exemplul lui Holmes scoţându-mi pantofii, am ajuns în dormitor. Tovarăşul meu a închis fără zgomot obloanele, a mutat lampa pe masă, şi a aruncat o privire prin cameră. Totul era aşa cum îl văzusem în timpul zilei. Apoi, furişându-se spre mine şi făcându-şi mâna pâlnie, mi-a şoptit în ureche, din nou atât de încet că m-am sforţat să-i disting cuvintele:

— Cel mai mic zgomot ne poate compromite planurile.

Am dat din cap ca să-l înştiinţez că auzisem.

— Trebuie să stăm fără lumină. El o poate vedea prin gaura de aerisire.

Am dat din nou din cap.

— Nu adormi. Viaţa ta însăşi poate depinde de asta. Ţine pistolul pregătit în caz că vom avea nevoie de el. Eu o să şed pe marginea patului, iar tu pe scaunul de acolo.

Mi-am scos revolverul şi l-am pus pe colţul mesei.

Holmes adusese un baston lung şi subţire pe care l-a pus pe pat lângă el. Lângă acesta a pus cutia de chibrituri şi o lumânare. Apoi a stins lampa şi am rămas în întuneric.

Cum aş putea uita vreodată acea veghe îngrozitoare? Nu puteam auzi vreun zgomot, nici măcar o respiraţie, şi totuşi ştiam că tovarăşul meu stătea cu ochii deschişi la câţiva centimetri de mine, în aceeaşi stare de încordare nervoasă în care eram şi eu. Obloanele împiedicau şi cea mai mică rază de lumină, şi aşteptam astfel într-un întuneric deplin.

De afară se auzea ţipătul rar al vreunei păsări de noapte, şi o dată chiar la fereastra noastră s-a auzit un scâncet ca de pisică, lung şi crispat, ce ne înştiinţa că leopardul era într-adevăr liber. În depărtare puteam auzi notele adânci ale ceasului parohiei, care bubuia la fiecare sfert de oră. Cât de lungi păreau acele sferturi! A bătut de douăsprezece, de unu, de două şi de trei, şi noi încă stăteam aşteptând tăcuţi să se întâmple ceva.

Brusc s-a văzut o lumină scurtă în direcţia găurii de aerisire, care a dispărut imediat, dar care a fost urmată de un miros puternic de ulei arzând şi metal încălzit. Cineva a aprins o lampă în camera de alături. Am auzit un sunet sau mişcare uşoară, iar apoi totul a redevenit tăcut, deşi mirosul s-a făcut mai puternic. Timp de o jumătate de oră am rămas cu urechile ciulite. Apoi pe neaşteptate s-a auzit un alt sunet, un sunet foarte delicat şi reconfortant ca acela produs de un mic jet de aburi ieşind în continuu dintr-un ibric. În clipa în care l-am auzit, Holmes a sărit din pat, a aprins un chibrit, şi a izbit furios cu bastonul în şnurul clopoţelului.

— Îl vezi, Watson?, a ţipat el. Îl vezi?

Dar eu nu vedeam nimic. În clipa în care Holmes a aprins chibritul, am auzit un şuierat încet şi clar, dar lumina bruscă arzând în ochii-mi obosiţi m-a pus în imposibilitatea de a vedea în ce anume izbea atât de sălbatic prietenul meu. Am putut totuşi vedea că faţa lui era palidă ca moartea şi plină de groază şi dezgust. A încetat să izbească şi se uita în sus la gaura de aerisire, când deodată, în liniştea nopţii, a izbucnit cel mai oribil ţipăt pe care l-am auzit vreodată. A devenit din ce în ce mai puternic, un ţipăt

aspru de durere şi frică şi furie, amestecate toate într-un urlet înspăimântător. Am auzit mai târziu că departe în sat şi chiar în îndepărtata casă parohială acel ţipăt i-a sculat pe oameni din pat. Inimile ne-au îngheţat, şi am rămas holbându-mă la Holmes iar el la mine până când ultimele ecouri ale acestuia s-au stins în tăcerea din care se ivise.

— Ce poate însemna asta?, am spus eu cu răsuflarea tăiată.

— Înseamnă că totul s-a terminat, mi-a răspuns Holmes. Şi poate la urma urmei este mai bine aşa. Ia-ţi pistolul, şi o să intrăm în camera doctorului Roylott.

Cu o faţă gravă a aprins lampa, luând-o înainte pe coridor. A bătut de două ori la uşa odăii, fără să primească vreun răspuns dinăuntru. Apoi a întors clanţa şi a intrat, iar eu în urma lui, cu pistolul având cocoşul tras.

Ne-a întâmpinat o privelişte ciudată. Pe masă se afla o lampă pe jumătate acoperită, aruncând o lumină strălucitoare asupra seifului de fier, a cărui uşă era întredeschisă. Lângă masă, pe scaunul de lemn, şedea doctorul Grimesby Roylott, îmbrăcat într-o cămaşă de noapte lungă şi gri, cu gleznele-i goale văzându-se sub ea şi picioarele în papuci turceşti roşii, joşi. În poala sa se afla băţul scurt cu biciul lung pe care îl observasem în timpul zilei. Avea bărbia ridicată, iar ochii lui fixau colţul tavanului cu o privire înspăimântătoare şi rigidă. În jurul frunţii avea o ciudată bandă galbenă cu pete cafenii, care părea a fi legată strâns în jurul capului. N-a scos nici un sunet şi nici n-a făcut vreo mişcare când am intrat.

— Banda! Banda cu pete!, a şoptit Holmes.

Am făcut un pas înainte. Într-o clipă, panglica cea bizară a început să se mişte, şi din părul său s-a ridicat capul bondoc şi romboidal şi gâtul umflat al unui şarpe dezgustător.

— Este o viperă de mlaştină!, a strigat Holmes; cel mai mortal şarpe din India. A murit la zece secunde după ce a fost muşcat. Este adevărat că violenţa se întoarce împotriva celui violent, şi că cel care sapă groapa altuia cade el însuşi

în ea. Hai să băgăm această creatură înapoi în bârlogul ei, şi apoi o putem lua pe domnişoara Stoner în vreun adăpost şi informa poliţia despre ceea ce s-a întâmplat.

În timp ce vorbea, a luat cu repeziciune cravaşa din poala mortului şi, aruncând laţul în jurul gâtului reptilei, a tras-o pe aceasta de pe îngrozitoarea-i stinghie şi, purtând-o la o lungime de braţ, a aruncat-o în seiful de fier pe care l-a închis în urma ei.

Acestea sunt adevăratele împrejurări ale morţii doctorului Grimesby Roylott din Stoke Moran. Nu este necesar să mai lungesc o poveste care este deja prea lungă spunându-vă cum am împărtăşii fetei îngrozite veştile cele triste, cum am trimis-o cu trenul de dimineaţă în grija bunei sale mătuşi din Harrow, sau cum procesul încet al investigaţiei oficiale a ajuns la concluzia că doctorul şi-a găsit moartea în timp ce se juca neatent cu un animal periculos. Puţinul pe care l-am mai aflat despre caz mi-a fost spus de Sherlock Holmes, în timp ce călătoream înapoi în ziua următoare.

— Am ajuns, mi-a spus el, la o concluzie complet greşită, ceea ce arată, dragul meu Watson, cât de periculos este întotdeauna să raţionezi pe baza unor dale insuficiente. Prezenţa ţiganilor şi folosirea cuvântului „bandă”, care a fost întrebuinţat de biata fată, fără îndoială pentru a explica apariţia pe care a văzut-o într-o străfulgerare grăbită la lumina chibritului ei, au fost suficiente să mă pună pe o pistă în întregime greşită Pot pretinde numai că am avut meritul de a-mi reconsidera imediat poziţia, când mi-a devenit totuşi clar că, indiferent ce pericol ameninţa ocupanta camerei, acesta nu putea veni nici dinspre fereastră, nici dinspre uşă. Atenţia mi-a fost atrasă cu repeziciune, aşa cum ţi-am spus deja, de această gaură de aerisire şi de şnurul clopoţelului ce atârna pe pat. Descoperirea că acesta era fals şi că patul era prins de podea mi-a trezit imediat bănuiala că frânghia se afla acolo ca o punte pentru ceva ce trecea prin gaură şi ajungea în pat. Ideea unui şarpe mi-a venit instantaneu în cap şi, când

am asociat-o cu faptul că ştiam că doctorul dispunea de nişte creaturi din India, am simţit că mă aflam probabil pe pista cea bună. Ideea de a folosi o formă de otravă care nu putea fi descoperită de nici o analiză chimică era exact tipul de idee care i-ar fi venit unui om deştept şi crud, care fusese educat în Orient.

Rapiditatea cu care o astfel de otravă acţiona constituia de asemenea un avantaj din punctul său de vedere. Ar fi trebuit să fie un procuror cu privirea ascuţită acela care ar fi putut să distingă două mici înţepături întunecate arătând pe unde şi-au făcut lucrarea dinţii otrăviţi. Apoi m-am gândit la fluierat. Fireşte, trebuia să cheme şarpele înapoi, înainte ca lumina dimineţii să-l dezvăluie victimei. L-a învăţat, probabil folosind laptele pe care l-am văzut, să se întoarcă la el când era chemat. Îl punea în această gaură de aerisire la ora pe care o considera potrivită, fiind sigur că acesta se va târî în josul frânghiei şi se va lăsa pe pat. Putea să muşte sau nu ocupanta patului, aceasta putea scăpa în fiecare noapte timp de o săptămână, dar mai degrabă sau mai târziu avea să-i cadă victimă. Am ajuns la aceste concluzii înainte de a fi intrat în camera lui. Examinarea scaunului acestuia mi-a arătat că avea obiceiul să stea în picioare pe el, ceea ce fireşte era necesar pentru a ajunge la gaura de aerisire. Vederea seifului, a farfurioarei cu lapte şi a laţului de frânghie au fost suficiente să-mi risipească în final orice îndoieli pe care le-aş mai fi putut avea. Zgomotul metalic auzit de domnişoara Stoner era evident cauzat de tatăl ei vitreg când închidea grăbit uşa seifului în spatele teribilului lui ocupant. Odată ce m-am decis, ştii paşii pe care i-am urmat pentru a-mi testa veracitatea ideilor. Am auzit creatura şuierând, aşa cum nu mă îndoiesc că ai auzit-o şi tu, şi am aprins imediat lumina şi am atacat-o.

— Cu rezultatul că ai făcut-o s-o ia înapoi prin gaura de aerisire.

— Şi de asemenea cu rezultatul că l-a atacat pe stăpânul ei pe partea cealaltă. Unele din loviturile bastonului meu au

nimerit-o şi au înfuriat-o, astfel încât s-a aruncat asupra primei persoane pe care a văzut-o. Astfel, sunt fără îndoială responsabil de moartea doctorului Grimesby Roylott, dar nu pot spune că asta o să-mi apese foarte tare conştiinţa.

AVENTURA DEGETULUI MARE AL INGINERULUI.

Dintre toate problemele care i-au fost propuse spre rezolvare prietenului meu, domnul Sherlock Holmes, în decursul anilor noştri împreună, au existat doar două pe care eu însumi i le-am supus observaţiei, aceea a degetului mare al domnului Hatherley şi aceea a nebuniei colonelului Warburton. Dintre acestea, ultima ar fi putut oferi un teren mai subtil unui observator atent şi original, dar cealaltă a fost atât de ciudată la debutul ei şi atât de dramatică în detaliile sale că este poate mai demnă de afi povestită, chiar dacă i-a oferit prietenului meu mai puţine ocazii pentru acele metode deductive de raţionament prin care ajungea la nişte rezultate atât de remarcabile. Povestea a fost spusă, cred, nu o dată în ziare, dar, ca toate relatările de acest fel, efectul ei este mult mai puţin percutant atunci când este prezentată toată într-o jumătate de coloană tipărită decât atunci când faptele evoluează încet în faţa ochilor noştri şi misterul se clarifică treptat, pe măsură ce fiecare nouă descoperire constituie un pas ce duce spre întregul adevăr, împrejurările mi-au făcut o impresie puternică la vremea respectivă, iar faptul că au trecut doi ani de atunci nu a diminuat acest efect.

Evenimentele pe care o să le rezum acum au avut loc în vara lui 1889, nu la multă vreme după căsătoria mea. Am reînceput să-mi practic meseria ca civil, şi, în cele din urmă, l-am abandonat pe Holmes în camerele lui de pe strada Baker, deşi am continuat să-l vizitez, şi din când în când chiar l-am convins să renunţe la obiceiurile sale boeme într-atâta încât să ne viziteze la rândul lui. Consultaţiile mele s-au înmulţit constant şi, cum locuiam din întâmplare nu foarte departe de gara Paddington, aveam câţiva clienţi printre persoanele oficiale. Unul dintre aceştia, pe care l-

am vindecat de o boală dureroasă şi îndelungată, era neobosit în a-mi lăuda talentul şi în a încerca să-mi trimită orice suferind asupra căruia avea vreo influenţă.

Într-o dimineaţă, puţin înainte de şapte, am fost trezit de servitoarea care bătea la uşă pentru a mă anunţa că au venit doi bărbaţi din Paddington, care mă aşteptau în camera de consultaţii. M-am îmbrăcat în grabă, căci ştiam din experienţă că trenul îmi aducea rareori cazuri neînsemnate, şi m-am repezit jos. În timp ce coboram scările, vechiul meu aliat, paznicul, a ieşit din cameră, închizând uşa în spatele lui.

— Îl am aici, mi-a şoptit el, arătând cu degetul mare peste umăr, se simte bine.

— Despre ce este vorba atunci?, l-am întrebat, căci felul său de a se comporta sugera că era vorba de vreo creatură ciudată pe care o închisese în camera mea.

— Un nou pacient, mi-a şoptit. M-am gândit să-l aduc eu însumi; astfel, nu putea să o şteargă. Este acolo, în siguranţă şi sănătos. Acuma trebuie să plec, doctore; am şi eu îndatoririle mele, la fel ca şi dumneata. Şi această persoană de încredere care-mi făcea reclamă a plecat, fără să-mi lase măcar timpul să-i mulţumesc.

Am intrat în camera mea de consultaţii unde am găsit un domn aşezat la masă. Era îmbrăcat sobru într-un costum de tweed, iar şapca din material moale şi-o pusese pe cărţile mele. În jurul uneia din mâini avea înfăşurată o batistă, care era pătată peste tot cu sânge. Era tânăr, nu avea mai mult de douăzeci şi cinci de ani, cred, cu o faţă puternică şi masculină, dar era excesiv de palid, şi mi-a făcut impresia unui om care suferea de o tulburare puternică, având nevoie de toată puterea minţii pentru a o ţine sub control.

— Regret să vă trezesc atât de devreme, doctore, mi-a spus el, dar am avut un accident foarte serios în timpul nopţii. Am sosit cu trenul în această dimineaţă şi, întrebând în Paddington unde pot găsi un medic, un domn de treabă, m-a acompaniat cu multă amabilitate aici. I-am dat

servitoarei cartea mea de vizită, dar văd că a lăsat-o pe bufet.

Am luat-o şi m-am uitat la ea. Domnul Victor Hatherley, inginer hidraulic, strada Victoria, nr. 16 A, et… Acesta era numele, stilul şi locuinţa vizitatorului meu din acea dimineaţă.

— Regret că v-am făcut să aşteptaţi, am spus eu, aşezându-mă pe scaun. Din câte înţeleg, aţi călătorit în timpul nopţii, ceea ce este în sine o ocupaţie monotonă.

— O, noaptea petrecută de mine nu poate fi numită monotonă, a spus el râzând. Rădea cu multă poftă, cu o voce înaltă şi zgomotoasă, lăsându-se pe spate pe scaun, şi zguduindu-şi întreg corpul. Toate instinctele mele medicale s-au ridicat împotriva acelui râs.

— Opriţi-vă!, i-am strigat, reveniţi-vă! Şi i-am turnat nişte apă din carafă.

Însă a fost inutil. Se afla pradă uneia dintre acele izbucniri isterice care apar în cazul unei naturi puternice, atunci când o criză extremă se termină şi dispare. Şi-a revenit încă o dată, arătând foarte obosit şi palid.

— M-am făcut de râs, a spus el gâfâit.

— Deloc. Beţi asta. I-am pus puţin brandy în apă şi culoarea i s-a ivit din nou în obrajii livizi.

— Aşa e mai bine!, a spus el. Şi, acum, doctore, poate sunteţi atât de amabil să vă ocupaţi de degetul meu mare, sau mai degrabă de locul unde obişnuia să se afle.

A desfăcut batista şi mi-a întins mâna. Cu toţi nervii mei încercaţi, m-am înfiorat când am văzut-o. Existau patru degete distincte şi o suprafaţă oribilă, umedă, unde ar fi trebuit să fie degetul mare. A fost tăiat sau rupt din rădăcină.

— Dumnezeule!, am exclamat eu, aceasta este o rană teribilă. Trebuie să fi sângerat o groază.

— Da, a sângerat. Am leşinat când s-a întâmplat, şi cred că trebuie să fi fost inconştient multă vreme. Când mi-am revenit, am văzut că încă sângera, prin urmare, am legat un

capăt de batistă foarte strâns în jurul încheieturii, şi am sprijinit-o cu o crenguţă.

— Excelent! Ar fi trebuit să vă faceţi chirurg.

— Este o problemă de hidraulică, vedeţi, eram deci în domeniul meu.

— Aceasta a fost făcută, am spus eu, examinând rana, de un instrument foarte greu şi ascuţit.

— Un obiect ca un satâr, a spus el.

— Presupun că a fost vorba de un accident?

— Deloc.

— Ce! Un atac criminal?

— Realmente foarte criminal.

— Mă îngroziţi.

Am şters rana cu buretele, am curăţat-o, bandajat-o şi, în final, am acoperit-o cu tampoane de bumbac şi pansamente sterilizate. Pacientul na tresărit deloc, deşi şi-a muşcat din când în când buzele.

— Cum vă simţiţi?, l-am întrebat când am terminat.

— Straşnic! Datorită brandy-ului şi bandajului, mă simt un cu totul alt om. Am fost foarte slăbit, dar am trecut prin multe.

— Poate ar fi mai bine să nu vorbiţi despre acest subiect. Este evident chinuitor pentru nervii dumneavoastră.

— O, nu, nu acum. Va trebui să-mi spun povestea poliţiei; dar între noi fie vorba, dacă nu ar exista dovada convingătoare a acestei răni, mar surprinde ca aceştia s-o creadă, căci este una cu totul ieşită din comun, şi nu prea am multe dovezi cu care să o sprijin; şi chiar dacă m-ar crede, indiciile pe care pot să le dau sunt atât de vagi încât mă îndoiesc că se va face dreptate.

— Ha!, am exclamat eu, dacă este cumva vorba de o problemă pe care doriţi să o vedeţi rezolvată, v-aş recomanda călduros să veniţi la prietenul meu, domnul Sherlock Holmes, înainte de a merge la poliţia oficială.

— O, am auzit de acest domn, mi-a răspuns vizitatorul meu, şi aş fi foarte fericit dacă s-ar ocupa de asta, deşi,

fireşte, trebuie să apelez şi la serviciile poliţiei oficiale. Aţi fi atât de bun să mă prezentaţi?

— O să fac mai mult. O să vă iau eu însumi la el.

— V-aş fi extrem de îndatorat.

— O să comandăm o birjă şi o să mergem împreună. Vom ajunge exact la timp să servim micul dejun cu el. Vă simţiţi capabil de asta?

— Da; n-o să mă simt uşurat până nu-mi voi fi spus povestea.

— Atunci servitoarea mea va chema o birjă, şi eu o să fiu gata într-o clipă. M-am repezit sus, i-am explicat pe scurt soţiei mele despre ce era vorba, şi în cinci minute mă aflam înăuntrul unei birji, îndreptându-mă cu noua mea cunoştinţă spre strada Baker.

Sherlock Holmes era, aşa cum mă aşteptam, tolănit în halat în salon, citind rubrica dispăruţilor din the Times şi fumând pipa sa dinainte de micul dejun, care era formată din toate foile de tutun şi tutunul nefumat rămas în ea din ziua dinainte, toate uscate cu grijă şi strânse pe colţul poliţei de deasupra căminului. Ne-a primit în maniera sa liniştită şi prietenoasă, a comandat nişte felii proaspete şi ouă, şi ni s-a alăturat, mâncând toţi cu poftă. Când am terminat, a aşezat noua noastră cunoştinţă pe sofa, i-a pus o pernă sub cap, şi un pahar cu brandy şi apă la îndemână.

— Se vede cu uşurinţă că experienţa dumneavoastră nu a fost una obişnuită, domnule Hatherley, a spus el. Vă rog să vă întindeţi şi simţiţi-vă ca acasă. Spuneţi-ne, cât puteţi, dar opriţi-vă când vă simţiţi obosit, şi reînnoiţi-vă puterile cu ceva stimulant.

— Mulţumesc, a spus pacientul meu, dar mă simt cu totul alt om de când doctorul m-a bandajat, şi cred că micul dejun pe care mi l-aţi oferit a completat vindecarea. O să vă reţin cât mai puţin cu putinţă din timpul dumneavoastră preţios, prin urmare o să încep imediat să vă povestesc bizarele mele experienţe.

Holmes stătea aşezat în fotoliul său mare, cu expresia sa obosită şi pleoapele grele care ascundeau natura sa alertă şi energică, în timp ce eu stăteam în faţa lui, ascultând amândoi în tăcere povestea stranie pe care o relata vizitatorul nostru.

— Trebuie să ştiţi, a spus el, că sunt orfan şi celibatar, şi locuiesc singur în Londra. Sunt inginer hidraulic de profesie, şi mi-am câştigat o experienţă profesională considerabilă în decursul celor şapte ani în care mi-am făcut ucenicia la Venner & Matheson, binecunoscuta firmă din Greenwich. Acum doi ani, încheindu-mi anii de ucenicie şi intrând în posesia unei sume frumuşele de bani la moartea bietului meu tată, m-am hotărât să încep să lucrez pe cont propriu, şi am închiriat în acest scop nişte camere pe strada Victoria.

— Presupun că toată lumea ştie că un debut independent în afaceri este o experienţă dezolantă. În cazul meu a fost extrem de dezolantă. Pe parcursul a doi ani am oferit trei consultaţii şi mi s-a încredinţat o treabă neînsemnată, şi asta-i absolut tot ce mi-a adus profesia, încasările mele brute au fost de 27 de lire şi 10 pence. În fiecare zi, aşteptam în micul meu adăpost de la nouă dimineaţa până la patru după-amiaza, până când în final curajul m-a părăsit, şi am ajuns să cred că că nu voi avea niciodată vreun client

— Însă ieri, exact când mă gândeam să plec de la birou, a intrat secretarul meu, să-mi spună că mă aştepta un domn care dorea să-mi vorbească de o afacere. A adus o carte de vizită tipărită cu numele colonelului Lysander Stark. Colonelul însuşi s-a ivit imediat în spatele său – un bărbat mai degrabă mai înalt decât media, dar extrem de slab. Nu cred să fi văzut vreodată un om atât de costeliv, întreaga sa faţă se reducea la nas şi bărbie, iar pielea de pe obraji îi era cât se poate de întinsă pe oasele proeminente. Totuşi, atrofierea sa părea să fi fost naturală, şi nu datorată unei boli, căci ochii îi străluceau, păşea vioi, şi avea o ţinută

sigură. Era îmbrăcat simplu dar curat, şi cred că avea mai degrabă spre patruzeci decât spre treizeci de ani.

— Domnul Hatherley?, a spus el cu un uşor accent nemţesc. Mi-aţi fost recomandat, domnule Hatherley, ca fiind un om care este nu numen priceput în meseria sa, dar care este şi discret şi capabil să ţină un secret.

M-am înclinat, simţindu-mă flatat, ca oricare tânăr căruia i s-ar fi vorbit astfel.

— Pot să vă întreb cine mi-a dai nişte referinţe atât de bune?

— Păi, poate este mai bine să nu vă spun asta la momentul de faţă. Ştiu dintr-o anumită sursă că sunteţi atât orfan cât şi celibatar, şi că locuiţi singur în Londra.

— Este absolut adevărat, i-am răspuns; dar mă veţi scuza dacă spun că nu pot înţelege ce legătură au toate astea cu pregătirea mea profesională. Am înţeles că doriţi să-mi vorbiţi despre o chestiune profesională?

— Fără îndoială. Dar veţi vedea că tot ce spun este realmente la obiect. Am o sarcină profesională pentru dumneavoastră, dar un secret absolut este cât se poate de esenţial – un secret absolut, mă înţelegeţi, şi fireşte putem să aşteptăm aşa ceva mai degrabă de la un om care este singur decât de la unul care locuieşte în sânul familiei.

— Dacă promit să ţin secretul, am spus eu, puteţi să aveţi deplină încredere că o s-o fac.

Se uita intens la mine în timp ce vorbeam, şi mi s-a părut că nu văzusem vreodată o privire mai bănuitoare şi întrebătoare.

— Promiteţi atunci?, a spus el în final.

— Da, promit.

— O tăcere absolută şi deplină înainte, în timpul, şi după? Nici o referire la această treabă, fie verbală sau în scris?

— V-am dat deja cuvântul meu.

— Foarte bine. A sărit brusc în picioare şi, ţâşnind ca fulgerul prin cameră, a deschis larg uşa. Afară, holul era gol.

— Este în regulă, a spus el, venind înapoi. Ştiu că secretarii sunt uneori curioşi în privinţa afacerilor stăpânului lor. Acum putem vorbi în siguranţă. Şi-a tras scaunul foarte aproape de al meu, şi a început să se holbeze din nou la mine, cu aceeaşi privire gânditoare şi întrebătoare.

— Un sentiment de repulsie şi de ceva înrudit cu frica a început să mă invadeze, văzând ciudatele maimuţăreli ale acestui om descărnat. Până şi teama mea de a pierde un client nu m-a putut face să mă abţin să-mi arăt nerăbdarea.

— Vă rog să-mi spuneţi despre ce treabă este vorba, domnule, i-am spus eu; timpul meu este preţios. Dumnezeu să mă ierte pentru acea ultimă propoziţie, dar cuvintele îmi ieşiseră din gură.

— Cum vi s-ar părea cincizeci de guinee pentru o noapte de lucru?, m-a întrebat.

— Excelente.

— Spun o muncă de o noapte, dar o oră ar fi mai aproape de adevăr. Pur şi simplu am nevoie de opinia dumneavoastră în privinţa unei maşini hidraulice de presare, care s-a defectat. Dacă ne spuneţi ce nu este în regulă, vom îndrepta-o noi înşine în curând. Ce credeţi despre o astfel de slujbă?

— Munca pare să fie uşoară, iar plata generoasă.

— Exact. Dorim să veniţi în această seară cu ultimul tren.

— Unde?

— La Eyford, în Berkshire. Este o aşezare mică în apropierea hotarului cu Oxfordshire, la peste unsprezece kilometri de Reading. Un tren din Paddington vă va duce acolo la 11:15.

— Foarte bine.

— O să vin cu o trăsură să vă aştept.

— Deci avem de mers şi cu trăsura?

— Da, micuţa noastră aşezare este la ţară.

La peste unsprezece kilometri de gara din Eyford.

— Atunci nu putem ajunge acolo înainte de miezul nopţii. Presupun că nu voi avea un tren cu care să mă întorc la ora aceea. O să fiu obligat să rămân la dumneavoastră peste noapte.

— Da, vă putem improviza cu uşurinţă un culcuş.

— Aceasta este foarte incomod. Nu pot veni la o oră mai convenabilă?

— Ne-am gândit că e cel mai bine să veniţi târziu. Pentru a vă recompensa pentru orice inconvenient, vă plătim dumneavoastră, unui om tânăr şi necunoscut, nişte bani care ne-ar procura opinia celor mai buni în profesia dumneavoastră. Totuşi, fireşte, dacă doriţi să renunţaţi la afacere, aveţi tot timpul s-o faceţi.

— M-am gândit la cele cincizeci de guinee şi la cât de folositoare mi-ar fi fost. Deloc, i-am spus eu, aş fi foarte fericit să vă urmez îndeaproape dorinţele. Aş vrea însă să înţeleg puţin mai clar ce anume doriţi să fac.

— Exact. Este foarte firesc ca promisiunea de a ţine secretul pe care v-am cerut-o să vă fi stârnit curiozitatea. N-am nici cea mai mică dorinţă să vă fac să vă angajaţi în vederea a ceva, fără a şti în prealabil despre ceea ce este vorba. Presupun că suntem în deplină siguranţă în ceea ce-i priveşte pe aceia care trag cu urechea?

— Deplină.

— Atunci lucrurile stau astfel. Ştiţi probabil că argila este un produs de preţ şi că se găseşte numai într-un loc sau două în toată Anglia?

— Am auzit că aşa stau lucrurile.

— Cu puţin timp înainte, am cumpărat un mic loc – un loc foarte mic, la şaisprezece kilometri de Reading. Am avut norocul să descopăr că exista un zăcământ de argilă pe unul din terenurile mele. Insă examinându-l, am realizat că era comparativ unul mic şi că se afla între alte două mult mai mari la dreapta şi la stânga – ambele aflate însă pe terenurile vecinilor mei. Aceşti oameni de treabă erau absolut neştiutori că pământul lor conţinea ceva care era la

fel de preţios ca o mină de aur. Fireşte, era în interesul meu să le cumpăr pământul, înainte ca aceştia să-i descopere adevărata valoare, dar din păcate nu aveam banii necesari să fac asta. Le-am încredinţat secretul câtorva prieteni de-ai mei, iar aceştia mi-au sugerat să lucrăm în linişte şi în secret propriul nostru zăcământ, câştigând în acest mod banii care să ne dea posibilitatea să cumpărăm terenurile vecinilor. Făceam asta de ceva timp, şi am construit o presă hidraulică care să ne ajute în munca noastră. Această presă, aşa cum am explicat deja, s-a defectat, şi dorim sfatul dumneavoastră în privinţa acestui subiect. Ne păstrăm secretul cu mult zel, iar dacă s-ar afla că nişte ingineri hidraulici au venit la noi, s-ar face curând cercetări, iar apoi, dacă faptele ar ieşi la suprafaţă, adio oricărei şanse de a pune mâna pe aceste terenuri şi a ne realiza planurile. De aceea v-am făcut să-mi promiteţi că nu o să spuneţi nici unei fiinţe că mergeţi la Eyford în această seară. Sper că v-am prezentat totul clar?

— Vă înţeleg, am spus eu. Singurul aspect pe care nu-l înţeleg prea bine este la ce poate folosi o presă hidraulică pentru a excava argilă, care, după câte înţeleg, este scoasă ca pietrişul dintr-o carieră.

— Ah!, a spus el degajat, urmăm propriul nostru procedeu. Comprimăm pământul în cărămizi, pentru a le transporta fără să dezvăluim ce sunt. Dar acesta este numai un detaliu. V-am încredinţat secretul complet acum, domnule Hatherley, şi v-am arătat cât de multă încredere am în dumneavoastră. S-a ridicat în timp ce vorbea. Vă aştept atunci la Eyford la 11:15.

— Cu siguranţă voi fi acolo.

— Şi nici un cuvânt nimănui. Mi-a aruncat o ultimă privire lungă şi întrebătoare, iar apoi, prinzându-mi mâna şi apăsându-mi-o cu mâna sa rece şi jilavă, a ieşit grăbit din cameră.

— Ei bine, când m-am gândit din nou cu mintea limpede la toate astea, am fost foarte uimit, aşa cum vă puteţi da

seama, de această comandă bruscă care îmi fusese încredinţată. Pe de o parte, fireşte, eram fericit, căci banii erau cel puţin de zece ori mai mulţi decât aş fi cerut dacă aş fi fixat eu însumi preţul pentru serviciile mele, şi era posibil ca această comandă să ducă la altele. Pe de altă parte, faţa şi comportamentul patronului meu mi-au făcut o impresie neplăcută, şi nu puteam crede că explicaţia lui referitoare la argilă era suficientă pentru a justifica necesitatea sosirii mele acolo la miezul nopţii, şi anxietatea sa extremă ca nu cumva să spun cuiva de sarcina mea. Cu toate acestea, am renunţat la temerile mele, am servit o cină consistentă, am luat o trăsură spre Paddington, şi am urmat strict de la început porunca de a-mi ţine gura.

La Reading a trebuit să schimb nu numai trăsura ci şi gara. Cu toate acestea, am ajuns la timp pentru ultimul tren spre Eyford, şi m-am dat jos în mica gară slab luminată după ora unsprezece. Eram singurul călător care coborâse acolo, şi nu se afla nimeni pe peron, cu excepţia unui paznic somnoros cu un felinar. Când am ieşit însă pe poartă, mi-am găsit cunoştinţa de dimineaţă, aşteptându-mă în umbră pe partea cealaltă. Fără un cuvânt, m-a înşfăcat de braţ şi m-a luat grăbit spre o trăsură, a cărei uşă era deschisă. A închis ferestrele laterale, a bătut în lemn, şi am luat-o la goană pe cât de repede putea merge calul.

— Un singur cal?, a intervenit Holmes.

— Da, numai unul.

— Aţi observat ce culoare avea?

— Da, l-am văzut la lumina felinarelor laterale când m-am urcat în trăsură. Era unul murg.

— Arăta obosit ori odihnit?

— O, odihnit şi lucios.

— Mulţumesc, regret că v-am întrerupt. Vă rog, continuaţi-vă atât de interesanta relatare.

— Am mers astfel cel puţin o oră. Colonelul Lysander Stark spusese că era vorba numai de unsprezece kilometri, însă cred că, dată fiind viteza pe care o aveam şi timpul ce s-a

scurs, trebuie să fi fost vorba de aproape nouăsprezece kilometri. A stat lângă mine tăcut în tot acest timp, şi mi-am dat seama nu o dată, uitându-mă în direcţia lui, că mă privea foarte intens. Drumurile de ţară nu păreau să fie foarte bune în acea parte de lume, căci ne legănam şi hurducam înfiorător. Am încercat să mă uit afară pe geam, ca să-mi fac o idee unde ne aflam, dar acestea erau făcute din sticlă mată, şi n-am putut să descopăr nimic, cu excepţia strălucirii vagi a câte unei lumini pe lângă care treceam. Din când în când făceam câte o remarcă, pentru a întrerupe monotonia călătoriei, dar colonelul răspundea doar monosilabic, iar conversaţia lâncezea curând. În cele din urmă, însă, zdruncinăturile drumului au fost înlocuite de netezimea distinctă a unei alei pietruite, aici trăsura s-a oprit. Colonelul Lysander Stark a sărit afară şi, când l-am urmat, m-a tras repede sub un portic care se deschidea în faţa noastră. Am intrat cum s-ar zice din trăsură direct în hol, astfel încât nu am putut să arunc nici cea mai rapidă privire la faţada casei. În momentul în care am trecut pragul, uşa s-a închis cu zgomot în urma noastră, şi am auzit nedesluşit huruiala roţilor trăsurii care se îndepărta.

— În casă era un întuneric ca smoala, iar colonelul bâjbâia în jur, căutând chibrituri, şi mormăind încet. Pe neaşteptate, s-a deschis o uşă la celălalt capăt al coridorului, şi o lungă dâră aurie de lumină s-a îndreptat spre noi. S-a făcut mai lată, şi a apărut o femeie cu o lampă în mână, pe care o ţinea deasupra capului, ţinându-şi faţa înainte şi uitându-se la noi. Am putut vedea că era drăguţă şi, din felul în care se reflecta lumina pe rochia ei închisă la culoare, mi-am dat seama că aceasta era făcută dintr-un material scump. A spus câteva cuvinte într-o limbă străinĂ. Pe un ton întrebător, iar, când însoţitorul meu i-a răspuns monosilabic şi posac, a tresărit atât de puternic încât lampa era aproape să-i cadă din mână. Colonelul Stark s-a îndreptat spre ea, i-a şoptit ceva la ureche, iar apoi, împingând-o înapoi în

camera de unde ieşise, a venit din nou spre mine cu lampa în mână.

— Poate o să aveţi amabilitatea să aşteptaţi câteva minute în această cameră, mi-a spus el, deschizând o altă uşă. Era o odaie liniştită, mică, mobilată sumar, cu o masă rotundă în mijloc, pe care erau împrăştiate câteva cărţi nemţeşti. Colonelul Stark a pus lampa pe armoniul de lângă uşă. Nu o să vă las să aşteptaţi prea mult, a spus el, şi a dispărut în întuneric.

— M-am uitat la cărţile de pe masă, şi, în ciuda faptului că nu ştiam germană, mi-am putut da seama că două dintre ele erau nişte tratate ştiinţifice, celelalte fiind volume de poezie. Apoi m-am dus la fereastră, sperând să văd câte ceva din peisajul de ţară, dar un oblon de stejar, bine zăvorât, m-a împiedicat. Era o casă extraordinar de tăcută. Un ceas vechi ticăia tare undeva în hol, dar, cu excepţia lui, domnea o tăcere de moarte. Un vag simţământ de nelinişte a început să pună stăpânire pe mine. Cine erau aceşti nemţi, şi cu ce se ocupau în acest loc ciudat şi izolat în care locuiau? Şi unde se afla acest loc? Mă aflam la şaisprezece kilometri sau cam atât de Eyford, asta era tot ceea ce ştiam, dar dacă în nord, sud, est sau vest, n-aveam nici cea mai mică idee. Dealtminteri, Reading şi probabil alte oraşe mari se aflau la aceeaşi distanţă, deci poate că locul nu era atât de retras, la urma urmei. Totuşi, dată fiind tăcerea absolută, era cât se poate de sigur că ne aflam la ţară. Mă plimbam încoace şi încolo prin cameră, fredonând încet o melodie, pentru a mă îmbărbăta şi a mă convinge că cele cincizeci de guinee îmi reveneau pe drept. Dintr-odată, fără nici un alt zgomot preliminar, în mijlocul liniştii depline, camera uşii mele s-a deschis încet. Femeia stătea în cadrul uşii, încadrată de întunericul din holul din spatele ei şi cu lumina galbenă căzându-i pe faţa pasionată şi frumoasă. Am putut observa dintr-o privire că era moartă de frică, iar aceasta m-a înfiorat şi pe mine. A ridicat un deget tremurător pentru a mă avertiza să tac, şi mi-a spus câteva cuvinte

şoptite într-o engleză stricată, aruncând priviri înapoi, în întunericul din spatele ei, ca un cal înspăimântat.

— Aş pleca, în locul dumneavoastră, a spus ea, încercând cu multă greutate, după cât mi s-a părut, să vorbească calm. Aş pleca. N-aş sta aici. Nu vi se poate întâmpla nimic bun.

— Dar, doamnă, i-am spus eu, n-am făcut încă lucrul pentru care am venit. Nu pot pleca până când nu văd maşina.

— Nu merită să aşteptaţi, a continuat ea.

Puteţi ieşi pe uşă; nimeni nu vă împiedică. Iar apoi, văzând că zâmbeam şi dădeam din cap, a renunţat brusc la reţinerea ei şi a făcut un pas înainte, frângându-şi mâinile. Pentru numele lui Dumnezeu! a şoptit ea. Plecaţi de aici înainte de a fi prea târziu!

— Dar sunt întrucâtva încăpăţânat de la natură şi cu atât mai dornic să mă bag în ceva cu cât există vreun obstacol în drum. M-am gândit la cele cincizeci de guinee, la călătoria obositoare şi la noaptea neplăcută ce părea să mă aştepte. Trebuia ca toate astea să fie degeaba? De ce să mă furişez fără să-mi fi îndeplinit treaba încredinţată, şi fără să primesc plata ce mi se cuvenea? Această femeie putea fi monomaniacă. Prin urmare, cu o atitudine hotărâtă, deşi comportamentul său m-a zguduit mai mult decât îndrăzneam s-o recunosc, am continuat să dau din cap, şi mi-am exprimat intenţia de a rămâne unde eram. Era pe cale să mă roage din nou, când o uşă deasupra a fost trântită, iar sunetul câtorva paşi s-a auzit pe scări. A ascultat pentru o clipă, şi-a ridicat mâinile într-un gest disperat, şi a dispărut la fel de brusc şi tăcut precum apăruse.

— Noii veniţi erau colonelul Lysander Stark şi un bărbat scund şi gras, cu o barbă ca de şinşilă crescând din pliurile bărbiei sale duble, care mi-a fost prezentat drept domnul Ferguson.

— Acesta este secretarul şi managerul meu, a spus colonelul. Apropo, am avut impresia că am lăsat închisă această uşă când am plecat. Mă tem că v-a deranjat curentul.

— Din contră, am spus eu, am deschis eu însumi uşa pentru că am simţit că atmosfera era întrucâtva înăbuşitoare.

Mi-a aruncat una din privirile sale suspicioase.

— Poate ar fi mai bine să trecem la treabă, atunci, a spus el, domnul Ferguson şi cu mine o să vă luăm sus să vedeţi maşina.

— Presupun că ar fi mai bine să-mi pun pălăria.

— O, nu, se află în casă.

— Ce, extrage şi argilă în casă?

— Nu, nu. Aici doar o comprimăm. Dar lăsaţi asta. Tot ceea ce vrem să faceţi este să examinaţi maşina şi să ne spuneţi ce este în neregulă cu ea.

— Am mers împreună sus, colonelul primul cu lampa, managerul cel gras şi cu mine în spatele lui. Era o casă veche şi întortocheată plină de coridoare, pasaje, scări înguste şi spiralate şi uşi mici şi joase, ale căror praguri erau lăsate din pricina generaţiilor care trecuseră pe ele. Nu existau covoare şi nici urmă de mobilă deasupra parterului, iar ipsosul de pe pereţi era scorojit, şi umezeala străbătea prin petele verzi şi nesănătoase. Am încercat să afişez un aer pe cât de degajat posibil, dar nu uitasem avertismentele doamnei, chiar dacă le ignorasem, şi eram cu ochii pe cei doi însoţitori ai mei. Ferguson părea să fie un om morocănos şi tăcut, dar am putut observa din puţinele lucruri pe care le-a spus că era cel puţin un conaţional. Colonelul Lysander Stark s-a oprit în cele din urmă în faţa unei uşi joase, pe care a descuiat-o. Aparţinea unei odăi mici, pătrate, în care am fi putut pătrunde cu greu toţi trei deodată. Ferguson a rămas afară, iar colonelul m-a condus înăuntru.

— Acum ne aflăm, de fapt, înăuntrul presei hidraulice, a spus el, şi ar fi extrem de neplăcut dacă cineva ar pune-o în mişcare. Tavanul acestei mici camere este în realitate capătul pistonului care coboară, şi se lasă în jos cu forţa multor tone pe această podea de metal. Afară există mici coloane laterale de apă, care primesc această forţă şi care o transmit şi o multiplică într-o manieră care vă este familiară. Maşina funcţionează prompt dar o face cumva ţeapăn, şi şi-a pierdut puţin din forţă. Poate veţi avea amabilitatea să o examinaţi şi să ne arătaţi cum o putem îndrepta.

— I-am luat lampa şi am examinat maşina cu multă atenţie. Era într-adevăr una uriaşă şi capabilă de a exercita o presiune imensă. Când am ieşit afară, însă, şi am apăsat mânerele care o controlau, mi-am dat seama imediat, datorită sâsâitului pe care îl scotea, că undeva exista o mică scurgere, care permitea apei să ţâşnească înapoi printr-unul din cilindrii laterali. O altă examinare mi-a arătat că una din benzile de cauciuc care înconjura capul tijei se strânsese astfel încât nu mai umplea complet adâncitura dea lungul căreia funcţiona. Aceasta era în mod clar cauza pierderii forţei, şi le-am destăinuit-o însoţitorilor mei, care mi-au urmărit observaţiile cu multă atenţie şi mi-au pus câteva întrebări de ordin practic referitoare la ce trebuiau să facă pentru a îndrepta stricăciunea. După ce le-am explicat totul, m-am întors în încăperea principală a maşinii şi m-am uitat bine la ea pentru a îmi satisface propria curiozitate. Era evident la o simplă privire că povestea cu argila era doar o invenţie, căci ar fi fost absurd să presupui că un motor atât de puternic ar fi fost conceput pentru un scop atât de nepotrivit. Pereţii erau din lemn, dar fundul consta dintr-un jgheab de fier, şi, când l-am examinai, am putut observa peste tot o crustă de depuneri metalice. M-am aplecat, şi tocmai ce o râcâiam pentru a vedea ce este mai exact, când am auzit o exclamaţie mormăită în germană

şi am văzut faţa cadaverică a colonelului uitându-se în jos la mine.

— Ce faceţi acolo?, m-a întrebat el.

— Eram mânios că fusesem dus de nas cu o poveste atât de alambicată ca aceea pe care mi-o spusese. Admiram argila dumneavoastră, i-am spus; cred că v-aş fi putut sfătui mai bine în privinţa maşinii, dacă aş fi ştiut scopul exact în care este folosită.

— Am regretat nechibzuinţa vorbelor mele chiar în clipa în care am rostit aceste cuvinte. Faţa i s-a întunecat şi o lumină ameninţătoare i-a apărut în ochii gri.

— Foarte bine, a spus el, veţi şti totul despre maşină. A făcut un pas în spate, a trântit uşiţa, şi a învârtit cheia în broască. M-am năpustit spre ea şi am tras de mâner, dar era bine fixat, şi nu a cedat câtuşi de puţin împinsăturilor şi loviturilor mele. Hei!, am ţipat. Hei! Colonele! Lasă-mă afară!

— Iar apoi, în acea linişte, am auzit dintr-odată un zgomot care m-a îngheţat. Era zăngănitul mânerelor şi şuieratul cilindrului crăpat. Dăduse drumul motorului. Lampa se mai afla încă pe podea, unde o pusesem când examinam jgheabul. La lumina acesteia, am văzut că tavanul negru se lăsa peste mine, încet, sacadat, dar, aşa cum nimeni nu ştia mai bine decât mine, cu o forţă ce trebuia ca într-un minut să mă toace într-o pastă informă. M-am aruncat ţipând în uşă şi am tras cu unghiile de încuietoare. L-am implorat pe colonel să mă lase afară, dar zgomotul nemilos al mânerelor mi-a acoperit strigătele. Tavanul se afla numai la vreo treizeci sau şaizeci de centimetri deasupra capului meu şi am putut pipăi cu mâna ridicată suprafaţa sa tare şi aspră. Apoi mi-a trecut prin minte că suferinţa pe care urma s-o simt la moarte depindea foarte mult de poziţia în care mă aflam atunci. Dacă mă puneam pe burtă, greutatea avea să se lase pe coloana mea vertebrală, şi m-am cutremurat la gândul trosniturii înspăimântătoare. Poate era mai bine în celălalt fel; însă aveam oare curajul să stau întins şi să mă

uit în sus la umbra aceea neagră şi mortală, coborând asupra mea? Deja nu mai puteam să stau în picioare, când privirea mi-a fost atrasă de ceva ce m-a umplut de speranţă.

— V-am spus că deşi tavanul şi podeaua erau din fier, pereţii erau din lemn. Pe când aruncam o ultimă privire grăbită în jurul meu, am văzut o dungă îngustă de lumină galbenă între două din scânduri, care se lăţea şi se lăţea pe măsură ce un panou mic era tras în spate. Pentru o clipă n-am putut crede că acolo se afla realmente o uşă care mă putea scăpa de moarte. În momentul următor m-am aruncat prin ea, zăcând pe jumătate leşinat pe partea cealaltă. Panoul a fost împins din nou în urma mea, dar zdrobirea lămpii şi, câteva momente mai târziu, zăngănitul celor două plăci de metal mi-au dat de ştire cât de aproape mă aflasem de moarte.

— Mi-am revenit în simţiri la o smucitură frenetică de tâmplă, şi m-am trezit întins pe podeaua de piatră a unui coridor îngust, în timp ce o femeie stătea aplecată deasupra mea, trăgând de mine cu mâna stângă, şi ţinând o lumânare în dreapta. Era aceeaşi prietenă bună al cărei avertisment îl neglijasem atât de prosteşte.

— Vino! Vino!, a strigat ea pierzându-şi răsuflarea. Vor fi aici într-un moment. Vor vedea că nu eşti acolo. O, nu risipi timpul atât de preţios, ci vino!

— De data asta, cel puţin, nu i-am dispreţuit sfatul. M-am ridicat în picioare clătinându-mă, şi am fugit cu ea pe coridor, coborând o scară în spirală. Aceasta ducea într-un alt coridor lat, şi, tocmai ce ajunsesem acolo, când am auzit zgomot de picioare alergând şi strigătele a două voci, una răspunzându-i alteia, de la etajul unde ne aflam şi de la acela de dedesubt. Îndrumătoarea mea s-a oprit şi s-a uitat în jur, ca şi cum nu mai ştia ce să facă. Apoi a deschis cu putere o uşă care dădea într-un dormitor, prin fereastra căruia luna strălucea luminos.

— Este singura dumitale şansă, mi-a spus ea. Este sus, dar poate poţi să sari.

— În timp ce vorbea, s-a ivit o lumină la celălalt capăt al coridorului, şi am văzut figura slabă a colonelului Lysander Stark năpustindu-se înainte cu o lampă în mână şi o armă de felul unui satâr de măcelar în cealaltă. Am traversat în viteză dormitorul, am deschis fereastra şi m-am uitat afară. Cât de liniştită, dulce şi sănătoasă arăta grădina în lumina lunii, şi nu puteau fi mai mult de zece metri până jos. M-am căţărat pe pervaz, dar am ezitat să sar până n-am auzit ce se petrecea între salvatoarea mea şi ticălosul care mă urmărea. Dacă urma să fie maltratată, atunci eram hotărât să mă întorc în ajutorul ei cu toate riscurile. De abia ce mi-a trecut acest gând prin minte, că acesta se afla la uşă, trecând pe lângă ea; dar femeia l-a înconjurat cu braţele, încercând să-l reţină.

— Fritz! Fritz!, striga ea în engleză, adu-ţi aminte că mi-ai promis după ultima oară. Ai spus că nu se va întâmpla din nou. Va tăcea! O, va tăcea!

— Eşti nebună, Elise!, a strigat el, luptându-se să scape de ea. Ne vei ruina. A văzut prea multe. Lasă-mă să trec, îţi spun! A împins-o într-o parte şi, năpustindu-se spre fereastră, a încercat să mă taie cu arma sa solidă. M-am lăsat să alunec şi atârnam cu mâinile de pervaz, când a căzut lovitura. Am simţit o durere nu prea puternică, strânsoarea mea a cedat, şi am căzut în grădina de dedesubt.

— Am fost zguduit, dar nu rănit de cădere; prin urmare, m-am ridicat în picioare şi m-am repezit printre tufişuri cât de repede am putut alerga, căci mi-am dat seama că eram încă departe de a fi scăpat de pericol Pe neaşteptate, însă, m-au invadat o ameţeală şi o greaţă de moarte. M-am uitat în jos la mâna mea, care pulsa dureros, şi atunci pentru prima dată am văzut că degetul meu mare fusese retezat şi că sângele curgea din belşug din rană. Am încercat să-mi leg batista în jurul ei, dar brusc urechile au început să-mi zumzăie, iar în momentul următor am căzut printre tufele de trandafir, într-un leşin de moarte.

— Nu-mi dau seama cât timp am zăcut inconştient. Trebuie să fi fost un timp îndelungat, căci, când mi-am revenit în simţiri, luna apusese şi o dimineaţă luminoasă îşi făcuse apariţia. Hainele îmi erau toate îmbibate de rouă, iar mâneca hainei îmi era impregnată de sângele de la degetul rănit. Durerea ascuţită pe care o resimţeam acolo mi-a adus într-o clipă în minte toate detaliile aventurii mele nocturne, şi am sărit în picioare cu sentimentul că nu eram încă la adăpost de urmăritorii mei. Dar spre uimirea mea, când m-am uitat în jurul meu, n-am văzut nici urmă de casă sau grădină. Zăceam într-un colţ al gardului viu aproape de drum, şi doar puţin mai încolo se afla o clădire lungă, care s-a dovedit a fi, când m-am apropiat de ea, exact gara în care ajunsesem în noaptea precedentă. Dacă nu ar fi fost rana urâtă de la mâna mea, tot ceea ce s-a petrecut în timpul acelor ore înspăimântătoare ar fi putut fi un vis urât.

— Pe jumătate ameţit am intrat în gară şi am întrebat de trenul de dimineaţă. Urma să fie unul spre Reading în mai puţin de o jumătate de oră. Era de serviciu acelaşi paznic care se afla acolo când sosisem. L-am întrebat dacă auzise vreodată de colonelul Lysander Stark. Numele îi era necunoscut. Observase o trăsură aşteptându-mă în noaptea dinainte? Nu, nu observase.

Exista vreo staţie de poliţie undeva în apropiere? Se afla una cam la cinci kilometri distanţă.

— Era prea departe pentru mine să merg într-acolo, slăbit şi bolnav cum eram. M-am hotărât să aştept să-mi spun povestea la poliţie la întoarcerea în oraş. Era puţin după şase când am ajuns, prin urmare am mers mai întâi să mi se bandajeze rana, iar apoi doctorul a fost atât de amabil să mă aducă aici. V-am prezentat cazul şi o să fac exact ceea ce mă sfătuiţi.

Am rămas ambii tăcuţi câtva timp după ascultarea acestei povestiri extraordinare. Apoi Sherlock Holmes a luat de pe raft una din cărţile obişnuite şi voluminoase în care îşi punea tăieturile din ziare.

— Iată un anunţ care vă va interesa, i-a spus. A apărut în toate ziarele cam acum un an. Ascultaţi aici: „Dispărut pe 9 a lunii curente domnul Jeremiah Hayling, în vârstă de douăzeci şi şase de ani, inginer hidraulic. A plecat de acasă la zece seara şi nu s-a mai auzit de el de atunci. Era îmbrăcat în”, etc, etc. Ha! Aceea a fost ultima dată când colonelul a avut nevoie să-i fie reparată maşina, îmi închipui.

— Fără îndoială. Este cât se poate de clar că domnul colonel era un om disperat, cu sânge rece, care era absolut hotărât să nu lase nimic să stea în calea micului său joc, ca acei piraţi care merg până la capăt şi nu lasă nici un supravieţuitor de pe un vas capturat. Ei bine, fiecare moment este acum preţios, deci, dacă vă simţiţi capabil, o să mergem imediat la Scotland Yard, ca un preliminariu înainte de a o porni spre Eyford.

Cam trei ore mai târziu ne aflam cu toţii împreună în tren, îndreptându-ne dinspre Reading spre micul sat din Berkshire. Era Sherlock Holmes, inginerul hidraulic, inspectorul Bradstreet de la Scotland Yard, un poliţist în haine civile şi eu însumi. Bradstreet întinsese o hartă a comitatului pe banchetă şi era ocupat cu trasarea unui cerc cu ajutorul compasului, având Eyford în centru.

— Dumnezeule!, a strigat pacientul meu. Atunci asta explică ceea ce a spus fata.

— Iată, a spus el. Cercul are o rază de şaisprezece kilometri din sat. Locul pe care îl căutăm trebuie să se afle undeva în apropiere de linia aceea. Aţi spus şaisprezece kilometri, cred, domnule.

— A fost o călătorie de o oră bună.

— Şi credeţi că v-au adus înapoi tot acel drum, în timp ce eraţi inconştient?

— Trebuie, s-o fi făcut. Nu prea îmi amintesc să fi fost ridicat şi transportat undeva.

— Ceea ce nu pot să înţeleg, am spus eu, este de ce v-au lăsat în viaţă, când v-au găsit zăcând leşinat în grădină.

Poate că ticălosul a fost convins de rugăminţile femeii.
— Nu prea cred că asta ar fi fost posibil. N-am văzut niciodată în viaţa mea o faţă mai neînduplecată.
— O să clarificăm în curând toate astea, a spus Bradstreet. Păi, mi-am trasat cercul şi tot ce-aş vrea să ştiu este în ce punct de pe el pot fi găsiţi oamenii pe care îi căutăm.
— Cred că pot să-l indic cu degetul, a spus Holmes liniştit.
— Chiar aşa, acum!, a strigat inspectorul, vaţi făcut o idee! Hai să vedem cine este de acord cu dumneavoastră. Eu spun că este în sud, căci locurile dintr-acolo sunt mai izolate.
— Iar eu spun est, a spus pacientul meu.
— Eu sunt pentru vest, a remarcat poliţistul în haine civile. Există câteva sate liniştite pe acolo.
— Iar eu sunt pentru nord am spus eu, pentru că nu există nici un deal acolo, iar prietenul nostru spune că nu a observat ca trăsura să o fi luat în sus.
— Haideţi, a exclamat inspectorul, râzând; aşa o diversitate de opinii. Am făcut un cerc complet. Cui îi daţi votul decisiv?
— Toţi vă înşelaţi, a spus Holmes.
— Dar nu putem să ne înşelăm cu toţii.
— O, ba da, puteţi Acesta este punctul meu. Şi-a pus degetul în centrul cercului. Aici o să-i găsim.
— Dar călătoria de douăzeci de kilometri?, a întrebat gâfâit Hatherley.
— Zece încolo şi zece înapoi. Nimic mai simplu. Dumneavoastră înşivă, spuneţi despre cal că era odihnit şi lucios când aţi intrat în trăsură. Cum ar fi putut fi astfel după douăzeci de kilometri pe drumuri proaste?
— Într-adevăr, este un şiretlic foarte probabil, a observat Bradstreet pe gânduri. Fireşte, nu poate exista nici o îndoială în privinţa naturii acestei bande.
— NiciunA. A spus Holmes. Sunt falsificatori de bani pe scară largă, şi au folosit maşina pentru a forma amestecul care înlocuia argintul.

— Ştiam de ceva vreme că acţiona o bandă deşteaptă, a spus inspectorul. Produceau jumătăţi de coroană cu miile. Am mers pe urmele lor până la Reading, dar nu am putut merge mai departe, căci şi-au acoperit urmele într-un mod care arăta că aveau foarte multă experienţă. Dar acum, mulţumită acestei şanse, cred că am pus mâna pe ei.

Însă inspectorul se înşela, căci n-a fost ca acei criminali să ajungă pe mâinile justiţiei. Pe când ajunsesem în gara din Eyford, am văzut o coloană uriaşă de fum care urca în sus din spatele unui mic pâlc de copaci din apropiere şi atârna ca o pană imensă de struţ deasupra peisajului.

— O casă arzând?, a întrebat Bradstreet, pe când trenul îşi continua drumul.

— Da, domnule!, a spus şeful gării.

— Când a izbucnit?

— Am auzit că s-a întâmplat în timpul nopţii, domnule, dar s-a înrăutăţit, şi întregul loc este în flăcări.

— A cui este casa?

— A doctorului Becher.

— Spune-mi, a intervenit inginerul, domnul Becher este un neamţ foarte slab, cu un nas lung şi ascuţit?

— Şeful gării a râs cu poftă. Nu, domnule, doctorul Becher este englez, şi nu există vreun om în parohie care să aibă o vestă mai bine căptuşită. Dar există un domn care locuieşte la dânsul, un pacient, după câte înţeleg, care este străin şi arată ca şi cum nu i-ar strica puţină carne de vită din Berkshire.

Şeful gării nici nu-şi sfârşise bine povestea că ne grăbeam cu toţii în direcţia focului. Drumul urca pe un deal jos, şi exista o clădire mare şi întinsă în faţa noastră, ce scuipa flăcări prin fiecare crăpătură şi fereastră, în timp ce în grădina din faţă trei maşini ale pompierilor încercau în van să ţină flăcările sub control.

— Asta este!, a strigat Hatherley, extrem de agitat. Iată aleea de pietriş, şi tufele de trandafir unde am zăcut. Cea de-a doua fereastră este aceea de pe care am sărit.

— Ei bine, a spus Holmes, cel puţin v-aţi răzbunat pe ei. Nu poate exista nici o îndoială că pereţii de lemn au luat foc datorită lămpii dumneavoastră cu ulei, strivite în presă, deşi, fireşte, au fost prea ocupaţi să vă urmărească ca să observe asta la vremea respectivă. Acuma uitaţi-vă cu atenţie în această mulţime pentru a-i identifica pe prietenii dumneavoastră de noaptea trecută, deşi mă tem foarte tare că aceştia se află la o sută şaizeci de kilometri distanţă până acum.

Iar temerile lui Holmes s-au dovedit a fi întemeiate, căci din acea zi până astăzi nu s-a mai auzit vreun cuvânt fie despre frumoasa femeie, fie despre sinistrul neamţ sau morocănosul englez. În dimineaţa aceea devreme un ţăran a întâlnit o căruţă în care se aflau câţiva oameni şi nişte cutii foarte voluminoase, îndreptându-se rapid spre Reading, însă acolo toate urmele fugarilor au dispărut, şi chiar şi perspicacitatea lui Holmes a eşuat să descopere vreodată cel mai mic indiciu privind locul în care se aflau.

Pompierii au fost foarte tare tulburaţi de aranjamentele pe care le-au găsit înăuntru, şi mai mult încă, de descoperirea unui deget omenesc proaspăt tăiat pe pervazul unei ferestre de la etajul al doilea. Pe la apusul soarelui însĂ. Eforturile lor au fost în cele din urmă încununate de succes, şi au înăbuşit flăcările, dar nu înainte ca acoperişul să se prăbuşească şi ca întregul loc să fie redus la o ruină deplină, căci, în afara unor cilindri îndoiţi şi a ţevăriei de fier, nu mai rămăsese nimic din maşinăria care o costase atât de scump pe nenorocoasa noastră cunoştinţă. Cantităţi mari de nichel şi cositor au fost găsite depozitate într-o aripă a clădirii, dar nu s-au găsit monede, ceea ce ar putea explica prezenţa acelor cutii voluminoase la care s-a făcut referinţă deja.

Dacă nu ar fi fost pământul moale care să ne clarifice lucrurile, ar fi putut rămâne pentru totdeauna un mister cum a fost transportat inginerul nostru hidraulic din grădină în locul unde şi-a revenit în simţiri. A fost evident transportat de două persoane, dintre care una avea un picior extrem de mic, iar cealaltă unele neobişnuit de mari. Pe ansamblu, era extrem de probabil ca tăcutul englez, fiind mai puţin curajos sau mai puţin criminal decât tovarăşul său, s-o fi ajutat pe femeie să-l transporte pe bărbatul inconştient în afara pericolului.

— Păi, a spus inginerul nostru cu tristeţe pe când ne aşezam pe banchete pentru a ne întoarce din nou la Londra, a fost o afacere bună pentru mine! Mi-am pierdut degetul de la mână şi cincizeci de guinee, şi ce am câştigat?

— Experienţă, a spus Holmes, râzând. Indirect, poate fi valoroasă, ştiţi, n-aveţi decât s-o puneţi în cuvinte pentru a vă câştiga reputaţia de a constitui o companie excelentă pentru tot restul existenţei.

AVENTURA CELIBATARULUI NOBIL.

Căsătoria lordului St. Simon şi curiosu-i sfârşit au încetat demult să mai fie un subiect de interes în acele cercuri sus puse în care se mişcă nenorocosul mire. Scandaluri noi au împins-o în umbră, iar detaliile lor mai picante au îndepărtat clevetirile de această dramă veche de patru ani. Dat fiind însă că am motive să cred că faptele n-au fost niciodată deplin dezvăluite publicului larg, şi întrucât prietenul meu Sherlock Holmes a jucat un rol considerabil în elucidarea poveştii respective, simt că aventurile lui nu ar fi complete fără o schiţă a acestui episod remarcabil.

Era cu câteva săptămâni înaintea propriei mele căsătorii, pe vremea când încă mai împărţeam locuinţa de pe strada Baker cu Sherlock Holmes; acesta se întorsese dintr-o plimbare de după-amiază când a găsit o scrisoare aşteptându-l pe masă. Eu stătusem toată ziua în casă, căci vremea se decisese brusc spre ploaie, cu vânturi de toamnă, puternice, iar glontele Jezail, pe care l-am adus

înapoi într-unui din membrele mele, ca o reminiscenţă a campaniei mele din Afganistan, persista să pulseze, provocându-mi o durere continuă. Cu trupul pe un balansoar şi picioarele pe un altul, m-am înconjurat cu un vraf de ziare până când în cele din urmă, saturat de ştirile zilei, le-am pus pe toate deoparte; zăceam lipsit de energie, privind blazonul imens şi monograma de pe plicul de pe masă, şi întrebându-mă leneş cine putea fi corespondentul nobil al prietenului meu.

— Iată o scrisoare din lumea bună, am remarcat când d intrat. Scrisorile tale de dimineaţă erau de la un negustor de peşte şi un vameş de vas.

— Da, corespondenţa mea are cu siguranţă farmecul de a fi variată, mi-a răspuns el, zâmbind, iar cei mai umili sunt de obicei mai interesanţi. Aceasta arată ca una din acele ordine care invită un om fie să se plictisească, fie să mintă.

A rupt sigiliul şi a aruncat o privire peste conţinutul acesteia.

— O, se poate dovedi a fi ceva interesant, la urma urmei.

— Nu e ceva social, atunci?

— Nu, clar profesional.

— Şi de la un client nobil?

— Unul dintre cei mai nobili din Anglia.

— Dragul meu. Te felicit.

— Te asigur, Watson, fără să-mi dau aere, că poziţia socială a clientului meu este o chestiune mai puţin importantă pentru mine decât interesul prezentat de cazuL. Său. Este însă posibil ca acest aspect să nu lipsească nici din această nouă investigaţie. Ai citit cu sârg ziarele în vremea din urmă, nu-i aşa?

— Aşa se pare, am spus eu trist, arătându-i o grămadă imensă în colt. N-am avut nimic altceva de făcut.

— Este bine, căci vei fi capabil poate să mă informezi şi pe mine. N-am citit nimic cu excepţia ştirilor criminale şi a rubricii celor dispăruţi. Ultima este întotdeauna instructivă. Dar dacă ai urmărit atât de aproape evenimentele recente,

trebuie să fi citit despre lordul St Simon şi căsătoria acestuia.

— O, da, cu cel mai mare interes.

— Aceasta-i bine. Scrisoarea pe care o ţin în măR. C este de la lordul St. Simon. Ţi-o voi citi, iar tu în schimb, trebuie să răsfoieşti aceste ziare şi să-mi oferi tot ce ai legătură cu acest caz. Iată ce spune: „DRAGUL MEU DOMN, SHERLOCK HOLMES Lordul Backwater îmi spune că pot să am încredere judecata şi discreţia dumitale. M-am hotărât, prin urmare, să apelez la dumneavoastră şi să vă consult în legătură cu un eveniment foarte dureros, referitor la căsătoria mea. Domnul Lestrade de la Scotland Yard se ocupă deja de acest lucru, dar mă asigură că nu vede nici o obiecţie să cooperaţi cu el, crezând chiar că aceasta ar putea fi de ceva ajutor.

Vă voi vizita la patru după amiaza, iar dacă aveţi o altă întâlnire stabilită pentru ora respectivă, sper s-o amânaţi, întrucât această chestiune este de cea mai mare importanţă. Al dumneavoastră, cu respect, ST. SIMON”.

— Este trimisă din Grosvenor Mansions, scrisă cu pană de gâscă, iar nobilul lord a avut ghinionul să se mânjească cu cerneală pe partea exterioară a degetului mic de la mâna dreaptă, a remarcat Holmes în timp ce împătura epistola.

— Spune ora patru. Acum este trei. Va fi aici într-o oră.

— În acest caz, avem exact timpul necesar să mă pun la curent în privinţa acestui subiect. Deschide acele ziare şi aranjează fragmentele în ordinea în care au avut evenimentele, în timp ce eu arunc o privire să văd ce este noul nostru client. A luat un volum cu învelitoare roşie dintr-un rând de cărţi de referinţă de lângă cămin. Iată-l, a spus el, aşezându-se şi punându-şi-l pe genunchi, Lordul Robert Walsingham de Vere St. Simon, al doilea fiu al ducelui de Balmoral. Hm! Blazonul azuriu, cu ghiulele în şir deasupra unui samur. Născut în 1846. Are patruzeci şi unu de ani, ceea ce înseamnă copt pentru căsătorie. A fost subsecretar responsabil de colonii în administraţia din

urmă. Ducele, tatăl său, a fost la un moment dat secretar însărcinat cu afacerile externe. Moştenesc sângele Plantageneţilor pe linie directă, iar al Tudorilor pe linie feminină. Ha! Păi, nu există nimic realmente instructiv în toate astea. Cred că trebuie să apelez la tine, Watson, pentru ceva mai consistent.

— Am puţine dificultăţi să găsesc ceea ce vreau, am spus eu, căci faptele sunt cât se poate de recente, iar povestea m-a izbit prin neobişnuitul ei. Mi-a fost teamă să ţi le menţionez, însă, întrucât ştiam că te ocupai de o investigaţie, şi că-ţi displace intruziunea altor cazuri.

— O, te referi la micul caz al camionului de mobilă din Piaţa Grosvenor. Acela este îndeajuns de elucidat acum, deşi a fost realmente evident de la început. Te rog, dă-mi rezultatele selecţiei tale din ziare.

— Acesta este primul anunţ pe care l-am putut găsi. Se află la anunţurile personale din Morning Post, şi este, aşa cum poţi vedea, de acum câteva săptămâni: „O căsătorie a fost aranjată, spune, şi va avea loc, dacă zvonurile sunt corecte, foarte curând, între lordul Robert St. Simon, cel de-al doilea fiu al ducelui de Balmoral, şi domnişoara Hatty Doran, singura fiică a domnului Aloysius Doran din San Francisco, California, S. U. A.” Asta-i tot.

— Concis şi la subiect, a remarcat Holmes, întinzându-şi picioarele sale lungi şi subţiri spre foc.

— A existat un paragraf ce dezvolta acest anunţ într-unui din ziarele mondene din aceeaşi săptămână. Ah, iată-l: „Va exista în curând o cerere de protecţie pe piaţa matrimonialĂ. Căci principiul actual ai libertăţii comerţului pare a acţiona din plin împotriva produselor noastre interne. Managementul caselor nobile din Marea Britanic ajunge rând pe rând pe mâinile frumoaselor noastre verişoare de peste Atlantic. În săptămâna din urmă, a fost făcută o importantă adăugire în acest sens la această listă a premiilor care au fost duse cu ele de aceste fermecătoare invadatoare. Lordul St. Simon, care s-a dovedit a fi timp de

peste douăzeci de ani un exemplu împotriva săgeţilor micului zeu, a anunţat acum ca sigură căsătoria sa apropiată cu domnişoara Hatty Doran, fascinanta fiică a unui milionar californian. Domnişoara Doran, a cărei siluetă graţioasă şi faţă izbitoare a atras multă atenţie la festivităţile de la Westbury House este singurul copil, şi în prezent se spune că zestrea sa va depăşi considerabil şase cifre, cu speranţe de viitor, întrucât este un secret, dezvăluit că ducele de Balmoral a fost obligat să-şi vândă tablourile în anii din urmă, şi că lordul St. Simon nu deţine nici o proprietate cu excepţia micului domeniu din Birchmoor, este evident că moştenitoarea californiană nu va fi singura câştigată datorită acestei alianţe, care îi va da posibilitatea să treacă cu uşurinţă şi firesc de la o doamnă republicană la o lady britanică”.

— Altceva?, a întrebai Holmes, căscând.

— O, da; din belşug. Apoi există o altă notă în the Morning Post în care se spune că ceremonia de căsătorie va fi una absolut discretă, că va avea loc la St. George în Piaţa Hanovra, că vor fi invitaţi numai şase prieteni apropiaţi şi că aceştia se vor întoarce la casa mobilată din Lancaster Gate, care a fost cumpărată de domnul Aloysius Doran. Două zile mai târziu – adică miercurea trecută – există un scurt anunţ că nunta a avut loc şi că luna de miere va fi petrecută la lordul Backwater, în apropiere de Petersfield. Acestea sunt toate anunţurile care au apărut înainte de dispariţia miresei.

— Înainte de ce?, a întrebat Holmes tresărind puternic.

— Dispariţia doamnei.

— Când a dispărut deci?

— În timpul nunţii.

— Chiar aşa. Asta este mai interesant decât se anunţa a fi, chiar dramatic, de fapt.

— Da, m-a izbit ca fund întrucâtva neobişnuit.

— Ele dispar adesea înainte de ceremonie şi ocazional în timpul lunii de miere, dar nu-mi pot aminti de nimic atât de

prompt. Te rog, dă-mi detaliile.

— Te avertizez că acestea sunt foarte incomplete.

— Poate le putem face mai puţin astfel.

— Aşa cum sunt, acestea sunt oferite într-un singur articol dintr-un ziar de dimineaţă de ieri, pe care ţi-l voi citi. Este intitulat „O întâmplare ciudată la o nuntă aristocrată”: „Familia lordului Robert St. Simon a fost pradă celei mai mari consternări datorită evenimentelor ciudate şi dureroase care au avut loc la nunta acestuia. Ceremonia, aşa cum a fost anunţat succint în ziarele de ieri, avusese loc în dimineaţa, dinainte; dar numai acum a devenit posibil să confirmăm zvonurile ciudate care s-au vehiculat cu atâta insistenţă. În ciuda încercărilor prietenilor de a impune tăcerea, atenţia publicului a fost într-atât de mult atrasă de acest subiect că nu poate servi la nimic bun să ne prefacem că ignorăm ceea ce a devenit un subiect obişnuit de conversaţie:

Ceremonia, care a fost oficiată la St. George, în piaţa Hanovra, a fost una foarte discretă, nefiind prezenţi decât tatăl miresei, domnul Aloysius Doran, ducesa de Balmoral, lordul Backwater, lordul Eustace şi lady Clara St. Simon (fratele şi sora mirelui), şi lady Alicia Whittington. Toţi participanţii s-au îndreptat după-aceea spre casa domnului Aloysius Doran din Lancaster Gate, unde a fost pregătită masa. Se pare că o femeie, al cărei nume nu a fost stabilit, a provocat un mic incident, încercând să pătrundă în casă după ceremonie, susţinând că avea nişte pretenţii justificate în privinţa lordului St. Simon. Aceasta a putut fi scoasă afară de majordom şi valet numai după o scenă dureroasă şi îndelungată. Mireasa, care din fericire a intrat în casă înainte de această întrerupere neplăcută, se aşezase la masă cu restul comesenilor, când s-a plâns de o indispoziţie bruscă şi s-a retras în camera sa. Absenţa sa prelungită provocând comentarii, tatăl său s-a dus după ea, dar a fost înştiinţat de cameristă că aceasta urcase în camera sa numai pentru o clipă, pentru a lua o manta şi o bonetă,

repezindu-se apoi în hol. Unul din valeţi a declarat că a văzut o doamnă plecând, care era îmbrăcată astfel, dar a refuzat să-şi închipuie că este stăpâna lui, crezând că aceasta se afla împreună cu ceilalţi. Văzând că fiica sa a dispărut, domnul Aloysius Doran împreună cu mirele au intrat imediat în legătură cu poliţia, şi au fost făcute nişte investigaţii foarte serioase, care vor duce probabil la elucidarea rapidă a acestei poveşti foarte neobişnuite. Însă, până astă-noapte târziu, nu apăruse nici un indiciu referitor la locul unde se află doamna dispărută.

Există zvonuri că ar fi ceva murdar în toate acestea, şi se spune că poliţia a arestat femeia care provocase scandalul iniţial, crezând că din gelozie sau vreun alt motiv aceasta ar fi putut fi implicată în ciudata dispariţie a miresei”.

— Şi asta-i tot?

— Mai există doar o mică specificare într-un alt ziar de dimineaţă, dar este una relevantă.

— Iar aceasta este…

— Că domnişoara Flora Miliar, doamna care a provocat scandalul, a fost de fapt arestată. Se pare că a fost înainte dansatoare la Allegro, şi că îl cunoştea pe mire de ceva ani. Nu există alte detalii, şi întregul caz este acum în mâinile noastre, în măsura în care a fost prezentat în presă.

— Şi pare a fi un caz extrem de interesant. Nu l-aş fi ratat pentru nimic în lume. Dar se aude clopoţelul sunând, Watson, şi întrucât ceasul arată câteva minute după ora patru, nu am nici o îndoială că acesta se va dovedi a fi nobilul nostru client. Nici nu te gândi să pleci, Watson, căci ţin foarte mult să am un martor, fie şi numai ca să verifice că reţin corect faptele.

— Lordul Robert St. Simon, a anunţat valetul nostru, deschizând larg uşa. A intrat un domn cu o faţă plăcută şi palidă, de om cultivat, cu un nas mare şi poate cu o oarecare iritare în jurul gurii, şi având privirea sigură, limpede a unui om care făcea parte din tagma celor care comandă şi sunt ascultaţi. Maniera sa era energică, şi totuşi

înfăţişarea sa de ansamblu lăsa o impresie nepotrivită de bătrâneţe, căci era uşor adus de spate, iar genunchii i se îndoiau când mergea. Atunci când şi-a scos pălăria foarte încreţită, am putut vedea că părul său de asemenea era încărunţit pe la margini şi rărit pe creştetul capului. În ceea ce priveşte îmbrăcămintea lui, era foarte îngrijită, fiind aproape spilcuită, cu un guler înalt, o redingotă neagră, o vestă albă, mănuşi galbene, pantofi de piele şi jambiere de culoare deschisă. A înaintat încet în cameră, întorcându-şi capul de la stânga ta dreapta, şi balansându-şi în mâna dreaptă şnurul care îi ţinea ochelarii de aur.

— Bună ziua, lordule St. Simon, i-a spus Sherlock Holmes, ridicându-se şi făcând o plecăciune. Vă rog să vă aşezaţi pe scaunul de nuiele. Acesta este prietenul şi colegul meu, doctorul Watson. Trăgeţi-vă puţin mai spre foc, şi vom vorbi despre toate astea.

— O poveste extrem de dureroasă pentru mine, aşa cum vă puteţi cu uşurinţă imagina, domnule Holmes. Am fost rănit adânc. Înţeleg că dumneavoastră aţi rezolvat deja câteva cazuri delicate de acest gen, domnule, deşi presupun că nu se refereau la aceeaşi clasă socială.

— Nu, cobor.

— Nu înţeleg.

— Ultimul meu client de acest fel a fost un rege.

— O, realmente! N-am ştiut. Şi care rege?

— Regele Scandinavici.

— Ce! Şi-a pierdut soţia?

— Puteţi înţelege, i-a spus Holmes afabil, că aplic în privinţa afacerilor celorlalţi clienţi ai mei acelaşi secret pe care vi-l promit şi dumneavoastră în cazul ce vă priveşte.

— Fireşte! Foarte corect! Foarte corect! îmi cer, realmente, scuze. În ceea ce priveşte cazul meu, sunt gata să vă ofer orice informaţii care vă pot fi de ajutor pentru a vă forma o opinie.

— Mulţumesc, am aflat deja tot ceea ce a fost publicat, nimic în plus. Presupun că pot să-l consider corect – acest

articol, de exemplu, referitor la dispariţia miresei.

Lordul St. Simon a aruncat o privire peste el.

— Da, este corect, într-o anumită măsură.

— Dar necesită multe informaţii suplimentare înainte ca cineva să poată să-şi facă o părere. Cred că pot obţine cel mai direct datele de care am nevoie punându-vă întrebări.

— Vă rog s-o faceţi.

— Când aţi întâlnit-o pentru prima oară pe domnişoara Hatty Doran?

— Acum un an, în San Francisco.

— Călătoreaţi în Statele Unite?

— Da.

— V-aţi logodit atunci?

— Nu. ‘

— Dar eraţi prieteni?

— Mă amuza compania ei şi ea a observat acest lucru.

— Tatăl ei este foarte bogat?

— Se spune că este cel mai bogat om de pe coasta Pacificului.

— Şi cum şi-a făcut averea?

— Din minerit. Nu avea nimic acum câţiva ani. Apoi a găsit aur, l-a investit şi a progresat foarte rapid.

— Acuma care este propria dumneavoastră impresie privind caracterul tinerei doamne, a soţiei dumneavoastră?

Nobilul şi-a balansat ochelarii puţin mai repede, uitându-se fix la foc.

— Vedeţi, domnule Holmes, a spus el, soţia mea împlinise douăzeci de ani până când tatăl ei să devină bogat. În tot acel timp se mişca liberă prin tabăra de la mine, hoinărea prin pădure sau munţi, astfel încât a fost educată mai degrabă de natură decât de un profesor. Este ceea ce numim în Anglia un băieţoi, cu o natură puternică, sălbatică şi liberă, neîncătuşată de nici un fel de tradiţii. Este impetuoasă, vulcanică, aş putea spune. Ia decizii rapide, pe care le pune fără teamă în practică. Pe de altă parte, nu i-aş fi dat numele pe care am onoarea să-l port – a tuşit scurt şi

demn – dacă nu aş fi considerat-o ca fiind o femeie nobilă în străfundul său. Cred că este capabilă de un sacrificiu eroic şi că i-ar repugna orice lucru necinstit.

— Aveţi fotografia sa?

— Am adus-o cu mine. A deschis un medalion şi ne-a arătat faţa unei femei foarte frumoase. Nu era o fotografie ci o miniatură din fildeş, iar artistul a evidenţiat cu mare precizie părul negru şi lucios, ochii întunecaţi şi mari şi gura fină. Holmes s-a uitat lung şi atent la ea. Apoi a închis medalionul şi i l-a dat înapoi lordului St. Simon.

— Tânăra doamnă a venit apoi la Londra şi v-aţi întâlnit din nou?

— Da, tatăl ei a adus-o când înalta societate se află în Londra. Am întâlnit-o de câteva ori, neam logodit şi ne-am căsătorit.

— Din câte înţeleg, a avut o zestre considerabilă?

— O zestre frumoasă. Nu mai mult decât se obişnuieşte în familia mea.

— Iar aceasta vă rămâne, fireşte, întrucât căsătoria a avut loc?

— Realmente n-am făcut nici un fel de investigaţii în această privinţă.

— Fireşte că nu. Aţi văzut-o pe domnişoara Doran în ziua dinaintea nunţii?

— Da.

— Era într-o dispoziţie bună?

— N-a fost niciodată într-una mai bună. Continua să vorbească despre ce ar trebui să facem în viitor.

— Aşa! Aceasta este foarte interesant. Iar în dimineaţa nunţii?

— A fost cât se poate de veselă – cel puţin până după ceremonie.

— Şi atunci aţi observat vreo schimbare la ea?

— Păi, ca să vă spun adevărul, am văzut primele semne pe care le-am observat vreodată că avea un temperament puţin impulsiv. Incidentul a fost însă prea neînsemnat

pentru a fi povestit şi nu poate avea nici o însemnătate pentru caz.

— Vă rog să ni-l povestiţi, cu toate acestea.

— O, este pueril. Şi-a scăpat buchetul când mergeam spre sacristie. Trecea pe lângă rândul din faţă la momentul respectiv, iar acesta a căzut acolo. A fost o întrerupere de o clipă, însă domnul de acolo i l-a înapoiat şi nu părea să se fi stricat în cădere. Totuşi, când i-am vorbit de asta mi-a răspuns abrupt; iar în trăsură pe drumul spre casă părea a fi disproporţionat de tulburată din pricina acelui incident neînsemnat.

— Chiar aşa! Spuneţi că un domn se afla în primul rând. Atunci erau prezente şi alte persoane?

— O, da. Este imposibil să le ţii la distanţă când biserica este deschisă.

— Acest domn nu era cumva unul din prietenii soţiei dumneavoastră?

— Nu, nu. Îl numesc domn din curtoazie, însă era o persoană care arăta cât se poate de comun. N-am remarcat cum arăta. Dar realmente cred că ne îndepărtăm prea mult de subiect.

— Doamna St. Simon, atunci, s-a întors de la cununie într-o dispoziţie mai puţin veselă decât aceea pe care o avea la plecare. Ce a făcut când sa întors în casa tatălui său?

— Am văzut-o conversând cu camerista ei.

— Şi cine este camerista ei?

— Se numeşte Alice. Este americancă şi a venit cu ea din California.

— O servitoare căreia i se destăinuie?

— Un pic prea mult. Mi s-a părut că stăpâna ei îi permite să-şi ia mari libertăţi. Totuşi, fireşte, în America lucrurile acestea sunt văzute diferit

— Cât timp a vorbit cu Alice?

— O, câteva minute. Aveam alte lucruri la care trebuia să mă gândesc.

— Nu aţi auzit ce-şi spuneau?

— Doamna St. Simon a spus ceva despre „a prelua ilegal un teren”. Obişnuia să folosească un limbaj de acest fel. Nu ştiu la ce se referea.

— Jargonul american este uneori foarte expresiv. Şi ce a făcut soţia dumneavoastră când a terminat de vorbit cu servitoarea ei?

— A intrat în camera unde se servea masa.

— La braţul dumneavoastră?

— Nu, singură. Era foarte independentă în detalii de acest fel. Apoi, după ce a stat cam zece minute, s-a ridicat grăbită, a mormăit câteva scuze şi a părăsit încăperea. Nu s-a mai întors vreodată.

— Dar această servitoare, Alice, după câte înţeleg, mărturiseşte că doamna a mers în camera ei, a îmbrăcat o manta peste rochia de mireasă, şi-a pus boneta şi a ieşit.

— Exact. Şi după aceea a fost văzută plimbându-se prin Hyde Park cu Flora Miliar, o femeie care este acum arestată şi care provocase deja un scandal în casa domnului Doran în acea dimineaţă.

— A, da. Aş dori câteva amănunte referitoare la această tânără doamnă şi relaţiile dumneavoastră cu ea.

Lordul St. Simon a dat din umeri şi a ridicat din sprâncene.

— Am fost prieteni timp de câţiva ani – aş putea spune prieteni foarte buni. Obişnuia să lucreze la Allegro.

Am tratat-o cu generozitate, prin urmare n-avea nici un motiv bine întemeiat să se plângă de mine, dar ştiţi cum sunt femeile, domnule Holmes. Flora era o persoană dulce, dar extrem de impulsivă şi devotată mie. Mi-a scris nişte scrisori teribile când a auzit că urma să mă căsătoresc, şi ca să vă spun adevărul, motivul pentru care mi-am celebrat căsătoria atât de discret este că mi-a fost teamă de un scandal în biserică. A venit la uşa domnului Moran imediat după ce ne-am întors, şi a încercat să pătrundă înăuntru, rostind nişte expresii foarte jignitoare la adresa soţiei mele şi chiar ameninţând-o, însă am prevăzut posibilitatea unui

astfel de lucru, şi am chemat doi poliţişti în haine civile care au scos-o în curând afară S-a liniştit când a văzut că nu avea nici un rost să provoace un scandal.

— Soţia dumneavoastră a auzit toate acestea?

— Nu, slavă cerului, nu le-a auzit.

— Şi a fost văzută plimbându-se cu această femeie după aceea?

— Da. Aceasta este ceea ce domnul Lestrade de la Scotland Yard consideră ca fund atât de grav. Se presupune că Flora a atras-o pe soţia mea afară şi i-a întins o capcană teribilă.

— Păi, este o presupoziţie posibilă.

— Şi dumneavoastră credeţi asta?

— Nu am spus că este una probabilă. Dar dumneavoastră înşivă nu o consideraţi drept probabilă?

— Nu cred că Flora ar fi capabilă să facă rău nici măcar unei muşte.

— Totuşi, gelozia este o ciudată transformatoare de caractere. Vă rog să-mi spuneţi care este teoria dumneavoastră referitoare la ceea ce s-a întâmplat.

— Ei bine, realmente, am venit să caut o teorie, nu să avansez una. V-am dat toate faptele. Totuşi, întrucât mă întrebaţi, vă pot spune că mia trecut prin cap ca fiind posibil ca tulburarea pricinuită de această poveste, conştientizarea faptului că făcuse un pas social atât de imens să fi avut efectul de a provoca o tulburare nervoasă.

— Pe scurt, credeţi că a înnebunit dintr-odată?

— Păi, într-adevăr, când iau în considerare faptul că a întors spatele – nu o să spun mie, dar la atâtea lucruri la care multe au aspirat fără succes – nu pot s-o explic în nici un alt mod.

— Ei bine, cu siguranţă aceasta este de asemenea o ipoteză posibilă, a spus Holmes, zâmbind. Şi acuma, lordule St. Simon, cred că am aproape toate datele necesare. Pot să vă întreb dacă aţi fost plasat la masă astfel încât puteaţi vedea pe fereastră?

— Puteam vedea cealaltă parte a drumului şi parcul.
— Aşa. Atunci nu cred că e necesar să vă reţin mai mult. O să vă ţin la curent
— Sper să fiţi atât de norocos încât să rezolvaţi această problemă, a spus clientul nostru, ridicându-se.
— Am rezolvat-o.
— Ei! Ce aţi spus?
— Spun că am rezolvat-o.
— Atunci unde se află soţia mea?
— Acesta este un detaliu pe care o să-l aflu repede.
Lordul St. Simon a scuturat din cap.
— Mi-e teamă că ar fi necesare nişte minţi mai înţelepte decât a dumneavoastră sau a mea, a remarcat el, şi, făcând o plecăciune maiestuoasă şi demodată, a plecat.
— Este foarte amabil din partea lordului St. Simon să-mi onoreze mintea punând-o pe aceeaşi treaptă cu a sa, a spus Sherlock Holmes, râzând. Cred că o să beau un whisky cu sifon şi o să fumez un trabuc după tot acest interogatoriu. Am ajuns la nişte concluzii în privinţa cazului înainte ca clientul nostru să apară aici.
— Dragul meu Holmes!
— Am însemnări referitoare la cazuri similare, deşi niciunul, aşa cum am remarcat înainte, nu a fost aşa de prompt. Toată examinarea mea a servit la a-mi transforma presupoziţia în certitudine. Dovezile indirecte sunt ocazional foarte convingătoare, ca şi atunci când găseşti un păstrăv în lapte, ca să citez exemplul lui Thoreau.
— Dar am auzit tot ceea ce ai auzit şi tu.
— Fără să cunoşti însă cazurile anterioare care mă ajută atât de mult. A existat cu câţiva ani în urmă un caz similar în Aberdeen, şi ceva foarte asemănător în Munchen în anul de după încheierea războiului dintre Franţa şi Prusia. Este unul dintre aceste cazuri – dar, hei, iată-l pe Lestrade! Bună ziua, Lestrade! O să găseşti un pahar pe bufet şi trabuce în cutie.

Detectivul oficial era îmbrăcat într-o haină scurtă de postav şi avea un fular la gât, ceea ce îi dădea hotărât o înfăţişare marinărească, iar în mână ţinea o geantă neagră de pânză. Cu un salut scurt, s-a aşezat şi şi-a aprins trabucul care îi fusese oferit.

— Ce mai e nou?, l-a întrebat Holmes cu un licăr în ochi. Arăţi nemulţumit.

— Şi mă simt astfel. Din cauza acestui caz infernal referitor la căsătoria lui St. Simon. Nu pot să înţeleg nimic din această poveste.

— Realmente! Mă surprinzi.

— Cine a mai auzit vreodată de o afacere atât de complicată? Fiecare indiciu pare a-mi scăpa printre degete. Am lucrat la asta toată ziua.

— Şi se pare că asta te-a udat foarte tare, i-a spus Holmes, atingând mâneca scurtei de postav.

— Da, am dragat Serpentine.

— Pentru Dumnezeu, în ce scop?

— Pentru a căuta trupul doamnei St. Simon. Sherlock Holmes s-a aplecat pe spate pe scaunul său şi a râs cu poftă.

— Ai dragat şi bazinul fântânii din Piaţa Trafalgar?, l-a întrebat.

— De ce? Ce vrei să spui?

— Pentru că ai avea tot atâtea şanse s-o găseşti pe această doamnă într-unui ca şi într-altul.

Lestrade i-a aruncat o privire mânioasă:

— Presupun că ştii totul despre asta, a mârâit el.

— Păi, de abia ce am auzit faptele, dar sunt elucidat.

— O, chiar aşa! Atunci crezi că Serpentine nu joacă nici un rol în asta?

— Cred că este foarte puţin probabil.

— Atunci poate vei fi atât de amabil să-mi explici şi mie cum se face că am găsit astea acolo? A deschis geanta în timp ce vorbea, şi a aruncat pe podea o rochie de mireasă de moar, o pereche de pantofi albi de satin, o coroniţă de

mireasă şi un văl, toate decolorate şi îmbibate de apă. Uite, a spus el, punând o verighetă nouă deasupra grămezii, lată o mică dificultate pe care trebuie să o rezolvaţi, maestre Holmes.

— O, realmente!, a spus prietenul meu, scoţând rotocoale albastre din trabuc. Le-ai scos din Serpentine?

— Nu. Au fost găsite plutind în apropierea malului, de către un paznic al parcului. Au fost identificate ca fiind hainele acesteia, şi mi se pare că dacă hainele erau acolo, corpul nu putea fi mult mai departe.

— Prin acelaşi raţionament strălucit, corpul oricărui om trebuie să se găsească în apropierea garderobei. Şi spune-mi te rog la ce speri să ajungi cu toate astea?

— La nişte dovezi care să o implice pe Flora Miliar în dispariţia doamnei.

— Mi-e teamă că îţi va fi dificil.

— Chiar aşa, acum?, a strigat Lestrade înciudat întrucâtva. Mi-e frică, Holmes, că nu eşti foarte practic cu deducţiile şi inferenţele tale. Ai făcut două gafe în tot atâtea minute. Această rochie o implică pe domnişoara Flora Miliar.

— Şi cum?

— Rochia are un buzunar. În buzunar se află un portvizit. În portvizit este un bilet. Şi iată acest bilet. L-a aruncat pe masă, în faţa lui. Ascultă aici: „O să mă vezi când totul va fi gata. Vino imediat. F. HM.” Acum teoria mea a fost de la început că doamna St. Simon a fost ademenită undeva de Flora Miliar, şi că aceasta, fără îndoială împreună cu nişte complici, este responsabilă de dispariţia ei. Aici, semnat chiar cu iniţialele ei, se află biletul care a fost cu certitudine strecurat discret în mâna victimei la uşă, şi care a momit-o în raza lor de acţiune.

— Foarte bine, Lestrade, i-a spus Holmes, râzând. Eşti realmente foarte fin. Lasă-mă să-l văd. A ridicat hârtia apatic, însă aceasta i-a atras imediat atenţia, şi a scos un mic strigăt de satisfacţie. Acesta este într-adevăr important, a spus el.

— Ha! Aşa crezi?

— Extrem de important, te felicit călduros. Lestrade s-a ridicat triumfător şi şi-a aplecat capul să se uite.

— Păi, a ţipat el ascuţit, te uiţi pe partea cealaltă a hârtiei!

— Din contră, aceasta este partea care ne trebuie.

— Partea care ne trebuie? Eşti nebun! Iată biletul scris cu creionul aici.

— Iar pe cealaltă parte este ceea ce pare a fi un fragment dintr-o notă de plată de la hotel, care mă interesează foarte mult.

— Dar nu e nimic important. M-am uitat la ea înainte, a spus Lestrade. „Patru octombrie, camera 8 şilingi, micul dejun 2 şilingi şi 6 pence, cocktail 1 şiling, prânz 2 şilingi şi 6 pence, un pahar de sherry 8 pence”. Nu văd nimic în asta.

— Foarte probabil nu. Cu toate acestea este foarte important. În ceea ce priveşte biletul, şi acesta este important, sau cel puţin iniţialele sunt astfel, prin urmare te felicit încă o dată.

— Am pierdut destul timp, a spus Lestrade, ridicându-se. Cred în munca susţinută şi nu în a sta la gura focului şi a urzi teorii sofisticate. Bună ziua, domnule Holmes, şi o să vedem care îi dă primul de capăt. A strâns hainele, le-a aruncat în geantă, şi s-a îndreptat spre uşă.

— Numai încă o sugestie, Lestrade, a rostit tărăgănat Holmes, înainte ca rivalul său să dispară; o să-ţi spun soluţia corectă a problemei: doamna St. Simon este un mit. Nu există şi nu a existat vreodată o astfel de persoană.

Lestrade s-a uitat trist la tovarăşul meu. Apoi s-a întors spre mine, şi-a ciocănit fruntea de trei ori, a dat solemn din cap, şi s-a îndepărtat grăbit.

De abia ce închisese uşa în spatele lui că Holmes s-a ridicat să-şi ia mantaua.

— Există ceva în ce spune acest individ despre munca în aer liber, a remarcat el, deci cred, Watson, că trebuie să te las cu ziarele tale un timp.

Era trecut de cinci când Holmes a plecat, dar n-am rămas prea mult timp singur, căci după o oră a sosit trimisul unui bucătar cu o cutie mare şi plată. A despachetat-o cu ajutorul unui tânăr pe care îl adusese cu el şi, spre marea mea uimire, au fost puse pe masa de mahon a modestei noastre locuinţe mâncărurile pentru un supeu rece cât se poate de epicureic. Erau două perechi de sitari, un fazan, o plăcintă cu pate de ficat şi nişte sticle vechi, acoperite de pânze de păianjen. După ce au înşirat toate aceste delicatese, cei doi vizitatori ai mei şi-au luat tălpăşiţa, ca şi spiritele din o mie şi una de nopţi, fără să dea vreo explicaţie cu excepţia faptului că totul fusese plătit şi că mâncarea fusese comandată la această adresă.

Puţin înainte de ora nouă, Sherlock Holmes a păşit vioi în cameră. Trăsăturile sale erau serioase, dar avea o lumină în privire care m-a făcut să mă gândesc că a ajuns la nişte concluzii deloc dezamăgitoare.

— Au pus, prin urmare, masa, a spus el, frecându-şi mâinile.

— Se pare că aştepţi companie. Au pus masa pentru cinci persoane.

— Da, cred că putem avea ceva vizitatori, a spus el. Sunt surprins că lordul St. Simon nu a sosit încă. Ha! Cred că îi aud acum paşii pe scări.

Era într-adevăr vizitatorul nostru din acea după-amiază, care s-a năpustit înăuntru, legănându-şi ochelarii mai puternic decât niciodată, cu o expresie foarte agitată pe trăsăturile sale aristocrate.

— Mesagerul meu v-a găsit atunci?, l-a întrebat Holmes.

— Da, şi mărturisesc că mesajul dumneavoastră m-a şocat peste măsură. Aveţi dovezi solide pentru ceea ce afirmaţi?

— Cele mai solide posibil.

Lordul St. Simon s-a prăbuşit pe un scaun, şi şi-a trecut mâna peste frunte.

— Ce va spune ducele, a murmurat el, când va auzi cĂ. Un membru al familiei a fost supus unei astfel de umilinţe.

— Este pur şi simplu un accident. Nu pot susţine că există vreo umilinţă.

— A, dumneavoastră priviţi aceste lucruri din alt punct de vedere.

— Nu văd ca cineva să poarte vreo vină. Nu prea văd cum altcumva ar fi putut proceda doamna, deşi metoda sa abruptă de a o face este fără îndoială regretabilă. Neavând mamă, n-a avut pe nimeni care s-o sfătuiască într-o astfel de criză.

— A fost o ofensă, domnule, o ofensă în public, a spus lordul St. Simon, bătând cu degetele în masă.

— Trebuie să fiţi indulgent cu această biată fată, care s-a aflat într-o situaţie atât de fără precedent.

— N-o să fiu indulgent. Sunt realmente foarte furios şI. Am fost tratat ruşinos.

— Cred că am auzit sunetul clopoţelului, a spus Holmes. Da, se aud paşi pe scări. Dacă nu vă pot convinge să priviţi lucrurile cu mai multă îngăduinţă, lordule St. Simon, am adus cu mine un avocat care poate avea mai mult succes. A deschis uşa, şi a poftit înăuntru o doamnă şi un domn. Lordule St. Simon, a spus el, permiteţi-mi să vă fac cunoştinţă cu domnul şi doamna Francis Hay Moulton. Cred că pe doamna o cunoaşteţi deja.

La vederea acestor noi veniţi, clientul nostru a sărit de pe scaun, rămânând foarte drept, cu ochii lăsaţi şi mâna la pieptul redingotei, întruchiparea vie a demnităţii jignite. Doamna a făcut rapid un pas înainte şi i-a întins mâna, dar acesta a refuzat să-şi ridice privirea. Era poate mai bine pentru hotărârea sa, căci faţa ei rugătoare era una căreia îţi era greu să-i rezişti.

— Eşti mânios, Robert, a spus ea. Ei bine, bănuiesc că ai toate motivele.

— Te rog nu-ţi cere scuze, i-a spus lordul St. Simon amar.

— O, da, ştiu că te-am tratat realmente rău şi că ar fi trebuit să-ţi vorbesc înainte de a pleca. Dar am fost extrem de speriată şi din momentul în care l-am văzut pe Frank din

nou aici pur şi simplu n-am mai ştiut ce făceam sau spuneam. Mă mir că nu am căzut şi leşinat chiar acolo în faţa altarului.

— Doamnă Moulton, poate doriţi ca prietenul meu şi cu mine să plecăm din cameră până când explicaţi toate aceste lucruri?

— Dacă pot să-mi exprim părerea, a remarcat domnul necunoscut, am avut deja prea multe secrete în această poveste. În ceea ce mă priveşte, aş dori ca întreaga Europă şi Americă să audă adevărul despre ceea ce s-a petrecut. Era un bărbat scund, vânos, ars de soare, spân, cu o faţă ascuţită şi o manieră energică.

— Atunci o să vă spun povestea noastră chiar acum, a spus doamna. Frank şi cu mine neam cunoscut în 1884 în tabăra lui McQuire, în apropiere de Munţii Stâncoşi, unde tata primise un lot în concesiune. Ne-am logodit, Frank şi cu mine; dar apoi într-o bună zi tata a dat de un zăcământ bogat şi a făcut o grămadă de bani, în timp ce bietul Frank a primit un lot cu un zăcământ epuizat şi a rămas fără nimic. Cu cât tata devenea mai bogat, cu atât Frank sărăcea mai mult; prin urmare, în cele din urmă, tata nu a mai vrut să audă de logodnă şi m-a luat cu el la Frisco. Frank n-a vrut însă să renunţe la mâna mea, deci m-a urmat acolo, şi ne-am întâlnit fără ca tata să ştie ceva. Doar l-ar fi înfuriat să afle, prin urmare pur şi simplu am aranjat singuri lucrurile. Frank spunea că o să meargă să facă şi el bani şi nu se va întoarce să mă ceară până când nu va avea tot atât de mulţi bani ca şi tata. Deci i-am promis să-l aştept până la capăt, şi m-am angajat să nu mă mărit cu nimeni altcineva atâta vreme cât trăia. De ce să nu ne căsătorim imediat, a spus el, şi astfel o să mă simt sigur în privinţa ta; şi nu o să pretind să fiu soţul tău până nu mă întorc? Ei bine, am discutat despre asta şi am aranjat lucrurile atât de frumos, având un preot care să ne cunune, că am făcut-o chiar atunci; iar apoi Frank a plecat să facă avere, iar eu m-am întors la tata.

— Următoarea veste pe care am auzit-o despre Frank a fost că se afla în Montana, iar apoi că a mers să prospecteze în Arizona, iar apoi am auzit că era în New Mexico. După asta a apărut o lungă poveste în ziar cum tabăra prospectorilor a fost atacată de indienii apaşi, iar numele lui Frank se afla printre cei ucişi. Am leşinat ca moartă, şi am fost foarte bolnavă luni la rând. Tata a crezut că aveam vreo boală şi m-a luat la jumătate din doctorii din Frisco. N-am auzit nici o ştire vreun an sau mai mult, astfel încât nu m-am mai îndoit că Frank murise. Apoi lordul St. Simon a venit la Frisco şi am plecat la Londra, şi căsătoria a fost aranjată, iar tata era foarte mulţumit, însă eu am simţit tot timpul că nici un bărbat de pe acest pământ nu putea să-l înlocuiască vreodată în inima mea pe bietul meu Frank.

— Totuşi, dacă m-aş fi căsătorit cu lordul St. Simon, fireşte că mi-aş fi făcut datoria faţă de el. Nu putem iubi la comandă, dar putem să acţionăm aşa cum vrem. Am mers cu el la altar cu intenţia de a-i deveni o soţie pe cât de bună puteam. Dar vă puteţi închipui ce am simţit când, exact când ajunsesem în dreptul altarului, m-am uitat înapoi şi l-am văzut pe Frank stând şi privindu-mă din primul rând de bănci. La început am crezut că era fantoma lui; dar când m-am uitat din nou, se afla încă acolo cu un fel de întrebare în ochi, ca şi cum ar fi vrut să ştie dacă eram bucuroasă sau tristă să-l văd. Mă mir că nu am căzut. Ştiu că totul se învârtea în jurul meu, şi auzeam cuvintele preotului doar ca zumzăitul unei albine. Nu ştiam ce să fac. Trebuia să opresc slujba şi să Jac o scenă în biserică? M-am uitat din nou la el şi părea să ştie ce gândeam, căci a ridicat degetul la buze ca să-mi spună să tac. Apoi l-am văzut scriind ceva pe o bucăţică de hârtie, şi am ştiut că îmi scria un bilet. Pe când treceam pe lângă banca lui pe drumul spre ieşire mi-am scăpat buchetul în dreptul lui, şi atunci când mi-a returnat florile M. I-a strecurat bileţelul în mână. Era doar un rând cerându-mi să-l întâlnesc când o să-mi facă semn s-o fac. Fireşte, nu m-am îndoit nici un singur moment că prima

mea datorie era faţă de el şi mă hotărâsem să fac orice mi-ar fi cerut.

— Când m-am întors, i-am spus de asta cameristei mele care îl ştia din California şi care ia fost întotdeauna prietenă, l-am poruncit să nu spună nimic, ci să împacheteze câteva lucruri şi să-mi pregătească mantaua. Ştiu că ar fi trebuit să-i vorbesc lordului St. Simon, dar îmi era îngrozitor de greu în faţa mamei sale şi a tuturor acelor feţe simandicoase. M-am hotărât să fug şi să explic mai târziu. N-am stat nici zece minute la masă când l-am văzut pe Frank pe fereastră pe cealaltă parte a drumului. Mi-a făcut semn şi apoi a început să se plimbe prin parc.

M-am strecurat afară, m-am îmbrăcat şi l-am urmat. A apărut o femeie spunându-mi ceva despre lordul St. Simon – din puţinul pe care lam auzit, mi s-a părut că acesta avea şi el un secret dinainte de căsătorie, însă am reuşit să scap de ea, şi în curând l-am ajuns pe Frank. Neam urcat împreună într-o birjă şi aceea a fost căsătoria mea adevărată, după toţi aceşti ani de aşteptare. Frank a fost prizonier la apaşi, a scăpat, a venit la Frisco, a aflat că îl credeam mort şi am plecat în Anglia, m-a urmat acolo, şi în cele din urmă m-a găsii, exact în dimineaţa celei de-a doua mele căsătorii.

— Am aflat dintr-un ziar, a explicat americanul, era menţionat numele şi biserica, dar nu şi unde locuia doamna.

— Apoi am avut o discuţie despre ceea ce trebuia să facem, iar Frank s-a pronunţat în favoarea mărturisirii, dar eu eram atât de ruşinată de toate astea că simţeam că mi-ar fi plăcut să dispar şi să nu-i mai văd pe niciunul din nou – doar să-i trimit poate un rând lui tata să-l înştiinţez că eram în viaţă. Mă îngrozea să mă gândesc la toţi acei lorzi şi doamne aşezaţi în jurul mesei şi aşteptându-mă să mă întorc. Prin urmare, Frank a luat hainele şi lucrurile mele de mireasă şi a făcut o legăturică, şi ca să nu pot fi descoperită, le-a aruncat undeva unde nimeni nu le putea găsi. Probabil am fi plecat mâine la Paris, dacă acest bun

domn Holmes nu ne-ar fi vizitat în această seară, deşi nu pot să-mi închipui cum nea găsit, arătându-ne foarte clar şi amabil că eu nu aveam dreptate şi că Frank aveA. Şi că am fi greşi rămânând atât de secreţi. Apoi s-a oferit să ne dea o şansă să vorbim cu lordul St. Simon singur, prin urmare am venit imediat aici. Acuma, Robert, ai auzit totul şi regret foarte mult dacă te-am făcut să suferi, şi sper că n-ai o părere foarte proastă despre mine.

Lordul St. Simon nu a renunţat nicidecum la atitudinea sa rigidă, ci a ascultat această lungă poveste cu sprâncenele încruntate şi buzele strânse.

— Scuzaţi-mă, a spus el, dar nu-mi stă în obicei să-mi discut viaţa intimă în public.

— Atunci n-o să mă ierţi? Nu o să-mi dai mâna înainte de plecare?

— O, fireşte, dacă asta vă poate face plăcere, l-a întins mâna, strângând-o cu răceală pe a ei.

— Am sperat, a sugerat Holmes, că o să ni vă alăturaţi la o cină amicală.

— Cred că-mi cereţi puţin prea mult, a răspuns lordul. Pot fi obligat să accept aceste evenimente recente, dar nu vă puteţi aştepta să mă bucur de ele. Cred că, având permisiunea dumneavoastră, o să vă doresc tuturor noapte bună. Ne-a cuprins pe toţi într-o plecăciune largă, şi a ieşit mândru din cameră.

— Atunci sper că măcar dumneavoastră mă veţi onora cu compania, a spus Sherlock Holmes. Este întotdeauna o plăcere să întâlneşti un american, domnule Moulton, căci fac parte dintre aceia care cred că nebunia unui monarh şi greşelile unui ministru din anii trecuţi nu vor împiedica copiii noştri să devină într-o bună zi cetăţeni ai aceleiaşi ţări mari, sub un steag ce va fi un sfert din drapelul britanic cu stele şi dungi.

— Cazul a fost unul interesant, a remarcat Holmes, după ce vizitatorii noştri au plecat, pentru că arată foarte clar cât de simplă poate fi explicaţia unei poveşti care la prima

vedere pare a fi aproape inexplicabilă. Nimic nu poate fi mai firesc decât înşiruirea de evenimente povestite de această doamnă, şi nimic mai ciudat decât rezultatul, atunci când este văzut, de exemplu, de Lestrade de la Scotland Yard.

— Deci tu nu ai greşii deloc?

— De la început, mi-au fost clare două lucruri, primul că doamna a fost cât se poate de dornică să participe la ceremonia de căsătorie, celălalt că s-a căit de asta la câteva minute după ce s-a întors acasă. Deci, evident se întâmplase ceva în timpul dimineţii, care a făcut-o să-şi schimbe părerea. Ce anume a putut fi? Nu putea să fi vorbit cu nimeni când ieşise, căci a fost însoţită de mire. Atunci văzuse pe cineva? Dacă da, trebuia să fi fost cineva din America, căci petrecuse un timp atât de scurt în această ţară că n-ar fi putut întâlni pe cineva care să exercite o influenţă atât de puternică asupra ei ca doar simpla lui vedere s-o fi făcut să-şi schimbe complet planurile. Vezi, prin urmare, că am ajuns deja, printr-un proces de excludere, la ideea că putea să fi văzut un american. Apoi cine putea fi acest american, şi de ce avea o influenţă atât de mare asupra ei? Putea fi un iubit; putea fi un soţ. Ştiam că şi-a petrecut tinereţea în mijlocul unor scene violente şi în condiţii ciudate. Ajunsesem până în acest punct înainte de a auzi măcar povestea lordului St. Simon. Când ne-a povestit de bărbatul din primul rând, de schimbarea din atitudinea miresei, de o modalitate atât de simplă de a primi un bilet ca scăparea unui buchet, de recursul ei la camerista căreia îi împărtăşea secretele, şi de aluzia ei foarte semnificativă la obţinerea ilegală a unui lot, care în limbajul prospectorilor înseamnă a intra în posesia unui lucru la care are dreptul o altă persoană – întreaga situaţie mi-a devenit absolut clară. A plecat cu un bărbat, iar acel bărbat era fie iubitul, fie soţul ei dinainte – şansele fiind în favoarea celei de-a doua posibilităţi.

— Şi cum i-ai putut găsi?

— Ar fi putut fi dificil, dar amicul Lestrade dispunea de informaţii de valoarea cărora nu era conştient. Iniţialele erau fireşte de cea mai mare importanţă, dar a fost şi mai valoros de aflat că într-o săptămână acesta şi-a plătit nota la unul dintre cele mai selecte hoteluri din Londra.

— Cum ţi-ai dat seama că era select?

— Datorită preţurilor. Opt şilingi pentru un pat şi opt pence pentru un pahar de sherry îmi indicau că era vorba de unul din cele mai scumpe hoteluri. Nu există multe în Londra care au asemenea preţuri. Într-al doilea pe care l-am vizitat pe aleea Northumberland am aflat, cercetând registrul, că Francis Ii. Moulton, un domn american plecase doar cu o zi înainte şi, uitându-mă la ce a consumat, am întâlnit lucrurile pe care le văzusem în nota de plată. Se menţiona ca scrisorile sale să fie trimise în Piaţa Cordon, nr.226; prin urmare, am luat-o într-acolo şi, fiind destul de norocos să găsesc cuplul de îndrăgostiţi acasă, am îndrăznit să le dau nişte sfaturi părinteşti şi să subliniez faptul că ar fi fost mai bine din toate punctele de vedere să-şi clarifice poziţia în faţa publicului, şi în special a lordului St. Simon. I-am invitat să-l întâlnească aici şi, precum vezi, l-am făcut să vină la întâlnire.

— Dar cu rezultate nu prea bune, am remarcat. Comportamentul său nu a fost, cu siguranţă, prea amabil.

— A, Watson, a spus Holmes zâmbind, poate nici tu nu ai fi prea amabil dacă, după toate e forturile de a curta o femeie şi a te căsători cu ea, te-ai trezi într-o clipă şi fără ea şi fără avere. Cred că trebuie să-l judecăm pe lordul St. Simon cu multă indulgenţă, şi să mulţumim cerului că nu suntem în poziţia iui. Trage-ţi scaunul spre mine şi dă-mi vioara, căci singura problemă pe care o avem încă de rezolvat este cum să facem să treacă aceste seri reci de toamnă.

AVENTURA DIADEMEI DE BERIL

— Holmes, am spus eu, într-o dimineaţă, în timp ce stăteam în fereastra noastră boltită uitându-mă jos în

stradă, iată un nebun venind încoace. E destul de trist că rudele îl lasă să iasă singur.

Prietenul meu s-a ridicat leneş din fotoliu, stând cu mâinile în buzunarele halatului şi privind peste umărul meu. Era o dimineaţă de februarie luminoasă şi înviorătoare, iar zăpada din ziua dinainte zăcea încă într-un strat gros pe jos, lucind strălucitor sub soarele de iarnă. Spre mijlocul străzii Baker, aceasta fusese îngrămădită de trafic într-o fâşie cafenie şi fărâmicioasă, dar pe fiecare parte şi pe marginile cu grămezi de zăpadă ale aleilor era încă tot atât de albă ca atunci când ninsese. Trotuarul gri fusese curăţat şi râcâit, dar era încă periculos de alunecos, astfel încât existau mai puţini trecători decât de obicei. Într-adevăr, dinspre staţia Metropolitan nu venea nimeni, cu excepţia acestui domn al cărui comportament excentric îmi atrăsese atenţia.

— Era un bărbat de vreo cincizeci de ani, înalt, corpolent şi impunător, cu o faţă masivă şi trăsături pronunţate, şi o siluetă impresionantă. Era îmbrăcat într-un stil sobru însă luxos, cu o redingotă neagră, o pălărie lucioasă, ghetre maro curate şi pantaloni gri perlat bine croiţi. Însă mişcările sale contrastau în mod absurd cu demnitatea ţinutei şi trăsăturilor, căci alerga repede, cu mici sărituri din când în când, cum face un om obosit care nu prea este obişnuit să-şi solicite picioarele. În timp ce fugea, îşi arunca mâinile în sus şi în jos, îşi bălăbănea capul şi contorsiona faţa în cele mai neobişnuite strâmbături.

— Ce Dumnezeu este cu el?, am întrebat. Se uită la numerele caselor.

— Cred că vine aici, a spus Holmes, frecându-şi mâinile.

— Aici?

— Da; cred că mai degrabă vine să mă consulte din punct de vedere profesional. De obicei, recunosc simptoamele. Ha! Ţi-am spus? În timp ce vorbea, gâfâind şi respirând cu greu, omul s-a năpustit spre uşa noastră şi a tras de clopoţel până când toată casa a răsunat de zăngănit.

Câteva momente mai târziu se afla în camera noastră, încă gâfâind, încă gesticulând, dar cu o privire îndurerată şi disperată, şi atât de fixă că zâmbetele noastre s-au transformat într-o clipă în groază şi milă. N-a putut scoate nici un cuvânt un timp, ci doar îşi balansa corpul şi se trăgea de păr, ca şi cum ar fi ajuns la hotarul ultim al raţiunii. ApoI. Sărind pe neaşteptate în picioare, a început să-şi izbească capul de perete cu o asemenea putere că amândoi ne-am repezit la el şi l-am tras de acolo în mijlocul camerei. Sherlock Holmes l-a împins pe balansoar şi, aşezându-se lângă el, l-a bătut uşor pe mână, vorbindu-i pe tonul degajat şi calmant pe care ştia atât de bine să-l folosească.

— Aţi venit la mine să vă spuneţi povestea, nu-i aşa?, a spus el. Sunteţi obosit din pricina grabei. Vă rog să aşteptaţi până când vă reveniţi, iar apoi voi fi cât se poate de fericit să examinez orice problemă pe care o să mi-o prezentaţi.

Omul a rămas unul sau câteva minute cu pieptul tresăltând, luptând să-şi învingă emoţia. Apoi şi-a trecut batista peste frunte, şi-a strâns buzele, şi şi-a întors faţa spre noi.

— Fără îndoială, mă credeţi nebun?, a spus el.

— Observ că aţi avut un mare necaz, i-a răspuns Holmes.

— Numai Dumnezeu ştie ce necaz! – un necaz suficient să-mi zdruncine raţiunea din temelii, atât a fost de neaşteptat şi teribil. Aş fi putut înfrunta dizgraţia publică, deşi sunt un om al cărui caracter n-a fost pătat vreodată. Suferinţa personală este de asemenea ceva ce i se întâmplă oricărui om; dar ambele deodată şi într-o formă atât de înspăimântătoare au fost îndeajuns să-mi zdruncine sufletul până în străfunduri. În plus, nu este vorba numai de mine. Cel mai nobil om de la noi poate suferi, dacă nu este găsită o modalitate de a rezolva această poveste oribilă.

— Vă rog liniştiţi-vă, domnule, i-a spus Holmes, şi spuneţi-mi clar cine sunteţi şi ce vi s-a întâmplat.

— Numele meu, a răspuns vizitatorul nostru, vă este probabil familiar. Sunt Alexander Holder, de la firma bancară Holder & Stevenson de pe strada Threadneedle.

Numele ne era într-adevăr binecunoscut, ca aparţinând partenerului mai în vârstă al unui concern bancar privat, al doilea ca importanţă în Londra. Ce s-a putut întâmpla atunci, care să-l aducă pe unul din cei mai importanţi cetăţeni ai Londrei într-o situaţie atât de demnă de milă? Am aşteptat plini de curiozitate până când, cu încă un efort, şi-a strâns puterile să ne spună această poveste.

— Simt că timpul este foarte preţios, a spus el; de aceea m-am grăbit încoace, atunci când inspectorul de poliţie mi-a sugerat că ar trebui să vă cer colaborarea. Am ajuns pe strada Baker cu metroul, şi de acolo am venit în grabă pe jos, căci birjile merg încet pe zăpada asta. De aceea am ajuns cu răsuflarea tăiată, căci sunt un om care face foarte puţină mişcare. Acum mă simt mai bine, şi o să vă expun faptele pe cât de scurt şi totuşi clar îmi stă în putinţă.

— Ştiţi, fireşte, foarte bine că o afacere bancară de succes depinde atât de capacitatea de a găsi investiţii profitabile pentru fondurile noastre, cât şi de dezvoltarea conexiunilor noastre şi creşterea numărului de depunători. Una dintre metodele noastre cele meu profitabile de a cheltui bani este prin intermediul împrumuturilor, atunci când garanţia oferită este absolut sigură. Am făcut destule de acest fel în ultimii ani, şi există multe familii nobile cărora le-am împrumutat sume mari pe baza garanţiei tablourilor, bibliotecilor sau veselei lor.

— Ieri dimineaţă, mă aflam în biroul meu de la bancă, când mi-a fost adusă de unul din funcţionari o carte de vizită. Am tresărit când am văzut numele, căci aparţinea nimănui altcuiva decât – ei bine, poate chiar şi dumneavoastră ar fi bine să nu vă spun mai mult decât că era un nume care e pe toate buzele peste tot în lume – unul dintre numele cele mai sus puse, nobile şi importante din Anglia. M-am simţit copleşit de o asemenea onoare şi am încercat să-i spun asta

când a intrat, dar a trecut imediat la afaceri, cu aerul unui om care doreşte să se achite repede de o sarcină neplăcută.

— Domnule Holder, mi-a spus el, am fost informat cĂ. Aveţi obiceiul de a împrumuta bani.

— Firma face asta atunci când garanţia este bună, i-am răspuns.

— Este absolut esenţial pentru mine, mi-a spus el, să dispun pe loc de 50.000 de lire. Aş putea fireşte împrumuta înzecit o sumă atât de neînsemnată de la prieteni, dar prefer să o tratez ca pe o afacere pe care s-o închei eu însumi. Dată fiind poziţia mea, puteţi înţelege cu uşurinţă că nu ar fi înţelept să-mi fac obligaţii.

— Pot să vă întreb pentru cât timp aveţi nevoie de această sumă?, l-am întrebat.

— Aştept lunea viitoare o sumă mare care mi se datorează, şi atunci o să restitui cu siguranţă banii pe care mi-i împrumutaţi, cu dobânda pe care o consideraţi potrivită. Dar este esenţial pentru mine să-mi fie daţi imediat aceşti bani.

— Aş fi fericit să vi-i dau din propriu-mi buzunar fără alte discuţii, i-am spus eu, dacă un asemenea efort n-ar fi peste puterile mele. Dacă, pe de altă parte, urmează s-o fac în numele firmei, atunci, ca să fiu corect faţă de partenerul meu, trebuie să insist ca, chiar şi în cazul dumneavoastră, să fie luate toate precauţiile obişnuite.

— Aş prefera s-o tratăm în acest fel, a spus el, ridicând o cutiuţă pătrată din marochin pe care o pusese lângă scaunul său. Aţi auzit fără îndoială de Diadema de berii?

— Una din cele mai preţioase posesiuni publice ale imperiului, am spus eu.

— Exact. A deschis cutia în care, încastrată în catifea moale de culoarea pielii, se afla magnifica bijuterie pe care o pomenise. Sunt treizeci şi nouă de beriluri imense, a spus el, iar preţul aurului gravat este incalculabil. Cea mai joasă evaluare ar plasa valoarea diademei la o sumă dublă faţă de

aceea pe care am cerut-o. Sunt pregătit s-o las la dumneavoastră drept garanţie pentru împrumut.

Am luat preţioasa cutie în mâini, uitându-mă oarecum perplex de la ea la ilustrul meu client.

— Vă îndoiţi de valoarea ei?

— Deloc, mă îndoiesc numai de…

— Cât de oportun este s-o las aici. Vă puteţi linişti în această privinţă. Nici nu m-aş gândi s-o fac, dacă nu aş fi absolut sigur că voi fi capabil s-o cer înapoi în patru zile. Este doar o chestiune formală. Această garanţie este suficientă?

— Este prea mult.

— Înţelegeţi, domnule Holder, că aceasta este o dovadă puternică a încrederii mele, bazată pe tot ceea ce am auzit despre dumneavoastră. Mă bazez nu numai pe discreţia dumneavoastră şi pe abţinerea de la orice clevetire privind această chestiune, dar mai ales pe faptul că veţi păstra această diademă cu toate precauţiile posibile, deoarece e inutil să vă spun că dacă i s-ar întâmpla ceva, ar izbucni un mare scandal public. Orice deteriorare a ei ar fi aproape la fel de gravă ca pierderea ei definitivă, căci nu există în lume beriluri asemănătoare acestora, şi ar fi imposibil de înlocuit. V-o las însă cu toată încrederea, şi o să vin după ea în persoană luni dimineaţa.

— Văzând că clientul meu era nerăbdător să plece, n-am mai spus nimic, ci chemându-l pe casierul meu i-am ordonat să-i plătească cincizeci de bancnote de 1.000 de lire. Când am rămas din nou singur, însă, cu preţioasa cutie pe masă în faţa mea, n-am putut să nu mă gândesc cu teamă la responsabilitatea imensă ce îmi revenea. Nu exista nici o îndoială că, întrucât era o posesiune naţională, ar fi izbucnit un scandal oribil dacă i sar fi întâmplat vreo nenorocire. Regretam deja că am consimţit să am grijă de ea. Cu toate acestea, era prea târziu pentru a schimba ceva, prin urmare am încuiat-o în seiful meu personal şi m-am întors la muncă.

— Când s-a lăsat seara, m-am gândit că ar fi fost imprudent să las un lucru atât de preţios la birou când plecam. Seifurile bancherilor fuseseră nu o dată forţate, şi de ce nu i s-ar fi întâmplat asta şi seifului meu? Iar într-o asemenea eventualitate, cât de îngrozitoare ar fi poziţia în care m-aş afla! M-am hotărât, prin urmare, ca în următoarele câteva zile să port cutia cu mine acasă şi la birou, astfel încât să nu fie niciodată departe de mine. Cu această intenţie, am chemat o birjă şi m-am dus acasă la Streatham, luând bijuteria cu mine. N-am respirat în voie până când nu am luat-o sus şi am închis-o în biroul din camera mea de toaletă.

— Şi acum câteva cuvinte referitoare la ocupanţii casei mele, domnule Holmes, căci vreau să înţelegeţi pe deplin situaţia. Grăjdarul şi servitorul meu nu dorm în casă şi pot fi scoşi din discuţie. Am trei servitoare care au stat la mine un număr de ani şi a căror absolută onestitate este deasupra oricărei bănuieli. O alta, Lucy Parr, a doua cameristă lucrează pentru mine numai de câteva luni. A venit însă cu nişte recomandări excelente, şi întotdeauna m-a mulţumit. Este o fată foarte drăguţă şi a atras admiratori care s-au învârtit ocazional prin jurul casei. Acesta este singurul defect pe care i l-am găsit, dar credem că este o fată bună din toate punctele de vedere.

— Atât în ceea ce priveşte servitorii. Familia mea propriu-zisă este atât de mică că nu îmi va lua mult timp să v-o descriu. Sunt văduv şi am un singur fiu, Arthur. A fost o dezamăgire pentru mine, domnule Holmes – o dezamăgire dureroasă. Nu am nici o îndoială că vina îmi aparţine. Oamenii îmi spun că l-am răsfăţat. Foarte probabil aşa stau lucrurile. Când scumpa mea soţie a murit, am simţit că el era tot ceea ce îmi mai rămăsese să iubesc. Nu puteam suporta să văd zâmbetul dispărându-i, fie şi pentru o clipă, de pe faţă. Nu i-am refuzat niciodată nici o dorinţă. Poate ar fi fost mai bine pentru amândoi să fi fost mai sever cu el, dar am avut cele mai bune intenţii.

— Fireşte, a fost intenţia mea să-mi urmeze în afaceri, dar nu avea nici o aplecare în acest sens. Era sălbatic, încăpăţânat şi, ca să vă spun adevărul, nu puteam avea încredere în el în ceea ce priveşte mânuirea unor sume mari de hani. Când era mai tânăr, a devenii membru al unui club aristocratic, iar acolo, datorită manierelor sale fermecătoare, a devenit în curând intim cu un număr de bărbaţi cu pungi încăpătoare şi obiceiuri costisitoare. A învăţat să joace cărţi din greu şi să risipească bani pe cursele de cai până când a ajuns să vină iar şi iar la mine, implorându-mă să-l împrumut în contul rentei sale, pentru a putea să-şi plătească datoriile de onoare. A încercat, nu o dată, să scape de companii periculoasă în care se afla, dar de fiecare dată influenţe, prietenului său, sir George Burnwell, era suficientă să întoarcă înapoi.

— Şi realmente nu mă mir că un astfel de om ca şi George Burnwell putea avea influenţă asupra lui, căci îl aducea frecvent în casă, şi eu însumi puteam cu greu rezista fascinaţiei exercitate de comportamentul său. Este mai în vârstă decât Arthur, un om de lume până în vârful degetelor, unul care a fost pretutindeni, a văzut totul, un orator strălucit, şi un bărbat de o mare frumuseţe. Totuşi când mă gândesc la el cu sânge rece, departe de farmeci prezenţei sale, sunt convins, dat fiind cinismul vorbelor şi privirilor sale, că este o persoană în care n-ar trebui să se aibă încredere deloc. Aşa cred, şi aşa crede şi micuţa mea Mary, care intuieşte rapid caracterul cuiva, lucra caracteristic femeilor.

— Şi acum mai îmi rămâne de descris numai ea. Este nepoata mea; dar când fratele meu a murit acum cinci ani lăsând-o singură pe lume, am adoptat-o şi am considerat-o întotdeauna ca pe o fiică. Este o rază de soare în casa mea – dulce, afectuoasă, frumoasă, un manager şi o menajeră minunată, o femeie extrem de tandră, liniştită şi delicată. Este mâna mea dreaptă. Nu ştiu ce m-aş face fără ea. Doar într-o singură privinţă mi-a încălcat dorinţele. Băiatul meu a

cerut-o de două ori în căsătorie, căci o iubeşte devotat, dar de fiecare dată l-a refuzat. Cred că dacă există vreo persoană care să-l aducă pe calea cea dreaptă ea ar fi fost aceea, iar căsătoria aceasta ar fi putut să-i schimbe întreaga viaţă; dar acum, vai! Este prea târziu – pentru totdeauna prea târziu!

— Acum, domnule Holmes, cunoaşteţi persoanele care locuiesc sub acoperişul meu şi o să-mi continui mizerabila poveste.

— În acea seară după cină, când ne luam cafeaua în salon, le-am povestit lui Arthur şi lui Mary despre experienţa mea şi preţioasa comoară pe care o aveam sub acoperişul nostru, suprimând doar numele clientului meu. Lucy Parr care adusese cafeaua, părăsise, sunt sigur, camera; dar nu pot jura că uşa era închisă. Mary şi Arthur s-au dovedit foarte interesaţi, şi au dorit să vadă faimoasa diademă, dar m-am gândit că era mai bine să nu le-o arăt.

— Unde ai pus-o?, m-a întrebat Arthur.

— În propriul meu birou.

— Ei bine, sper din tot sufletul ca nimeni să nu jefuiască casa în timpul nopţii, a spus el.

— Este încuiat, i-am răspuns.

— O, orice cheie veche se potriveşte la acel birou.

Când eram mic, l-am deschis eu însumi cu cheia dulapului din debara.

— Avea adesea o manieră ciudată de a vorbi, astfel încât nu m-am prea gândit la ce a spus. Însă în acea noapte m-a urmat în camera meA. Cu o faţă foarte gravă.

— Uite aici, tată, a spus el cu privirea lăsată în jos poţi să-mi dai 200 de lire?

— Nu, nu pot!, i-am răspuns cu asprime. Am fost mult prea generos cu tine din punct de vedere financiar.

— Ai fost foarte bun, a spus el, dar îmi trebuie aceşti bani sau, altminterI. Nu pot să mă mai arăt din nou la club.

— Acesta ar fi un lucru foarte bun:, l-am strigat.

— Da, dar nu ai dori să-l părăsesc ca un om dezonorat, mi-a spus el. N-aş putea suporta dizgraţia Trebuie să fac rost de bani într-un fel sau altul, şi daco ti nu o să mi-i dai, atunci trebuie să încerc să-i obţin prii alte mijloace.

— Am fost foarte furios, căci aceasta era a trei cerere din această lună. Nu o să vezi un bănuţ de la mine am strigat, iar el a făcut o plecăciune, şi a părăsit camere fără vreun alt cuvânt.

— După ce a plecat, am descuiat biroul, m-ai asigurat că diadema era în siguranţă şi l-am încuiat di nou. Apoi am început să mă mişc prin casă să verific dac totul era încuiat – o sarcină pe care o lăsam de obicei i grija lui Mary, dar pe care m-am gândit că e mai bine să îndeplinesc eu însumi în acea noapte. Pe când cobora scările, am văzut-o pe Mary la fereastra laterală de pe hol, pe care a închis-o şi încuiat-o pe când mă apropiam.

— Spune-mi, tată, a spus ea, părând, m-am gândit, un pic tulburată, i-ai dat lui Lucy, servitoarea, permisiunea de a ieşi în noaptea asta?

— Cu siguranţă, nu.

— A intrat chiar acum prin uşa din spate. Nu am nici o îndoială că a fost numai până la poarta laterală să se întâlnească cu cineva, însă cred că un astfel de lucru nu este prea sigur şi ar trebui interzis.

— Trebuie să-i vorbeşti dimineaţă ori o s-o fac eu, dacă vrei. Eşti sigură că totul este încuiat?

— Cât se poate de sigură, tată.

— Atunci, noapte bună. Am sărutat-o, şi am urcat din nou în dormitorul meu, unde în curând am adormit.

— Încerc să vă spun, domnule Holmes, tot ce poate avea vreo legătură cu cazul, dar vă rog să-mi puneţi întrebări în privinţa oricărui aspect pe care nu l-am prezentat destul de clar.

— Din contră, prezentarea dumneavoastră este extrem de clară.

— Ajung acum la o parte din povestea mea în care aş vrea să fiu clar în special. Nu dorm foarte adânc, iar neliniştea minţii mele m-a făcut fără îndoială să dorm şi mai uşor decât de obicei. Cam pe la două dimineaţa, deci, am fost trezit de un zgomot în casă. A încetat înainte de a mă trezi dea binelea, dar a lăsat o impresie în urma lui, ca şi cum o fereastră ar fi fost închisă uşor undeva. Am rămas ascultând din toate puterile. Brusc, spre groaza mea, s-a auzit un zgomot distinct de paşi mişcându-se încet în camera de alături. M-am strecurat afară din pat palpitând de frică, şi m-am uitat prin uşa camerei mele de toaletă.

— Arthur, am ţipat, ticălosule! Hoţule! Cum îndrăzneşti să atingi diadema aceea?

— Lumina de gaz era pe jumătate aprinsă, aşa cum o lăsasem, iar nefericitul meu băiat, îmbrăcat numai în cămaşă şi pantaloni, stătea lângă lampă, ţinând diadema în mâini. Părea s-o răsucească sau s-o îndoaie cu toată puterea. La strigătul meu a scăpat-o din strânsoare, şi s-a făcut palid ca moartea. I-am luat-o şi am examinat-o. Unul din colţurile de aur cu trei beriluri încrustate lipsea.

— Ticălosule!, am ţipat nebun de furie. Ai distrus-o! M-ai dezonorat pe veci! Unde sunt pietrele pe care le-ai furat?

— Furat!, a strigat el.

— Da, hoţule!, am urlat, zgâlţâindu-l de umăr.

— Nu lipseşte niciunul. Nu poate lipsi niciunul, a spus el.

— Lipsesc trei. Şi ştii unde se află. Trebuie să te numesc şi mincinos, nu numai hoţ? Nu te-am văzut cu ochii mei încercând să mai rupi o bucală?

— M-ai jignit destul, a spus el, nu o să mai rabd aşa ceva. Nu o să mai spun nici un cuvânt despre asta, întrucât ai preferat să mă insulţi. Dimineaţă o să plec din această casă şi o să mă descurc singur.

— O să pleci cu poliţia!, i-am strigat, pe jumătate nebun de durere şi furie. O să cer ca această poveste să fie investigată în amănunţime.

— Nu o să afli nimic de la mine, mi-a spus el, cu c pasiune de care nu l-aş fi bănuit capabil. Dacă preferi să chemi poliţia, lasă-i să afle ce pot.

— La vremea asta toată casa era în picioare, căci ridicasem vocea datorită furiei. Mary a fost prima care s-a repezit în camera mea şi, la vederea diademei şi a feţei lui Arthur, a înţeles întreaga poveste, căzând cu un ţipă inconştientă pe podea. Am trimis camerista la poliţie şi le-am încredinţat imediat investigarea cazului. Când inspectorul şi poliţistul au intrat în casă, Arthur, care stătea ursuz cu mâinile încrucişate, m-a întrebat daci intenţionam să-l acuz de furt. I-am răspuns că nu mai era o chestiune personală ci devenise una publică, întrucât diadema stricată era proprietate naţională. Eram hotărât ca legea să hotărască totul.

— Cel puţin, mi-a spus el, nu le cere să mă aresteze imediat. Ar fi în avantajul tău ca şi în al meu să părăsesc casa pentru cinci minute.

— Ca să fugi sau poate să ascunzi ceea ce ai furat, i-am spus eu. Iar apoi, realizând în ce poziţie îngrozitoare mă aflam, l-am implorat să-şi amintească că era în joc nu numai onoarea mea dar şi a unuia mult superior; şi că ameninţa să provoace un scandal care urma să zdruncine naţiunea. Putea să-l evite, dacă mi-ar fi spus ce făcuse cu cele trei pietre care lipseau.

— Poţi la fel de bine recunoaşte totul, i-am spus; ai fost prins în flagrant şi nici o mărturisire n-ar putea să-ţi facă vina mai odioasă. Dacă poţi repara lucrurile pe cât îţi stă în puteri, spunându-ne unde se află berilurile, totul va fi iertat şi uitat.

— Ţine-ţi iertarea pentru aceia care ţi-o cer, mi-a răspuns el, întorcându-mi spatele cu un surâs dispreţuitor. Mi-am dat seama că era prea înverşunat ca să-l mai influenţeze vreo vorbă de-a mea. Exista doar o singură cale, deci. L-am chemat pe inspector şi i l-am încredinţat. L-au percheziţionat imediat şi pe el şi camera sa, şi fiecare

porţiune din casă unde ar fi putut ascunde pietrele; dar nu s-a putut găsi nici urmă de ele, şi nici nenorocitul de băiat nu şi-a deschis gura, cu toate insistenţele şi ameninţările noastre. În dimineaţa asta a fost dus într-o celulă, iar eu, după ce am îndeplinit toate formalităţile cerute de poliţie, m-am repezit încoace ca să vă implor să vă folosiţi îndemânarea pentru a rezolva această afacere. Poliţia a recunoscut deschis că în momentul de faţă nu poate s-o rezolve. Puteţi cheltui cât consideraţi necesar. Am oferit deja o recompensă de 1.000 de lire. Dumnezeule, ce o să mă fac! Mi-am pierdut onoarea, pietrele şi fiul într-o singură noapte. O, ce o să mă fac!

Şi-a dus mâinile la cap, legănându-se încoace şi încolo, şi vorbind singur încet şi monoton, ca un copil a cărui suferinţă a ajuns de neexprimat.

Sherlock Holmes a rămas tăcut timp de câteva minute, cu sprâncenele încruntate şi ochii fixaţi asupra jocului.

— Primiţi mulţi vizitatori?, l-a întrebat.

— Pe nimeni, cu excepţia partenerului meu cu familia sa şi a câte unui prieten de-al lui Arthur. Sir George Burnwell a fost de câteva ori în vremea din urmă. Nimeni altcineva, cred.

— Dumneavoastră ieşiţi des în lume?

— Arthur doar. Mary şi cu mine stăm acasă. Niciunul dintre noi nu se sinchiseşte de asta.

— Este ceva neobişnuit pentru o fată.

— Este o fată liniştită. În plus, nu este foarte tânără. Are douăzeci şi patru de ani.

— Această poveste, pare, din câte spuneţi, să fi fost un şoc şi pentru ea.

— Teribil! Este chiar mai afectată decât mine.

— Niciunul dintre dumneavoastră nu se îndoieşte în privinţa vinovăţiei fiului dumneavoastră?

— Cum am putea s-o facem când l-am văzut ci proprii mei ochi cu diadema în mâini?

— Nu prea o consider o dovadă concludentă. Restul diademei era deteriorat?

— Da, era îndoită.

— Nu credeţi atunci că ar fi putut încerca s-o îndrepte?

— Dumnezeu să vă binecuvânteze! Faceţi tot ce puteţi pentru el şi pentru mine. Dar este o sarcină prea dificilă. Ce făcea acolo, în primul rând? Dacă scopul său nu era unul vinovat, de ce nu a spus-o?

— Exact. Şi dacă era vinovat, de ce nu a inventat o minciună? Tăcerea sa îmi pare a fi un argument atât pro cât şi contra. Există câteva aspecte ciudate în privinţa acestui caz. Ce părere a avut poliţia despre zgomotul care v-a trezit din somn?

— Au considerat că ar fi putut fi provocat de Arthur când a închis uşa dormitorului său.

— O presupoziţie veridică! Ca şi cum un om care comite un delict ar trânti uşa ca să trezească toată casa. Ce au spus atunci de dispariţia acestor pietre?

— Încă mai bat în pereţi şi examinează mobila în speranţa de a le găsi.

— S-au gândii să se uite în afara casei?

— Da, au dat dovadă de o energie ieşită din comun. Toată grădina a fost deja examinată în amănunţime.

— Acuma, dragul meu domn, a spus Holmes, nu vă este clar că această poveste are implicaţii mult mai profunde decât dumneavoastră sau poliţia aţi fost înclinaţi să vă gândiţi la început? Dumneavoastră vă pare a fi un caz simplu; mie îmi pare a fi unul extrem de complex. Gândiţi-vă la ce presupune teoria dumneavoastră. Presupuneţi că fiul dumneavoastră a ieşit din pat, a mers, riscând imens, în camera dumneavoastră de toaletă, a deschis biroul, a luat diadema, a rupt folosindu-se doar de mâini o mică porţiune din ea, a plecat într-un alt loc, a ascuns trei pietre din cele treizeci şi nouă cu o astfel de iscusinţă că nimeni nu le poate găsi, iar apoi s-a întors cu celelalte treizeci şi şase în

cameră, expunându-se pericolului imens de a fi descoperit. Vă întreb acum, vi se pare veridică o astfel de teorie?

— Dar ce altceva ar putea fi?, a strigat bancherul cu un gest de disperare. Dacă motivele sale au fost nevinovate, de ce nu le explică?

— Este sarcina noastră să aflăm asta, a replicat Holmes; deci acum, domnule Holder, vom porni împreună spre Streatham, dacă doriţi, şi vom petrece o oră examinând mai îndeaproape detaliile.

Prietenul meu a insistat să-i acompaniez în incursiunea lor, ceea ce eram foarte dornic să fac, căci curiozitatea şi simpatia mea au fost intens suscitate de povestea pe care o auzisem. Mărturisesc că vina fiului bancherului îmi părea şi mie la fel de evidentă ca şi nefericitului său tată, dar totuşi aveam o asemenea încredere în judecata lui Holmes, că simţeam că trebuiai să existe nişte motive de speranţă atâta vreme cât acesta era nesatisfăcut de explicaţia acceptată. Na prea scos un cuvânt pe drumul spre suburbia sudică, ci a stat cu bărbie în piept şi pălăria trasă pe ochi, căzut pe gânduri Clientul nostru părea să fi prins ceva suflet la raza de speranţă care îi fusese oferită, şi chiar a început să vorbească fără şir cu mine despre afacerile sale. O scurtă călătorie cu trenul şi o şi mai scurtă plimbare ne-au dus la Fairbank, locuinţa modestă a marelui bancher Fairbank era o casă pătrată din piatră albă, de mărime potrivită, la o mică distanţă de drum. În faţă se întindeau o alee cu două sensuri pentru trăsuri şi un gazon acoperii de zăpadă, întinzându-se până la cele două mari porţi cl: fier de la intrare. Pe partea dreaptă era un mic desiş, care dădea într-o cărare îngustă între două garduri verzi îngrijite, mergând de la drum până la uşa bucătăriei şi formând intrarea de serviciu. Pe stânga se întindea o alee care ducea la grajduri şi nu străbătea deloc domeniul fiind o cale de trecere publică, dar puţin folosită. Holmes ne-a lăsat în faţa uşii şi se plimba încet în jurul casei, prin faţă, pe aleea furnizorilor, roată prin grădina din spate pe aleea spre

grajduri. A zăbovit atât de mult că domnul Holder şi cu mine am mers în sufragerie, aşteptându-l la gura focului să se întoarcă. Şedeam acolo tăcuţi când uşa s-a deschis, şi a intrat înăuntru o tânără domnişoară. Era mai degrabă mai înaltă decât media, slabă, cu părul şi ochii închişi la culoare, care păreau şi mai întunecaţi datorită palorii depline a pielii ei. Nu cred să mai fi văzut vreodată o faţă de femeie mai palidă decât a ei. Buzele ei erau de asemenea livide, însă ochii îi erau roşii de plâns. Pe când păşea încet prin cameră, m-a impresionat cu suferinţa eI. Care părea şi mai mare decât cea a bancherului dimineaţă, şi era mai izbitoare în cazul ei, întrucât era evident o femeie puternică, cu o imensă capacitate de abţinere. Ignorându-mi prezenţa, a mers drept la unchiul ei trecându-şi mâna peste capul lui, într-o mângâiere dulce, tipic feminină.

— Ai dat ordine ca Arthur să fie eliberat, nu-i aşa, tată?, a întrebat ea.

— Nu, nu, fata mea, chestiunea trebuie examinată în amănunt.

— Dar sunt atât de sigură că este nevinovat. Cunoşti instinctele feminine. Ştiu că nu a făcut nici un rău, şi că vei regreta faptul de a fi acţionat cu atâta asprime.

— Dacă este nevinovat, de ce tace, atunci?

— Cine ştie? Poate pentru că s-a înfuriat că l-ai suspectat.

— Cum să nu-l fi suspectat, când realmente l-am văzut cu diadema în mână?

— O, dar a luat-o doar pentru a se uita la ea. O, crede-mă, crede-mă pe cuvânt că este nevinovat. Las-o baltă şi nu mai spune nimic. Este atât de îngrozitor să te gândeşti că dragul nostru Arthur este la închisoare!

— N-o s-o las baltă până când nu sunt găsite pietrele – niciodată, Mary! Afecţiunea ta pentru Arthur te face oarbă la consecinţele teribile pe care le voi suporta. Departe de a muşamaliza lucrurile, am adus un domn de la Londra pentru a investiga cazul în profunzime

— Acest domn?, a întrebat ea, întorcându-se spre mine.

— Nu, prietenul dumnealui. A dorit să-l lăsăm singur. Este pe aleea spre grajduri acum.

— Aleea spre grajduri? Şi-a ridicat sprâncenele întunecate. Ce speră să găsească acolo? Ah! Presupun că el este. Sper, domnule, că veţi reuşi să dovediţi ceea ce sunt sigură că este adevărat, şi anume că vărul meu Arthur, nu este vinovat de această crimă.

— Vă împărtăşesc întru totul părerea, şi sper, ca ş dumneavoastră, să putem s-o dovedim, i-a replica Holmes, întorcându-se la ştergător pentru a-şi scuture zăpada de pe pantofi. Cred că am onoarea de a mă adrese domnişoarei Mary Holder. Pot să vă pun una sau două întrebări?

— Vă rog, domnule, dacă asta vă poate ajuta să elucidaţi această poveste îngrozitoare.

— Dumneavoastră n-aţi auzit nimic astă-noapte?

— Nimic, până când unchiul meu a început se vorbească tare. L-am auzit şi am coborât.

— Aţi închis ferestrele şi uşile în noaptea dinainte. Aţi zăvorât toate ferestrele?

— Da.

— Dimineaţa erau toate încă zăvorâte?

— Da.

— Aveţi o servitoare care are un iubit? Cred că i-am pomenit unchiului dumneavoastră noaptea trecută că ieşise să-l întâlnească?

— Da, şi ea a fost cea care ne-a servit în salon şi care ar fi putut auzi remarcile unchiului meu despre diademă.

— Înţeleg. Inferaţi că ar fi putut să iasă să-i spună iubitului ei, şi că cei doi ar fi putut pune la cale jaful.

— Dar ce rost au toate aceste teorii vagi, a strigat bancherul nerăbdător, când v-am spus că l-am văzut pe Arthur cu diadema în mâini?

— Aşteptaţi, puţin, domnule Holder. Ne vom întoarce la aceasta. Referitor la această fată, domnişoară Holder. Aţi văzut-o întorcându-se pe uşa de la bucătărie, presupun?

— Da; când m-am dus ca să văd dacă uşa era zăvorâtă pentru noapte, am întâlnit-o strecurându-se înăuntru. L-am văzut şi pe bărbat în întuneric.

— Îl cunoaşteţi?

— O, da! Este zarzavagiul care ne aduce legumele. Numele său este Francis Prosper.

— Stătea, a spus Holmes, în stânga uşii – adică puţin mai încolo pe cărare decât era necesar pentru a ajunge la uşă?

— Da, aşa este.

— Şi are un picior de lemn?

Ceva de genul fricii s-a ivit în ochii negri şi expresivi ai tinerei domnişoare.

— Păi, sunteţi un adevărat magician, a spus ea. Cum de ştiţi asta? A zâmbit, dar pe faţa slabă şi alertă a lui Holmes nu era nici urmă de zâmbet.

— Acuma aş dori să merg sus, a spus el. Iar apoi probabil din nou în jurul casei. Poate ar fi mai bine să arunc o privire la ferestrele de aici înainte de a urca.

A mers cu repeziciune de la una la alta, oprindu-se doar la cea mare care dădea din hol în aleea spre grajduri. A deschis-o, şi i-a examinai cu multă atenţie pervazul cu ajutorul lupei sale. Acuma o să mergem sus, a spus el în final.

Camera de toaletă a bancherului era o odaie mică, mobilată simplu, cu un covor gri, un birou mare şi o oglindă înaltă. Holmes s-a dus mai întâi la birou şi s-a uitat intens la încuietoare.

— Ce cheie a fost folosită pentru a-l deschide?, a întrebat el.

— Cea pe care însuşi fiul meu a menţionat-o – cea de la dulapul din debara.

— O aveţi aici?

— Este cea de pe măsuţa de toaletă. Sherlock Holmes a luat-o şi a deschis biroul.

— Este o încuietoare care nu face zgomot, a spus el. Nu e de mirare că nu v-a trezit. Această cutie, presupun,

conţinea diadema. Trebuie să ne uităm la ea. A deschis cui ia, şi, scoţând diadema, a aşezat-o pe masă. Era un exemplu magnific de orfevrerie, iar cele treizeci şi şase de pietre erau cele mai frumoase pe care le-am văzut vreodată.

Pe o parte a diademei, de unde fusese smuls colţul cu cele trei pietre, marginea era crăpată.

— Acuma, domnule Holder, i-a spus Holmes, iată colţul care corespunde celui care a fost din nefericire pierdut. Pot să vă rog să-l rupeţi?

Bancherul s-a dat îngrozit înapoi.

— Nici nu mă gândesc să încerc aşa ceva, a spus el.

— Atunci o voi face eu. Brusc Holmes a încercat din toate puterile s-o facă, dar fără nici un rezultat. Simt că cedează puţin, a spus el; dar deşi am multă putere în degete, mi-ar trebui foarte mult timp s-o rup. Un om obişnuit n-ar putea s-o facă. Acuma ce credeţi că s-ar întâmpla dacă aş reuşi s-o rup, domnule Holder? S-ar auzi un zgomot ca acela făcut de o împuşcătură. Vreţi să spuneţi că toate astea s-au întâmplat la câţiva metri de patul dumneavoastră, şi că dumneavoastră nu aţi auzit nimic?

— Nu ştiu ce să mai cred. Totul îmi este de neînţeles.

— Dar poate se poate clarifica pe parcurs. Ce credeţi, domnişoară Holder?

— Mărturisesc că şi eu împărtăşesc perplexitatea unchiului meu.

— Fiul dumneavoastră nu purta pantofi sau papuci când l-aţi văzut?

— Nimic cu excepţia pantalonilor şi a cămăşii.

— Mulţumesc. Cu certitudine ne-am bucurat de un noroc extraordinar în timpul acestei investigaţii şi va fi în întregime vina noastră dacă nu reuşim să clarificăm povestea. Cu permisiunea dumneavoastră, domnule Holder, voi continua acum cercetările mele afară.

A mers singur, după propria-i dorinţă, întrucât a explicai că orice urme de paşi nenecesare i-ar fi făcut sarcina mai dificilă. A muncit o oră sau mai mult, întorcându-se în cele

din urmă cu picioarele pline de zăpadă şi trăsăturile la fel de impenetrabile ca întotdeauna.

— Cred că am văzut tot ceea ce era de văzut, domnule Holder, a spus el. Vă pot fi de cel mai mare folos, dacă mă întorc la mine.

— Dar pietrele, domnule Holmes. Unde se află ele?

— Nu ştiu.

Bancherul şi-a frânt mâinile.

— Nu o să le mai văd niciodată!, a strigat. Şi fiul meu? Îmi daţi vreo speranţă?

— Părerea mea nu s-a schimbat întru nimic.

— Atunci, pentru numele lui Dumnezeu, ce a fost această poveste întunecată care a avut loc în casa mea noaptea trecută?

— Dacă mă puteţi vizita pe strada Baker mâine dimineaţă între nouă şi zece, o să fiu fericit să fac tot ce pot să clarific situaţia. Înţeleg că îmi daţi mână liberă să acţionez în numele dumneavoastră, cu singura condiţie să vă aduc înapoi pietrele, şi că nu există nici o limită în privinţa sumei pe care o pot folosi?

— Mi-aş da întreaga avere să le recuperez.

— Foarte bine. O să examinez lucrurile până mâine. La revedere; este posibil să mă întorc aici înainte de lăsarea serii.

Îmi era clar că tovarăşul meu se decisese în privinţa cazului, deşi la ce concluzii ajunsese, era mai mult decât îmi puteam cât de cât imagina. În timpul călătorie noastre spre casă, am încercat să-l trag de câteva ori de limbă, dar sărea întotdeauna la un alt subiect, până cânt în cele din urmă am renunţat disperat. Nu era încă trei când ajunsesem acasă. S-a grăbit în camera lui, de unde a coborât câteva minute mai târziu, îmbrăcat ca o haimana de rând. Cu gulerul ridicat, cu haina lucioasă şi tocită fularul roşu şi cizmele sale uzate arăta ca un exemplar perfect al categoriei respective.

— Cred că arăt cum trebuie, a spus el, uitându-se îi oglinda de deasupra căminului. Aş vrea să poţi veni cu mine, Watson, dar mi-e teamă că e imposibil. E posibil să fiu pe calea cea bună sau dimpotrivă să urmăresc o fata morgana, dar o să ştiu în curând care din ele. Sper să m întorc în câteva ore. A tăiat o felie de carne de vită di halca de pe bufet, a pus-o între două felii de pâine ş băgându-şi gustarea grosolană în buzunar, a pornit i expediţie.

Tocmai ce-mi terminasem ceaiul când s-a întors, vădit într-o dispoziţie excelentă, bălăbănind în mână o gheată veche cu elastic. A aruncat-o într-un colţ şi şi-a turnat o ceaşcă de ceai.

— Am intrat numai în trecere, a spus el. Plec din nou

— Unde?

— O, în celălalt capăt din West End. Poate să treacă ceva timp până mă întorc. Nu mă aştepta în caz că întârzii.

— Cum te descurci?

— O, aşa şi aşa. N-am de ce mă plânge. Am fost la Streatham de când ne-am văzut ultima oară, dar nu am intrat în casă. Este o problemă foarte incitantă şi nu aş fi ratat-o pentru nimic în lume. Totuşi, nu pot sta la taclale căci trebuie să-mi dau jos hainele astea îndoielnice şi să revin la şinele meu respectabil.

Era vădit din atitudinea lui că avea motive mai puternice de satisfacţie decât lăsau să se vadă cuvintele lui. Ochii îi luceau şi exista chiar şi o urmă de culoare în obrajii săi gălbejiţi. S-a grăbit sus şi câteva minute mai târziu am auzit pocnetul uşii din hol, care m-a înştiinţat că plecase din nou Ia vânătoarea care-i plăcea pentru că i se potrivea atât de bine.

Am aşteptat până la miezul nopţii, dar nu sa întors, prin urmare m-am retras în camera mea. Nu era ceva neobişnuit în cazul lui să lipsească zile şi nopţi în şir atunci când era pe pista cea bună, deci faptul că întârzia nu m-a surprins deloc. Nu ştiu la ce oră s-a întors, dar când am coborât dimineaţa la micul dejun se afla acolo, cu o ceaşcă de cafea

într-o mână şi cu ziarul în cealaltă, pe cât de proaspăt şi îngrijit posibil.

— Scuză-mă că am început fără tine, Watson, mi-a spus eL. Dar îţi aminteşti că clientul nostru are o întâlnire mai degrabă devreme în această dimineaţă

— Ce, este trecut de nouă, i-am răspuns. Naş fi surprins să fie el. Cred că am auzit clopoţelul.

Era într-adevăr prietenul nostru, bancherul. Am fost şocat de schimbarea care se petrecuse cu el, căci fui a lui, de la natură mare şi masivă, era acum trasă şi lăsat ă, în timp ce părul mi-a părut cel puţin mai albit. A intrat cu o expresie de oboseală şi letargie pe chip, care era chiar mai dureroasă decât violenţa lui din dimineaţa dinainte, şi s-a prăbuşit în fotoliul pe care i-l împinsesem.

— Nu ştiu ce am făcut să merit să fiu atât de greu încercat, a spus el Doar cu două zile mai devreme eram un om fericit şi prosper, fără nici o grijă. Acum mă aşteaptă o bătrânele singuratică şi dezonorată. O durere îi urmează îndeaproape alteia. Nepoata mea, Mary, m-a părăsit.

— V-a părăsit?

— Da. În această dimineaţă patul ei era neatins, camera era goală, iar un bilet pentru mine se afla pe masa din hol. Îi spusesem noaptea trecută, îndurerat, nu mâniat, că dacă s-ar fi căsătorit cu băiatul meu, lucrurile ar fi mers bine cu el Poate a fost o dovadă de egoism din partea mea. Se referă la această remarcă în biletul ei: „DRAGUL MEU UNCHI: Simt că ţi-am făcut necazuri, şi că, dacă aş fi acţionat diferit, această nenorocire teribilă nu s-ar fi întâmplat vreodată. Nu pot, având acest gând în minte, să fiu din nou fericită sub acoperişul dumitale, şi simt că trebuie să te părăsesc pentru totdeauna. Nu-ţi face griji pentru viitorul meu, căci este asigurat; şi, mai ales, nu mă căuta, căci va fi o muncă inutilă şi îmi va face un deserviciu. În viaţă sau în moarte, rămân pentru totdeauna iubitoarea ta MARY”.

— Ce vrea să spună cu biletul acesta, domnule Holmes? Credeţi că are intenţia să se sinucidă?

— Nu, nu, nimic de acest fel. Este poate cea mai bună soluţie posibilă. Cred, domnule Holder, că vă apropiaţi de sfârşitul necazurilor dumneavoastră.

— Ha! Aşa credeţi! Aţi auzit ceva, domnule Holmes; aţi aflat ceva! Unde sunt pietrele?

— Nu consideraţi că 1.000 de lire de bucată este o sumă prea mare?

— Aş plăti zece.

— Nu e necesar. Trei mii sunt suficiente. Şi îmi închipui că există o mică recompensă. Aveţi cecurile la dumneavoastră? Iată un stilou. Mai bine scrieţi 4.000 de lire.

Cu faţa uimită, bancherul a scris cecul cerul. Holmes s-a dus la biroul lui, a scos din el o bucăţică triunghiulară de aur cu trei pietre încrustate, şi a aruncat-o pe masă.

Clientul nostru a înşfăcat-o cu un ţipăt de bucurie.

— O aveţi!, a spus gâfâit. Sunt salvat! Sunt salvat!

Reacţia sa de bucurie era la fel de pasionată cum fusese cea de suferinţă, şi a strâns la piept pietrele recuperate.

— Mai există un lucru pe care îl datoraţi, domnule Holder, i-a spus Sherlock Holmes mai degrabă grav.

— Datorez! A luat un stilou. Spune ţi-mi suma şi o s-o plătesc.

— Nu, datoria nu este faţă de mine. Datoraţi nişte scuze foarte umile acelui băiat nobil, fiul dumneavoastră, care s-a comportat în această poveste într-un fel în care mi-ar plăcea s-o facă propriul meu fiu, dacă aş avea vreodată unul.

— Atunci nu Arthur a fost cel care le-a luat?

— V-am spus ieri şi v-o repet astăzi că nu el.

— Sunteţi sigur? Atunci hai să ne ducem imediat la el şi să-i spunem că se ştie adevărul.

— O ştie deja. Când am elucidat totul, am avut o discuţie cu el şi, văzând că nu vrea să-mi spună povestea, i-am spus-o eu, şi a trebuit să recunoască că aveam dreptate,

adăugând câteva detalii care nu-mi erau încă clare. Vestea dumneavoastră clin această dimineaţă poate însă să-l facă să vorbească.

— Pentru Dumnezeu, spuneţi-mi atunci, ce înseamnă acest mister neobişnuit!

— O s-o fac, şi o să vă arăt paşii prin care am ajuns să-l dezleg. Şi daţi-mi voie să vă spun mai întâi ceea ce este cel mai greu pentru mine să spun şi pentru dumneavoastră să auziţi: a existat o înţelegere între Sir George Burnwell şi nepoata dumneavoastră, Mary. Au fugit împreună.

— Mary a mea? Este imposibil!

— Este din nefericire mai mult decât posibil; este sigur. Nici dumneavoastră nici fiul dumneavoastră n-aţi cunoscut adevăratul caracter al acestui om, atunci când l-aţi admis în cercul familiei dumneavoastră. Este unul dintre cei mai periculoşi oameni din Anglia – un jucător ruinat, un ticălos absolut disperat, un om fără inimă sau conştiinţă. Nepoata dumneavoastră n-a cunoscut astfel de oameni. Când i-a făcut jurăminte, cum le-a făcut la o sută altele înaintea ei, s-a amăgit că numai ea a putut să-i mişte inima. Numai dracu' ştie ce i-a spus, dar cel puţin e sigur că aceasta a devenit unealta lui şi că obişnuia să-l întâlnească aproape în fiecare seară.

— Nu pot şi nu o voi crede!, a strigat bancherul cu faţa palidă ca moartea.

— O să vă spun ce s-a întâmplat în casa dumneavoastră noaptea trecută. Nepoata dumneavoastră, când a crezut că v-aţi dus în camera dumneavoastră, s-a strecurat jos şi a vorbit cu iubitul său prin fereastra care dă spre aleea ce duce spre grajduri. Urmele paşilor lui era întipărite în zăpadă, atât de mult a stat acolo. Ea i-a spus de diademă. Pofta lui nelegiuită de aur sa aprins la această ştire, şi a făcut-o să-i urmeze voinţa. Nu am nici o îndoială că vă iubea, dar există femei în cazul cărora dragostea pentru un iubit anihilează toate celelalte afecţiuni, şi cred că era şi cazul ei. Tocmai ce asculta instrucţiunile acestuia, când v-a

văzut coborând scările, şi a închis rapid fereastra, povestindu-vă despre escapada uneia din servitoare cu iubitul ei cu piciorul de lemn, ceea ce era perfect adevărat.

— Fiul dumneavoastră, Arthur, a mers la culcare după conversaţia cu dumneavoastră, dar a dormit prost datorită neliniştii iscate de datoriile sale la club. În mijlocul nopţii a auzit nişte paşi uşori trecând pe lângă uşa lui, prin urmare s-a sculat şi, uitându-se afară, a fost surprins s-o vadă pe verişoara sa mergând pe furiş pe coridor şi dispărând în camera dumneavoastră de toaletă, împietrit de uimire, băiatul şi-a pus nişte haine şi a aşteptat acolo în întuneric să vadă ce avea să se întâmple mai departe. Ea a ieşit din cameră şi la lumina lămpii de pe hol fiul dumneavoastră a văzut-o ducând în mână preţioasa diademă. A coborât scările, iar el, cuprins de groază, a fugit şi s-a strecurat în spatele draperiei din apropierea uşii dumneavoastră, de unde putea observa ce se petrecea în holul de dedesubt. A văzut-o cum a deschis pe furiş uşa, dându-i diadema cuiva aflat în întuneric, iar apoi cum a închis-o, grăbindu-se iar spre camera ei, trecând destul de aproape de locul în care stătea ascuns el în spatele draperiei.

— Atâta vreme cât era de faţă, nu putea face nici o acţiune fără s-o expună teribil pe femeia pe care o iubea. Dar în clipa în care a dispărut, el a realizat ce nenorocire zdrobitoare era pentru dumneavoastră şi cât de important era să pună lucrurile la punct. S-a repezit jos aşa cum era, cu picioarele desculţe, a deschis fereastra, a sărit în zăpadă şi a fugit pe alee unde a putut vedea o figură întunecată în lumina lunii. Sir George Burnwell a încercat să scape, dar Arthur l-a prins şi s-au luptat, băiatul dumitale trăgând de un capăt al diademei, iar duşmanul său de celălalt. În încăierare, fiul dumneavoastră l-a lovit pe Sir George şi l-a tăiat la ochi. Apoi ceva a pocnit brusc, iar fiul dumitale, văzând că diadema este în mâinile lui, s-a năpustit înapoi, a închis fereastra, s-a urcat în camera dumneavoastră, şi

tocmai ce observase că diadema fusese îndoită în timpul luptei încercând s-o îndrepte, când aţi apărut la faţa locului.

— Este posibil?, a spus gâfâit bancherul

— Apoi l-aţi înfuriai jignindu-l exact într-un moment în care simţea că merita mulţumirile dumneavoastră cele mai călduroase. Nu putea să vă explice cum stăteau lucrurile fără s-o dea de gol pe cea care cu siguranţă nu îi prea merita atenţia. Însă el a adoptat o atitudine cavalerească şi i-a păstrat secretul

— De aceea a ţipat şi a leşinat ea atunci când a văzut diadema, a strigat domnul Holder. O, Dumnezeule! Ce nebun orb am fost! Şi el care mia cerut să-l las să meargă afară cinci minute! Dragul de el, voia să vadă dacă bucăţica pierdută se afla la locul luptei. Cât de crud l-am nedreptăţit!

— Când am ajuns la casa dumneavoastră, a continuat Holmes, am înconjurat-o imediat cu mare atenţie pentru a observa dacă exista vreo urmă pe zăpadă, care mi-ar fi putut fi de ajutor. Ştiam că nu ninsese deloc din seara dinainte şi de asemenea că îngheţul puternic conservase urmele. Am parcurs aleea furnizorilor, dar aceasta era în întregime călcată în picioare şi urmele nu se puteau distinge unele de altele. Însă chiar dincolo de ea, la capătul opus uşii de la bucătărie, a stat o femeie şi a vorbit cu un bărbat, ale cărui urme rotunde pe o parte indicau că acesta avea un picior de lemn. Am putut observa chiar că aceştia fuseseră deranjaţi, căci femeia a alergat repede înapoi spre uşă, după cum arătau urmele puţin adânci lăsate de călcâie şi cele adânci lăsate de degete, în timp ce omul cu piciorul de lemn a aşteptat un timp, iar apoi a plecat. La vremea respectivă, m-am gândit că aceste urme puteau aparţine servitoarei şi iubitului ei, de care îmi vorbiseţi deja, iar cercetările au arătat că aşa a fost. Am traversat grădina fără să mai văd nimic altceva decât urme întâmplătoare, pe care le-am luat ca aparţinând poliţiei; însă când am ajuns pe aleea spre grajduri, am putut observa o poveste foarte lungă şi complicată scrisă pe zăpada din faţa mea.

— Exista un şir dublu de urme aparţinând unui bărbat în cizme şi un al doilea şir dublu pe care l-am observat încântat ca aparţinând unui bărbat desculţ. Am fost imediat convins din ceea ce îmi spuseseţi că ultimele aparţineau fiului dumneavoastră. Primul a mers şi înainte şi înapoi, însă celălalt a alergat repede, şi întrucât paşii săi erau pe alocuri întipăriţi peste adâncitura lăsată de cizme, era vădit că trecuse după celălalt, l-am urmat şi am descoperit că duceau spre fereastra din hol, unde cei lăsaţi de cizme îndepărtaseră toată zăpada în timp ce aşteptau. Apoi m-am deplasat spre celălalt capăt, care se afla la o sută de metri sau mai mult pe alee. Am văzut locul în care cel în cizme s-a întors, unde zăpada era întretăiată ca şi cum avusese loc o luptă şi în final unde căzuseră câţiva stropi de sânge, arătându-mi că nu mă înşelam. Cel în cizme a fugit apoi pe cărare, iar o altă pată mică de sânge îmi arăta că el fusese cel rănit. Când a ajuns la drumul mare la celălalt capăt, am observat că pavajul fusese curăţat, prin urmare indiciul meu se oprea acolo.

— Însă intrând în casă am examinat cu lupa, după cum vă amintiţi, pervazul şi rama ferestrei din hol, şi am putut imediat observa că cineva ieşise pe ea. Am putut distinge conturul unde fusese pus piciorul umed când a intrat. Am fost capabil atunci să-mi formez o părere referitoare la ceea ce s-a întâmplat. Un bărbat a aşteptat afară în dreptul ferestrei; cineva a adus pietrele preţioase; fapta a fost văzută de fiul dumneavoastră; acesta s-a luat după hoţ; a luptat cu el; au tras fiecare de diademă, puterea lor unită provocând stricăciuni pe care niciunul singur nu le-ar fi putut înfăptui. S-a întors cu premiul, dar a lăsat un fragment în mâna duşmanului său. Până aici lucrurile îmi erau clare. Acum întrebarea era cine era bărbatul şi cine îi adusese diadema.

— Este o veche maximă de-a mea că atunci când ai exclus imposibilul, ceea ce rămâne, indiferent cât de improbabil, trebuie să fie adevărul. Acuma, ştiam că nu dumneavoastră

aţi adus-o, prin urmare rămânea numai nepoata dumneavoastră şi servitoarele. Dar dacă ar fi fost servitoarele, de ce ar îngădui fiul dumneavoastră să fie învinuit în locul lor? N-ar putea exista nici un motiv posibil. Însă dat fiind că îşi iubea verişoara, exista o explicaţie excelentă de ce vroia să păstreze secretul – cu atât mai mult cu cât secretul era unul ruşinos. Când mi-am adus aminte că aţi văzut-o la acea fereastră, şi cum a leşinat văzând din nou diadema, presupunerea mea a devenit o certitudine.

— Şi cine a putut fi complicele ei? Evident un iubit, căci cine altcineva ar fi putut fi mai important decât dragostea şi recunoştinţa pe care trebuia să le simtă faţă de dumneavoastră? Ştiam că ieşeaţi rar şi că cercul dumneavoastră de prieteni era foarte restrâns. Dar printre aceştia se număra Sir George Burnwell Auzisem de el înainte, ca fiind un om cu o reputaţie proastă în ceea ce priveşte femeile. El trebuie să fi fost cel care purtase acele cizme şi luase pietrele care lipseau. Chiar dacă ştia că Arthur îl descoperise, s-ar fi putut încă considera în siguranţă, căci băiatul nu putea scoate nici un cuvânt fără să-şi compromită propria-i familie.

— Ei bine, vă puteţi şi singur închipui ce măsuri am luat după aceea. M-am dus deghizat în haimana la casa lui Sir George, am reuşit să mă împrietenesc cu valetul acestuia, am aflat că stăpânul său se tăiase la cap în noaptea dinainte, şi în cele din urmă în schimbul a şase şilingi m-am asigurat cum stăteau lucrurile, cumpărând o pereche de pantofi pe care nu îi mai purta. Cu aceştia m-am întors la Streatham şi am văzut că se potriveau perfect cu urmele respective.

— Am văzut un vagabond prost îmbrăcat pe alee ieri seară, a spus domnul Holder.

— Exact. Eu eram acela. Am realizat că găsisem omul, deci m-am întors acasă şi mi-am schimbat hainele. Aveam un rol delicat de jucat apoi, căci mi-am dat seama că trebuia

evitată urmărirea penală pentru a împiedica un scandal, şi ştiam că un ticălos atât de şiret îşi dădea seama că aveam mâinile legate. M-am dus să-l văd. La început, fireşte, a negat totul. Dar când i-am spus fiecare detaliu ce avusese loc, a încercat să mă amenințe şi a luat o bâtă de pe un perete. Ştiam însă cu cine aveam de-a face, şi i-am pus un pistol la cap înainte de a mă putea lovi. Apoi a devenit puţin mai rezonabil. I-am spus că-i oferim un preţ de o mie de lire pentru fiecare piatră pe care o avea. Asta a provocat primele semne de suferinţă pe care le-a arătat. Păi, la dracul, a spus el, le-am dat cu şase sute de lire pe toate trei! Am reuşit în curând să obţin adresa celui care le cumpărase, după ce i-am promis că n-o să fie nici o urmărire penală. M-am dus la acesta şi după multă târguială am obţinut pietrele cu 1.000 de lire bucata. Apoi l-am vizitat pe fiul dumneavoastră, i-am spus că totul era în regulă, şi în final m-am dus la culcare pe la două dimineaţa, după ceea ce aş putea numi o zi de muncă realmente dificilă.

— O zi care a salvat Anglia de un mare scandal public, a spus bancherul, ridicându-se. Domnule, nu-mi găsesc cuvintele să vă mulţumesc, dar nu mă voi dovedi nerecunoscător pentru ceea ce aţi făcut. Îndemânarea dumneavoastră a întrecut realmente tot ceea ce auzisem despre ea. Şi acum trebuie să zbor la dragul meu băiat pentru a-i cere scuze pentru răul pe care i l-am făcut. Referitor la ceea ce îmi spuneţi despre biata mea Mary, mă afectează profund. Nici măcar îndemânarea dumneavoastră nu-mi poate spune unde se află acum.

— Cred că putem afirma cu toată siguranţa, i-a replicat Holmes, că aceasta se află unde se află Sir George Burnwell. Este tot atât de sigur că, indiferent ce greşeli a făcut, acestea vor primi în curând o pedeapsă mai mult decât suficientă.

AVENTURA FAGILOR ARĂMII

— Acela care iubeşte arta pentru sine însăşi, a remarcat Sherlock Holmes, punând deoparte pagina cu reclame a lui Daily Telegraph, simte cea mai vie plăcere pe marginea celor mai puţin importante şi celor mai joase manifestări ale acesteia. Îmi face plăcere să observ, Watson, că ai înţeles într-atâta acest adevăr că în aceste scurte povestiri ale cazurilor noastre pe care ai fost atât de bun să le zugrăveşti şi, trebuie s-o spun, să le înfrumuseţezi pe alocuri, nu ai scos în evidenţă multele cazuri faimoase şi procese de senzaţie în care am fost implicat, ci mai degrabă acele incidente care poate au fost neînsemnate în sine, însă care mi-au dat prilejul să folosesc acele aptitudini ale deducţiei şi sintezei logice care sunt specialitatea mea.

— Şi totuşi, i-am spus eu zâmbind, nu am fost absolvit de învinuirea că relatările mele indică un gust pentru senzaţional.

— Ai greşit poate, a observat el, luând cu cleştele un tăciune aprins şi aprinzându-şi cu el lunga pipă din lemn de cireş, care obişnuia s-o înlocuiască pe cea de lut atunci când era într-o dispoziţie mai degrabă combativă decât meditativă – ai greşit poate încercând să adaugi culoare şi viaţă fiecăreia din afirmaţiile tale, în loc de a te limita la sarcina de a relata acel mod de raţionare strict de la cauză la efect, care este realmente singura trăsătură remarcabilă a poveştii.

— Mi se pare că te-am tratat cât se poate de corect, am remarcat întrucâtva cu răceală, căci eram dezgustat de egotismul pe care îl observasem nu o dată ca fund un element important al caracterului ciudat al prietenului meu.

— Nu, nu este vorba de egoism sau înfumurare, mi-a spus el, răspunzând, aşa cum îi era obiceiul, mai degrabă gândurilor decât cuvintelor mele. Dacă cer să i se facă dreptate absolută artei mele, o fac pentru că aceasta este un lucru impersonal – un lucru dincolo de mine însumi. Crima este ceva obişnuit Logica în schimb este un lucru rar. Prin urmare trebuie să insişti mai degrabă asupra logicii

decât asupra crimei. Ai coborât ceea ce ar fi trebuit să fie un şir de prelegeri la o serie de poveşti.

Era o dimineaţă rece de început de primăvară şi stăteam după micul dejun în faţa unui foc vesel în vechea cameră de pe strada Baker. O ceaţă deasă se lăsa în jos între şirurile de case cenuşii, iar, prin densele rotocoale gălbui, ferestrele de pe partea cealaltă păreau pete vagi, întunecate şi informe. Lumina de gaz era aprinsă şi strălucea deasupra feţei albe de masă şi a porţelanului şi metalului lucios, căci masa nu fusese încă strânsă. Sherlock Holmes fusese tăcut întreaga dimineaţă, adâncindu-se în continuu în rubricile de anunţuri ale unei serii de ziare până când în final, părând a renunţa la căutările sale, s-a apucat, într-o dispoziţie nu tocmai bună, să-mi ţină o prelegere referitoare la defectele mele literare.

— In acelaşi timp, a remarcat el după o pauză, în timpul căreia a continuat să pufăie din lunga sa pipă şi să privească focul, nu prea poţi fi învinuit de insistarea pe senzaţional, întrucât din aceste cazuri faţă de care ai fost atât de amabil să te arăţi interesat, o mare parte nu tratează deloc crima, în sensul ei legal. Mica chestiune în care am încercat să-l ajut pe regele Boemiei, experienţa ciudată a domnişoarei Mary Sutherland, problema referitoare la bărbatul cu buza răsfrântă şi incidentul celibatarului nobil au fost toate chestiuni care nu puteau fi pedepsite prin lege. Dar mi-e teamă că, evitând senzaţionalul, ai înclinat spre neînsemnat.

— Poate că rezultatul a fost astfel, i-am răspuns, dar susţin că metodele au fost noi şi interesante.

— Ştiu, dragul meu. Ce-i pasă publicului, care nu este capabil să observe nimic, care nu poate identifica nici cele mai evidente lucruri, de nuanţele mai fine ale analizei şi deducţiei? Dar realmente nu te pot învinui că eşti minor, căci vremea cazurilor importante a apus. Omul sau cel puţin omul criminal şi-a pierdut toată îndrăzneala şi originalitatea. În ceea ce priveşte propria-mi meserie, pare

a degenera într-o agenţie de găsire a creioanelor pierdute şi de consultanţă pentru tinerele domnişoare din pensioane. Cred că am ajuns la fund în cele din urmă. Îmi închipui că biletul pe care l-am primit în această dimineaţă marchează punctul zero în ceea ce mă priveşte. Citeşte-l! Mi-a aruncat o scrisoare mototolită.

Fusese trimisă din Montague Place în seara dinainte şi suna astfel: „DRAGĂ DOMNULE HOLMES: Sunt nerăbdătoare să vă consult dacă ar trebui sau nu să accept o poziţie care mi-a fost oferită ca guvernantă. Vă voi vizita mâine la zece şi jumătate dacă vă convine.

Cu stimă a dumneavoastră, VIOLET HUNTER”.

— O cunoşti pe tânăra domnişoară?, l-am întrebat.

— Nu eu.

— Este zece şi jumătate acum.

— Da, şi nu mă îndoiesc că ea sună.

— Se poate dovedi a fi mai interesant decât crezi. Îţi aduci aminte că povestea carbunculului albastru, care a părut a fi doar o fantezie la început, s-a transformat într-o investigaţie serioasă. Asta se poate întâmpla şi în acest caz.

— Ei bine, să sperăm. Dar îndoielile noastre vor fi foarte curând clarificate, căci iată dacă nu mă înşel persoana în chestiune.

În timp ce vorbea, uşa s-a deschis, şi o tânără doamnă a intrat în cameră. Era îmbrăcată simplu dar îngrijit, avea o faţă luminoasă şi ageră, pistruiată ca un ou de fluierar, şi atitudinea vioaie a unei femei care se descurcă singură în lume.

— Sunt sigură că mă veţi scuza că vă deranjez, a spus ea, când tovarăşul meu s-a ridicat s-o întâmpine, dar am trecut printr-o experienţă foarte ciudată şi, întrucât nu am părinţi sau rude cărora să le pot cere sfatul, m-am gândit că poate aţi fi atât de amabil să-mi spuneţi ce să fac.

— Vă rog luaţi loc, domnişoară Hunter. Aş fi fericit să fac tot ce pot pentru a vă ajuta.

Am putut observa că Holmes a fost impresionat favorabil de atitudinea şi felul de a vorbi ale noii cliente. A examinat-o în maniera lui cercetătoare, iar apoi s-a relaxat, cu pleoapele lăsate şi vârfurile degetelor împreunate, pentru a-i asculta povestea.

— Am fost guvernantă timp de cinci ani, a spus ea, în familia colonelului Spence Munro, dar acum două luni colonelul a fost trimis la Halifax, în Noua Scoţie, şi şi-a luat copiii cu el în America, astfel încât m-am trezit fără slujbă. Am dat anunţuri la ziar, şi am răspuns la anunţuri, fără succes însă. În cele din urmă, puţinii bani pe care îi strânsesem au început să se termine şi nu mai ştiam ce să fac.

— În West End există o binecunoscută agenţie pentru guvernante, numită Westaway’s, şi obişnuiam s-o vizitez o dată pe săptămână pentru a vedea dacă nu a apărut ceva nou, care să mi se potrivească. Westaway este numele fondatorului afacerii, dar aceasta este condusă în realitate de domnişoara Stoper. Stă în micul ei birou, iar doamnele care caută de lucru aşteaptă în anticameră şi sunt apoi invitate înăuntru una câte una, iar aceasta consultă registrele sale să vadă dacă are ceva care să li se potrivească.

— Ei bine, când am fost acolo săptămâna trecută, am fost invitată în micul birou ca de obicei, însă domnişoara Stoper nu era singură. Un bărbat extrem de corpolent cu o faţă foarte zâmbitoare şi o bărbie imensă, care i se lăsa în straturi pe gât, şedea lângă ea, cu o pereche de ochelari pe nas, uitându-se foarte atent la doamnele care intrau. Când am intrat, a tresărit puternic şi s-a întors repede spre domnişoara Stoper

— Exact ceea ce-mi trebuie, a spus el; nu se putea ceva mai potrivit. Excelent! Excelent! Părea plin de entuziasm şi îşi freca mâinile foarte satisfăcut. Arăta atât de în largul său că era o plăcere să te uiţi la el.

— Căutaţi o slujbă, domnişoară?, m-a întrebat.

— Da, domnule.
— Ca guvernantă?
— Da, domnule.
— Şi ce salariu cereţi?
— Aveam patru lire pe lună în ultimul loc, la colonelul Spence Munro.
— O, nu mai spuneţi! Ce corvoadă – clar o corvoadă!, a strigat el, ridicându-şi mâinile grase în aer ca unul care era pradă pasiunii. Cum e posibil ca cineva să ofere unei doamne atât de atrăgătoare şi plină de talente o sumă atât de mică?
— Talentele mele, domnule, pot fi mai puţine decât vă închipuiţi, am spus eu. Puţină franceză, puţină germană, muzică şi desen.
— Nu mai spuneţi!, a exclamat el. Asta nu contează câtuşi de puţin. Întrebarea, este aveţi sau nu înfăţişarea şi manierele unei doamne? Aceasta este pe scurt ceea ce contează. Dacă nu le aveţi, nu sunteţi potrivită pentru educaţia unui copil care poate juca într-o bună zi un rol important în istoria ţării. Dar dacă le aveţi, păi atunci cum vă poate cere un domn să acceptaţi un salariu mai mic de trei cifre? Salariul dumneavoastră la mine, doamnă, ar începe de la 100 de lire pe an.
— Vă puteţi imagina, domnule Holmes, că pentru mine, săracă cum eram, o asemenea ofertă părea prea bună să fie adevărată. Însă domnul văzând poate expresia de neîncredere de pe faţa mea a deschis un portvizit din care a scos o bancnotă.
— Este de asemenea obiceiul meu, a spus el, zâmbind în cel mai plăcut mod până când ochii săi au devenit doar două mici crăpături strălucitoare printre faldurile albe ale feţei sale, să le dau tinerelor mele domnişoare un avans constând din jumătate din salariul lor, astfel încât să poată să-şi acopere micile cheltuieli legate de călătorie şi garderobă.

— Îmi părea că nu întâlnisem vreodată un bărbat atât de fascinant şi atent. Întrucât aveam deja datorii la furnizori, acest avans era foarte convenabil, şi totuşi exista ceva nefiresc în privinţa întregii tranzacţii, ce m-a făcut să doresc să ştiu puţin mai multe înainte de a mă angaja.

— Pot să vă întreb unde locuiţi, domnule?, am spus eu.

— În Hampshire. O încântătoare casă la ţară. „Fagii arămii”, la cinci mile distanţă de ieşirea din Winchester. Este cel mai frumos peisaj rural, draga mea domnişoară, şi cel mai dulce conac de ţară.

— Şi care sunt îndatoririle mele, domnule? Aş fi încântată să aflu în ce constau.

— Un copil – un drag de zburdalnic de numai şase ani. O, dacă l-aţi vedea omorând gândacii de bucătărie cu papucul! Poc! Poc! Poc! Trei morţi înainte de a avea timp să clipeşti! S-a lăsat pe spate pe scaun şi a râs iar cu poftă.

Am fost întrucâtva şocată de felul în care se amuza copilul însă râsul tatălui m-a făcut să mă gândesc că poate glumea.

— Unica mea îndatorire atunci, am întrebat eu, este să am grijă de un singur copil?

— Nu, nu, nu unica, draga mea domnişoară, a strigat el. Îndatorirea dumitale va fi, aşa cum sunt sigur că vă va spune bunul dumneavoastră simţ, să vă supuneţi oricărui ordin pe care vi-l dă soţia mea, cu condiţia să fie un ordin pe care o doamnă să-l poată urma. Vedeţi vreo dificultate în a face asta, ei?

— Aş fi încântată să fiu de folos.

— Chiar aşa. În ceea ce priveşte îmbrăcămintea, de exemplu. Suntem nişte persoane excentrice, ştiţi – excentrice, dar bune la inimă. Dacă vi s-ar cere să îmbrăcaţi o rochie pe care să v-o dăm noi, n-aţi obiecta micii noastre fantezii? Ei?

— Nu, am spus eu, extrem de uimită de aceste cuvinte.

— Sau să staţi aici sau acolo, asta nu v-ar deranja?

— O, nu.

— Sau să vă tăiaţi părul scurt înainte de a veni la noi?

— Nu puteam să-mi cred urechilor. Aşa cum puteţi observa, domnule Holmes, părul meu este destul de bogat şi are o nuanţă castanie mai degrabă ciudată. A fost considerat artistic. Nici nu mă puteam gândi să-l sacrific aşa, pe nepusă masă.

— Mi-e teamă că aceasta este imposibil, am spus eu. Mă privea cu atenţie cu ochişorii săi, şi am putut vedea cum faţa i s-a umbrit când am rostit aceste cuvinte.

— Mi-e teamă că este ceva esenţial, a spus el. Este un mic capriciu de-al soţiei mele, iar capriciile doamnelor, ştiţi şi dumneavoastră, trebuie să fie luate în considerare. Şi deci nu o să vă tăiaţi părul?

— Nu, domnule, realmente nu o pot face, i-am răspuns hotărâtă.

— Ah, foarte bine; atunci lucrurile sunt clare. E păcat, deoarece din alte puncte de vedere aţi fi fost realmente foarte potrivită. În acest caz, domnişoară Stoper, ar fi cel mai bine să examinez încă câteva din tinerele dumneavoastră domnişoare.

— Menagera s-a ocupat în tot acest timp cu hârtiile sale, fără să ne adreseze vreun cuvânt, dar acum mi-a aruncat o privire atât de supărată că nu am putut să mă abţin să bănuiesc că pierduse un comision frumos datorită refuzului meu.

— Doriţi ca numele dumneavoastră să rămână în registru?, ci întrebat ea.

— Vă rog, domnişoară Stoper.

— Păi realmente pare mai degrabă inutil, atâta vreme cât refuzaţi cele mai bune oferte în această manieră, a spus ea cu asprime. Nu vă puteţi aştepta să facem eforturi să vă găsim o altă asemenea poziţie. La revedere, domnişoară Hunter. A mişcat clopoţelul de pe masă şi valetul m-a condus afară.

— Ei bine, domnule Holmes, când m-am întors în locuinţa mea negăsind prea multe în dulapul din bucătărie şi având două sau trei note de plată pe masă, am început să mă

întreb dacă nu făcusem o prostie. La urma urmei, dacă aceşti oameni aveau preferinţe ciudate şi se aşteptau la supunere în cele mai neobişnuite privinţe, erau cel puţin gata să plătească pentru excentricitatea lor. Foarte puţine guvernante din Anglia primesc 100 de lire pe an. În plus, la ce-mi folosea părul? Multor persoane le stă mai bine cu el scurt, şi poate că aveam să mă număr printre ele. În ziua următoare înclinam a crede că făcusem o greşeală, iar o zi mai târziu eram sigură de asta. Renunţasem într-atâta la mândria mea încât eram gata să mă duc înapoi la agenţie să mă interesez dacă slujba mai era încă disponibilă, când am primit această scrisoare de la domnul respectiv. O am aici şi o să v-o citesc: „Fagii Arămii, în apropiere de Winchester.

DRAGĂ DOMNIŞOARĂ HUNTER: Domnişoara Stoper a fost atât de amabilă să-mi dea adresa dumneavoastră şi vă scriu de aici ca să vă întreb dacă v-aţi schimbat decizia. Soţia mea este foarte nerăbdătoare să veniţi, căci a fost foarte atrasă de descrierea pe care v-am făcut-o. Suntem gata să vă oferim 30 de lire pe trei luni sau 120 de lire pe an ca să vă recompensăm pentru orice inconvenient provocat de excentricităţile noastre. La urma urmei, nu sunt atât de exagerate. Soţia mea adoră o anumită nuanţă de albastru electrizant şi ar dori să purtaţi o rochie de o astfel de culoare înăuntru dimineaţa. Nu e necesar însă să cheltuiţi bani pentru a vă cumpăra una, întrucât dispunem de una aparţinând dragii mele fiice Alice (care se află acum la Philadelphia), care cred că vi s-ar potrivi de minune. Apoi, referitor la a sta aici sau acolo sau a vă amuza în orice fel care vi se cere, aceasta nu vă va provoca nici un inconvenient. În privinţa părului dumneavoastră, este fără îndoială păcat, mai ales că am observat în timpul scurtei noastre conversaţii cât de frumos este, dar mi-e teamă că trebuie să rămân ferm pe poziţie, şi sper numai că salariul crescut vă poate recompensa pentru o astfel de pierdere. Îndatoririle dumneavoastră în privinţa copilului sunt foarte

uşoare, încercaţi să veniţi vă rog şi o să vă aştept cu careta la Winchester. Anunţaţi-mă cu ce tren sosiţi.

Al dumneavoastră cu stimă, JEPHRO RUCASTLE”.

— Aceasta este scrisoarea pe care tocmai am primit-o, domnule Holmes, şi sunt hotărâtă să accept slujba. Însă m-am gândit ca înainte de a face pasul hotărâtor să prezint întreaga poveste atenţiei dumneavoastră.

— Păi, domnişoară Hunter, dacă v-aţi hotărât, asta decide lucrurile, a spus Holmes, zâmbind.

— Dar nu mă sfătuiţi să refuz?

— Mărturisesc că nu aş dori ca sora mea să aplice pentru o astfel de poziţie.

— Ce pot însemna toate astea, domnule Holmes?

— Ah, nu am nici o informaţie. Nu pot spune. Poate v-aţi făcut o părere?

— Ei bine, îmi pare că există numai un răspuns posibil. Domnul Rucastle a părut a fi un om foarte drăguţ şi bun. Nu e posibil oare ca soţia lui să fie nebună, iar el să dorească să ascundă asta, de teamă că ar fi dusă la azil, şi să-i îndeplinească toate capriciile pentru a împiedica o izbucnire?

— Acesta este un răspuns posibil – de fapt, după cum stau lucrurile, este cel mai probabil să fie aşa. Dar în orice caz, nu pare a fi o familie potrivită pentru o tânără domnişoară.

— Dar banii, domnule Holmes, banii!

— Păi, fireşte plata este bună – prea bună. Asta este ceea ce mă nelinişteşte. De ce să vă dea 120 de lire pe an, când ar putea să aleagă pentru 40 de lire? Trebuie să existe un motiv puternic pentru asta.

— M-am gândit că dacă vă prezint acum circumstanţele, o să puteţi înţelege lucrurile mai târziu, în caz că o să am nevoie de ajutorul dumneavoastră. M-aş simţi mult mai puternică dacă aş şti că am sprijinul dumneavoastră

— O, puteţi să vă bazaţi pe asta. Vă asigur că mica dumneavoastră problemă promite să fie cel mai interesant caz pe care l-am întâlnit în ultimele luni. Există ceva

complet nou în privinţa unor trăsături de-ale sale. Dacă o să aveţi îndoieli sau o să fiţi în pericol…

— Pericol! Ce pericol prevedeţi?

Holmes a dat grav din cap. Ea s-a ridicat vioi de pe scaun, cu faţa pe deplin liniştită

— O să mă duc acum la Hampshire cu inima uşoară. O să-i scriu imediat domnului Rucastle, o să-mi sacrific bietul păr în seara aceasta, şi o să pornesc spre Winchester mâine. Cu câteva cuvinte de recunoştinţă pentru Holmes, ne-a urat la amândoi noapte bună, grăbindu-se afară.

— Cel puţin, am spus eu, auzind paşii ei repezi şi fermi coborând scările, pare a fi o tânără care poate foarte bine să-şi poarte de grijă.

— Şi are nevoie de asta, a spus Holmes cu gravitate. Dacă nu mă înşel, cred că o să auzim veşti de la ea înainte de a trece multe zile.

N-a trecut multă vreme până când profeţia prietenului meu s-a împlinit. Au trecut două săptămâni, în timpul cărora gândurile mele se întorceau frecvent la ea, minunându-mă în ce ciudată alee lăturalnică a experienţei omeneşti se rătăcise această femeie singură. Salariul neobişnuit, condiţiile ciudate, îndatoririle uşoare, toate trimiteau la ceva anormal, deşi mă depăşea dacă era vorba de o excentricitate sau o intrigă, sau dacă omul era un filantrop sau un ticălos. În ceea ce-l privea pe Holmes, am observat că şedea frecvent câte o jumătate de oră cu sprâncenele încruntate şi un aer absent, dar refuza să vorbească de această problemă, făcând un gest larg cu mâna, atunci când o menţionam. Date! date! date!, striga nerăbdător. Nu pot face cărămizi fără lut. Şi totuşi sfârşea întotdeauna prin a mormăi că o soră de-a lui n-ar fi acceptat niciodată o astfel de poziţie.

Telegrama pe care am primit-o în cele din urmă a sosit într-o seară târziu, exact când mă gândeam să mă duc la culcare, iar Holmes se pregătea pentru unul din acele experimente chimice ţinând toată noaptea în care se

adâncea frecvent, când îl lăsam aplecat asupra unei retorte şi a unei eprubete noaptea, şi îl găseam în aceeaşi poziţie când coboram la micul dejun dimineaţa. A deschis plicul galben, iar apoi, uitându-se peste mesaj, mi l-a aruncat mie.

— Uită-te la mersul trenurilor în Bradshaw, a spus el, şi s-a întors la studiile sale chimice.

Invitaţia era una scurtă şi urgentă.

„Vă rog să fiţi Ta hanul Lebăda neagră din Winchester mâine la amiază, spunea. Vă rog să veniţi! Nu mai ştiu ce să fac. HUNTER”.

— Vii cu mine?, m-a întrebat Holmes privindu-mă.

— Bineînţeles.

— Atunci, uită-te la trenuri.

— Este un tren la nouă şi jumătate, am spus eu, uitându-mă în Bradshaw. Ajunge în Winchester la 11,30.

— Este cum nu se poate mai hun. Atunci poate ar fi mai bine să-mi amân analiza acetonelor, întrucât poate fi necesar să fim în cea mai bună formă mâine dimineaţă.

În ziua următoare la ora unsprezece ne aflam departe pe drumul nostru spre vechea capitală englezească. Tot drumul Holmes s-a adâncit în ziarele de dimineaţă, dar, după ce am trecut de hotarul cu Hampshire, le-a aruncat şi a început să admire peisajul. Era o zi perfectă de primăvară, cu un cer albastru deschis, cu norişori albi şi pufoşi mişcându-se dinspre vest spre est. Soarele strălucea foarte puternic, însă adierea tăioasă şi puternică din aer ne reducea din energie. Peste tot până la dealurile din jurul lui Aldershot, acoperişurile mici, roşii şi cenuşii ale fermelor se iveau din verdele deschis al frunzişului proaspăt.

— Nu-i aşa că sunt proaspete şi frumoase?, am strigat cu tot entuziasmul unui om recent scăpat de ceţurile de pe strada Baker.

Dar Holmes a dat grav din cap.

— Ştii, Watson, mi-a spus el, este unul din blestemele unei minţi cu o preocupare ca a mea să perceapă totul în raport cu propriu-i subiect. Tu te uiţi la aceste case împrăştiate şi

eşti impresionat de frumuseţea lor. Eu le privesc, şi singurul gând care-mi trece prin minte este senzaţia izolării lor şi a faptului că acolo crima poate fi comisă nepedepsit.

— Dumnezeule!, am exclamat. Poţi asocia crima cu aceste vechi gospodării ţărăneşti?

— Acestea mă umplu întotdeauna de o anume groază. Cred, Watson, pe baza experienţei mele, că cele mai joase şi abjecte alei din Londra nu prezintă o istorie mai îngrozitoare a păcatului decât aşezările rurale atât de zâmbitoare şi frumoase.

— Mă îngrozeşti!

— Dar motivul este foarte clar. Presiunea exercitată de opinia publică poate face la oraş ceea ce legea nu poate realiza. Nu există nici o alee atât de abjectă încât ţipătul unui copil torturat sau bufnitura loviturii unui beţiv să nu trezească simpatia şi indignarea vecinilor, iar apoi întreaga maşinărie a justiţiei este atât de aproape că o plângere o poate pune în mişcare, şi există doar un pas între crimă şi boxa acuzatului. Dar uită-te la aceste case singuratice, fiecare înconjurată de câmpurile sale, locuite în mare majoritate de bieţi oameni ignoranţi, care nu prea ştiu multe despre lege. Gândeşte-te la faptele de o cruzime diavolească, la răutatea ascunsă ce poate continua an de an în astfel de locuri, fără să se diminueze vreodată. Dacă această domnişoară care ne-a cerut ajutorul s-ar fi dus să locuiască în Winchester, nu mi-ar fi fost deloc teamă pentru ea. Cei opt kilometri de ţară sunt aceia care aduc pericolul. Totuşi este clar că nu este personal ameninţată.

— Nu. Dacă poate veni la Winchester să ne întâlnească, poate pleca.

— Exact. Este liberă.

— Atunci despre ce poate fi vorba? Nu te poţi gândi la vreo explicaţie?

— M-am gândit la şapte explicaţii distincte, fiecare dintre ele corespunzând faptelor atâta cât le cunoaştem. Dar care din ele este corectă, poate fi hotărât de informaţia nouă pe

care o vom găsi fără îndoială aşteptându-ne. Ei, iată turnul catedralei şi o să aflăm în curând tot ceea ce are de spus domnişoara Hunter.

„Lebăda neagră” era un han faimos pe strada principală, nu departe de gară, şi acolo am găsit-o aşteptându-ne pe tânăra domnişoară. Rezervase salonul, iar prânzul se afla pe masă.

— Sunt atât de încântată că aţi venit, ne-a spus serioasă. Este atât de amabil din partea amândurora; dar realmente nu ştiu ce să fac. Sfatul dumneavoastră mi-ar fi de nepreţuit.

— Vă rog spuneţi-ne ce vi s-a întâmplat.

— O s-o fac şi trebuie s-o fac repede, căci i-am promis domnului Rucastle să mă întorc înainte de trei. Am obţinut permisiunea sa de a veni în oraş în această dimineaţă, deşi nici nu bănuia cu ce scop.

— Spuneţi-ne totul în ordinea în care s-a întâmplat. Holmes şi-a întins picioarele-i lungi şi subţiri spre foc şi s-a relaxat pentru a asculta.

— In primul rând, pot să afirm că pe ansamblu nu am fost prost tratată de către domnul şi doamna Rucastle. Este corect faţă de ei să spun asta. Dar nu pot să-i înţeleg şi mă apasă o greutate în ceea ce-i priveşte.

— Ce nu puteţi înţelege?

— Motivele comportamentului lor. Dar o să vă prezint faptele exact aşa cum s-au întâmplat. Când am sosit, domnul Rucastle m-a întâlnit aici şi m-a luat cu careta sa la „Fagii arămii”. Este, aşa cum a spus, în nişte împrejurimi frumoase, dar casa nu este frumoasă, căci este un bloc pătrat, văruit dar pătat şi brăzdat tot de vremea umedă şi rea. Este înconjurat de terenuri, împădurit pe trei laturi, iar pe a patra se află un câmp ce coboară până la drumul spre Southampton, care şerpuieşte la vreo sută de metri de uşa de la intrare. Terenul din faţă aparţine casei, dar pădurile din jur fac parte din domeniul lordului Southerton. Un pâlc de fagi arămii imediat în faţa intrării i-a dat acest nume.

— Am fost condusă de angajatorul meu, care era la fel de amabil ca întotdeauna, şi am fost prezentată în acea seară soţiei şi copilului său. Presupunerea care ne-a părut probabilă în locuinţa dumneavoastră de pe strada Baker s-a dovedit a fi complet lipsită de adevăr, domnule Holmes. Doamna Rucastle nu este nebună. E o femeie tăcută, cu faţa palidă, mult mai tânără decât soţul ei, nu are mai mult de treizeci de ani, cred, în timp ce el nu poate avea mai puţin de patruzeci şi cinci. Din conversaţia lor am înţeles că sunt căsătoriţi de vreo şapte ani, că el fusese văduv şi că unicul copil de la prima soţie era fata care plecase la Philadelphia. Domnul Rucastle mia spus între patru ochi că motivul pentru care aceasta plecase era că simţea o aversiune iraţională faţă de mama ei vitregă. Întrucât fata nu putea avea mai puţin de douăzeci de ani, îmi pot imagina că poziţia ei faţă de tânăra soţie a tatălui său trebuie să fi fost una incomodă.

— Doamna Rucastle mi-a părut a fi searbădă atât în privinţa minţii cât şi a expresiei. Nu m-a impresionat nici în favoarea, nici împotriva sa. Era ca şi nonexistenţă. Era uşor de observat că era devotată cu pasiune atât soţului cât şi micului ei fiu. Ochii săi gri deschis se mişcau în continuu de la unul la celălalt, observându-le cea mai mică dorinţă şi anticipând-o când se putea. El era de asemenea drăguţ cu ea, în maniera sa abruptă şi zgomotoasă, şi pe ansamblu păreau a fi un cuplu fericit. Şi totuşi avea o durere ascunsă, această femeie. Rămânea adesea pierdută pe gânduri, cu o expresie din cele mai triste pe faţă. Am surprins-o, nu o dată, cu lacrimi în ochi. Uneori am crezut că ceea ce îi apăsa mintea era dispoziţia copilului său, căci n-am întâlnit vreodată un copil atât de răsfăţat şi atât de iritabil. Este mic pentru vârsta lui, cu un cap disproporţionat de mare. Pare să-şi petreacă întreaga viaţă într-o alternare de crize sălbatice de furie şi intervale întunecate de îmbufnare. Ideea sa de amuzament pare a fi să producă suferinţă oricărei creaturi mai slabe decât el, şi dovedeşte un talent

remarcabil în capturarea şoarecilor, a păsărilor mici şi a insectelor. Dar aş prefera să nu vorbesc despre această creatură, domnule Holmes, şi realmente el are puţine de-a face cu povestea mea.

— Mă bucură orice detaliu, a remarcat prietenul meu, fie că vă par relevante sau nu.

— O să încerc să nu sar peste nimic important. Un lucru neplăcut în privinţa casei, ce m-a izbit imediat, era felul în care arătau şi se comportau servitorii. Sunt numai doi, un bărbat şi soţia sa. Toller, căci acesta este numele său, este un bărbat aspru şi grosolan, cu păr şi favoriţi cărunţi şi mirosind în continuu a băutură. De două ori de când mă aflu acolo s-a îmbătat foarte tare, şi totuşi domnul Rucastle n-a părut să observe. Soţia acestuia este o femeie foarte înaltă şi puternică, cu o expresie acră pe faţă, la fel de tăcută ca şi doamna Rucastle şi mult mai puţin amabilă. Sunt un cuplu extrem de neplăcut, dar din fericire îmi petrec cea mai mare parte din timp în camera copilului şi în propria-mi cameră, care se află alături, într-un colţ al clădirii.

— În primele două zile viaţa mea a fost foarte liniştită; într-a treia, doamna Rucastle a venit jos imediat după micul dejun şi i-a şoptit ceva soţului său.

— O, da, a spus el, întorcându-se spre mine, vă suntem foarte îndatoraţi, domnişoară Hunter, că ne-aţi urmat fanteziile până la a vă tăia părul. Vă asigur că aceasta nu v-a scăzut deloc din frumuseţe. Vom vedea acum cum vă va sta cu rochia albastră. O s-o găsiţi întinsă pe patul din camera dumneavoastră şi v-am fi extrem de recunoscători dacă aţi fi atât de bună s-o îmbrăcaţi.

— Rochia care mă aştepta avea o nuanţă albastră ciudată. Era făcută dintr-un material excelent, un fel de lână, dar se vedea clar că fusese purtată înainte. Nu mi s-ar fi putut potrivi mai bine nici dacă mi s-ar fi luat măsurile. Atât domnul cât şi doamna Rucastle şi-au exprimat încântarea în privinţa felului în care arătam, care părea exagerat de

impetuoasă. Mă aşteptau în salon, care este o cameră foarte mare, întinzându-se de-a lungul părţii din faţă a casei, cu trei ferestre înalte ajungând până la podea. Un scaun fusese pus aproape de fereastra din mijloc, cu spătarul către ea. Mi s-a cerut să mă aşez pe el, iar apoi domnul Rucastle, plimbându-se încoace şi încolo în partea cealaltă a camerei, a început să-mi spună o serie din cele mai amuzante poveşti pe care le-am auzit vreodată. Nu vă puteţi imagina cât de comic era: am râs până când obosisem. Doamna Rucastle însă, care e evident că nu are simţul umorului, nu a zâmbit nici măcar o dată, ci şedea cu mâinile în poală şi cu o expresie tristă şi neliniştită pe faţă. După vreo oră, domnul Rucastle a remarcat brusc că era vremea să mă ocup de îndatoririle de peste zi, şi că-mi pot schimba rochia şi mă pot duce la micul Edward în camera copiilor.

— Două zile mai târziu a avut loc acelaşi spectacol, în circumstanţe identice. Din nou mi-am schimbat rochia, din nou am stat la fereastră şi din nou am râs cu multă poftă de poveştile amuzante care făceau parte din repertoriul imens al angajatorului meu, şi pe care le spunea într-un fel de neimitat. Apoi mi-a dat un roman în învelitoare galbenă şi, mişcându-mi scaunul puţin într-o parte, ca umbra mea să nu se reflecte pe pagină, m-a rugat să-i citesc cu voce tare din el. I-am citit vreo zece minute, începând de la mijlocul unui capitol, iar apoi dintr-odată, în mijlocul unei propoziţii, mi-a ordonat să mă opresc şi să-mi schimb rochia.

— Vă puteţi cu uşurinţă imagina, domnule Holmes, cât de curioasă am devenit privind semnificaţia acestui spectacol neobişnuit. Erau întotdeauna foarte atenţi, am observat, să-mi întorc faţa dinspre fereastră, astfel încât ardeam de dorinţa de a şti ce se petrecea în spatele meu. La început părea imposibil să mi-o satisfac, dar în curând am găsit o metodă. Oglinjoara mea se spărsese, prin urmare mi-a venit ideea fericită de a ascunde o bucăţică din ea în batistă. Cm următoarea ocazie, pe când râdeam, mi-am ridicat batista

la ochi şi am reuşit cu ceva efort să văd tot ceea se afla în spatele meu. Mărturisesc că am fost dezamăgită. Nu exista nimic. Cel puţin aceasta a fost prima mea impresie. La o a doua privire, însă, am observat un bărbat stând pe drumul spre Southampton, un bărbat scund cu barbă, într-un costum gri, care părea să se uite la mine. Drumul este unul important şi de obicei se află oameni pe el. Acest om însă se sprijinea de gardul ce împrejmuieşte domeniul nostru şi se uita intens în sus. Mi-am coborât batista şi am privit-o pe doamna Rucastle, care avea ochii fixaţi asupra mea cu o expresie cercetătoare. Nu a spus nimic, dar sunt convinsă că ghicise că aveam o oglindă în mână şi că văzusem ce se afla în spatele meu. S-a ridicat imediat.

— Jephro, a spus ea, este un individ impertinent pe drum, care se holbează la domnişoara Hunter.

— Nu este prietenul dumitale, domnişoară Hunter?, m-a întrebat.

— Nu, nu cunosc pe nimeni pe aici.

— O, doamne! Cât de impertinent! Vă rog să fiţi atât de amabilă să vă întoarceţi şi să-i faceţi semn să plece.

— Cu siguranţă ar fi mai bine să mă fac că nu-l observ.

— Am făcut ceea ce mi se ceruse, şi în aceeaşi clipă doamna Rucastle a lăsat jaluzelele. Asta s-a întâmplat acum o săptămână, iar din acel moment nu m-am aşezat din nou la fereastră, nici n-am mai purtat rochia albastră, şi nici n-am mai văzut bărbatul de pe drum.

— Nu, nu, o să zăbovească întotdeauna pe aici. Fiţi atât de amabilă să vă întoarceţi şi să-i faceţi un semn cu mâna în acest sens.

— Vă rog continuaţi, a spus Holmes. Povestea dumneavoastră promite a fi una foarte interesantă.

— O s-o găsiţi mai degrabă incoerentă, mă tem, şi se poate dovedi că nu prea există legătură între incidentele diferite despre care vorbesc. Chiar în prima zi în care mă aflam la „Fagii arămii”, domnul Rucastle m-a luat la o mică dependinţă care se afla în apropiere de uşa de la bucătărie.

Pe când ne apropiam, am auzit zăngănitul ascuţit al unui lanţ şi zgomotul făcut de un animal mare care se mişca.

— Uitaţi-vă înăuntrul, a spus domnul Rucastle, arătându-mi o crăpătură între două scânduri. Nu-i aşa că-i frumos?

— M-am uitat printre ele şi am observat nişte ochi strălucitori şi o arătare îngrămădită în întuneric.

— Nu vă fie frică, mi-a spus angajatorul meu, râzând la tresărirea pe care am avut-o. Este doar Carlo, buldogul meu. Îl numesc al meu, dar realmente bătrânul Toller, grăjdarul meu, este singura persoană de care ascultă. Îl hrănim o dată pe zi şi nu prea mult nici atunci, astfel încât este întotdeauna extrem de alert. Toller îi dă drumul în fiecare noapte, şi Dumnezeu să-l ferească pe cel care încearcă să intre şi pe care o să-l prindă în colţi. Fiţi atentă să nu treceţi vreodată pragul în timpul nopţii, căci vă puteţi pierde viaţa.

— Avertismentul a fost unul serios, căci două nopţi mai târziu s-a întâmplat să mă uit afară pe fereastra camerei mele cam la două dimineaţa. Era o noapte frumoasă, luminată de lună, iar gazonul din faţa casei strălucea argintiu, fiind aproape la fel de luminat ca ziua. Stăteam fermecată de frumuseţea liniştită a locului, când am realizat că în umbra fagilor arămii se mişca ceva. Când a apărut în lumina lunii, am văzut ce era. Era un câine uriaş, cât un viţel, cafeniu-roşcat, cu fălcile lăsate, botul negru şi nişte oase imense ce-i ieşeau în afară. A luat-o încet pe gazon, dispărând în umbra din partea opusă. Acea santinelă înspăimântătoare mi-a făcut inima să se înfioare, cum n-ar fi putut-o face vreun spărgător.

— Şi acum trebuie să vă povestesc o experienţă foarte ciudată. Mi-am tăiat, aşa cum ştiţi, părul la Londra şi l-am pus colac pe fundul cufărului. Într-o seară, după ce am dus copilul la culcare, am început să mă amuz examinând mobila camerei mele şi rearanjându-mi puţinele lucruri în odaie se afla un vechi dulap cu sertare, cele două de sus fiind goale şi deschise, iar cel de jos încuiat. Le-am umplut

pe primele două cu lenjerie şi, întrucât încă mai aveam multe de pus, am fost fireşte deranjată că nu puteam să mă folosesc de cel de-al treilea sertar. M-am gândit că poate a fost încuiat doar din nebăgare de seamă, prin urmare mi-am scos legătura de chei şi am încercat să-l deschid Prima cheie s-a potrivit perfect şi am deschis sertarul. Înăuntru se afla un singur lucru, dar sunt sigură că nu aţi putea ghici vreodată ce era. Era colacul meu de păr.

— L-am ridicat şi l-am examinat. Avea aceeaşi nuanţă ciudată şi aceeaşi grosime. Dar apoi imposibilitatea unui astfel de lucru mi-a părut clară. Cum ar fi putut părul meu să fie încuiat în sertar? Cu mâinile tremurânde mi-am desfăcut cufărul, am scos ce se afla în el, şi am luat de pe fund propriu-mi păr. Am pus alături pletele respective, şi vă asigur că erau identice. Nu e extraordinar? Oricât îmi storceam creierii, nu puteam să înţeleg ce însemna asta. Am pus părul celălalt la loc în sertar, şi nu le-am spus nimic despre asta doamnei şi domnului Rucastle, căci am simţit că am procedat greşit deschizând un sertar pe care ei îl încuiaseră.

— Am mult spirit de observaţie de la natură, aşa cum poate aţi remarcat, domnule Holmes, şi în curând îmi făcusem în cap o schiţă destul de exactă a întregii case Exista însă o aripă carE. Părea a fi ne locuită. O uşă aflată vis-a-vis de cea care ducea în partea locuită de familia Toller dădea spre acele camere, dar era tot timpul încuiată. Într-o zi însă, pe când urcam scara, l-am întâlnit pe domnul Rucastle ieşind pe această uşă, cu cheile în mână şi cu o expresie în întregime deosebită de aceea a bărbatului gras şi jovial cu care eram obişnuită. Obrajii îi erau roşii, fruntea încreţită toată de furie, iar venele de pe tâmple îi ieşeau în afară de enervare. A încuiat uşa, şi s-a năpustit pe lângă mine fără un cuvânt sau privire.

— Asta mi-a trezit curiozitatea, prin urmare, când am ieşit să mă plimb afară cu copilul, am luat-o înspre partea de unde puteam vedea ferestrele acestei părţi a casei. Erau

patru în şir, trei dintre ele erau pur şi simplu murdare, în timp ce a patra avea obloanele lăsate. Evident toate erau goale. În timp ce mă plimbam încoace şi încolo, aruncându-le din când în când câte o privire, domnul Rucastle a venit spre mine, arătând la fel de vesel şi jovial ca întotdeauna.

— Ah!, mi-a spus el, nu trebuie să mă consideraţi nepoliticos pentru că am trecut pe lângă dumneavoastră fără un cuvânt, draga mea domnişoară. Eram preocupat de nişte probleme de afaceri.

— L-am asigurat că nu mă simţisem jignită. Apropo, i-am spus eu, păreţi a avea un întreg şir de camere goale acolo sus, iar una din ele are obloanele lăsate.

A părut a fi surprins şi, după cât mi s-a părut, puţin şocat de remarca mea.

— Fotografiatul se numără printre pasiunile mele. Aceea este camera mea obscură. Dar, Doamne! Ce domnişoară pătrunzătoare avem aici.

Cine ar fi crezut? Cine ar fi crezut-o vreodată? Vorbea pe un ton glumeţ, dar nu exista nici urmă de glumă în privirea sa, atunci când s-a uitat la mine. Am văzut acolo suspiciune şi enervare, dar nici urmă de glumă.

— Ei bine, domnule Holmes, din momentul în care am înţeles că în şirul acela de camere se întâmpla ceva despre care nu trebuia să ştiu, ardeam de nerăbdare să le cercetez. Nu numai din curiozitate, deşi sunt întrucâtva curioasă. Mai mult dintr-un sentiment de datorie – senzaţia că dacă pătrundeam în acel loc, putea să rezulte ceva bun. Se vorbeşte de instinctul feminin; poate acel instinct feminin îmi dădea acea senzaţie. Oricum, o simţeam şi stăteam la pândă să găsesc un prilej pentru a trece pragul uşii interzise. De abia ieri am avut ocazia. Vă pot spune că, în afară de domnul Rucastle, atât Toller cât şi soţia lui găsesc ceva de făcut în aceste camere pustii, şi l-am văzut odată cărând un sac mare şi negru de în pe uşă. În vremea din urmă acesta bea mult, iar ieri seară era foarte beat; şi când am urcat cheia era în uşă. Nu am nici cea mai mică

îndoială că el o lăsase acolo. Domnul şi doamna Rucastle se aflau ambii jos, iar copilul era cu ei, astfel încât am avut o ocazie excelentă. Am întors uşor cheia în broască, am deschis uşa şi m-am strecurat înăuntru.

— In faţa mea se deschidea un mic pasaj, fără tapet şi fără covor, care o cotea ia capătul îndepărtat. După colţ se aflau trei uşi în şir, dintre care prima şi a treia erau deschise. Fiecare ducea în câte o cameră goală, prăfuită şi tristă, una cu două ferestre şi cealaltă, cu una, pe care murdăria era atât de groasă că lumina serii de abia trecea prin ele. Uşa din mijloc era închisă, şi de-a curmezişul ei pe exterior fusese prinsă una din barele late ale unui pat de fier, încuiată la unul din capete cu un lacăt ce trecea printr-un inel prins în perete, şi prinsă la celălalt cu o funie rezistentă. Uşa era şi ea încuiată, iar cheia nu se afla acolo. Această uşă baricadată corespundea clar ferestrei cu obloanele lăsate, şi totuşi am putut observa, datorită luminii care se strecura pe sub ea, că odaia nu era în întuneric. Evident exista o lucarnă care lăsa să treacă lumina de deasupra. În timp ce stăteam pe coridor, uitându-mă la uşa sinistră şi întrebându-mă ce secret putea ascunde, am auzit pe neaşteptate sunet de paşi în cameră, şi am văzut o umbră mergând înainte şi înapoi pe fundalul micii dungi de lumină difuză ce strălucea de sub uşă. La vederea acesteia, m-a invadat o groază nebună, iraţională, domnule Holmes. Nervii mei încordaţi au cedat brusc, şi m-am întors luând-o la fugă – şi am fugit ca şi cum o mână înspăimântătoare se afla în spatele meu prinzându-mă de poalele rochiei. M-am repezit prin coridor, am trecut prin uşă şi m-am trezit drept în braţele domnului Rucastle, care aştepta afară.

— Deci, a spus el zâmbind, dumneata erai. M-am gândit că aşa stau lucrurile, când am văzut uşa deschisă.

— O, sunt atât de înspăimântată!, am gâfâit eu.

— Draga mea domnişoară! Draga mea domnişoară! – nu vă puteţi imagina cât de mângâietoare şi calmantă era

maniera sa – şi ce anume v-a înspăimântat, draga mea domnişoară?

Dar vocea sa era un pic prea linguşitoare. Exagera grija faţă de mine. Eram extrem de precaută în ceea ce-l privea.

— Am fost îndeajuns dE. Nebună să mă duc în aripa nelocuită, i-am răspuns. Dar este atât de singuratică şi stranie în această lumină slabă că m-am speriat şi am fugit iar afară. O, este atât de groaznic de linişte acolo!

— Numai atât?, a spus el, uitându-se intens la mine.

— De ce, ce aţi crezut?, l-am întrebat.

— De ce credeţi că încui această uşă?

— Sunt sigură că nu ştiu.

— Pentru a ţine afară persoanele care n-au nici o treabă înăuntru. Înţelegeţi? Încă mai zâmbea în cel mai plăcut mod.

— Sunt sigură că dacă aş fi ştiut…

— Ei bine, acum ştiţi. Şi dacă mai treceţi vreodată acel prag – în acest moment, zâmbetul său a devenit într-o clipită un rânjet furios, şi s-a holbat la mine cu o faţă de demon – o să vă arunc la buldog.

— Am fost atât de îngrozită că nu ştiu ce-am făcut. Presupun că m-am năpustit pe lângă el, intrând în camera mea. Nu-mi amintesc nimic până în momentul în care m-am trezit întinsă pe pat, tremurând din tot corpul Apoi m-am gândit la dumneavoastră, domnule Holmes. Nu mai puteam locui acolo fără sfatul cuiva. Eram înfricoşată de casă, de bărbat, de femeie, de servitori, chiar şi de copil Toţi mă îngrozeau. Dacă aş fi putut numai să vă aduc aici, totul ar fi fost bine. Fireşte aş fi putut să fug din casă, însă curiozitatea mea era aproape la fel de puternică ca frica. În curând m-am decis. O să vă trimit o telegramă. Mi-am pus pălăria şi pelerina, m-am dus la poştă, care este cam la un kilometru de casă, iar apoi m-am întors simţindu-mă mult mai relaxată. Când m-am apropiat de uşă, m-a cuprins o frică groaznică că buldogul ar fi putut fi dezlegat, dar mi-am amintit că Toller băuse în acea seară până îşi pierduse

cunoştinţa, şi ştiam că el era singurul din casă care avea vreo influenţă asupra sălbaticei creaturi, ori care ar fi îndrăznit s-o dezlege. M-am strecurat înăuntru în siguranţă, şi am rămas trează jumătate din noapte, bucurându-mă la ideea de a vă vedea. N-am întâmpinat nici o dificultate în a obţine permisiunea de a veni la Winchester în această dimineaţă, dar trebuie să mă întorc înainte de ora trei, căci domnul şi doamna Rucastle merg într-o vizită şi vor lipsi toată seara, astfel încât trebuie să am grijă de copil. Acum v-am povestit toate aventurile mele, domnule Holmes, şi aş fi foarte fericită dacă mi-aţi putea spune ce înseamnă toate astea, şi mai ales ce trebuie să Jac.

Holmes şi cu mine am ascultat fermecaţi această poveste neobişnuită. Prietenul meu se ridicase acum, şi păşea încolo şi încoace prin cameră, cu mâinile în buzunare şi cu o expresie de cea mai adâncă seriozitate pe faţă.

— Toller este încă beat?, a întrebat-o.

— Da. Am auzit-o pe soţia sa spunându-i doamnei Rucastle că nu putea face nimic cu el.

— Asta-i bine. Iar cei doi Rucastle ies în seara asta?

— Da.

— Există o pivniţă cu o încuietoare solidă?

— Da, pivniţa cu vinuri.

— Mi se pare că pe tot parcursul acestei poveşti aţi acţionat ca o fată curajoasă şi raţională, domnişoară Hunter. Credeţi că mai puteţi face un act de curaj? Nu vi l-aş cere, dacă nu v-aş considera o femeie de excepţie.

— O să încerc. Despre ce este vorba?

— O să ajungem la „Fagii Arămii” la ora şapte, prietenul meu şi cu mine. Familia Rucastle va fi plecat până la ora aceea, iar Toller va fi, să sperăm, neputincios. Rămâne numai doamna Toller, care ar putea da alarma. Dacă aţi putea s-o trimiteţi în pivniţă cu vreo treabă şi apoi s-o încuiaţi acolo, aţi facilita imens lucrurile.

— O voi face.

— Excelent! Vom examina apoi în detaliu întreaga poveste. Fireşte există numai o singură explicaţie veridică. Aţi fost adusă acolo să jucaţi rolul cuiva, iar persoana reală este ţinută prizonieră în această odaie. Aceasta este evident. În ceea ce priveşte identitatea acestei prizoniere, nu am nici o îndoială că este fiica, domnişoara Alice RucastlE. Dacă-mi amintesc bine, despre care vi s-a spus că a plecat în America. Desigur, aţi fost aleasă deoarece semănaţi cu ea la înălţime, siluetă şi culoarea părului. Al ei a fost tăiat, foarte probabil datorită vreunei boli pe care a avut-o, şi astfel fireşte şi al dumneavoastră a trebuit să fie sacrificat. Printr-o şansă neobişnuită, aţi dat de pletele ei. Bărbatul de pe drum era fără îndoială un prieten de-al ei – posibil logodnicul ei – şi desigur, întrucât aţi purtat rochia fetei şi semănaţi atât de mult cu ea, a fost convins datorită râsului, dumneavoastră, ori de câte ori v-a văzut, şi mai târziu de gesturile dumneavoastră, că domnişoara Rucastle era pe deplin fericită şi că nu mai dorea atenţia lui. Câinele este dezlegat noaptea pentru a-l împiedica să comunice cu ea. Până aici este clar. Cel mai serios aspect al cazului este starea copilului.

— Ce, Dumnezeu, are asta de-a face cu el?, am exclamat.

— Dragul meu, Watson, dumneata ca medic te lămureşti în continuu în privinţa propensiunilor unui copil studiindu-i părinţii. Nu vezi că reciproca este la fel de valabilă? Am înţeles frecvent caracterul adevărat al părinţilor studiindu-le copiii Dispoziţia copilului este anormal de crudă, doar de dragul cruzimii în sine, iar dacă moşteneşte asta de la tatăl său zâmbitor, după cum presupun, sau de la mama lui, aceasta prevesteşte numai rău pentru biata fată care se află în puterea lor

— Sunt sigură că aveţi dreptate, domnule Holmes, a strigat clienta noastră. Îmi vin în minte o mie de lucruri care mă asigură că aveţi dreptate. O, haideţi să nu pierdem o clipă în a ajuta această biată creatură.

— Trebuie să fim circumspecţi, căci avem dea face cu un om foarte viclean. Nu putem face nimic până la ora şapte. La ora respectivă o să venim la dumneavoastră, şi nu va dura mult până vom dezlega misterul.

— Ne-am ţinut de cuvânt, căci era exact şapte când am ajuns la „Fagii Arămii”, lăsându-ne cabrioleta la cârciuma de lângă drum. Pâlcul de copaci cu frunzele lor întunecate, lucind ca metalul şlefuit în lumina soarelui care apunea, ar fi fost suficient să ne permită să identificăm casa, chiar dacă domnişoara Hunter n-ar fi stat zâmbind în prag.

— Aţi reuşit?, a întrebat-o Holmes.

Un zgomot puternic de bufnituri venea de undeva de jos.

— Aceasta este doamna Toller din pivniţă, a spus ea. Soţul ei zace sforăind pe covorul din bucătărie. Iată cheile lui, care sunt copii după cele ale domnului Rucastle.

— V-aţi descurcat realmente bine!, a strigai Holmes entuziasmat. Acuma luaţi-o înainte, şi vom vedea în curând sfârşitul acestei afaceri întunecate.

Am urcat scara, am descuiat uşa, am trecut printr-un coridor şi am ajuns în faţa baricadei pe care ne-o descrisese domnişoara Hunter. Holmes a tăiat frânghia şi a ridicat bara transversală. Apoi a încercat diferite chei în încuietoare, dar fără succes. Dinăuntru nu răzbătea nici un sunet, iar faţa lui Holmes s-a întunecat din pricina liniştii.

— Sper că nu am ajuns prea târziu, a spus el. Cred, domnişoară Hunter, că ar fi mai bine să intrăm fără dumneata. Acuma, Watson, pune-ţi umărul în ea şi vom vedea dacă nu putem pătrunde înăuntru.

Era o uşă veche şi şubredă care a cedat imediat în faţa forţelor noastre unite. Ne-am năpustit împreună în cameră. Era goală. Nu exista nici o mobilă cu excepţia unui pat de scânduri, a unei măsuţe şi a unei grămezi de lenjerie. Lucarna de deasupra era deschisă, iar prizoniera dispăruse.

— Aici a avut loc o ticăloşie, a spus Holmes; frumosul ăsta a bănuit intenţiile domnişoarei Hunter şi a scos victima de

aici.
— Dar cum?
— Prin lucarnă. Vom vedea în curând cum a făcut-o. S-a catapultat pe acoperiş. A, da, a strigat el, iată capătul unei scări lungi şi uşoare sprijinit de streşini. Aşa a făcut-o.
— Dar este imposibil, a spus domnişoara Hunter. Scara nu se afla acolo când familia a plecat.
— El s-a întors şi a făcut-o. Vă spun că este un om deştept şi periculos. Nu aş fi foarte surprins dacă el ar fi acela al cărui pas îl aud acum pe scări. Cred, Watson, că ar trebui să-ţi pregăteşti pistolul.
De abia ce rostise aceste cuvinte când a apărut în uşa camerei un bărbat foarte gras şi mătăhălos, cu un baston solid în mână. La vederea lui, domnişoara Hunter a ţipat şi s-a retras spre perete, dar Sherlock Holmes a ţâşnit înainte, înfruntându-l.
— Ticălosule!, a spus el. Unde îţi este fiica? Bărbatul cel gras a aruncat o privire în jur, iar apoi în sus la lucarna deschisă.
— Eu trebuie să vă întreb asta, a ţipai el ascuţit, hoţilor! Spioni şi hoţi! V-am prins, nu-i aşa? Sunteţi în puterea mea. O să vă arăt eu vouă! S-a întors tropăind în jos pe scări cât de repede putea.
— A mers să aducă câinele!, a strigat domnişoara Hunter.
— Am revolverul, am spus eu.
— Mai bine să închidem uşa din faţă, a strigat Holmes, şi ne-am repezit cu toţii împreună pe scări. De abia ce ajunsesem în hol când am auzit lătratul unui câine, iar apoi un ţipăt de durere şi zgomotul îngrozitor al muşcăturilor, oribil de ascultat. Un bărbat în vârstă, cu faţa roşie şi membrele tremurătoare, a apărut clătinându-se printr-o uşă laterală.
— Dumnezeule!, a strigat el. Cineva a dat drumul câinelui. Nu i-am dat de mâncare de două zile. Repede, repede sau va fi prea târziu!

Holmes şi cu mine ne-am năpustit afară, după colţul casei, Toller grăbindu-se în spatele nostru. Acolo se afla imensa brută înfometată, cu botu-i negru îngropat în gâtul lui Rucastle, în timp ce acesta se zvârcolea şi ţipa pe jos. Alergând, i-am zburat creierii, şi s-a prăbuşit cu dinţii săi albi şi ascuţiţi încă înfipţi în imensele straturi ale gâtului acestuia. Cu mult efort, i-am separat şi l-am cărat pe acesta în casă, încă viu dar teribil de mutilat. L-am întins pe sofaua din salon şi, trimiţându-l pe Toller care se trezise să-i dea de veste soţiei acestuia, am făcut tot ce-am putut să-i calmez durerea. Eram strânşi cu toţii în jurul lui, când uşa s-a deschis şi o femeie înaltă şi uscăţivă a intrat în odaie.

— Doamnă Toller!, a exclamat domnişoara Hunter.

— Da, domnişoară. Domnul Rucastle mi-a dat drumul afară când s-a întors, înainte de a urca la dumneavoastră. Ah, domnişoară, este păcat că nu m-aţi informat ce-aţi pus la cale, căci v-aş fi spus că eforturile dumneavoastră erau inutile.

— Ha!, a spus Holmes, uitându-se intens la ea. Este clar că doamna Toller ştie mai multe decât oricine altcineva despre această poveste.

— Da, domnule, ştiu şi sunt gata să vă spun ce ştiu.

— Atunci, vă rog, luaţi loc şi spuneţi-ne, căci există câteva puncte în privinţa cărora trebuie să mărturisesc că sunt încă în întuneric.

— O să vă clarific curând, a spus ea; şi aş fi făcut-o înainte, dacă aş fi putut să ies din pivniţă. Dacă se va ajunge la tribunalul de poliţie, vă veţi aduce aminte că eu am fost cea care a sprijinit-o pe prietena dumneavoastră şi că am fost şi prietena domnişoarei Alice.

— N-a fost niciodată fericită acasă, domnişoara Alice, niciodată din momentul în care tatăl ei s-a recăsătorit. Nu era deloc respectată şi nu avea nici un cuvânt de spus în nici o privinţă, dar lucrurile n-au devenit realmente rele decât când l-a întâlnit pe domnul Fowler în casa unei prietene. După câte am putut afla, domnişoara Alice avea

anumite drepturi potrivit testamentului, dar era atât de liniştită şi răbdătoare că nu a scos niciodată vreun cuvânt în această privinţă, lăsând totul în mâinile domnului Rucastle. Acesta ştia că nu avea de ce să se teamă în privinţa ei; dar când s-a ivit ocazia unui soţ, care ar fi cerut tot ceea ce-i acorda legea, atunci tatăl ei s-a gândit că era momentul să oprească lucrurile. A dorit ca ea să semneze o hârtie, astfel încât, fie că se căsătorea sau nu, acesta să-i poată folosi banii. Deoarece aceasta n-a vrut s-o facă, a continuat s-o sâcâie până când a făcut congestie cerebrală şi timp de şase săptămâni a fost pe moarte. Într-un final, s-a însănătoşit, dar ajunsese o umbră şi frumosu-i păr îi fusese tăiat; însă aceasta n-a provocat nici o schimbare în cazul tânărului, şi a rămas alături de ea cu toată sinceritatea.

— Ah, a spus Holmes, cred că ceea ce aţi fost atât de bună să ne povestiţi clarifică cât se poate de mult lucrurile, şi că pot deduce tot ceea ce mai rămâne. Atunci domnul RucastlE. Bănuiesc, a început să o ţină închisă?

— Da, domnule.

— Şi a adus-o pe domnişoara Hunter de la Londra pentru a scăpa de insistenţa dezagreabilă a domnului Fowler.

— Chiar aşa, domnule.

— Dar domnul Fowler, fiind un om perseverent cum trebuie să fie un bun marinar, a făcut o blocadă şi, întâlnindu-vă, a reuşit cu anumite argumente, metalice sau de altă natură, să vă convingă că interesele dumneavoastră coincid cu ale sale.

— Domnul Fowler a fost un domn foarte amabil şi generos, a spus doamna Toller cu seninătate.

— Şi în acest fel s-a asigurat ca bunului dumitale soţ să nu-i lipsească băutura şi ca o scară să fie pregătită deîndată ce stăpânul dumitale pleca.

— Este exact ceea ce s-a întâmplat, domnule.

— Sunt sigur că vă datorăm scuze, doamnă Toller, i-a spus Holmes, căci cu certitudine aţi clarificat tot ceea ce ne-a pus în încurcătură. Dar iată că vine medicul de ţară şi

doamna Rucastle, prin urmare, Watson, cred că ar fi cel mai bine s-o însoţim pe domnişoara Hunter înapoi la Winchester, căci mi se pare că poziţia în care ne aflăm acum este mai degrabă discutabilă.

Şi astfel a fost dezlegat misterul casei sinistre cu fagii arămii în faţă. Domnul Rucastle a supravieţuit, dar a rămas pentru totdeauna zdruncinat, fiind ţinut în viaţă numai datorită grijii devotatei sale soţii. Încă mai locuiesc cu bătrânii lor servitori, care ştiu probabil atât de multe despre trecutul lui Rucastle că acesta găseşte dificil să se despartă de ei. Domnul Fowler şi domnişoara Rucastle s-au căsătorit în Southampton, în ziua de după fugă, iar acesta are acum o slujbă guvernamentală în insula Mauritius. În ceea ce o priveşte pe domnişoara Violet Hunter, prietenul meu Holmes, mai degrabă spre dezamăgirea mea, n-a mai manifestat nici un interes faţă de ea, odată ce aceasta a încetat a fi centrul uneia din problemele sale; ea este acum directoarea unei şcoli private din Walsall, unde cred că se bucură de un succes deosebit.

SFÂRŞIT